HERKESE "ROBOTLAR" FİLMİNİN BÜYÜK BOY AFİŞİ

sinema

SAYI: 2005 - 04 5 YTL (5.000.000 TL.)

MERKEZ

ISSN 1304-5695

K.K.T.C. FİYATI: 6.000.000 TL.

Ayın yeni DVD'leri

"The Interpreter"

"Yolda"

"O Şimdi Mahkum"

"Ayın Karanlık Yüzü"

Bir Elmore Leonard uyarlaması daha

Be Cool

Sakin ol

166 24. Uluslararası İstanbul Film Festivali filmlik zengin programıyla bir kez daha karşımızda

VOGUE
occhiali
BY LUXOTTICA
Mod.23

Fıçı keyfi bu kapağın altında!

Efes'ten bir yenilik daha: Fıçı bira ilk defa "fıçı şişe"de!

Fıçı biranın taze, özel lezzetini, köpük köpük keyfini, dostluğu, eğlenceyi şimdi de "fıçı şişe"yle alın; eve, pikniğe, geziye, dilediğiniz yere götürün.

içindekiler

sinema

MERKEZ

Sahibi
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş. adına
Turgay Ciner

Genel Müdür
Mehmet E. Demirel

Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür
Mehmet Açar

Görsel Yönetmen
Murat Bayar

Yazı İşleri
Senem Erdine
Engin Ertan
Burçin S. Yalçın

Yönetim
Genel Müdür Yardımcıları:
Tülay Tosun (Satış Pazarlama)
Güray Çakır (Mali İşler)

Üretim: **Gamze Cin Demir**
Tanıtım Tasarımı: **Naci Yavuz**
Teknik: **Engin Altuntaş**
Ofset Hazırlık: **Ercan Karaaslan**

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA

Genel Müdür
Rana Karlıdağ
Genel Müdür Yardımcıları
Erhan Özdemir
(Finans ve Operasyon)
Serap Yakın *(Satış)*
Yonca Ertürk
(Pazarlama ve Araştırma)
Reklam Grup Koordinatörü
Hakan Yonsul
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü
Elif Tetikbaş
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

Yazı ve fotoğrafların tüm hakları SİNEMA MERKEZ Dergisine, yayınlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine aittir.

Merkez Dergi Tel: (0212) 426 64 94
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Merkez Dergi Grubu Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 125, 80700 Beşiktaş İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: Nisan 2005
Dağıtım
Merkez Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)
Basımcı: Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık Ve ticaret Sanayi Anonim Şirketi
Adres:Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 125, 80700 Beşiktaş İstanbul
Basıldığı Yer:
Printcity, Fatih Mah. Hasan Basri Cad. Samandıra/Kartal/İstanbul
İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy
İşletme Koordinatörü: Kazım Varol
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

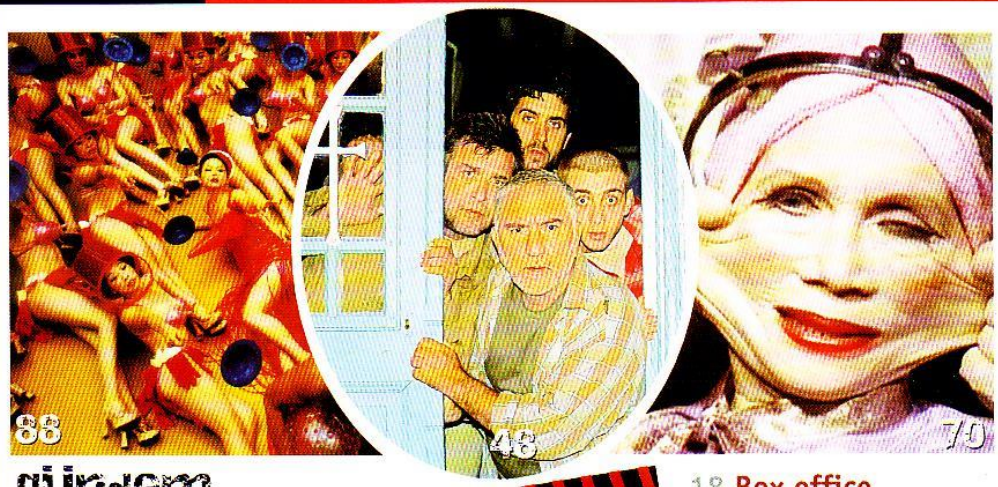

gündem

48 Masum değiliz hiçbirimiz
Biket İlhan ve Metin Belgin "Ayın Karanlık Yüzü"nü anlattılar

52 Tut su Chili'yi
Elmore Leonard'ın tanıdık dünyası "Sakin Ol" ile karşımızda

56 "Eğlenceli ve enteresan"
Abdullah Oğuz'la yeni filmi "O Şimdi Mahkum" üzerine

60 "Özgürlük ve tutsaklık üzerine"
Erden Kıral "Yolda"yla bizi 70'lere götürüyor

64 Bio-komik kurmaca
"The Life and Death of Peter Sellers" ayın en ilginç filmlerinden biri

66 BM'de gerilim yükseliyor
Pollack'dan ustası olduğu türde bir siyasi gerilim: "Çevirmen"

70 Yirmi dördüncü festivali
İstanbul Uluslararası Film Festivali programından seçmeler, bazı yönetmenlerle söyleşiler

dosya

80 İçinden Shakespeare geçen filmler
Yaşasaydı sinemacılar onu zengin ederdi

84 2004'ün box office raporu
Gösterime giren bütün filmlerin seyirci rakamları

88 Ayı Güney Afrika'ya gitti
55. Berlin Film Festivali izlenimleri

92 Wim Wenders
Dünya sinemasının büyük ustaları dizisi Alman sinemacıyla sürüyor

ayın filmleri

Kurtlar İmparatorluğu Baskın, Komando Dadı, Güzel Dedektif 2: Silahlı ve Cazibeli, Minik Fil Heffalump, Sakin Ol, O Şimdi Mahkum, Saklambaç, İmparator'un Yolculuğu, Koro, Gelinim Olur musun?, Yaradılış: Büyük Sır, Ayın Karanlık Yüzü, Karşımızda Peter Sellers, Gözlerimi Al, Rehine, Çevirmen, Melinda ve Melinda, İki Genç Kız, Bizim Müziğimiz, Yolda, Canım Babacığım.

18 Box office
ve elestirmenlerin yıldız tablosu

20 Elestiriler
"Constantine", "Kinsey", "Balans ve Manevra"

26 Özel seans
Yeni filmler, kitaplar, festivaller, gösteriler, portre, denemeler ve haberler...

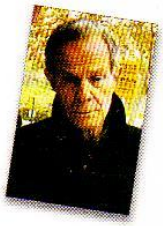

44 Işık ve Gölge
Atilla Dorsay'dan "Pardon"

46 Profil
Sidney Pollack, Radha Mitchell

100 Ev eğlencesi
Filmografi, klasik sahne, müzik, sinenet ve DVD...

114 Sinema çıkışı
Rasim Öztekin

Armağanlar

Koleksiyon kartı: Collateral
Afisetler: "İpler", "Makinist", "Düsler Ülkesi" "Milyonluk Bebek"
Büyük boy afis: Robotlar

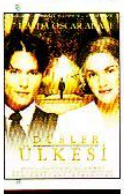

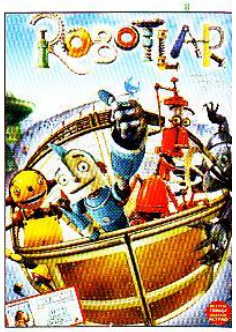

Buralarda banka var mı?
www.exi26.com
Bankaya gitmek zor geliyorsa,
exi26 internet şubesi hizmetinde.
Para çekmek ve yatırmak hariç
hemen her işini, www.akbank.com
Akbank İnternet Şubesi'nde halledebilirsin.
exi26
26 yaş altındakiler için
sıcak bankacılık
ortamları
www.akbank.com
AKBANK

ayın filmleri nisan

KURTLAR IMPARATORLUĞU
L'EMPIRE DES LOUPS

Yönetmen: Chris Nahon. Oyuncular: Jean Reno, Jocelyn Quivrin, Arly Jover, Laura Morante, Philippe Du Janerand, Arnaud Duléry, Vincent Grass, Jean-Michel Tinivelli. Senaryo: Jean-Christophe Grangé (Aynı adlı kendi romanından). Görüntü Yönetmeni: Michel Abramowicz. Müzik: Dan Levy. Kurgu: Marco Cavé, Yseult Huret. Yapım Tasarımcısı: Guy-Claude François. Yapımcı: Patrice Ledoux. Süre: 130 dk. Yapım: Fransa. Dağıtımcı: Medyavizyon. Gösterim Tarihi: 22 Nisan.

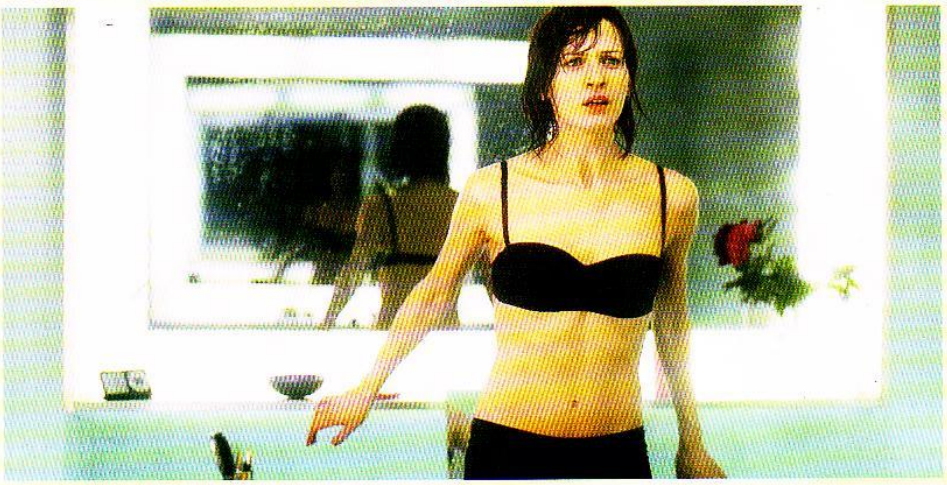

Üst düzey bir devlet görevlisinin eşi olan Anna Heymes (Arly Jover), amnezi ve halüsinasyon nöbetleri geçirmektedir. Bu krizlerden dolayı eşinin dürüstlüğünden şüpheye düştüğü, hatta yüzünü hatırlamadığı zamanlar bile olmaktadır. Bu sırada, 10. bölgede çalışan inatçı polis şefi Paul Nerteaux (Jocelyn Quivrin) Paris'te Türk mahallesinde üç tane kaçak Türk işçi kadının sadist bir şekilde uzuvları kesilerek öldürülmesi davasını araştırmaktadır. Tüm Türk mahallesinden bilgi toplamak için, Nerteaux'nun, yeri doldurulamayacak bir polis olduğu söylenen eski meslektaşı Jean-Louis Schiffer'den (Jean Reno) yardım istemekten başka çaresi yoktur.

NOTLAR Dört yıl önce Jet Li'nin Paris'i kırıp döktüğü "Ejderin Öpücüğü" isimli filmiyle sinemalarımıza konuk olan Chris Nahon, aslında reklam ve video klip kökenli bir isim. Romanları ülkemizde de ilgi gören Jean-Christophe Grangé'ın eserinin bu beyazperde çıkarması, hikayesinde Türkler'e açtığı özel alanla dikkat çekiyor daha ziyade. Çekimlerinin büyük kısmı İstanbul ve Kapadokya'da yapılan film sinemalarımızda Fransa'yla aynı anda gösterime girecek.

BASKIN
ASSAULT ON PRECINCT 13

Yönetmen: Jean-François Richet. Oyuncular: Ethan Hawke, Laurence Fishburne, Gabriel Byrne, Maria Bello, Brian Dennehy, Jeffrey 'Ja Rule' Atkins, Kim Coates, Matt Craven, Drea de Matteo, Fulvio Cecere, Peter Bryant. Senaryo: James DeMonaco (John Carpenter'ın aynı adlı filminden). Görüntü Yönetmeni: Robert Gantz. Müzik: Graeme Revell. Kurgu: Bill Pankow. Yapım Tasarımcısı: Paul D. Austerberry. Yapımcı: Jeffrey Silver, Pascal Caucheteux, Stephane Sperry, Stephen Sperry. Süre: 109 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 8 Nisan.

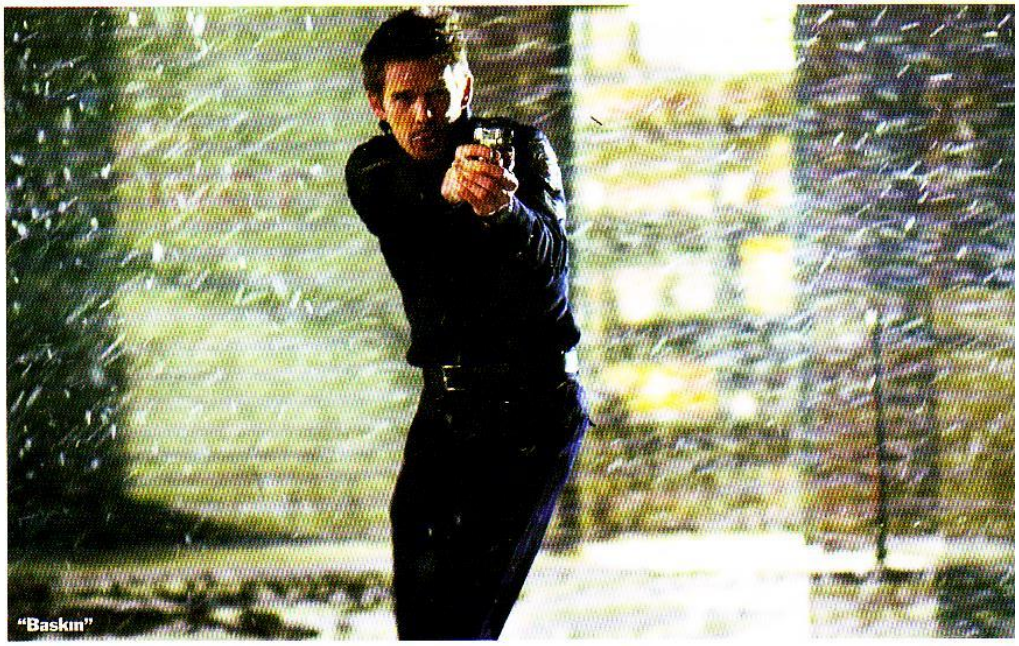

"Baskın"

Yılın sonlarına yalnızca birkaç saat kala, Detroit'in en eski karakollarından 13. Karakol artık kapatılmayı beklemektedir. Yılbaşına çok az bir zaman kala bastıran kar fırtınası yüzünden birkaç polis binada kalmışlardır. Çavuş Jake Roenick (Ethan Hawke) bu küçük topluluğun başındaki polis şefidir. Karakolda süren sıkıntılı bekleyiş sırasında kentin yakın semtlerinden birinde belalı bir suç örgütünün başı olan Marion Bishop (Laurence Fishburne) gizli bir polis tarafından tutuklanır. Baskından sonra Marcus Duvall'ın (Gabriel Byrne) önderliğinde bir grup suçluyla birlikte bir hapishane otobüsüne bindirilen Bishop aynı zamanda kolu son derece uzun bir suçludur. Kar fırtınası yüzünden otobüs yolda kalır ve suçlular ile polisler 13. Karakol'a sığınırlar. Jake'in keyfi bu davetsiz misafirler yüzünden tamamen kaçsa da yapacak fazla bir şey yoktur. Önce silahlı iki adamın saldırısı gelir. Her ikisini de bertaraf eden karakoldaki polisler bunun arkasının geleceğini anlarlar. Çünkü Marion Bishop'ın adamları onu kurtarmak niyetindedirler. Az miktarda adam ve cephaneyle bu kalabalık saldırıyı göğüslemekten çok uzak gibi görünen karakolda, hayatları tehlikede olan öteki mahkumlar da polislere yardımcı olacaklardır.

NOTLAR John Carpenter'ın 1976 tarihli kült filminden tam 30 yıl sonra yapılan bu yeniden çevrim beklendiği kadar adından söz ettirmeyi başaramamıştı. 20 milyon dolar gibi mütevazı sayılabilecek bütçesini göz önünde bulundurduğumuzda ilgiden mahrum kaldığını da söylememiz pek mümkün değil. ABD'de geçtiğimiz ocak ayında gösterime giren macera-gerilim tadındaki filmin yönetmeni Fransa'dan Amerika'ya yeni tranfer edilen Jean-François Richet.

KOMANDO DADI
THE PACIFIER

Yönetmen: Adam Shankman. Oyuncular: Vin Diesel, Lauren Graham, Faith Ford, Brittany Snow, Max Thieriot, Chris Potter, Carol Kane, Morgan York, Tate Donovan, Anne Fletcher. Senaryo: Robert Ben Garant, Thomas Lennon. Görüntü Yönetmeni: Peter James. Müzik: John Debney. Kurgu: Christopher Greenbury. Yapım Tasarımcısı: Linda DeScenna. Yapımcı: Roger Birnbaum, Jonathan Glickman, Gary Barber. Süre: 91 dk. Yapım: ABD-Kanada. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 8 Nisan.

Shane Wolfe (Vin Diesel) adındaki S.E.A.L. komandosuna yeni bir görev verilir. Anneleri hükümet adına gizli bir projede çalışan beş çocuğun güvenliği için çocuk bakıcısı olacaktır. Gerilla savaşı ve sabotajlar için özel eğitim alan Wolfe, bu işi başlangıçta çocuk oyuncağı gibi görmektedir. Psikolojik savaş eğitimi almış olan, dünyanın en gelişmiş silah teknolojisini kullanabilen Shane Wolfe, bir türlü başa çıkamadığı beş çocuğa bakmanın, dünyanın en gelişmiş ordularına ve terör örgütlerine karşı savaşmaktan çok daha zor olduğunu kısa bir sürede anlayacaktır. Bir yandan çocukların burnunun bile kanamamasını, bir yandan da evin günlük düzenini sağlamak zorundadır. Üstelik ev ortamındaki rakipleri yenir yutulur cinsten değildir. Ergenlik çağındaki asi ruhlu genç kız Zoe'nin (Brittany Snow) başını çektiği çocukların hepsi birbirinden çetin cevizdir. Wolfe'un gözden kaçırmaması gereken diğer ev sakinleri şunlardır: 14 yaşındaki asık yüzlü, kasvetli ve melankolik Seth (Max Thieriot), 8 yaşındaki Ninja hayranı Lulu (Morgan York) ve 3 yaşındaki Peter bebek... Komando eğitimi almış olan Shane için düşman hatlarına gizlice sızmak, hedefleri imha etmek gibi görevler çok doğaldır. Bunların hepsini neredeyse gözü kapalı şekilde yapmaya alışkındır. Ancak kesintisiz olarak başına bela açan beş çocukla nasıl başa çıkabileceği, bebek bezinin nasıl değiştirileceği gibi konularda hiçbir fikri yoktur. Bunların hepsinin cesaret isteyen işler olduğunu sonradan öğrenecektir.

NOTLAR Vin Diesel'in komediyle flörtü fena sonuç vermemiş gibi görünüyor. Martta dolaşmaya başladığı Kuzey Amerika sinemalarında belli ölçüde ilgi gören film asık suratlı aktörün ilk ciddi komedi deneyimi.

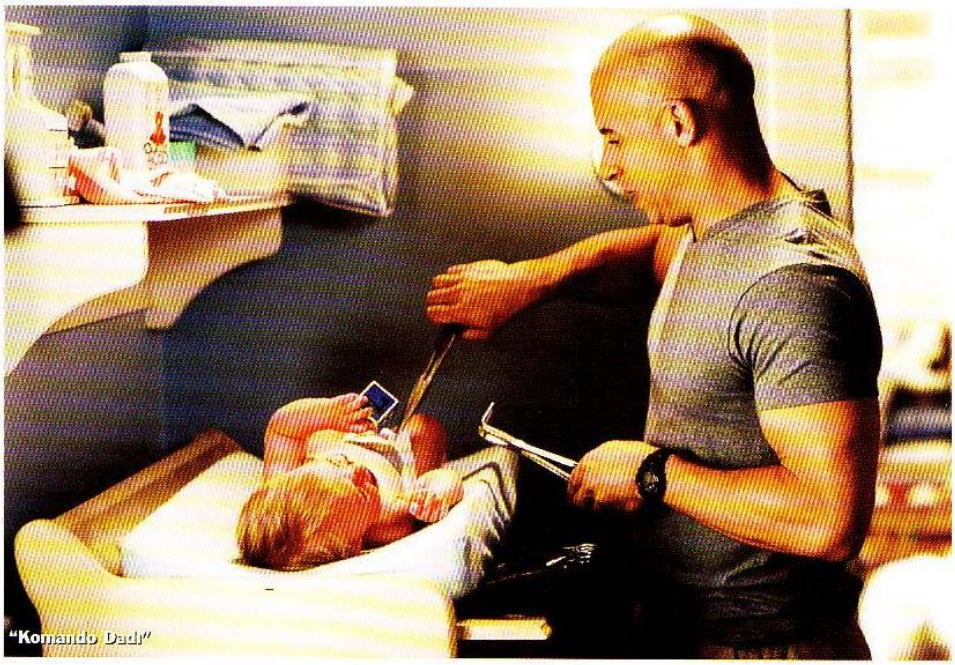

"Komando Dadı"

GÜZEL DEDEKTİF 2: SİLAHLI VE CAZİBELİ
MISS CONGENIALITY 2: ARMED AND FABULOUS

Yönetmen: John Pasquin. Oyuncular: Sandra Bullock, Regina King, Enrique Murciano, William Shatner, Ernie Hudson, Heather Burns, Diedrich Bader, Treat Williams, Adam LeFevre, Stephen Tobolowsky. Senaryo: Marc Lawrence. Görüntü Yönetmeni: Peter Menzies Jr. Müzik: Randy Edelman, John Van Tongeren. Kurgu: Garth Craven. Yapım Tasarımcısı: Mahir Ahmet. Yapımcı: Marc Lawrence, Sandra Bullock. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 1 Nisan.

Beş yıl önce ABD güzelini başarıyla koruyan Gracie Hart (Sandra Bullock) bu sayede giderek ünlenmeye başlar. Çünkü başarısı artık herkesin dilindedir. Üzerinde yoğunlaşan ilgiden, farkında olmadan medyanın büyüsüne kapılan Gracie, sevdiği arkadaşlarının kaçırılmasıyla bu güzel rüyadan uyanır. Las Vegas'ta vuku bulan bu kaçırılma vakasının araştırılması için Gracie ve ortağının yanında operasyonu yönetecek FBI ajanları vardır. İşlerin istediği gibi gitmediğini anlayan Gracie eski formuna dönüp sevdikleri için suçlularla savaşmaya her zamankinden daha fazla hazırdır.

NOTLAR Televizyon kökenli John Pasquin'in yönettiği devam filminin oyuncu kadrosunda Sandra Bullock'la birlikte ilk filmden yalnızca William Shatner kalmış. Film Amerika'da da 24 Nisan'da gösterime giriyor.

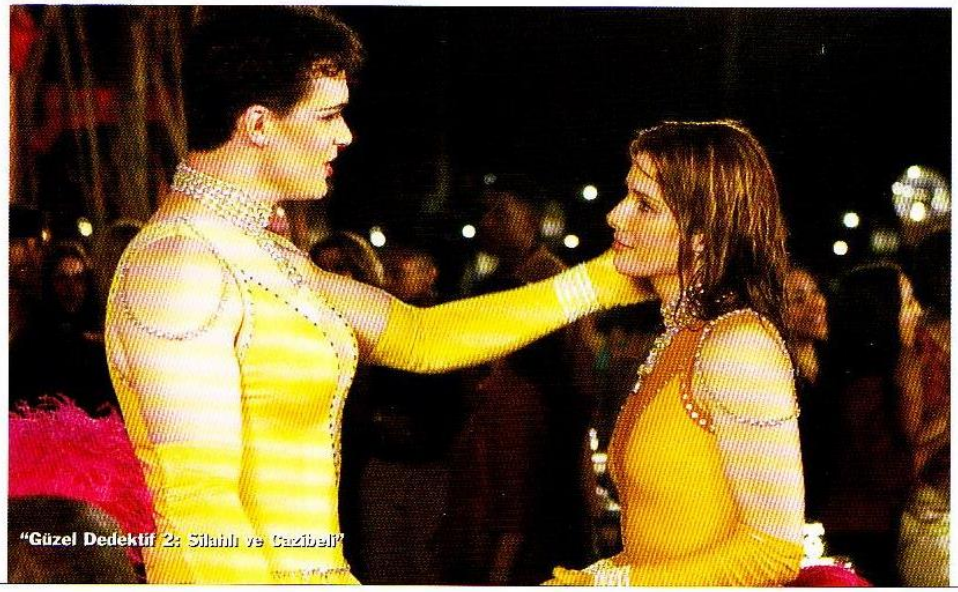

"Güzel Dedektif 2: Silahlı ve Cazibeli"

ayın filmleri nisan

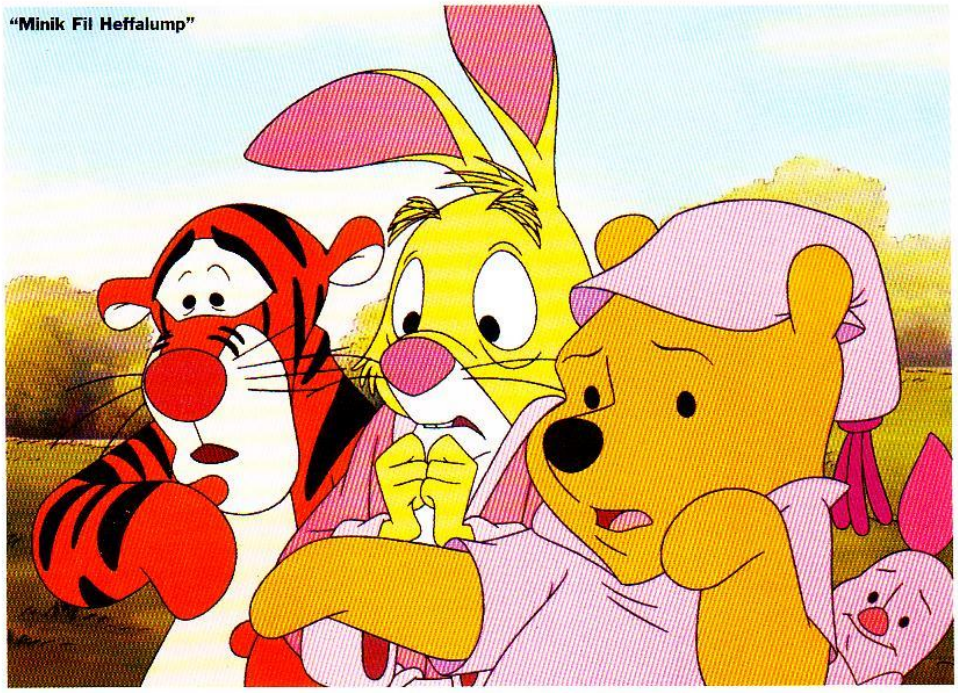
"Minik Fil Heffalump"

MİNİK FİL HEFFALUMP
POOH'S HEFFALUMP MOVIE

Yönetmen: Frank Nissen. Seslendirenler: Jim Cummings, John Fiedler, Nikita Hopkins, Kath Soucie, Ken Sansom, Peter Cullen, Brenda Blethyn, Kyle Stanger, Jimmy Bennett, David Ogden Stiers. Senaryo: Brian Hohlfeld, Evan Spiliotopoulos. Müzik: Joel McNeely. Yapımcı: Jessica Koplos-Miller. Süre: 68 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 15 Nisan.

100 Dönümlük Orman'ın sakinleri bir sabah korkunç bir gürültüyle uyanırlar. Bu kadar büyük bir gürültüyü ancak masallarda duydukları ve çok korktukları bir Heffalump'un çıkarabileceğini düşünürler. Korkunç yaratığı yakalamak üzere hemen harekete geçerler. Küçük kanguru Roo böylesine tehlikeli bir yolculuk için uygun görünmemektedir. Bunun üzerine morali bozulan Roo, tek başına araştırma yapmaya karar verir. Arkadaşlarına bunu yapabileceğini ispatlamak istemektedir. Araştırması sırasında Lumpy adlı küçük ve şirin bir Heffalump'la karşılaşan Roo, Heffalumplar'ın aslında masallarda anlatıldığı kadar kötü yaratıklar olmadıklarını hemen anlar. Çünkü küçük Lumpy'nin de tıpkı kendisi gibi korkuları, yaramazlıkları ve oyunları vardır. Roo ile Lumpy arasında sağlam bir arkadaşlık oluşur. O andan itibaren ikisi elele vererek arkadaşlarının ve ailelerinin yersiz korkularını yok edebilmek için beraber çalışmaya başlayacaklardır.

NOTLAR Winnie the Pooh ve arkadaşlarının maceraları son sürat devam ediyor. Önce video için çekilen, sonra da Disney tarafından sinemalara sürülen "el yapımı" bu çizgi filmin, Pooh'un diğer maceraları gibi son derece sevimli nitelikler barındırdığı söyleniyor.

SAKİN OL
BE COOL

Yönetmen: F. Gary Gray. Oyuncular: John Travolta, Uma Thurman, Vince Vaughn, Cedric the Entertainer, André 3000, Steven Tyler, Robert Pastorelli, Christina Milian, Paul Adelstein, The Rock, James Woods, Harvey Keitel, Danny DeVito. Senaryo: Peter Steinfeld (Elmor Leonard'ın romanından). Görüntü Yönetmeni: Jeffrey L. Kimball. Müzik: John Powell. Kurgu: Sheldon Kahn. Yapım Tasarımcısı: Michael Corenblith. Yapımcı: Danny DeVito, David Nicksay, Michael Shamberg, Stacey Sher. Süre: 114 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 15 Nisan.

Kısa sürede Hollywood'daki sinema sektörünün önemli yapımcılarından biri haline gelen Chili Palmer (John Travolta) bir gün müzik yapımcılığı yapan yakın bir dostunun öldürülmesinin ardından bu cinayetin arkasındaki sır perdesini aralamaya çalışıyor. Tabii kendi yöntemleriyle... Bu kez yanında öldürülen yapımcının güzel karısı Edie (Uma Thurman) bulunmakta. Kısa sürede Edie'yle birçok ortak yanları olduğunu keşfeden Chili müzik sektörünün sandığı kadar kolay lokma olmadığını da çabucak kavrayacaktır.

NOTLAR John Travolta ile Uma Thurman'ın "Ucuz Roman"dan sonra özlenen buluşması nihayet gerçekleşiyor. Her ne kadar okyanusun öte yakasında beklenen düzeyde ilgi görmese de "Be Cool" birçok açıdan çarpıcı yanlar barındırıyor. Hiç değilse, eski Lakers koçu Phil Jackson'dan Wyclef Jean'e kadar birçok ünlü, şöyle bir perdenin önünden geçecek. Yine de, film "Get Shorty" kadar hoş eleştirilerle karşılanmadı.

"Sakin Ol"

O ŞİMDİ MAHKUM

Yönetmen: Abdullah Oğuz. Oyuncular: Yavuz Bingöl, Burhan Öçal, Gökhan Özoğuz, Levent Kazak, Erkan Can, Zafer Algöz, Fadik Sevin Atasoy, Ayça İnci, Ali Atay, Melisa Sözen, Goncagül Sunar, Hakan Özoğuz, Burcu Kara, Özbek Yıldız, Ayça Varlıer. Senaryo: Levent Kazak. Görüntü Yönetmeni: Soykut Turan. Sanat Yönetmeni: Aslı Tümen. Yapımcı: Abdullah Oğuz. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: Kenda. Gösterim Tarihi: 15 Nisan.

Askerliğin üzerinden iki yıl geçmiştir. Başarısız bir iş kariyeri olan Levent (Levent Kazak) "O Şimdi Mahkum" adında bir sitcom senaryosu yazıp başrolü oynamasını istediği Athena grubunun solisti Gökhan'ın (Gökhan Özoğuz) peşine düşer. Büyük bir aksilik sonucu başları belaya giren iki arkadaş hiç alışık olmadıkları bir dünyanın içine, yani hapishaneye düşüp, girdikleri koğuşta askerlik arkadaşları Karlıdağ (Yavuz Bingöl) ile karşılaşırlar. Ve bir anda kendilerini yer altı dünyasının acımasız hesaplaşmaları içinde bulurlar.

NOTLAR Mustafa Altıoklar'ın çektiği "O Şimdi Asker"e yapılan farklı tattaki bir devam filmi var önümüzde. Senaryo yazarı Levent Kazak bu kez hikayeyi bir hapishaneye taşıyor. Filmin yönetmeni ise "Asmalı Konak: Hayat"la, efsane dizinin hayranları dahil herkesin hışmına uğrayan Abdullah Oğuz.

"O Şimdi Mahkum"

SAKLAMBAÇ
HIDE AND SEEK

Yönetmen: John Polson. Oyuncular: Robert De Niro, Dakota Fanning, Famke Janssen, Elisabeth Shue, Amy Irving, Dylan Baker, Melissa Leo, Robert John Burke, Molly Grant Kallins, David Chandler. Senaryo: Ari Schlossberg. Görüntü Yönetmeni: Dariusz Wolski. Müzik: John Ottman. Kurgu: Jeffrey Ford. Yapım Tasarımcısı: Steven J. Jordan. Yapımcı: Barry Josephson. Süre: 101 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 1 Nisan.

"Saklambaç"

Küçük Emily Callaway (Dakota Fanning) için hayali arkadaşı Charlie'yle saklambaç oynamak çok basit ve masum bir heyecandır. Bir gün bu arkadaşın gerçek bir kabusa dönüşeceğini bilmeksizin bir süre bu oyunu sürdürür... Oysa, kendisini babası David'in (Robert De Niro) bile durduramadığı kabus gibi olayların ortasında bulması yakındır. Charlie giderek kontrolden çıkar. David bu arkadaşın kim veya ne olduğunu çok merak etmektedir. Nasıl olur da, kızı hayali bir varlığın etkisinde bu kadar kalabilmektedir. Belki de Charlie aslında hayali değildir, belki de kanlı canlı bir varlık olmasa da, bir şekilde kötücül yanını maddi dünyaya taşıyabilmektedir...

NOTLAR Vin Diesel'in bir komedi filminde oynaması bir sinemasever için tahayyül etmesi ne zor bir durumsa, benzeri birşey Robert De Niro'nun bir korku filminde dehşete kapılması için de geçerli. Yapımcı şirketi 20th Century Fox'u topladığı hasılatla fazlasıyla memnun eden filmin yönetmeni John Polson yıllardır endüstrinin içinde aktör, kısa filmci ve yapımcı olarak çalışan bir isim.

İMPARATOR'UN YOLCULUĞU
LA MARCHE DE L'EMPEREUR

Yönetmen: Luc Jacquet. Seslendirenler: Romane Bohringer, Charles Berling, Jules Sitruk. Senaryo: Luc Jacquet, Michel Fessler. Görüntü Yönetmeni: Laurent Chalet, Jérôme Maison. Müzik: Emilie Simon. Kurgu: Sabine Emiliani. Yapımcı: Yves Darendeau, Christophe Lioud. Yapım: Fransa. Dağıtımcı: Chantier Films. Gösterim Tarihi: 1 Nisan.

Yüzlerce yıldır her kış Antarktika'nın acımasız buz çöllerinde, dünyanın barınılması en imkansız bölgesinde gerçekten olağanüstü bir yolculuk gerçekleşiyor. Binlerce İmparator pengueni, güvende oldukları derin mavi okyanustaki evlerini terk ediyorlar. Donmuş karaya tırmanarak, kıtanın iç tarafındaki ıssız bölgeye doğru yola çıkıyorlar. Antarktika'nın o bölgesi; çok soğuk ve çok uzak... Bir canlının yaşaması için imkansız bir yer. Tek sıra halinde bu bölgeye ulaşmak için İmparator penguen-

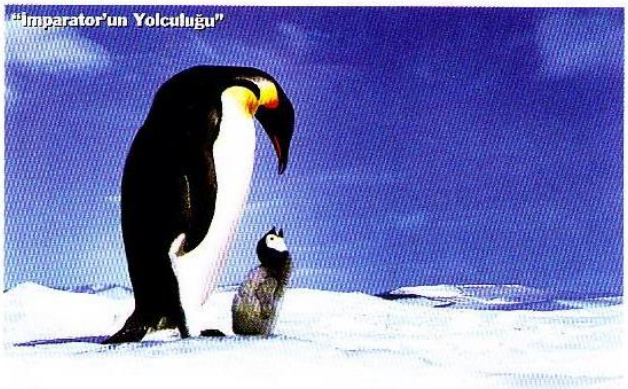

"İmparator'un Yolculuğu"

ayın filmleri nisan

ler yürümeye başlarlar. Şiddetli tipiden önlerini görmekte zorlanırlar, saatte 250 kilometrelik fırtınayla boğuşurlar. İmparator penguen; üremenin, soyunun hayatta kalmasının o müthiş içgüdüsü, cesareti ve kararlığı ile yılmadan yoluna devam eder.

NOTLAR Geçtiğimiz yıllarda ülkemizde ticari gösterime giren "Microcosmos" ve "Kuşlar Kanatlı Uygarlık"tan sonra bu ay Fransa'dan gelen iki doğa belgeseli de salonlarımızda kendilerine yer buluyor. Bunların ilki "İmparatorun Yolculuğu". İlk gösterimi geçtiğimiz ocakta Sundance Film Festivali'nde yapılan filmin önümüzdeki aylarda ABD'de de sınırlı bir gösterim şansı olacak.

"Koro"

KORO
LES CHORISTES

Yönetmen: Christophe Barratier. Oyuncular: Gérard Jugnot, François Berléand, Kad Merad, Jean-Paul Bonnaire, Marie Bunel, Jacques Perrin, Didier Flamand, Paul Chariéras, Carole Weiss. Senaryo: Christophe Barratier, Philippe Lopes-Curval. Görüntü Yönetmeni: Dominique Gentil, Carlo Varini. Müzik: Christophe Barratier, Bruno Coulais. Kurgu: Yves Deschamps. Yapım Tasarımcısı: François Chauvaud. Yapımcı: Jacques Perrin, Nicolas Mauvernay, Arthur Cohn. Süre: 96 dk. Yapım: Fransa-İsviçre-Almanya. Dağıtımcı: Medyavizyon. Gösterim Tarihi: 29 Nisan.

1949 yılında, o sıralar işsiz bir müzik profesörü olan Clément Mathieu (Gérard Jugnot) problemli çocukların rehabilitasyon için devam ettiği bir okula gözetmen olarak alınır. Okulun müdürü Rachin (François Berléand) ne olursa olsun bu çocukları bir türlü ıslah edememektedir. Onlara şarkıların gizemli dünyasının kapılarını açan Mathieu hayatlarını sonsuza dek değiştirecektir...

NOTLAR Müzik kökenli yönetmen Christophe Barratier, az önce "İmparatorun Yolculuğu" vesilesiyle adını andığımız iki belgeselin yapımcısı. Fransa gişelerinde 8 milyon 600 bin bilet sattırmayı başaran ve 2004 box office listesini orada zirvede kapatan "Koro", geçtiğimiz aylarda en iyi yabancı film ve en iyi film şarkısı dallarındaki Oscar adaylıklarıyla adından söz ettirmişti.

GELİNİM OLUR MUSUN?
BRIDE & PREJUDICE

Yönetmen: Gurinder Chadha. Oyuncular: Aishwarya Rai, Martin Henderson, Daniel Gillies, Naveen Andrews, Marsha Mason, Alexis Bledel, Namrata Shirodkar, Indira Varma, Nadira Babbar, Nitin Chandra Ganatra. Senaryo: Paul Mayeda Berges, Gurinder Chadha (Jane Austen'in Pride and Prejudice adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Santosh Sivan. Müzik: Craig Pruess, Anu Malik. Kurgu: Justin Krish. Yapım Tasarımcısı: Nick Ellis. Yapımcı: Deepak Nayar, Gurinder Chadha. Süre: 111 dk. Yapım: İngiltere-ABD. Dağıtımcı: Umut Sanat. Gösterim Tarihi: 8 Nisan.

Artık orta yaşlı bir kadın olan Bayan Bakshi (Nadira Babbar) evde kalmasından korktuğu dört kızı için uygun bekarlar aramaktadır. Sonunda, şehirdeki bir düğüne davetli olarak gelen zengin Balraj Bingley'i (Neveen Andrews), en büyük kızı Jaya'yla (Namrata Shirodkar) baş göz etmeye karar verir. Balraj kente yanında alaycı kızkardeşi Kiran (Indira Varma) ve en yakın arkadaşı Amerikalı otelci Darcy'yi (Martin Henderson) de getirmiştir. Düğün sırasında Balraj, Jaya'ya bayılırken, Darcy onun küçük kız kardeşi Lalita'dan (Aisharwaya Rai) gözlerini alamaz. Lalita hem güzel hem akıllıdır. Ancak Darcy'nin dans konusundaki yeteneksizliği ve başka beceriksizlikleri Lalita'nın kendisini küçük görmesine neden olur. Balraj, Jaya ile flört eder ve Lalita ile ikisini Goa'da tatil yapmaya davet eder. Bu romantik ve güzel plaj Darcy ve Lalita'nın arasında bir şeyler gelişmesi için idealdir. Ancak orada oldukları sırada, Lalita yakışıklı turist Johnny Wickham'la (Daniel Gillies) tanışır. Wickham, Lalita'yı birlikte sörf yapmaya davet eder ve ona Darcy'nin salağın teki olduğunu söyler.

NOTLAR Üç yıl önce sinemalarımıza da uğrayan "Bend It Like Beckham / Hayatımın Çalımı Beckham"dan hatırlayabileceğiniz Hint yönetmen Gurinder Chadha, Jane Austen'in bizde "Gurur ve Önyargı" olarak bilinen "Pride and Prejudice" adlı romanını Bollywood usulü, serbest bir dokunuşla sinemaya uyarlamış.

"Gelinim Olur musun?"

YARADILIŞ: BÜYÜK SIR GENESIS

Yönetmen: Claude Nuridsany, Marie Pérennou. Anlatıcı: Sotigui Kouyaté. Senaryo: Claude Nuridsany, Marie Pérennou. Görüntü Yönetmeni: Patrice Aubertel, William Lubtchansky, Claude Nuridsany, Marie Pérennou, Cyril Tricot. Müzik: Bruno Coulais. Kurgu: Pauline Casalis, Marie-Josèphe Yoyotte. Yapım Tasarımcısı: Jean-Baptiste Poirot. Yapımcı: Alain Sarde. Süre: 80 dk. Yapım: Fransa. Dağıtımcı: Umut Sanat. Gösterim Tarihi: 22 Nisan.

Afrika kıtasının hafızası olarak tanımlanan griot'lar, kabilelerin sözlü tarihini ve geleneklerini kuşaktan kuşağa aktaran kişilerdir. Krallara ve kabile şeflerine danışmanlık eder, törenleri idare eder, kişiler ve

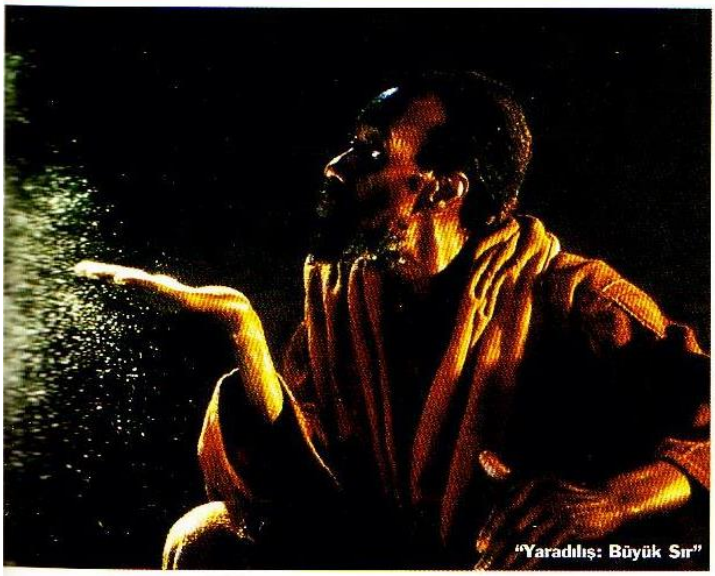
"Yaradılış: Büyük Sır"

aileler arasındaki sorunlarda hakemlik yaparlar. Bu kişiler ayrıca sanatçı, müzisyen, şarkıcı, dansçı ve masalcıdırlar. Mizahı ciddiyetle, masumiyeti bilgelikle birleştiren bir Afrikalı griot, masal ve fablın dilini, evrenin ve yıldızların doğuşuyla, gezegenimizin hararetli başlangıcı ve dünyada hayatın ortaya çıkışıyla ilişkilendiriyor. Ama bu hikaye gerçek bir hikaye ve bize zaman, madde, doğum, aşk ve ölümden söz ediyor. Hayvanlar bu modern ve hatta zamansız yaradılışın baş oyuncuları olarak göze çarpıyor.

NOTLAR 1996 yapımı "Microcosmos"un yaratıcıları, uzun yıllar uğraştıktan sonra yine en az onun kadar çarpıcı bir belgeselle karşımızdalar. Evrim ve yaradılış teorilerinin peşine düşen Nuridsany ve Pérennou'nun çok çarpıcı sonuçlara ulaştıkları söyleniyor.

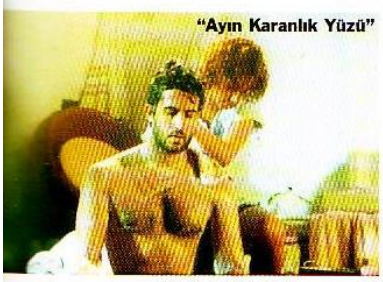
"Ayın Karanlık Yüzü"

AYIN KARANLIK YÜZÜ

Yönetmen: Biket Ilhan. Oyuncular: Ali Poyrazoğlu, Sanem Çelik, Memet Ali Alabora, Katerina Moutsatsos, Metin Belgin, Eser Ali, Mustafa Alabora, Katerina Papoutsaki. Senaryo: Metin Belgin. Yapım: Türkiye-Yunanistan. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 15 Nisan.

Cezaevinden kaçan, biri tarihi eser kaçakçısı, biri banka hortumcusu, biri töre cinayetinden hükümlü ve diğeri de tetikçi olan, serüven peşindeki dört adam bir adaya sığınırlar. Geçmişle hesaplaşmaları sürerken bir de araya giren tutkulu bir aşk ilişkisi her şeyi daha da karmaşıklaştırır.

NOTLAR Son olarak 1999'da "Kayıkçı"yı çeken Biket Ilhan altı yıl sonra yeni filminin başrolüne yine Memet Ali Alabora'yı yerleştiriyor. Yine Türk-Yunan dostluğu çerçevesinde ilerleyecek duygusal bir hikaye anlatan yönetmen tanınmış isimlerden oluşan bir oyuncu kadrosuyla çalışmış.

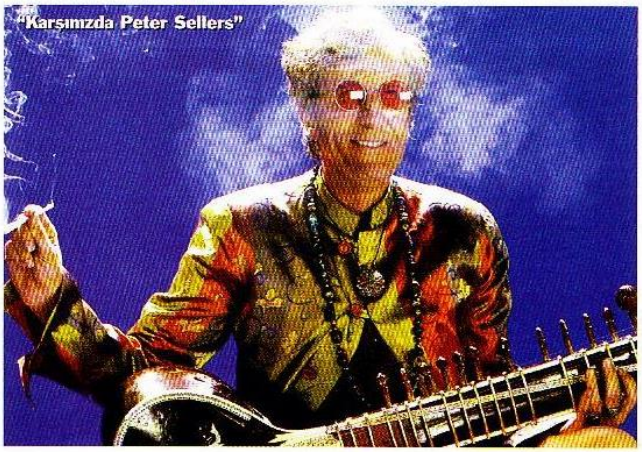
"Karşımızda Peter Sellers"

KARŞINIZDA PETER SELLERS
THE LIFE AND DEATH OF PETER SELLERS

Yönetmen: Stephen Hopkins. Oyuncular: Geoffrey Rush, Charlize Theron, Emily Watson, John Lithgow, Miriam Margolyes, Peter Vaughan, Sonia Aquino, Stanley Tucci, Stephen Fry, Henry Goodman. Senaryo: Christopher Markus, Stephen McFeely (Roger Lewis'in aynı adlı kitabından). Görüntü Yönetmeni: Peter Levy. Müzik: Richard Hartley. Kurgu: John Smith. Yapım Tasarımcısı: Norman Garwood. Yapımcı: Simon Bosanquet. Süre: 122 dk. Yapım: Ingiltere-ABD. Dağıtımcı: R Film-Barbar Film. Gösterim Tarihi: 1 Nisan.

BBC'deki radyo programlarında yaptığı oyunculukla yetinmek istemeyen Peter Sellers (Geoffrey Rush) fiziğinin yetersizliğine rağmen kendisini önce televizyon dünyasına atar, insanları o mecrada kahkahaya boğduktan sonra da soluğu sinemada alır. Tuhaf, çocuksu ve son derece zeki bir adamdır. Fakat yaşamının kritik anlarında tuhaflıkları ağır basar ve bu, bazen aleyhine bazen de lehine işler. Annesiyle, ilk karısı Anne'le (Emily Watson), çocuklarıyla, Sophia Loren'le (Sonia Aquino), ikinci karısı Britt Ekland'la (Charlize Theron), Stanley Kubrick'le (Stanley Tucci) ve elbette Dedektif Clouseau tiplemesini birlikte yarattıkları Blake Edwards'la (John Lithgow) son derece sıradışı bir ilişki kurmuştur. Oynadığı karakterler mi onun hayatını etkilemektedir, yoksa kendisi mi bu karakterleri Peter Sellers'laştırmaktadır?

NOTLAR Aslen HBO prodüksiyonu olarak televizyon için çekilen, ama özellikle ünlü komedyenin çok sevildiği İngiltere gibi ülkelerde sinemalarda gösterime giren "Karşınızda Peter Sellers", başrol oyuncusu Geoffrey Rush'ın, sonra da yönetmeni Stephen Hopkins'in yeteneğiyle dikkatleri üzerine çekiyor. Theron, Watson, Lithgow, Tucci ve Margolyes'in oyunculukları da üst düzeyde. Hollywood'un sıradan yönetmenlerinden biri olan Stephen Hopkins bu filmiyle geçen sene bolca övgü toplamıştı.

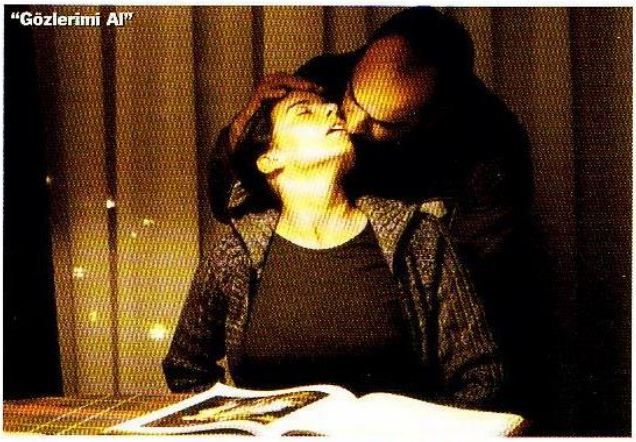
"Gözlerimi Al"

GÖZLERİMİ AL
TE DOY MIS OJOS

Yönetmen: Icíar Bollaín. Oyuncular: Laia Marull, Luis Tosar, Candela Peña, Rosa María Sardà, Kiti Manver, Sergi Calleja, Nicolás Fernández Luna, Elisabeth Gelabert, Chus Gutiérrez, Elena Irureta. Senaryo: Icíar Bollaín, Alicia Luna. Görüntü Yönetmeni: Carles Gusi. Müzik: Alberto Iglesias. Kurgu: Ángel Hernández Zoido. Sanat Yönetmeni: Víctor Molero. Yapımcı: Santiago García de Leaniz. Süre: 109 dk. Yapım: Ispanya. Dağıtımcı: Barbar Film. Gösterim Tarihi: 29 Nisan.

Pilar (Laia Marull) kocası Antonio (Luis Tosar) tarafından fiziksel ve duygusal şiddete maruz bırakılmıştır. Soğuk bir kış gecesi oğluyla birlikte evden kaçar ve kız kardeşinin evine sığınır. Kocasının onu arayacağından şüphesi yoktur. Çünkü Pilar kocasının her

şeyidir, ona "gözlerini vermiştir"... Antonio karısını ve oğlunu geri getirmek için elinden gelen her şeyi yapar. İş çıkışında onu karşılar, çiçekler alır, hatta öfke kontrolü seminerlerine bile katılır. Ama kocası ona yaklaşmaya çalıştıkça Pilar ondan uzaklaşmaktadır...

NOTLAR Ayın bol ödüllü Avrupa filmi... 2003 yapımı film, gösterildiği her yerde çok iyi tepkiler almıştı.

REHİNE
HOSTAGE

Yönetmen: Florent Siri. Oyuncular: Bruce Willis, Kevin Pollak, Jimmy Bennett, Michelle Horn, Ben Foster, Jonathan Tucker, Marshall Allman, Serena Scott Thomas, Rumer Willis, Kim Coates. Senaryo: Doug Richardson (Robert Crais'in aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Giovanni Fiore Coltellacci. Müzik: Alexandre Desplat. Kurgu: Richard Byard, Olivier Gajan. Yapım Tasarımcısı: Larry Fulton. Yapımcı: Arnold Rifkin, Mark Gordon, Bob Yari. Süre: 113 dk. Yapım: ABD-Almanya. Dağıtımcı: Avşar Film. Gösterim Tarihi: 29 Nisan.

Bir intihar eylemcisinin elinden küçük bir çocuğu kurtaramayan rehine arabulucusu Jeff Talley (Bruce Willis) bu olaydan sonra karısı ve çocuğunu terkederek Los Angeles'ın dışında sakin bir banliyöye polis şefi olur. Fakat geçmişi yakasını bırakmayacaktır. İki genç ve gizemli arkadaşları Mars Krupchek (Ben Foster), giriştikleri bir soygunda başarılı olamayınca civarda ikamet eden ailelerden birini rehin alırlar. Fakat bilmedikleri şey, rehinelerden birinin bölgenin önemli suçlularından biri olduğudur. Tüm bu zincirleme olaylar en sonunda Jeff'in New York'taki ailesine kadar uzanacaktır. Ve bu andan itibaren Jeff artık harekete geçmek zorundadır.

NOTLAR 65 milyon dolar gibi büyük sayılabilecek bir bütçeyle çekilen filmin Kuzey Amerika'daki gişe rakamları umulanın çok altında kaldı. Bruce Willis'in yeniden aksiyona dönüş yaptığı "Rehine"nin eleştirileri de çok parlak değil.

ÇEVİRMEN
THE INTERPRETER

Yönetmen: Sydney Pollack. Oyuncular: Nicole Kidman, Sean Penn, Catherine Keener, Yvan Attal, Jesper Christensen, Curtiss Cook, Eric Keenleyside, Adrian Martinez, Sydney Pollack, Byron Utley. Senaryo: Charles Randolph, Scott Frank, Steven Zaillian. Görüntü Yönetmeni: Darius Khondji. Müzik: James Newton Howard. Kurgu: William Steinkamp. Yapım Tasarımcısı: Jon Hutman. Yapımcı: Tim Bevan, Eric Fellner, Kevin Misher. Yapım: Ingiltere. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 22 Nisan.

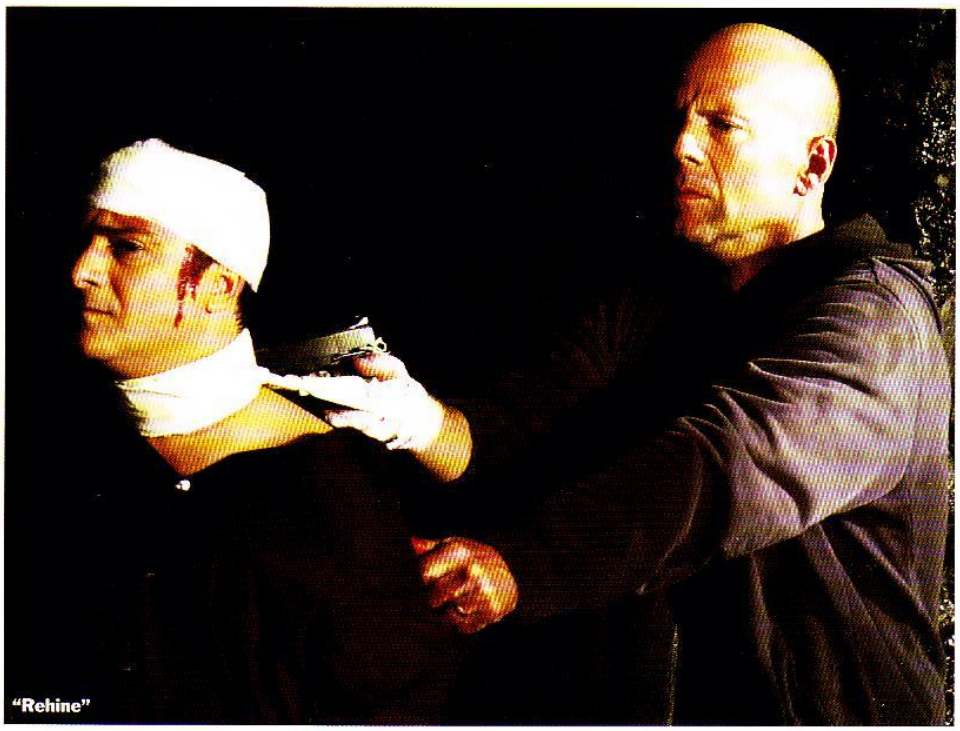
"Rehine"

Birleşmiş Milletler'de çevirmen olarak görev yapan Silvia Broome (Nicole Kidman), Genel Kurul'da konuşma yapacak olan Afrikalı bir devlet başkanına yönelik suikast planından haberdar olur. Suikastçilerin hedefleri arasında artık kendisi de vardır. Yine de Silvia çaresizlik içinde bu komploya engel olmaya çalışır. Hayatta kalabilmesi ise birilerinin ona inanmasına bağlıdır. Silvia'yı korumakla görevli olan federal ajan Tobin Keller (Sean Penn) genç kadının doğruyu söylemiyor olabileceğinden kuşku duymaktadır. Silvia ile Tobin, doğaları gereği hayata farklı açılardan bakmaktadırlar. Silvia sözcüklerin gücüne ve kutsallığına inanan bir Birleşmiş Milletler çevirmenidir. Tobin ise insanların ne söylediğine aldırmadan onların davranışlarını okumayı ilke edinmiş bir gizli servis ajanıdır.

NOTLAR Usta yönetmen Sydney Pollack iyi bildiği bir alana, komplo gerilimlerine dönüş yapıyor. Bizde Amerika'yla aynı anda gösterime girecek film 80 milyon dolar bütçeyle ve Birleşmiş Milletler'in New York'taki merkez binasında çekildi. Bu, BM'nin bir film setine kapılarını ilk açışı.

"Çevirmen"

206 X-DESIGN KUŞAĞI!

FARKI OTOMOBİLİ.

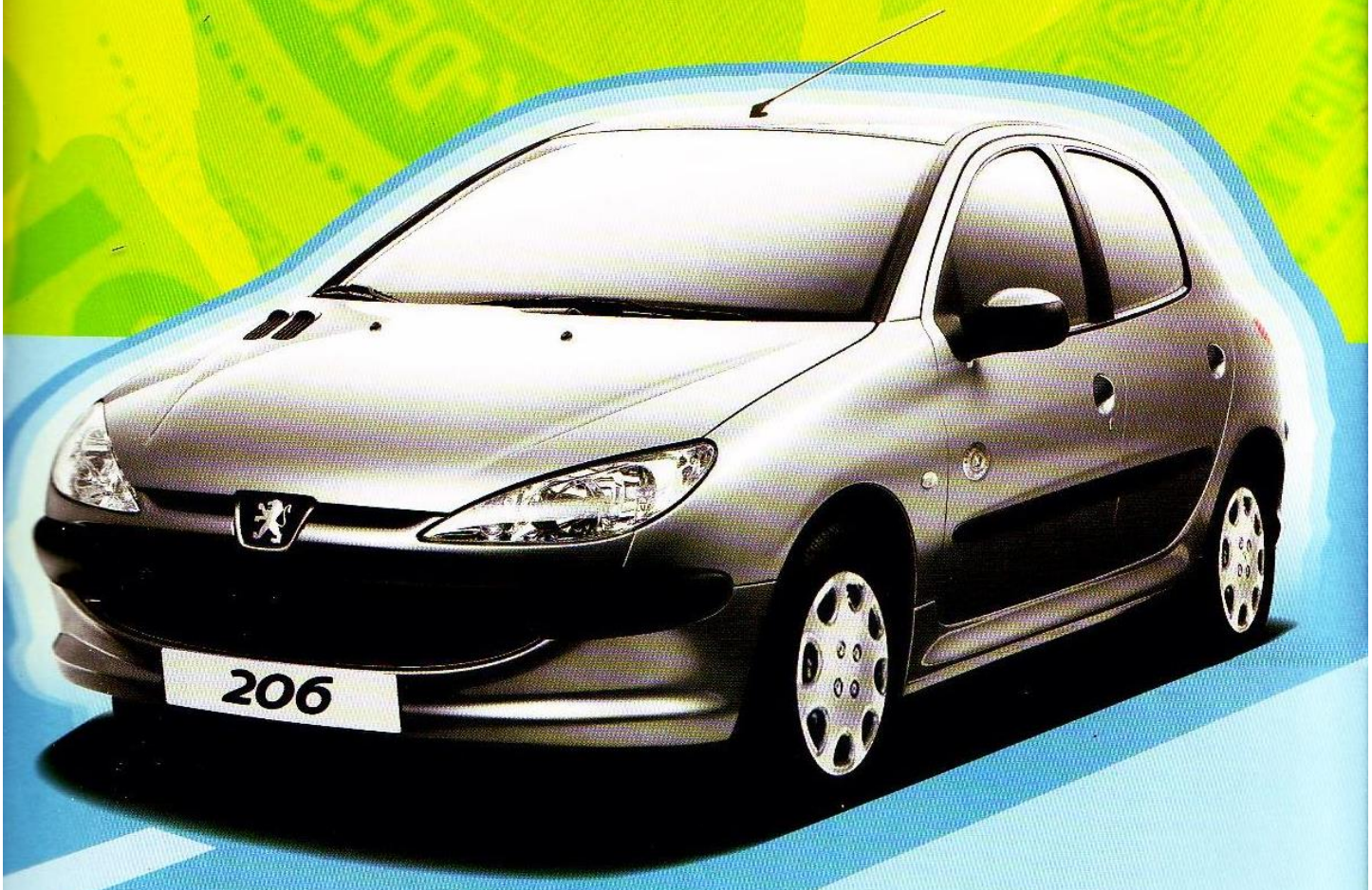

www.peugeot.com.tr Peugeot Müşteri İlişkileri **(0216) 579 94 44**

Seni yakından tanıyoruz. Zevklerini, beklentilerini ve hayata bakışını iyi biliyoruz. Sana hiç kimse ne giyeceğini, ne dinleyeceğini söyleyemez. Ama sana hangi otomobili kullanacağını rahatlıkla söyleyebiliriz: Peugeot 206 X-Design! Tasarımı, teknik donanımı, kliması, 2 hava yastığı, radyo-CD çaları, elektrikli ön camları, özel kumaş koltuk döşemesi ve tüm diğer üstün özellikleriyle tam sana göre!

O'nunla bir an önce biraraya gelebilmen için, 22.900 YTL'den (22.900.000.000 TL) başlayan fiyatlarla tüm Peugeot bayilerinde!*

PEUGEOT TAVSİYE EDER: **TOTAL**

206

KARŞI KONULAMAZ.

PEUGEOT

PEUGEOT ASSISTANCE (0212) 292 26 26

Peugeot Otomotiv Pazarlama A.Ş. Peugeot binek ve ticari araçlarının Türkiye Genel Distribütörü'dür. Peugeot Otomotiv Pazarlama A.Ş. araçların teknik özellik, donanım ve fiyatlarını herhangi bir ön bildirimde bulunmadan değiştirme hakkını saklı tutar.

* Peşin alımlarda tavsiye edilen Peugeot 206 X-Design 1.4 lt. düz vites 75 hp model anahtar teslim fiyatıdır.

ayın filmleri nisan

MELINDA VE MELINDA
MELINDA AND MELINDA

Yönetmen: Woody Allen. Oyuncular: Will Ferrel, Radha Mitchell, Neil Pepe, Stephanie Roth Haberle, Chloë Sevigny, Chiwetel Ejiofor, Michael J. Farina, Josh Brolin, Jonny Lee Miller, Amanda Peet. Senaryo: Woody Allen. Görüntü Yönetmeni: Vilmos Zsigmond. Kurgu: Alisa Lepselter. Yapım Tasarımcısı: Santo Loquasto. Yapımcı: Letty Aronson. Süre: 100 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 22 Nisan.

Melinda (Radha Mitchell) hayatının son derece trajik bir dönemecindedir. Arkadaşlarına sürekli şikayet eder. Susmaksızın konuşur ve hayatının ne sefil bir şekilde gittiğinden dem vurur. Evsahipleri onun bu uzun şikayet listesinin başlarında yeralmaktadır. Lee (Jonny Lee Miller) ve karısı Laurel (Chloë Sevigny) evsahibi olarak onun istediğinin çok uzağında özelliklere sahiplerdir. Yarı zamanlı olarak müzik öğretmenliği yapan Laurel'ın aksine Lee sürekli işsiz dolaşan bir aktördür. Ve ikisinin evliliklerinde artık uzatmalar oynanmaktadır.

NOTLAR 2000'deki "Small Time Crooks"tan beri çektiği hiçbir şey ülkemizde ticari gösterime girmeyen Woody Allen bu kez şeytanın bacağını kırıyor galiba. Söylentilere bakılırsa, bu kez formunda bir Woody'yle karşılaşabiliriz.

"Melinda ve Melinda"

IKI GENÇ KIZ

Yönetmen: Kutluğ Ataman. Oyuncular: Hülya Avşar, Vildan Atasever, Feride Çetin, Savaş Akova, Tuğçe Tamer, Gönen Bozbey, Murat Prosçiler, Yeşim Ceren Bozoğlu, Can Kolukısa, Emrah Kolukısa, Aysun Metiner, Hikmet Körmükçü, Tekin Temel. Senaryo: Kutluğ Ataman, Yıldırım Türker (Perihan Mağden'in Iki Genç Kızın Romanı isimli romanından). Görüntü Yönetmeni: Emre Erkmen. Yapımcı: Gülen Hurley, Murat Çelikkan. Süre: 100 dk. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 29 Nisan.

Boğaziçi Üniversitesi'nde okuyan, zeki, her şeyi bilen, deli ve çılgın Behiye (Feride Çetin) bir gün bebek gibi saf ve güzel bir kız olan Handan'la (Vildan Atasever) tanışır. Handan, Behiye'nin sevimsiz hayatına bir renk ve hareketlilik getirir. Ailesinden görmediği şefkati ona Handan göstermektedir. Behiye ise Handan'ın annesi Leman'dan (Hülya Avşar), o güne dek yemediği lezzette yemekler ve hayata dair akıllıca tavsiyeler alır. Fakat iki genç kızın hikayesi Behiye'nin Handan'a olan düşkünlüğünün artmasıyla daha da çetrefil bir hal alacaktır. Handan'ı giderek erkek arkadaşından bile kıskanmaya başlayan Behiye artık onu kimseyle paylaşmak istememektedir.

NOTLAR Sıradışı ve çarpıcı dili sebebiyle kendine has bir hayran kitlesine sahip yazar Perihan Mağden'in epey ilgi gören romanından uyarlanan film, bir aksilik çıkmazsa ay sonunda gösterime çıkacak. Kültleşen filmi "Karanlık Sular" ve "Lola + Bilidikid"den tanıdığımız yönetmen Kutluğ Ataman uzun süredir sessizdi.

"Bizim Müziğimiz"

BIZIM MÜZIĞIMIZ
NOTRE MUSIQUE

Yönetmen: Jean-Luc Godard. Oyuncular: Sarah Adler, Nade Dieu, Rony Kramer, Jean-Christophe Bouvet, Ferlyn Brass, Jean-Luc Godard, Juan Goytisolo, Mahmoud Darwich, Jean-Paul Curnier. Senaryo: Jean-Luc Godard. Görüntü Yönetmeni: Julien Hirsch. Kurgu: Jean-Luc Godard. Sanat Yönetmeni: Anne-Marie Miéville. Yapımcı: Alain Sarde, Ruth Waldburger. Süre: 80 dk. Yapım: Fransa. Dağıtımcı: 1Film. Gösterim Tarihi: 29 Nisan.

Cehennem, Araf ve Cennet olmak üzere filmini üç bölüme, pardon üç krallığa ayıran Godard bu filmiyle de modern zamanları yargılama niyetiyle yola çıkmış. Ustanın yine belleğimizdeki sinema kavramını kökünden silkeleyecek bir çalışmayla karşımıza çıkacağını sanıyoruz.

NOTLAR Filmi Bosna Hersek'te çeken Godard bu sayede birçok festivali dolaşmıştı. Şimdi sınırlı sayıda kopyayla bizim sinemalarımızda şansını deneyecek.

İnsan aynı anda kaç kişiye bağlanabilir?

İnsan aynı anda cepten birçok kişiye bağlanabilir. Çünkü bunun adı **TurkcellMessenger.**
Hemen yükle cebine, ekle kızları listene. İster birine bağlan, ister hepsine.
Sokakta, dolmuşta, kantinde, tıpkı internetteymiş gibi başla mesajla sohbete.

• **TurkcellMessenger**'a hemen kaydolmak için kısa mesajla KAYIT yaz, boşluk bırak,
telefonunun modelini yaz (örnek: KAYIT 6600) **2150**'ye gönder, ayarların kısa mesajla cebine gelsin.
(Kayıt için gönderilen mesaj 1 SMS/2 kontör olarak ücretlendirilir.)
• Sonra PIN kodu olarak 1234 gir ve kaydet.
• Son olarak **http://wap.turkcell.com.tr**'de "Chat ve Mesaj" başlığı altındaki **TurkcellMessenger** bölümünden
telefonunun modeline uygun yazılımı cebine indir.
Servis ve kullanımla ilgili tüm bilgiler **www.turkcell.com.tr**'de ve TurkcellExtra'larda.

TurkcellMessenger servisi şimdilik NOKIA 5140, 6230, 7610, 6600 modelleri (sadece 5.27 versiyonu* ile) tarafından desteklenmektedir.
* KVK, Genpa ve Teleservis yetkili servislerinden yükletilebilir.

15 NİSAN 2005'E KADAR **ücretsiz** 15 NİSAN 2005'E KADAR

yeni **TurkcellMessenger**

HAZIR KART **TURKCELL**

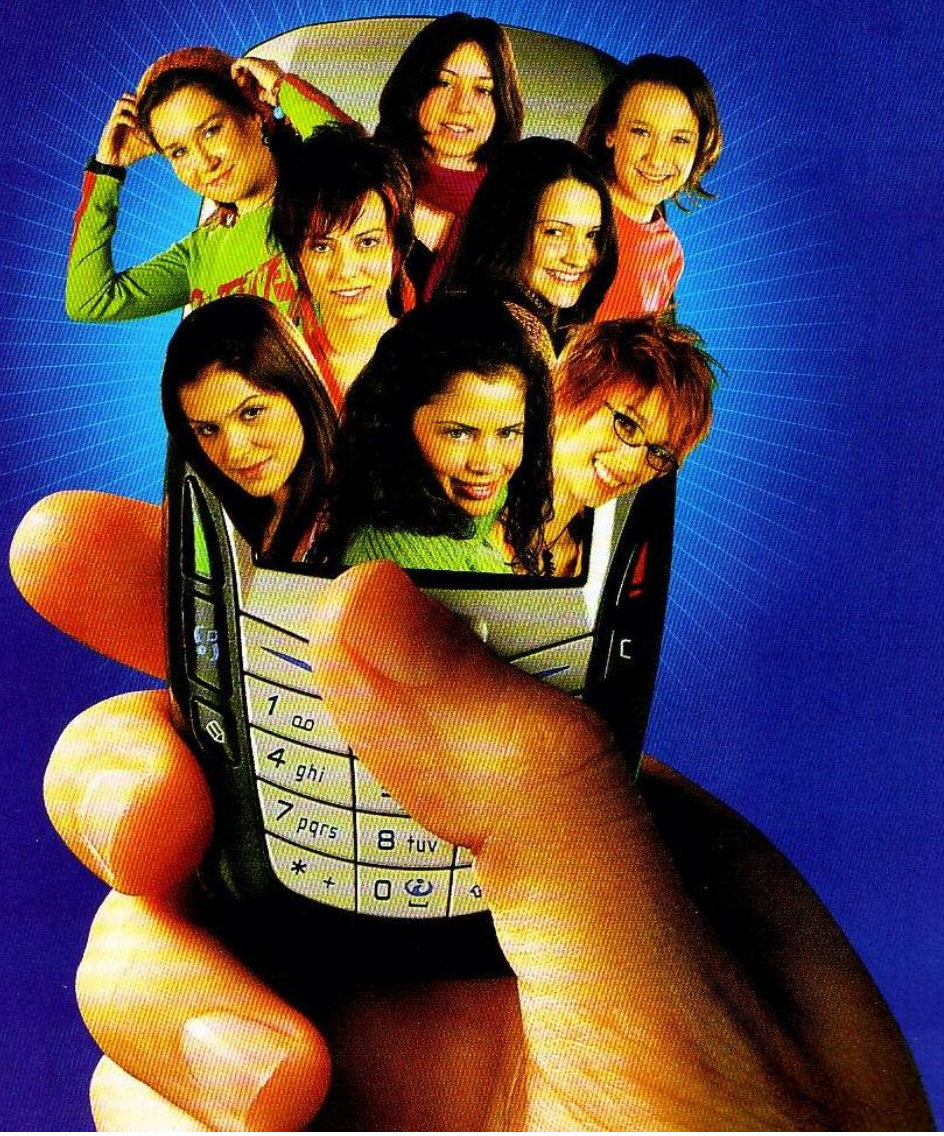

"Yolda"

YOLDA

Yönetmen: Erden Kıral. Oyuncular: Halil Ergün, Yeşim Büber, Edip Taner, Yelda Reynaud, Fırat Tanış, Israfil Köse, Önder Çakar, Serdar Orçin. Senaryo: Erden Kıral. Görüntü Yönetmeni: Zekeriya Kurtuluş. Müzik: Taner Ayan, Arıkan Sarıkaya. Kurgu: Gültekin Ergene. Yapımcı: Erden Kıral. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 8 Nisan.

Askeri yönetim döneminde, efsanevi bir sinemacı olan Yılmaz (Halil Ergün), yattığı cezaevinden alınıp başka bir cezaevine nakledilir. Bu yolculuk sırasında, karısı ve cezaevinden tanıdığı bir arkadaşı ile genç bir yönetmen, otomobille onu izler. Mola verdikleri bir motelde, kendi oluşturduğu hapishaneden kaçmak isteyen genç yönetmen, ustasıyla hesaplaşmaya girer.

NOTLAR Yılmaz Güney'in "Yol"un prodüksiyonuna henüz başlamadan önce başından geçen bazı olayları anlatan film, aslında başta kendisini kurmaca olarak sunuyor. Ama gerçekte, Güney'i arkadaki arabada Fatoş Güney'le birlikte takip eden otomobilde oturan genç yönetmen Erden Kıral'dı. Kıral, 70'lerde gerçekleştirdiği "Bereketli Topraklar Üzerinde", ve 80'lerde çektiği "Hakkari'de Bir Mevsim" ve "Ayna" ile dünyanın tanıdığı bir yönetmen haline gelmişti.

MART SÜRPRİZİ

CANIM BABACIĞIM CAPTURING THE FRIEDMANS

Yönetmen: Andrew Jarecki. Görüntü Yönetmeni: Adolfo Doring. Müzik: Andrea Morricone. Kurgu: Richard Hankin. Sanat Yönetmeni: Nava Lubelski. Yapımcı: Andrew Jarecki, Marc Smerling. Süre: 107 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Barbar Film. Gösterim Tarihi: 18 Mart.

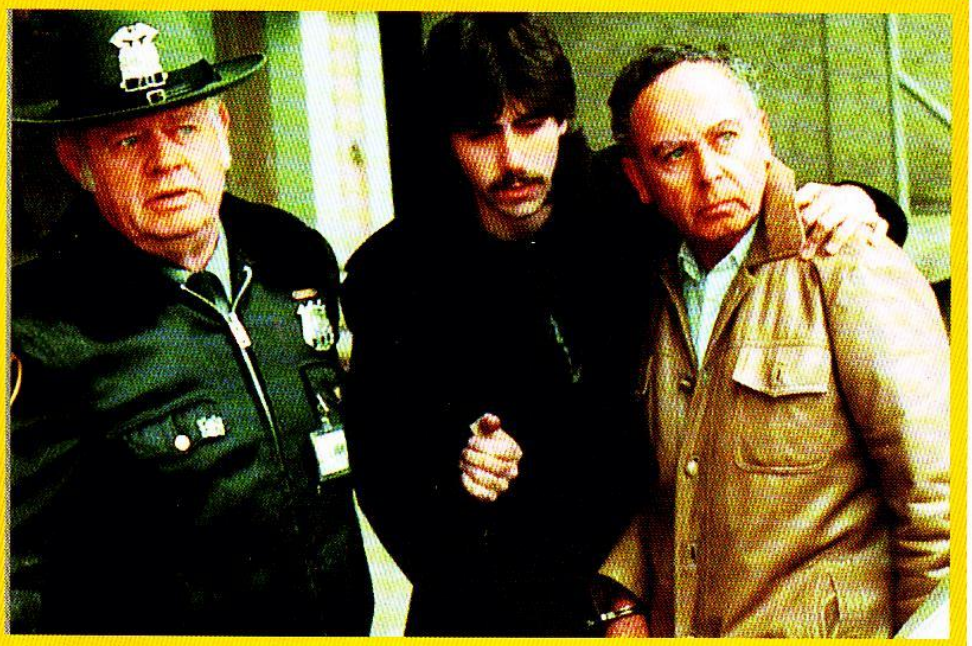

Friedmanlar en başta sıradan bir aile gibi görünürler. Arnold Friedman ödüllü bir öğretmen, karısı Elaine ise iyi bir ev hanımıdır. Üç oğullarını, zengin bir Long Island kasabası olan Great Neck'te büyütürler. Bir Şükran Günü'nde aile sakin bir tatil yemeği için evde biraraya gelmiştir. Aniden polisler ön kapılarını kırıp eve girer ve evdeki her köşeyi arayıp kanıt olduğu gerekçesiyle aileye ait birçok şeye el koyarlar. Arnold ve 18 yaşındaki oğlu Jesse tutuklanırlar ve ellerinde kelepçelerle bahçelerinde bekleyen gazetecilerin, kameraların ve flaşların arasından geçirilerek götürülürler. Arapsaçına dönen bir soruşturmanın ardından baba ve oğul, şok edici suçlarla itham edilirler. Aile suçlu olmadığını iddia etse de, Great Neck halkının giderek büyüyen öfkesinin hedefi haline gelir.

NOTLAR 2004'ün Oscar'larında en iyi belgesel dalında çok iddialı olmasına rağmen pas geçilen "Canım Babacığım", ele aldığı konuyu çok başarılı işleyen bir film. Bunda Friedman ailesinin kendi evlerinde tüm bu süreç boyunca kamerayla kayıt yapmış olmalarının da payı var. Yönetmen Jarecki belgeselin büyük kısmında bu görüntülerden faydalanıyor. Çok iyi eleştiriler alan film, geçen sene yoğun tartışmalara konu olmuştu.

julianne moore

"THE SIXTH SENSE -ALTINCI HİS'TEN BUGÜNE ETKİSİNDEN KURTULAMAYACAĞINIZ EN GÜÇLÜ FİLM."

-Bill Bregoli, Westwood One

THE FORGOTTEN

GİZEMLİ PARÇALAR

DVD VIDEO VCD VIDEO

COLUMBIA TRISTAR HOME ENTERTAINMENT

SATIŞ NOKTALARINDA!

box office

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@superonline.com

TÜRKİYE box office — 11 Şubat - 10 Mart 2005

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Seyirci	Toplam Seyirci
1. Eğreti Gelin Özen Film	3	459.350	459.350
2. Hababam Sınıfı Askerde Özen Film	8	232.243	2.543.152
3. Zor Baba ve Dünür UIP	4	215.170	215.170
4. Ocean's Twelve Warner Bros.	5	200.384	436.917
5. Göklerin Hakimi Warner Bros.	3	166.373	166.373
6. Gönül Yarası Warner Bros.	9	127.957	860.072
7. Hırsız Var! UIP	7	102.132	927.409
8. Şans Kapıyı Kırınca Warner Bros.	6	92.939	374.872
9. Daha Yaklas Warner Bros.	1	82.286	82.286
10. Milyonluk Bebek Özen Film	2	73.860	73.860

ABD box office — 11 Şubat - 10 Mart 2005

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Hitch: Ask Doktoru Sony	4	141.1	141.1
2. Constantine Warner Bros.	3	62.6	62.6
3. The Phantom of the Opera Warner Bros.	11	49.6	49.6
4. Fat Albert 20th Century Fox	11	47.9	47.9
5. Milyonluk BebekWarner Bros.	12	41.4	78.9
6. Diary of a Mad Black Woman LionsGate	2	39.1	39.1
7. The Pacifier Buena Vista	1	36.3	36.3
8. Be Cool MGM	1	28.1	28.1
9. Because of Winn-Dixie 20th Century Fox	3	27.5	27.5
10. Are We There Yet? Sony	7	26.1	79.1

Rakamlar Milyon Dolardır.

...1 Yıl önce
2004
13 Subat - 11 Mart
1. Neredesin Firuze?
2. Vizontele Tuuba
3. Son Samuray
4. Hababam Sınıfı Merhaba
5. Soğuk Dağ

...2 Yıl önce
2003
14 Subat - 13 Mart
1. Rus Gelin
2. Halka
3. 8 Mil
4. Sıkıysa Yakala
5. Aska İki Hafta

...3 Yıl önce
2002
01 - 28 Mart
1. Akıl Oyunları
2. Ocean's Eleven
3. Harry Potter ve Felsefe Taşı
4. Kara Şahin Düştü
5. Spy Game

Ve Oscar'ın galibi...

Geçtiğimiz ay Oscar'lar sahiplerini buldu. Gecenin galibini gerçekten kestirmek güç oldu. Beş heykelcikle gecenin en çok ödüllünü toplayan filmi "Göklerin Hakimi" olurken, önemli dört büyük ödülden üçü geceyi toplam dört ödülle kapatan "Milyonluk Bebek"e gitti. Diger dört ödüllü ise "Ray" aldı. Ama bu ödüllere rağmen En İyi Film için yarışan filmlerin hiçbiri maalesef ki geniş kitlelere ulaşamadı.
Bu seneki Oscar yarışındaki filmlerin kısır seyirci sayılarını gözler önüne sermek amacı ile sizlere 2 liste hazırladım. Bunlardan ilki En İyi Film için yarışan filmlerin seyirci rakamları. İkincisi ise, son on yılın En İyi Film Oscar'ını kazanmış filmlerin seyirci sayıları.

Film	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Hafta	Top. Kişi
Göklerin Hakimi	Warner Bros.	18.02.2005	4	173.161
Milyonluk Bebek	Özen Film	25.02.2005	3	89.736
Ray	UIP	25.02.2005	3	47.202
Düşler Ülkesi	Warner Bros.	18.02.2005	3	43.238
Sideways	Özen Film	18.02.2005	3	10.348

* Seyirci sayıları 13 Mart 2005 tarihine kadardır.

Yıl	Film	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Hafta	Top. Kişi
2004	Milyonluk Bebek	Özen Film	25.02.2005	3	89.736
2003	Yüzüklerin Efendisi	Warner Bros.	19.12.2003	29	1.248.367
2002	Chicago	UIP	07.03.2003	18	207.534
2001	Akıl Oyunları	UIP	08.03.2002	39	979.820
2000	Gladyatör	UIP	19.05.2000	53	909.787
1999	Amerikan Güzeli	UIP	18.02.2000	36	540.802
1998	Aşık Shakespeare	UIP	05.03.1999	35	424.402
1997	Titanik	Özen Film	20.02.1998	181	2.844.022
1996	İngiliz Hasta	Warner Bros.	21.03.1997	40	386.164
1995	Cesur Yürek	Özen Film	22.09.1995	189	1.111.249

FRANSA box office — 9 Şubat - 15 Mart 2005

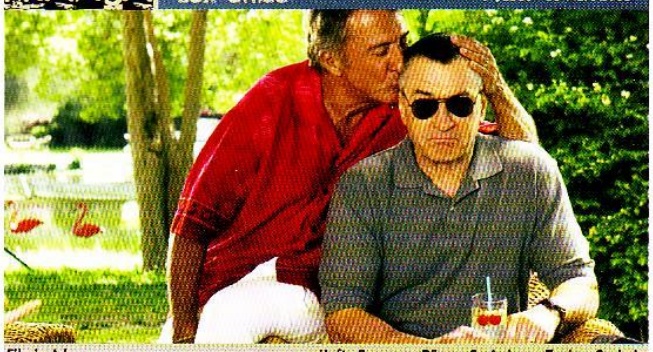

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Seyirci	Toplam Seyirci
1. Iznogoud	5	2.477.041	2.477.041
2. Zor Baba ve Dünür	4	1.587.519	1.587.519
3. Constantine	4	1.151.034	1.151.034
4. Espace Detente	3	1.048.959	1.749.990
5. Ray	3	971.278	971.278
6. La Marche de l'empereur	6	833.647	1.630.935
7. Sprung! The Magic Roundabout	4	617.329	807.089
8. Göklerin Hakimi	4	591.172	1.626.510
9. The Sponge Bob Squarepants Movie	4	530.246	530.246
10. Boudu	1	501.196	501.196

Rakamlar seyirci sayılarıdır.

Sean Penn
Çevirmen

2004	21 Gram	95.399
2003	Gizemli Nehir	137.477
2002	Benim Adım Sam	73.833
2000	Senli Benli	23.928
1999	İnce Kırmızı Hat	203.809

Salma Hayek
After The Sunset

2003	Bir Zamanlar Meksika'da	180.625
2003	Frida	85.316
1999	Vahşi Vahşi Batı	304.483
1999	Fakülte	184.278
1996	Kaçaklar	26.669

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

	Mehmet Açar	Tunca Arslan	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Atilla Dorsay	Engin Ertan	Murat Özer	Murat Erşahin	Uygar Şirin	Yeşim Tabak	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel
Anka'nın Uyanışı	★★★	★★★		★★	★★★			★★★			★	★★	★★★	★★★	
Anlat İstanbul	★★★	★★★	★★★★	★★	★★★★	★★★		★★★	★★★★	★★★	★★★	★★		★★★★	★★★
Balans ve Manevra	★★	★	★	★	★★★		★★	★	★★	★	★★	★★	★★	★★	
Bolluk Ülkesi	★★★	★★★		★★		★★★		★★★			★★★	★★	★★★	★★★	★★★★
Canım Babacığım			★★★★	★★★		★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★★		★★★★	
Constantine	★★★★			★★★	★★★		★★★	★★★			★	★★	★★★	★★★	
Çöküş		★★★★		★★★★	★★★★	★★		★★★★				★★★★	★★★★		
Daha Yaklaş	★★★★		★★★	★★★★	★★★★	★★★		★★★★	★★★	★★★★	★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★
Eğreti Gelin	★★★	★★	★★	★★★	★★★			★★★	★★		★★★	★	★★★★	★★★	
Gelibolu	★★★★	★★		★★	★★★★			★★★				★★★	★★★	★★★	
Geri Döndüler				★★★		★★	★★★	★	★★★		★★★	★		★	★★★
Halka 2	★★★			★★★	★★	★★		★★				★★★	★★★	★★★	
Hitch: Aşk Doktoru				★★★	★★★			★★	★★		★	★★★			
Karşınızda Peter Sellers	★★★★		★★★	★★★★	★★★★	★★★		★★★★	★★★		★★★★	★★★★		★★★★	★★★
Kayıp Nişanlı	★★★★			★★★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★★	★★★★★		★★★★	★★★★	★★★	★★★★	
Kinsey				★★★★	★★★★	★★★★		★★★			★★★★	★★★★			
Makinist		★★	★★★	★★★	★★★★	★★★		★★★★	★★★	★★★★	★★	★★★★		★★★★	★★★★
Pardon		★		★★	★★★			★★★	★★★			★★			★★
Parlayan Hançerler	★★★★	★★★		★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★				★★★	★★★★	★★★★	
Robotlar	★★★				★★★★★			★★★★			★★★★	★★★★	★★★★		
Sideways	★★★★	★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★★	★★★★★	★★★★	★★★★		★★★★
Solino	★★★	★★★		★★	★★★	★★★			★★★★	★★	★★	★★★	★★★	★★★★	
Steve Zissou ile Suda Yaşam	★★★★		★★★★★	★★	★★★	★★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★★	★★★	★★★★	★★	★★★★	★★★★★

Constantine

Tam olarak bir Hellbrazer değil ama...

Kutlukan Kutlu

Hellblazer'ın film uyarlamasının yapılacağı ve John Constantine'i Keanu Reeves'in oynayacağı duyurulduğunda, seriye aşina çoğu çizgi roman sever muhtemelen küçük bir şok geçirmiştir. Constantine, kökleri eski "hard-boiled" dedektiflik öykülerinin bencil karakterlerine uzanan bir anti-kahraman. Sonuca ulaşmak için insanları kullanmaktan çekinmeyen, cehennemin efendilerine bile pabucunu ters giydirebilen bu kurnaz ve soğukkanlı karakteri kimin canlandıracağını düşünürken, akla ilk gelecek isimlerden biri Bill & Ted filmlerinden itibaren seyircinin "sörfçü tavırlı Amerikan genci" etiketini üzerine yapıştırmış olduğu Reeves değildi doğrusu.

Dahası, burada "Amerikan" kilit bir kelime; çünkü İngiliz çizgi roman yazarı Alan Moore'un "Swamp Thing" serisinde tanıttığı bu karakter, İngiliz'di. Moore'un görünümünü müzisyen Sting'i model alarak tasarladığı, sarışın bir İngiliz. "Hellblazer" serisi bir bakıma 80'lerin ortalarından itibaren Amerikan çizgi romanındaki giderek artan "İngilizleşmenin" ürünü ve timsali idi. O dönemdeki İngiliz yazar akınının en önemli ismi sayılabilecek Alan Moore'un yarattığı Constantine karakteri, "Hellblazer" adındaki kendi serisine kavuştuğunda yine bir İngiliz yazar olan Jamie Delano'ya teslim edilmiş, daha sonra ise Garth Ennis, Warren Ellis, Grant Morrison ve hatta Neil Gaiman gibi diğer Britanyalı çizgi roman yazarlarının elinden geçmişti. Amerikan çizgi romanının daha karanlık, sert ve gerçekçi bir havaya bürünmesine, döneminin siyasi atmosferiyle daha bir haşır neşir olmasına büyük katkıda bulunan bu İngiliz yazarların elinde, elbette 90'ların başında "yeni Amerikan çizgi romanı" olarak görülmeye başlamış çizginin de en önemli temsilcilerinden biri oldu. Bu derin Britanyalılığın ve bu derin anti-kahramanlığın hakikaten çok da "Keanu Reeves koktuğu" söylenemezdi...

Çözüm kısmen, Hollywood uyarlamalarında adet olduğu üzere, işi Amerikanlaştırmada bulunmuş. Zaten doğası gereği 40'ların kara filmlerine hafiften şapka çıkaran bu karakter, kara filmin o beylik tipine, "Los Angeles'lı dedektif"e doğru yontulmuş. Evet, John Constantine pek öyle ikide bir şiddete başvuracak, elinde tüfekle ortalıkta dolaşıp iblisleri ve yarı-iblisleri vurarak işini görmeyi tercih edecek türden bir kahraman, bir aksiyon kahramanı değil. Ne var ki Hollywood'un başarılı popüler sinema formülü, en azından ikinci yarıda, filmin sonuna doğru bunu dikte ediyor ve Constantine de en azından bir süreliğine bu kurala riayet ediyor. Ama bu durum, filmin "Hellblazer" yolundan toptan saptığı ve Blade-vari bir aksiyona dönüştüğü anlamı da taşımıyor. Sadece Hollywood'da alışıldıktan biraz farklı hemen her malzemenin "ana akımlaştırılması"nın bir sonucu bu; ve doğrusu, yönetmen Francis Lawrence bu "ana akımlaşma"dan gayet ilginç bir karışım ortaya çıkarıyor.

Lawrence "Constantine"i tam olarak korku türünün unsurlarıyla yoğurulmuş bir aksiyon gibi değil, içine 90'lar tipi bir anti kahraman fırlatılmış bir korku filmi gibi çekmiş. Korku sineması dili, korku sineması atmosferi. "Exorcist"e selam gönderen ilk sahnelerden itibaren renkleriyle, stratejik ses kullanımıyla ve kamera açılarıyla, gerçeklikle kabusun sınırında duran, rahatsız edici bir dünya yaratıyor Lawrence. Cennet ile Cehennem arasında süregiden "iddialaşma"nın arenası olan dünyanın üzerindeki perde kalkmak üzereymiş, her an arkasındaki dehşet verici gerçeklik ortaya çıkacakmış gibi, huzursuzluk verici bir atmosfer. İblislerle, büyülerle, özel güçlere sahip talihsiz insanlarla dolu bu dünya, bir karakter olarak John Constantine'in tanımlanmasında da önemli bir paya sahip. Sonuçta Constantine, perdenin ötesini gören, bu bilgiyle tortulanmış bir tip. Onun pek sıcakkanlı, ilgili görünmeyen, hatta umurundaymış gibi bile görünmeyen halini, bu süzgeçten -onun cehenneme gitmiş ve geri dönmüş biri olduğu gerçeğinin süzgecinden- geçirip değerlendiriyoruz.

Öykünün kahramanı bu gizli gerçekliğe çoktandır aşina olduğundan, filmde seyircinin bu yeni dünyaya gözlerini açma konusunda özdeşleşebileceği başka bir karakter var. Angela adındaki genç kadın polis. İkiz kızkardeşi Isabel'in intiharıyla bir hayli sarsılan, onun intihar ettiğine (ve bunun sonucunda katolik cenazesiyle gömülemeyeceğine ve cehenneme gideceğine) inanmayı reddeden Angela'nın yolu, elbette onu Constantine'e, akciğer kanserinden ölmekte olduğunu yeni öğrenmiş bu okült vakalar uzmanına götürüyor. Film, zeminini "Hellblazer" çizgi roman serisinde Garth Ennis'in yazdığı, azılı sigara tiryakisi John Constantine'in akciğer kanseri olduğunu öğrendiği Dangerous Habits / Tehlikeli Alışkanlıklar öyküsünden alsa da, farklı öykülerden konuklar (Papa Midnite gibi) ve tabii ki çizgi roman serisinde görülmeyen unsurlar da var. Sonuçta bu yaklaşım belki ortaya kaynağına çok sadık bir uyarlama çıkarmıyor; kahramanı farklı, belli bir öyküye bağlı kalmamış, hatta Hollywood-ize olup zorunlu aksiyona kaçmaktan kendini alamamış bir film çıkarıyor. Ama aynı zamanda bütün bunlara rağmen o kırılgan, soğuk ve boğucu korku filmi atmosferini parçalamayan, korku sinemasının ana malzemeleri olan birtakım fobileri ve imgeleri (düşme, boğulma, böcek saldırısı, bedensel deformasyon gibi) etkili bir şekilde kullanan bir film.

Belki "Constantine" tam olarak "Hellblazer" değil, ama sonuçta bu çizgi roman serisinin ruhundaki kimi keyif verici tarafları yansıtan, daha önemlisi kendi de güçlü görsel-işitsel dünyasıyla o ruha yeni bir şeyler katan bir film. Ve "Exorcist"ten "Blade"e, "Angel Heart"tan "The Matrix"e birçok durağa uğrasa da, yine de kendi sinemasal kişiliğine sahip, kendi ayakları üzerinde duran bir film.

✪✪✪◡

Yönetmen: Frances Lawrence. **Oyuncular:** Keanu Reeves, Rachel Weisz, Shia LaBeouf, Djimon Hounsou, Max Baker, Pruitt Taylor Vince, Gavin Rossdale, Tilda Swinton, Peter Stormare, Jesse Ramirez. **Senaryo:** Kevin Brodbin, Frank Cappello (Jamie Delano ve Garth Ennis'in Hellblazer adlı çizgi romanlarından). **Görüntü Yönetmeni:** Philippe Rousselot. **Müzik:** Brian Tyler. **Kurgu:** Wayne Wahrman. **Yapım Tasarımcısı:** Naomi Shohan. **Yapımcı:** Akiva Goldsman, Lorenzo DiBonaventura, Benjamin Melniker, Lauren Shuler Donner, Erwin Stoff, Michael E. Uslan. **Süre:** 121 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Warner Bros. **Gösterim Tarihi:** 11 Mart.

ERSU MEYVE VE GIDA SAN. AŞ
Sİ Regülatör Cad. No :1 Ereğli-Konya Tel :(0.332) 734 56 56 Fax:(0.332) 734 56 59
www.ersu.com.tr

AKMAN HOLDING

Kinsey

Politik bir biyografi...

Engin Ertan

Son dönemde sık sık biyografik filmlerle karşılaşmaya başladık. Sylvia Plath'in kıskançlık krizleri, Howard Hughes'un önüne geçilmez hırsı, Ray Charles'ın uyuşturucu bağımlılığı, Peter Sellers'ın kaprisleri, vb. Bu filmlerin kişilerin özel hayatlarına burnunu sokan hali bir noktadan sonra can sıkıcı bir boyut kazanmıyor da değil. Ancak Bill Condon'ın yönettiği "Kinsey" tüm bu örneklerin arasında farklı bir noktada duruyor. Condon, Alfred Kinsey'nin hayatını ve cinsellik konulu araştırmalarını perdeye taşırken seyirciye ev halinden ve kişilerin özel hayatını röntgenlemekten çok daha fazlasını sunuyor. Ne de olsa karşımızdaki özel hayatını, biraz da bile isteye kamuya açmış bir kişi. Condon'ın ilgilendiğiyse bu hayatın spekülatif ve sansasyonel boyutu değil elbette. Zira Kinsey'nin kişiselinin kamusal ile buluştuğu nokta, ister istemez politik bir boyut da taşıyor.

Bir biyoloji profesörü olarak başladığı akademik kariyerinde, biraz da kendi cinsel sorunlarını çözme çabası ertesinde, ilgi alanını arılardan insanlara kaydıran Alfred Kinsey, 40'lı ve 50'li yıllar boyunca Amerika'nın çeşitli yerlerinden deneklerle yaptığı görüşmeler sonrasında, insanların cinsel hayatları üzerine istatiksel verilere yer veren kitaplar hazırlıyor. Bunlar elbette kendi dönemi için çığır açıcı araştırmalar. Cinselliğin bir tabu olarak sadece evlilik içine, hatta tek bir pozisyona mahkum edildiği bir dönemde yapılan bu araştırmaların cinsel devrimin yolunu açtığı bile söylenebilir. Zaten Condon'ın filminin en büyük gücü de burada yatmakta. Film Kinsey'nin özel hayatıyla ilgilenmekten çok, araştırmalarının niteliğine yöneliyor. Yönetmen filminin geçtiği yılları sadece görsel olarak yeniden yaratmakla ilgilenmeyip, bu dönemin sosyal ve politik ortamını da yansıtmaya çalışıyor. Dolayısıyla Kinsey'nin araştırmalarının ahlaksızca nitelendirilip dışlanması, hatta komünizm propagandası yapmakla suçlanmasının ardındaki muhafazakâr ve ikiyüzlü tavrı da eleştirme fırsatı buluyor. Böylece "Kinsey" kişisel ve kamusalın kesiştiği noktadaki politik tavrını daha da açık hale getiriyor.

Condon'ın filminde ilgilendiği bir diğer noktaysa, teori ve pratiğin birarada nereye kadar yürüyebileceği. Araştırmaları çerçevesinde cinselliği aşktan soyutlamaya ve bizzat bu şekilde deneyimlemeye çalışan Alfred Kinsey'nin içine düştüğü ikilemi hassas bir şekilde ele alıyor. Açık evlilikten yana bir tavır sergileyen Kinsey ve araştırma grubunun davranışlarını yargılamaya soyunmadığı gibi, yaşadıkları çatışmaları da seyirciye yansıtıyor. Finaldeyse Kinsey ve karısı Clara arasındaki sevgiyi bir kez daha vurgulamaktan geri durmuyor. Bu anlamda Laura Linney'nin canlandırdığı Clara gerçekten önemli bir karakter. Aktrisin dengeli performansıyla, kocasının araştırmalarına destek veren bu kadının bağlılığının ardındaki sevgi, karakterin yer aldığı sahnelerin hemen her birinde seyirciye ulaşıyor. Belki Condon'ın filmine tek bir kusur bulacaksak, bu romantik yaklaşımın geneldeki tavrı biraz yumuşattığından yakınabiliriz. Ancak söz konusu biraz da kaçınılmaz bir durum. Zira esas niyet Kinsey'nin yaşama tarzını idealize etmek değil, yaptığı araştırmaların etkilerinden ve o dönemden bahsetmek. Daha doğru şekilde ifade etmek gerekirse, daha önce de söylediğimiz gibi, sergilenmek istenen esas şey Kinsey'nin özel hayatı değil. Bu amaçtan ziyade araç konumunda.

Filmin bağlayıcı cümlesiyse, konuk oyuncu olarak Kinsey'nin röportaj yaptığı kişilerden birisini canlandıran Lynn Redgrave'in gözüktüğü sahnede kuruluyor. Bu kilit sahnede Redgrave, Kinsey'nin araştırmalarını okuduktan sonra bastırdığı cinsel kimliğini kabul etme ve yaşama imkanını yakalayan bir kadın olarak karşımıza çıkıyor. Söz konusu denek, "Hayatımı kurtardınız Bay Kinsey", derken Condon'ın esas olarak söylemek istediklerine yönlendiriyor seyirciyi. Böylece, Kinsey'nin araştırmalarının bazı yersiz tabuların yıkılması ve cinsel özgürlüğe giden yolu açmasındaki etkiye dikkat çekiliyor.

Bunların dışında "Kinsey" anlatım açısından gayet klasik bir biyografik film. Baş karakterin çocukluk ve ilk gençlik yıllarının flashback'lerde yeniden canlandırılmasına, zamansal atlamalarına, araştırma sahnelerinde kullanılan montaj sekanslara kadar filmde sinema dili açısından yeni bir şey görmek pek mümkün değil. Ancak Bill Condon ele aldığı temayı geleneksel beklentiye uymak gibi bir korkuyla yumuşatmadığı gibi, asla şok edici olmaya da çalışmıyor. Karşılaştığı farklı vakalara karşı objektifliği korumaya çalışan ve yargılamaya soyunmayan Alfred Kinsey'nin biyografisi için böyle bir yaklaşım son derece yerinde. Nihayetinde ortaya çıkan da genel seyirci kitlesine hitap edebilecek, üstelik söylediği önemli şeylerle fazla sayıda insana ulaşması gereken bir film. Tanıtım cümlesinde söylendiği gibi, "Hadi seks üzerine konuşalım". Aradan geçen elli küsurat yıl sonrasında en azından zihnimizin bu kadar açılması olması, cinselliğin artık yüz kızartmaması gerek. Yoksa hâlâ seks üzerine konuşmaya çekiniyor, gelenekselin dışında kalan her cinsel davranışı ve fetişi "gariplik", hatta "sapıklık" olarak mı nitelendiriyoruz? "Kinsey" en azından bunları test etmek için bile görülmesinde yarar olan bir film.

Kinsey

✪✪✪◡

Yönetmen: Bill Condon. **Oyuncular:** Liam Neeson, Laura Linney, Chris O'Donnell, Peter Sarsgaard, Timothy Hutton, John Lithgow, Tim Curry, Oliver Platt, Dylan Baker, Julianne Nicholson, William Sadler, John McMartin, Veronica Cartwright. **Senaryo:** Bill Condon. **Görüntü Yönetmeni:** Frederick Elmes. **Müzik:** Carter Burwell. **Kurgu:** Virginia Katz. **Yapım Tasarımcısı:** Richard Sherman. **Yapımcı:** Gail Mutrux. **Süre:** 118 dk. **Yapım:** ABD-Almanya. **Dağıtımcı:** Umut Sanat. **Gösterim Tarihi:** 18 Mart.

İstanbul'un Tadı...

24. ULUSLARARASI İSTANBUL FİLM FESTİVALİ

Seyirci Kalmayın!

2005 SİNEMA YAYIN SPONSORU
İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI

FİDA FİLM

24. Uluslararası İstanbul Film Festivali
Sinema Yayın Sponsoru Olmaktan Gurur Duyarız

2-17 NİSAN TARİHLERİ ARASINDA

Beyoğlu; Emek, Atlas, Sinepop, Beyoğlu ve Kadıköy Rexx sinemalarında gösterimde olacaktır.

Balans ve Manevra

Hayatın ilginçliği filmi kurtarmıyor...

Uygar Şirin

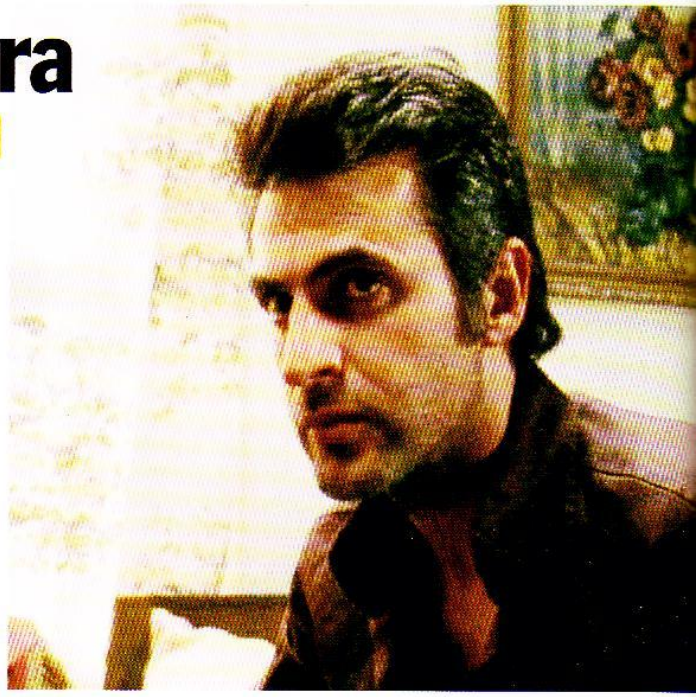

Teoman'ı şarkılarından tanıyoruz. Bu klişeyi kullanmak istedim çünkü Teoman sözkonusu olunca cümle iki anlam kazanıyor. Birincisi, Teoman'ı biz öncelikle söz yazarı, besteci ve şarkıcı olarak tanıyoruz. İkincisi, şarkıları üzerinden tanıdığımız bir Teoman (karakteri/görüntüsü) var.

Şarkılardan yansıyan Teoman'ın gerçeğiyle birebir örtüştüğünü varsayarsak, karşımıza hem hedonist hem yıkılmış (ya da hedonist olduğu için yıkılmış), hem kibirli hem utangaç, ayrıca karamsar ve kadınlara ve seksе düşkün bir adam çıkıyor. Bu adam bir yandan "dibine kadar", özgür ve keyifli bir hayat sürüyor, bir yandan derin bir acı çekiyor. Bir yandan "pişmanlık" ve "hesap vermek" gibi kavramları defterinden silmiş, bir yandan kronik bir suçluluk duygusuyla boğuşuyor. Küstahlığa ve ukalalığa meyilli ancak kendine yönelik en ağır eleştiriler de kendi ağzından çıkıyor. (Teoman sadece şarkılarda değil söyleşilerde de bu iki uç arasında salınıyor.)

Teoman'ın Şebnem Ferah'la karşılıklı döktürdüğü "İki Yabancı", bu zıtlıklar silsilesini en iyi örnekleyen şarkılarından biri. Şarkının ilk bölümünde Teoman'ın seslendirdiği adam bir ilişkinin bitişini anlatır. "Bizim aşkımız bitenlerdenmiş", "Sevmeye yeteneksiziz", "Bağışladım hem seni hem kendimi" der. Söyledikleri gayet makul görünür. Hatta dürüst ve duyarlı. Sonra ilişkinin diğer tarafı sahneye çıkar. Kadın, Şebnem Ferah'ın sesinden, Teoman'ın yalanlarını yüzüne çarpar. "Kendini kandırma" der. "Yoktur üstüne senin güzeli çirkin yapmakta, suçuysa dünyaya atmakta" der. "Neyin değerini bildin ki benimkini bileceksin" der. Şarkının ilk bölümünün anlattığı "Teoman" tersyüz olur. Ama sonuçta kadının sözlerinin yazarı da Teoman'dır. Aslında kendi ağzının payını yine kendi vermiştir.

İşte bu Teoman karakteri "Balans ve Manevra"da da yerini alıyor. Adı Timur ve Timur'u Teoman oynuyor. (Fark ettiğiniz gibi baş harfleri tutuyor.) Şarkılardan tahmin ediyoruz, olmadı söyleşilerden biliyoruz ki, Timur ile Teoman'ın hayatları ve hayata bakışları benzeşiyor. Tıpkı Timur'un babası kaptan Ümit'le, Teoman'ın genç yaşta ölen babasının benzeştiği gibi. Filmin üzerindeki "Bodrum'dan İnsan Manzaraları" havasının, Teoman'ın Bodrum anılarından kaynaklandığını da biliyoruz.

Burası, yani gerçek hayatın perdeye aktarılması, sinemanın hassas bölgelerinden biri. Uzağa gitmeyelim, "Göklerin Hakimi"nin durumu ortada. Teoman'ınkinden ilginç olmasın, Howard Hughes gibi ilginç ve şatafatlı bir yaşam sürmüş ve, Teoman'ın sevgililerinden ilginç olmasın, Katharine Hepburn ve Ava Gardner gibi kadınlarla birlikte olmuş bir adamın hayatı, üstelik Martin Scorsese gibi bir efsanenin elinde, sıradan bir film olup çıkabiliyor. Mesele üç aşağı beş yukarı aynı: Sıradışı insanlar, sıradışı olaylar, ama hepsi o kadar. "Balans ve Manevra" ne karakterlerini bulundukları o "İlginç valla" noktasından, ne de onların öykülerini iki bira arasında anlatılacak anektodlar olmaktan öteye götürebiliyor.

Bunu başarabilmesi için, her şey bir yana, bir "önerme"ye, bir öykü kurgusuna ve bir dile sahip olmalı. Kuşkusuz, anlatının klasik kurallarının tamamına uymak şart değil, hatta birçok iyi film bu kurallar esnetilerek ya da yerle bir edilerek yapılıyor ama sinemanın "ihlal edilmese iyi olur" kuralları da var.

Örneğin öykünüzün bir omurgası, bir temel cümlesi olmalı. Özgürlük ve iletişimsizlikle ilgili kimi dokundurmaları saymazsak, "Balans ve Manevra"nın üzerinde ilerlediği bir hat yok. Karakterleri, onlar için herhangi bir his besleyecek kadar tanıyamıyoruz, hatta bazen en temel özelliklerini ve burada "ne aradıkları"nı bile bilmiyoruz. Filmin merkezinde duruyormuş gibi görünen Ruhi, bu sığlıktan en çok nasibini almış karakter olarak, aniden buharlaşıp uçsa yokluğunu hissetmeyeceğimiz bir figür.

Filmin seyirciye dokunabilecek nadir bölümlerinin, örneğin kamyoncu Ali'nin "İlaç içti" diye bağırdığı ya da kaptan Ümit'in ailesini terk etmesinin sebeplerini anlattığı sahneler olması boşuna değil. Buralarda karakterler "insan"a benziyorlar.

Yönetmenliğe gelince, Teoman'ın söyleşilerinde şu cümle gözünüze çarpmıştır: "Yönetmenin her şeyi bilmesine gerek yok." Yalan değil, bir yönetmenin diyelim ışık konusunda görüntü yönetmeni kadar bilgili olması şart değil. Ama bir yönetmenin, sinemanın kendine ait bir dili ve grameri olduğunu, kameranın bu dilin kalemi olduğunu, her açının, ölçeğin ve çerçevenin ayrı bir anlam ifade ettiğini ve öyküyü belli bir şekilde anlattığını bilmesi şart. Sıkı bir sinema seyircisi olduğunu her fırsatta söyleyen Teoman bunları biliyordur muhakkak, ama bu bilgileri pratiğe aktarabilmiş görünmüyor; "Balans ve Manevra"nın yönetmenliği, iyi bir öğrenci filmi düzeyinin üzerinde değil. Örneğin karşılıklı konuşma sahnelerinin çoğunu iki ölçekte (bir genel plan ve bir yakın plan) çekip bu ikisini birbirine bağlamak, belli bir bakışın ya da dilin değil de bu konulara fazla kafa yorulmadığının göstergesi gibi duruyor.

"Balans ve Manevra"nın ayakta duran iki özelliği var. Birincisi, diyalogların sahiciliği. İkincisi ise oyuncu kadrosunun performansı. Özellikle Bülent Kayabaş kaptan Ümit'i canlandırırken, koftiden filozofla hiç büyümeyen bir baba arasında başarıyla gidip geliyor ve fırsat verildiği ölçüde filmi taşıyor, seyredilir kılıyor.

"Balans ve Manevra" derinleşemeyen karakterleri, öyküsü ve sinematografisiyle düşe kalka ilerledikten sonra beklenmedik bir finalle sona ererken, ardında "Neden?", "Niçin?" gibi sorular bırakıyor. Arka jeneriğe eşlik eden enfes şarkıda Teoman "Sorma neden niçin / Her şey yalnızlıktan" diyerek belki de bu sorulara yanıt veriyor. Bu yanıt bir içki masasında ya da bir şarkıda işe yarayabilir, ancak beyazperdede işe yaramıyor.

✪✪

Yönetmen: Teoman Yakupoğlu. **Oyuncular:** Teoman Yakupoğlu, Bülent Kayabaş, Burak Sergen, Bülent Polat, Seda Akman, Müslüm Gürses, Erol Demiröz, Berna Öztürk, Emre Altuğ, Yusuf Akgün, Ayse Tunaboylu, Saydam Yeniay, Didem Erol, Orbay Sayü, Selma Merter. **Senaryo:** Teoman Yakupoğlu. **Görüntü Yönetmeni:** Gökhan Atılmış. **Müzik:** Teoman Yakupoğlu. **Sanat Yönetmeni:** Yasemin Kalaba. **Süre:** 100 dk. **Yapım:** Türkiye. **Dağıtımcı:** Özen Film.

uygarsirin@yahoo.com

ETİ TUTKU DAYANIŞMA PANOSU

Toplantı: Salı
Herkesin kendi tutkusunu yanında getirmesi önemle

Tutkuluysan beni ara

Tutkulu en arkadaşı aranıyor

Tutku'nu al gel Partisi
Cuma akşamı
Nihat

Bir sonraki dayanışma grubu toplantısı salı günü yapılacaktır.
Herkesin kendi tutkusunu yanında getirmesi önemle rica olunur.

ETİ
Lezzet Uygarlığı

Dikkat! Eti Tutku'nun akışkan çikolatası alışkan yapar!

Gerçek Tutku!

PEK
YAKINDA

Bir kız kayboldu

Hikayesi nedeniyle her kaynakta Hitchcock'vari bir gerilim olarak nitelenen "Flight Plan"in başrolünde Jodie Foster var. Filmin yönetmeni ise geçen sene "Dövme"yle atmosfer yaratma konusundaki becerisini Türk seyircisine de gösteren Robert Schwentke.

Berlin'den Amerika'ya doğru yol alan bir uçakta bir kadın (Jodie Foster) kızını kaybeder. Yetmezmiş gibi, kadın binlerce metre yükseklikte bir de mürettebat ve yolcuların, aslında yanında bir kız olmadığı iddialarını çürütmek zorunda kalacak, bu konuda yalnızca yanındaki koltukta oturan adamdan (Peter Sarsgaard) yardım görecektir.

Bu klostrofobik yapıdaki filmin yönetmenlik koltuğunda 2002 yapımı "Dövme"yi çeken Alman Robert Schwentke oturuyor. Foster ve Sarsgaard'la birlikte, uçağın pilotunu canlandıran Sean Bean, Erika Christensen ve Marlene Lawston da oyuncu kadrosundaki diğer isimler. Dünya sinemalarını önümüzdeki ekim ayından itibaren gezecek olan "Flight Plan"ın çekimlerinin bir kısmı Almanya'da, Leipzig'deki Halle Havaalanı'nda, bir kısmı da Kaliforniya'daki stüdyolarda gerçekleştirildi.

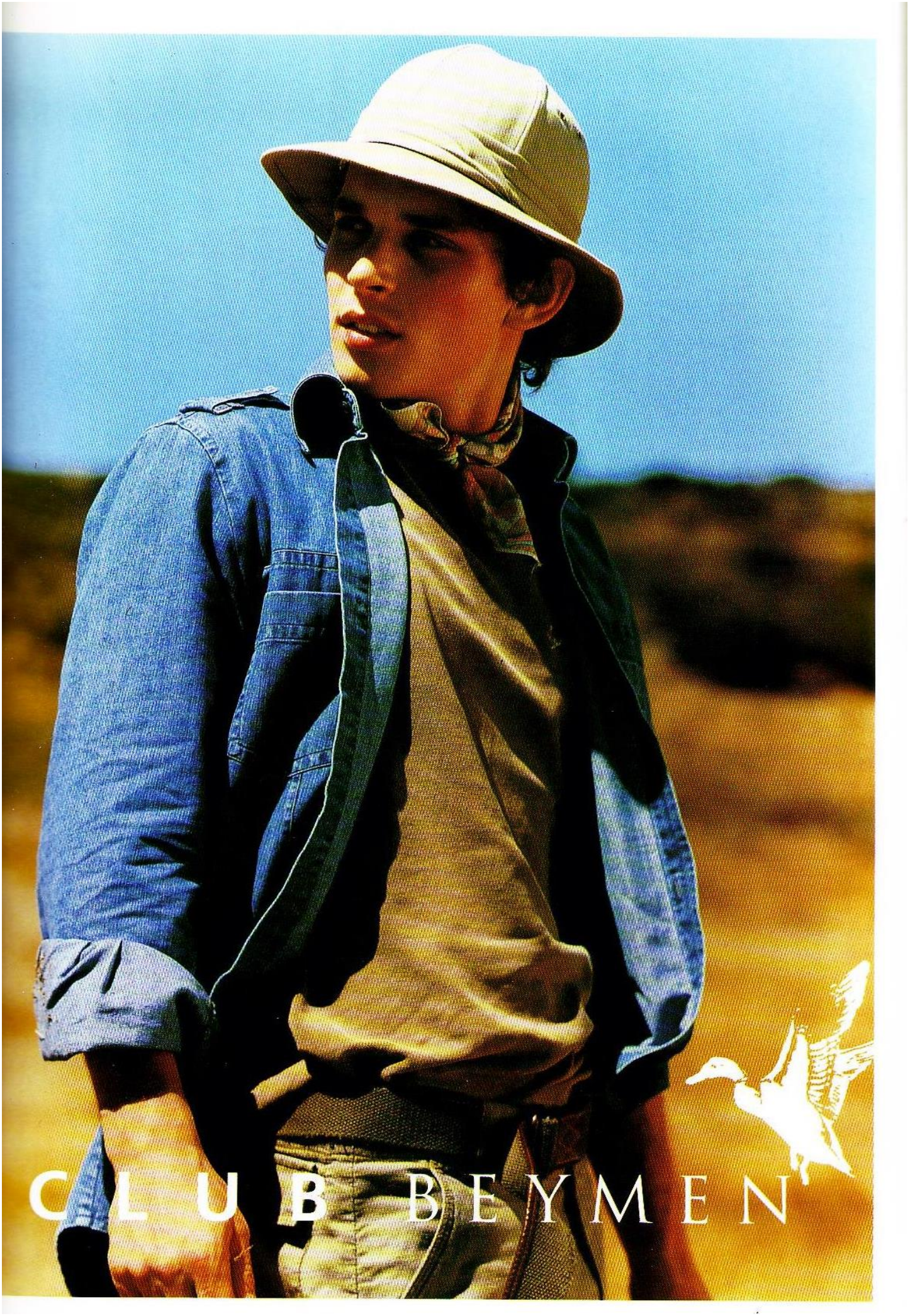
CLUB BEYMEN

DARK WATER

Karanlık sulara yeniden dalış

Hideo Nakata'nın iki yıl önce bizde de gösterime giren "Karanlık Sular" isimli korku filmi; "Merkez İstasyonu" ve "Motosiklet Günlüğü" gibi filmlerle ünlenen Brezilyalı yönetmen Walter Salles tarafından yeniden çekildi. Yüksek bir binadaki bir apartman dairesine yerlesen Dahlia Williams ve kızı Ceci'nin maceralarını anlatan filmde bir süre sonra anne-kız evin tavanında yoğun rutubete tanık olunca azılı bir dehsetle de karsı karşıya kalıyorlar. Kuzey Amerika'daki sinemaları 12 Ağustos'ta dolaşmaya baslayacak filmin oyuncuları Jennifer Connelly, Ariel Gade, Shelley Duvall, Pete Postlethwaite, John C. Reilly, Tim Roth ve Dougray Scott. Filmin Japon versiyonunun başarısına ulaşıp ulasamayacağı merak konusu.

THE ISLAND

Michael Bay'in adası

Son olarak "Bad Boys II / Çılgın İkili II"yle sinemalara konuk olan ve elestirmenlerden her zamanki muameleyi gören Michael Bay bu kez ciddi takılmaya kararlı görünüyor. "Armageddon"dan sonra yine bilimkurguya soyunan yönetmen, Ewan McGregor, Scarlett Johansson, Djimon Hounsou, Steve Buscemi, Sean Bean ve Michael Clarke Duncan'a rol verdi. 21. yüzyılın ortalarında son derece yoğun kontrol altında tutulan bir tesiste ikamet eden Lincoln (McGregor) bir gün gezegendeki tek "steril" nokta olan Ada'ya gitmenin hayalini kurmaktadır. Fakat çok geçmeden kendisi gibi tesiste ikamet eden herkesin birer insan klonuna dönüstürüldüğünü ve asıl hallerine "yedek parça" tedarik etmekle görevli olduklarını öğrenir. Sonunda Jordan (Johansson) adındaki bir baska klonu da yanına alarak kaçar. Peslerine enstitünün görevlileri takılmışken, onlar "yaratıcılarına" doğru yola çıkarlar. 100 milyon dolar bütçeli film Bay'in yapımcı Jerry Bruckheimer'sız çektiği ilk film aynı zamanda. Filmin gösterim tarihi 22 Temmuz 2005.

Filmin çekimleri sırasında Scarlett Johansson'un annesi, kızının programındaki yoğunluktan şikayet etmişti.

İki sene önce Oscar'a aday olan Djimon Hounsou'nun (solda) kariyeri önemli bir yükseliş trendine girmiş durumda.

"Enerjisi çok, İçeriği bol radyo!"

106.3
İstanbul Bursa Bodrum İzmit Marmaris

106.0
Ankara İzmir Antalya Eskişehir Çeşme

www.radyomydonose.com.tr

RADIO Mydonose

graft.com.tr

"Scrubs"ın baş oyuncusu Zach Braff bu küçük civciv seslendiriyor.

CHICKEN LITTLE

Tavuk küçük, film büyük

Disney son sürat animasyon üretmeye devam ediyor. Beş yıl önce gelen DreamWorks'ün "Chicken Run / Tavuklar Firarda"sından sonra yine kümes hayvanlarının merkezde olduğu, espriler patlatıp sağa sola kosturdukları ve içlerinden bir tanesinin maceradan maceraya sürüklendiği bir hikayeyle burun burunayız. Henüz civciv diyebileceğimiz yastaki bir tavuk adayının başından geçenleri anlatacak filmde Zach Braff, Joan Cusack, Patrick Stewart, Steve Zahn, Katie Finneran, Don Knotts ve Gary Marshall seslendirme yapacak. Filmin yönetmeni de 2000 yapımı "The Emperor's New Groove"yi çekmiş olan Mark Dindal. ABD sinemalarına önümüzdeki kasımda gelmesi beklenen filmin bütçesi 60 milyon dolar. Filmin gösterim tarihi bugüne dek çeşitli nedenlerle sürekli ertelendi.

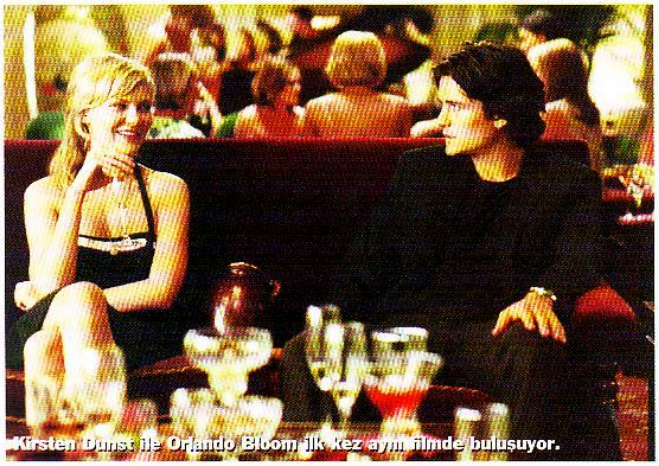
Kirsten Dunst ile Orlando Bloom ilk kez aynı filmde buluşuyor.

ELIZABETHTOWN

Cameron Crowe'dan romantik komedi

"Vanilla Sky"dan beri dört yıldır suskun olan yönetmen Cameron Crowe 57 milyon dolar bütçeli bu romantik komediyi çekiyor. Orlando Bloom, Kirsten Dunst, Susan Sarandon, Judy Greer, Jessica Biel, Alec Baldwin ve Bruce McGill'in oynadığı filmin ABD gösterim tarihi 29 Temmuz olarak açıklandı. Oregon'daki ayakkabı sirketini milyonlarca dolar zarara uğrattığı sıralarda Drew Baylor (Bloom) babasının ölüm haberini alır ve isten ayrılarak apar topar memleketinin yolunu tutar. Kentucky'deki Elizabethtown adlı küçük kasabasına gelirken uçakta Claire (Dunst) adında bir hostesle tanışır. Aralarında geçen sohbet sayesinde kısa sürede kaynasacaklardır. Filmin kastingi sırasında Bloom'u özellikle isteyen Crowe genç aktörün is tarihleri uygun olmayınca Ashton Kutcher, Seann William Scott, Colin Hanks, Chris Evans ve James Franco'yla da deneme çekimleri yapmıştı; fakat istediği sonucu alamadığı için çekimleri Bloom'un çalışma tarihlerine müsait bir zamana ertelemeyi uygun görmüştü.

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

INDIANA JONES 4

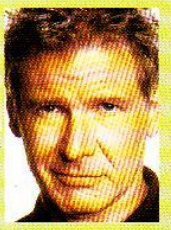

Herkes, 63 yaşındaki Harrison Ford elden ayaktan düşmeden bu filmin çekilip bitirilmesini istiyor. 3 Haziran 2003'te Frank Darabont senaryoyu tamamladığını açıklamıştı. Fakat Nisan 2004'te George Lucas bu senaryodan pek hazzetmediğini söyledi ve Darabont'un çalışması rafa kaldırıldı. Spielberg de filmi çekmek için yanıp tutusanlardan. Hatta onun ve Ford'un Darabont'un senaryosundan hoşnut kaldığı söyleniyor. Lucas'ın muhalefetinden sonra ise "Terminal"i de yazan Jeff Nathanson'ın adı su sıralar senaryo yazarı olarak öne çıkmaya başladı. Ayrıca oyuncu kadrosuna Sean Connery'nin tekrar dahil olması dışında Kevin Costner'ın da Indy'nin erkek kardeşini oynamasından sözediliyor.
Gösterim Tarihi: Temmuz 2006.

NEXT

Philip K. Dick uyarlamaları hız kazanmış durumda. Ustanın kısa öyküsü The Golden Man'den yapılan bu uyarlamanın yönetmeni Lee Tamahori, başrol oyuncuları da Nicolas Cage ile Julianne Moore. Filmin senaryosunu yazan Gary Goldman'ın ise vakti zamanında "Küçük Çin'de Büyük Bela" ve "Gerçeğe Çağrı" gibi filmleri kaleme aldığını görüyoruz. Film geleceği görebilen bir adamın hükümetin düzenlediği bir komplodan kaçarken bir yandan da çocuğunun annesi olacak kadını aramaya çıkışını anlatacak.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinlesmedi.

A PRAIRIE HOME COMPANION

Amerika'nın en ünlü radyo sovlarından birinin arka planını anlatan bu filmin yönetmeni bir süredir düsüs yasayan büyük usta Robert Altman. Meryl Streep, Lindsay Lohan, Lyle Lovett, Lily Tomlin, Garrison Keillor, Maya Rudolph ve Tom Waits filmin simdilik belli olan oyuncuları. Lovett ve Waits elbette filmde şarkıcıları canlandıracaklar. Keillor'un aynı adlı radyo sovundan yola çıkılarak yazılan senaryodaki dedektif Guy Noir karakterinin de George Clooney'ye teklif edildiği ve aktörden yanıt beklendiği söyleniyor.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinlesmedi.

88 MINUTES

Ölümüne yalnızca 88 dakikası kaldığına dair bir tehdit mesajı alan bir profesörün yaşadığı gerilim dolu dakikaları anlatacak bu filmin başrolünde Al Pacino var. "Las Vegas" dizisinin de yaratıcısı olan Gary Scott Thompson'ın yazdığı senaryoyu James Foley yönetecek. 30 milyon dolar bütçeli filmin çekimleri geçtiğimiz ocakta başladı.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinlesmedi.

MR. WOODCOCK

Susan Sarandon, Seann William Scott ve Billy Bob Thornton'ın rol aldıkları bu komedi filminin yönetmeni Craig Gillespie. Annesinin, yıllar önce beden eğitimi derslerini öğrencilere zindan eden hocası Bay Woodcock'la evliliğini engellemeye çalışan bir gencin hikayesi...
Gösterim Tarihi: Henüz kesinlesmedi.

HE-MAN

80'lerin kült çizgi filmlerinden biri daha görkemli bir produksiyonla beyazperdeye transfer oluyor. Kainatın Hakimleri'nin hikayesini aksiyon ustası John Woo yönetiyor. Gezegenini kurtarmak için İskeletor'un satosuna zorlu bir yolculuk yapan He-Man'in macerasını Adam Rifkin yazıyor. Esas kusku bulutları ise özellikle He-Man'i canlandıracak Jason Lewis'in hiç tanınmamasından olusuyor. Daha önce çok popüler bir filmde rol almamış olan 1971 doğumlu aktör aynı zamanda modellik de yapmıştı.
Gösterim Tarihi: Henüz kesinlesmedi.

Sizin için YABANCI DİZİ

Yeni

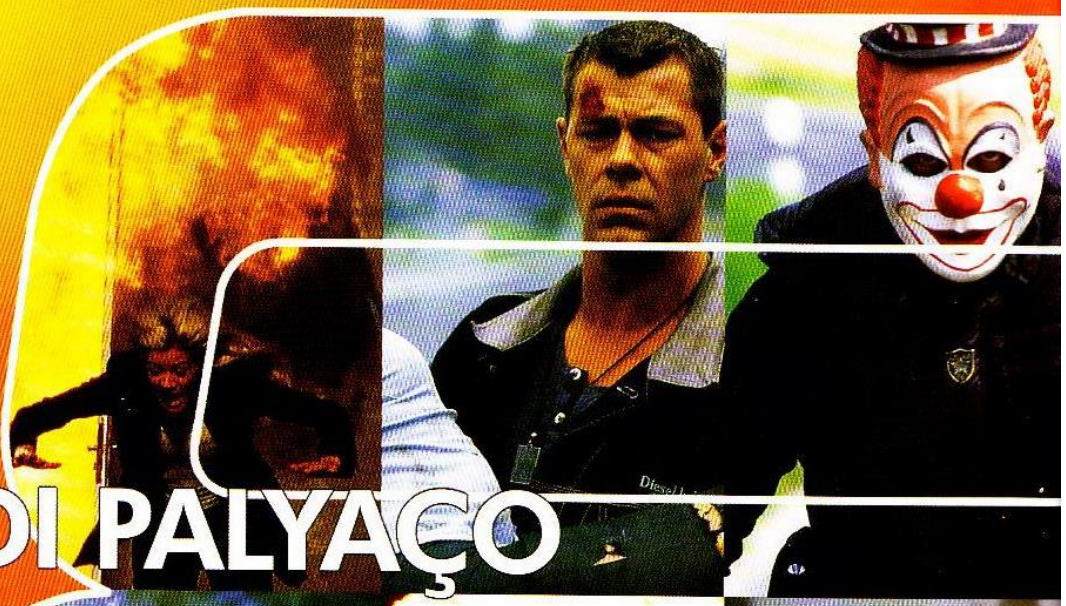

KOD ADI PALYAÇO
THE CLOWN

www.tv8.com.tr

Her Cumartesi
20:20'de tv8'de

Olağanüstü sahneleri ile macera-aksiyon meraklılarını ekran başına toplayacak muhteşem bir yapım

tv8

Sizin için...

MNG

Tüm "trash" severlere duyurulur!

Ülkemizde "Fantastik Filmler" adıyla yayımlanan "Mondo Macabro"nun yazarı olarak tanıdığımız Pete Tombs'un şimdi de Cathall Tohill ile beraber kaleme aldığı "Avrupa Seks ve Korku Sineması" çıktı, kitapçılarda sizi bekliyor.

Pete Tombs B filmleri ve onlarla ilgili herhangi bir şey söz konusu olduğunda, hem bakış açısına hem de bilgi birikimine güvenebileceğimiz bir araştırmacı yazar. Hatırlarsanız kendisinin "Mondo Macabro" isimli çalışması da daha önce "Fantastik Filmler" (Uzakdoğu'dan Güney Amerika'ya) adıyla dilimize kazandırılmıştı. Bu kitabın ülkemizde yayımlanmasını sağlayan Kabalcı Yayınevi, şimdi de Tombs'un "Immoral Tales"ini Türk sinemaseverlere sunuyor. Kitabın burada aldığı isimse orijinal adındaki alt başlığı, yani "Avrupa Seks ve Korku Sineması".

'50'li yılların ortalarından '80'lerin ortalarına kadar geçen bir süreci ele alan "Avrupa Seks ve Korku Sineması", üzerine konuşulmayanı tartışmaya ve dışlanageleni su yüzüne çıkartmaya çalışıyor. Yıllar boyunca pespaye muamelesi gören, hatta "sexploitation" (seks ve sömürü anlamına gelen "exploitation" kelimelerinin birlikteliğinden türemiş bir sözcük) başlığı altında sınıflandırılan filmler, böylece daha geniş bir kitlenin dikkatine sunuluyorlar. Kitabın arka kapağından alıntı yapacak olursak; "Altmışlar ve yetmişler boyunca Avrupalı korku sinemacıları tamamen çıldırmış gibiydi. Erotizm ve dehşeti iç içe katarak yeni bir sinema türü oluşturuyor ve giderek daha da müstehcenleşmeye başlıyorlardı. Son derece başarılı olan bu çarpıcı karışım, İngiltere ve ABD gibi ülkeleri vurduğunda, dehşetengiz bir tekinsizlik dalgası yaratacaktı. Cinsellik içeren daha önceki Avrupa filmlerinin aksine bunlar pazara 'sanat' kisvesi altında sunulamazdı; bunun için fazlasıyla acayip ve saygınlıktan uzaktılar... 'Avrupa Seks ve Korku Sineması', yalnızca bu fantastik âleme yapılan kaleydoskopik bir yolculuktan ibaret değildir. Aynı zamanda yitip gitmiş bir çağın kutlamasıdır".

Tombs, Cathall Tohill ile beraber kaleme aldığı kitabında, ele aldığı filmleri önce içeriklerine, yani öne çıkan fetiş unsurlarına göre sınıflandırmış. Kitapta ilk olarak "Hayalperestler ve Dekandanlar" ve "Seks, Sinema ve Cerrahi" başlıklı bölümler okuyucuya sunuluyorlar. Bunları ülkelere göre yapılan ayrımlar takip ediyor ve sırasıyla İtalyan, Alman, Fransız ve İspanyol sinemaları söz konusu tür çerçevesinde mercek altına alınıyorlar. Bu bölümlerin ardından altı yönetmene ayrılmış özel yazıların olduğu alt başlıklar geliyorlar. Aşın üretken ve kendine has kült yönetmen Jesús Franco ilk olarak ele alınmış. Onu, özgün erotik vampir filmleriyle tanınan Jean Rollin izliyor. Daha sonraysa José Ramón Larraz (en bilinen filmi olarak "Vampyres"i anabiliriz) ve José Bénazéraf geliyorlar. Sineması incelenen beşinci yönetmen, kitabın orijinal adına da kaynaklık eden "Contes immoraux/Immoral Tales"in yaratıcısı Walerian Borowczyk. Son olaraksa, bu yılki Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin programında da kendine özel bir toplu gösteriye sahip olan Alain Robbe-Grillet'nin filmleri "Ateşle Oynamak" başlığı altında ele alınıyorlar. Tüm bu detaylı araştırmalara ek olarak, kitapta cinselliğe yoğun şekilde yer veren Avrupa mamülü çizgiromanların incelendiği bir bölüm de yer alıyor. Sonuç olarak şöyle diyebiliriz, "Avrupa Seks ve Korku Sineması", Avrupa sinemasının bu görmezden gelinmiş yüzünü keşfetmekle ilgilenen sinemaseverler için başucu kitabı olabilecek, birinci sınıf bir kaynak. Meraklılarının ilgi göstermelerinde yarar var.

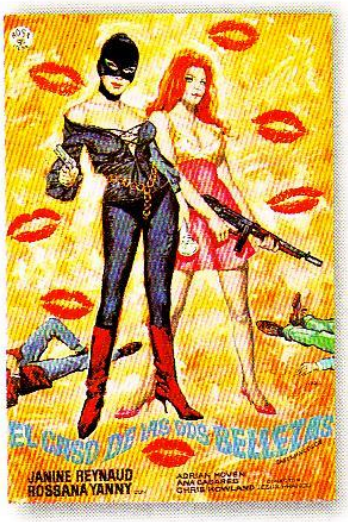

José Ramón Larraz'ın "La visita del vicio" isimli filmi.

Mazi gönlünde yaradır

Türk sinemasının yaşayan en önemli aktörlerinden Şener Şen'in, sinema yazarı Giovanni Scognamillo'nun kaleminden çıkan hayatı usta aktörü enine boyuna tanıtıyor.

Türk Sinemasında Şener Şen adıyla Kabalcı Yayınevi'nden basılan kitap oyuncuyu 26 Aralık 1941'de Adana'daki doğumundan itibaren alıyor ve günümüze kadar getiriyor. Babası Ali Şen'in oyunculuk geçmişine sırtını yaslamadan, ücretsiz figüranlıkla mesleğe başlamayı yeğleyen Şen oradan küçük rollere, küçük rollerden de karakter rollerine ve nihayet başrollere kadar yükseliyor. Kuşkusuz Arzu Film'de çalıştığı dönemde edindiği deneyimlerin onun kariyerine çok olumlu katkıları olmuş. Orada çalışan herkesin, Ertem Eğilmez'den Yavuz Turgul'a, Kemal Sunal'dan Zeki Alasya'ya dek herkesin ona destekleri olmuş. O dönemde Hababam Sınıfı serisi, "Gulyabani", "Tosun Paşa" gibi filmlerde önemli roller bulmuş. 1984'te "Namuslu"yla başladığı dönem ise onu önce "Muhsin Bey"e oradan da neredeyse günümüzdeki "Gönül Yarası"na dek getiriyor. Proje seçerken ne derece titiz olduğu bilinen Şen'in, birçok meslektaşının aksine az ve öz filmde oynaması da bundan. Kitap onun içinde yer aldığı tüm projeleri de ayrıntısıyla sayıp döküyor.

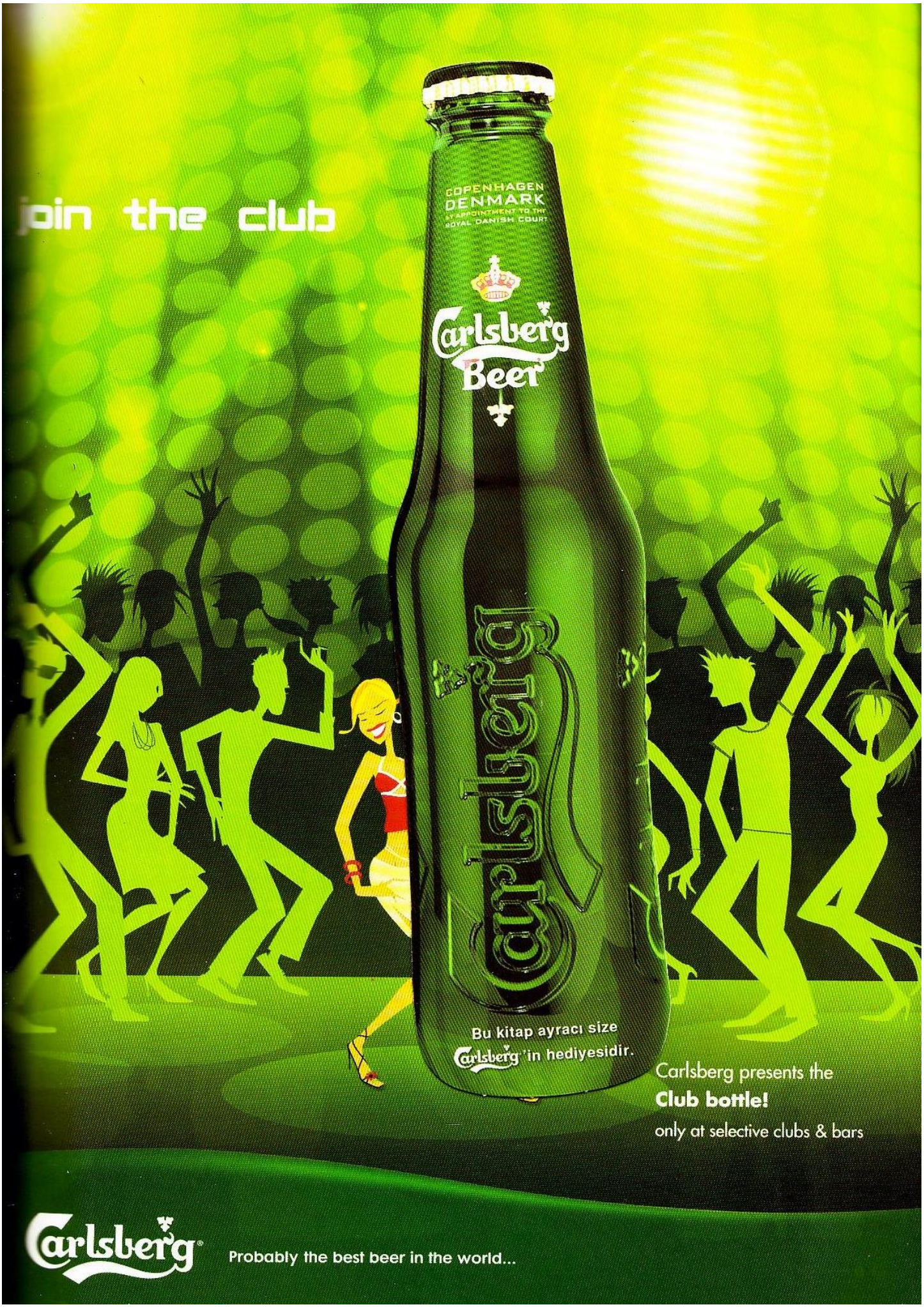
join the club
COPENHAGEN
DENMARK
BY APPOINTMENT TO THE
ROYAL DANISH COURT
Carlsberg
Beer
Carlsberg
Bu kitap ayracı size
Carlsberg'in hediyesidir.
Carlsberg presents the
Club bottle!
only at selective clubs & bars
Carlsberg
Probably the best beer in the world...

"İsyankarlar bazen sevimsiz olabilir"

Geçtiğimiz !F İstanbul AFM Uluslararası Bağımsız Film Festivali'nde gösterilen ve ülkemizde Mayıs ayı içerisinde vizyona girmesi beklenen "Eğitmenler" (Die fetten Jahre sind vorbei) isimli filmde başrolde oynayan Julia Jentsch, yeni filmi "Sophie Scholl - Die letzten Tage" ile Berlin Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu ödülünü kazandı. İki filmde canlandırdığı karakterler arasında benzer noktalar yakalamak mümkün olan genç oyuncu ile bu roller, tiyatro ve sinema üzerine görüştük. ENGİN ERTAN

Genç oyuncuyu önümüzdeki ay "Eğitmenler" isimli filmde izleme imkanı yakalayacağız.

Son dönemde rol aldığınız iki filmde, "Eğitmenler" ve "Sophie Scholl - Die letzten Tage"de politik aktivist genç kadınları canlandırdınız. Bu daha ziyade bir tesadüf mü?
Evet tesadüf, çünkü bilinçli olarak bu rolleri talep etmedim. Kendimin politik aktivist olduğunu da söyleyemem. Bu iki filmin arasında "Schneeland" isimli bir filmde daha rol aldım. Burada tecavüze uğrayan, daha sonraysa hayatının aşkıyla karşılaşan genç bir kızı canlandırıyordum.

Günümüz gençliğini apotilik buluyor musunuz?
Sanırım günümüzde çoğu kişinin rahatı yerinde ve bu nedenle bir şeyleri değiştirmek veya sesini yükseltmek için gerekli kişisel motivasyon eksik kalıyor. "Eğitmenler" de bir bakıma etkili bir isyanın zorluğunu anlatıyor. Film bu noktadan yola çıktıktan sonra, zenginlerin emniyet duygularını sarsarak toplumun çıkmaza girmiş yapısını değiştirmeye çalışan genç yetişkinlerin hikayesini anlatmaya başlıyor.

Münchner Kammerspiele'de bir süredir "Antigone"de başroldesiniz. İsyankar kadın rollerinde size çekici gelen nedir?
Bu karakterlerde beni genelden kopmaları ve hem kişisel hem de bütünüyle tehlikeli yollarla kendilerini savunmaları büyülüyor. Ancak mutlakıcı tavırları içerisinde isyankarlar bazen sevimsiz kişiler de olabilirler. Örneğin Antigone karakterinde bunu görmek de benim için son derece heyecan vericiydi.

"Sophie Scholl - Die letzten Tage"

Rol aldığınız filmde Sophie Scholl karakterinin Jeanne d'Arc gibi realize edilmiş olduğundan bahsedebilir miyiz? Eğer öyleyse sizin için bu iki tarihsel figür arasında ne gibi benzerlikler var?
Açıkçası bu iki genç kadını hiç birarada düşünmemiştim. Bence çok farklı iki hikaye sözkonusu. Eğer ikisini bağlayan bir şey varsa, o da ölüme kadar uzanan süreçte karşılaştıkları her türlü zorluğa katlanmaya dair inançları ve kararlılıkları. Her ikisi de, hem kendilerine hem de inandıkları gerçeklere ihanet etmemek için hayatlarını kurtarma şansını değerlendirmiyorlar.

Sophie Scholl ve Beyaz Gül'ün (Die Weisse Rose) hikayesini Almanya dışında tanıtabilecek bir filmde rol almak nasıl bir duygu?
Filmin Almanya dışında nasıl karşılanacağı konusunda çok heyecanlıyım ve gösterildiği her yerde geniş bir izleyici kitlesine ulaşmasını ümit ediyorum. Çünkü bu film insanlık şerefi, özgürlük, adalet, ortak acıları paylaşma veya ölüm gibi, herkesi ilgilendiren ve ilgilendirmesi gereken temel konulara değiniyor.

"Sophie Scholl"de neredeyse Kammerspiel tarzında çekilmiş olan sorgulama sahneleri var. Tiyatrodaki deneyimlerinizi de göz önüne alırsanız, bu sahneler sizin için ne kadar kolay veya zordu?
Bu sorgulama sahneleri gerçekten çok özeldiler. Sadece karşımızdaki oyuncu arkadaşımıza konsantre olabiliyorduk, mekan içerisinde hareket imkanımız ve yaptığımız bir iş yoktu. Sahip olduğumuz tek şey metin ve fikirlerdi. Bu önceleri alışılmışın dışında bir şeydi ancak yavaş yavaş heyecan verici olmaya ve görev alan herkes için bir meydan okumaya dönüşmeye başladı.

İleride Amerikan filmlerinde oynamayı arzuluyor musunuz? Gün gelip bir tercihte bulunmanız gerekse, bu Münchner Kammerspiele ve Alman filmleri mi olur, yoksa Hollywood mu?
Başka ülkelerde çekilen, başka dillerde filmlerde rol almayı çok istiyorum. Ancak özellikle Amerikan filmleri olmaları gerekmiyor. Hem tiyatro hem de sinema benim için çok fazla şey ifade ediyorlar. Dolayısıyla bu kadar soyut bir tercihle karşılaşacağımı sanmıyorum. Her şey önerilen projeye, konuya ve role bağlı.

Berlin'deki ödülden sonra kendiniz için ne gibi yeni sanslar görüyorsunuz?
Bu başarılar ne ifade ediyorlar veya bir şey ifade ediyorlar mı, şu an için kestiremiyorum. Açıkçası ilerisi üzerine fazla düşünmüyorum da. Daha ziyade işi oluruna bırakıyorum ve ileride de ilginç insanlarla heyecan verici projelerde beraber çalışabilmeyi ümit ediyorum.

"Eğitmenler"in uluslararası başarısı ve

"Eğitmenler"

Onlar
gençlerin kalplerini
kazandı. Biz de!
Çünkü dinamizme önem veriyoruz.
Yayın akışımızda sıkıcı tekrarlar,
sürekli aynı parçalar, uzun sohbetler yok.
Yalnızca kaliteli müzik var, enerji var,
coşku var...
ÖNCE MÜZİK
Kablolu TV ve Digitürk 100. kanalda
The Power Group
POWER 100
POWER XL
POWER TÜRK
POWER
TÜRK TV

Dünyanın en güzel kısaları

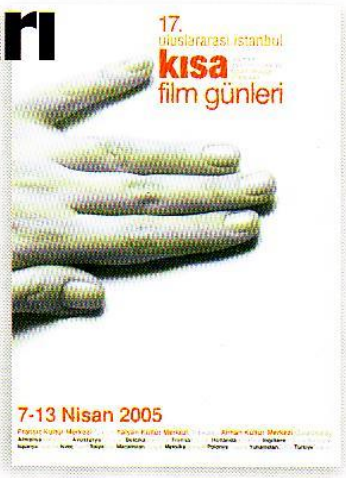

Bu yıl 17'ncisi gerçekleştirilecek olan Kısa Film Günleri 7 - 13 Nisan tarihleri arasında düzenleniyor.

İfsak'ın düzenlediği "Uluslararası İstanbul Kısa Film Günleri" bu yıl da izleyicilerinin karşısına kurmaca, canlandırma, deneysel ve belgesel filmlerden oluşan zengin bir programla çıkıyor. Geçtiğimiz yıllarda Almanya, Avusturya, Belçika, Fransa, Hollanda, İngiltere,

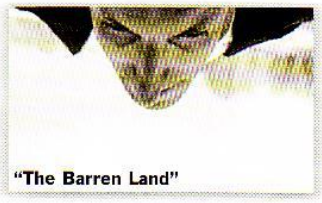
"The Barren Land"

İspanya, İsveç, İtalya, Macaristan, Meksika, Polonya, Yunanistan ve Türkiye'den birçok uluslararası festivalde kendisine yer bulmuş ve ödül kazanmış kısa filmler İstanbul'a geliyor. 35mm ve 16mm film formatında üretilmiş olan bu çalışmalar bir hafta boyunca İstanbul Fransız Kültür Merkezi, İstanbul İtalyan Kültür Merkezi ve İstanbul Alman Kültür Merkezi salonlarında, orijinal dillerinde, İngilizce altyazılı olarak gösterilecek.

Almanya bu yıl festivalde 7 kısa filmle yeralıyor. Filmler Almanya'nın ünlü Uluslararası Oberhausen Kısa Film Festivali arşivinden alındı. "Ben Onu Gördüm" isimli canlandırma filminde yönetmen öyküsünü, Goya'nın çizim ve gravürlerine gönderme yaparak anlatıyor. "Balık Kuyruğu", Küba'yı terketmek isteyen, ancak kız kardesi tarafından engellenmeye çalışılan 22 yaşındaki Fran'ın öyküsünü aktarıyor. "Ayna" ve "İp Oyunları" ise deneysel Alman filmlerine iki çarpıcı örnek. Avusturya bölümünü bu yıl da Sixpackfilm arşivinden seçilmiş 5 film oluşturuyor. Yönetmen Dietmar Brehm "Film Arşivinden 6 Adet Film Minyatürü" isimli deneysel çalışmasında 1974'ten başlayarak farklı filmlerin kullanılmamış sahnelerini biraraya getirerek yeni düzenlemeler öneriyor. "Rosa Coli" isimli filmde ise, babasının ölümünün ardından çocukluğunun geçtiği eve dönen adamın, geçmişine ait öyküleri su yüzüne çıkmaya başlıyor.

"Fables"

"Mon Cousin Jacques"

"Barcode"

Belçika'dan 9 film var. "Carlo" kader, karakter ve inanılmaz derecede kötü bir talih üzerine bir öykü. "500 Mil Yetmez" isimli çizgi filmde motosikletçi boş yolun tadını çıkarmaktadır. Birkaç dakika sonra ise yaşamı için savaşmak durumunda kalacaktır. "Cologne" isimli filminde yönetmen inanılmaz bir aşkın portresini çizerken, "Violette İş Başında" isimli filmde ise işsizlik konusu ele alınıyor. "Saman ve Kriş" evlilik ve giderek yiten sevgiler üzerine bir çalışma.

Fransa ise bu yıl yine UNIFRANCE'ın, Christine Gendre aracılığıyla seçtiği kısa filmlerle yerini alıyor. Bu ülkeden 6 film izleyeceğiz. Hemen hemen hepsi birçok festivalden ödüllerle dönmüş. "Obras", bilgisayarda yapılmış olan bu çalışma, Barselona'daki bir mahallenin yıkımı ve tekrar inşasının ardından, izleyicilere, grafik ve sesler eşliğinde, kentlerdeki değişimi anlatan şiirsel bir gezi öneriyor. "Doğru Yol"da ise tutuklu genç bir adam yaşam öyküsünü anlatıyor. Öykünün başı ve sonunun birbirine karıştığı ilginç bir film.

...Ve Tanrı onu yarattı

Saga Collection'ın Avrupa sinemasıyla ilgili kültür hizmeti devam ediyor. Şimdi de Brigitte Bardot'yla ölümsüzleşen 1956 tarihli filmin DVD'si görkemli bir albüm olarak basıldı.

Roger Vadim'in yönettiği "Et Dieu... Créa la Femme / ...Ve Tanrı Kadını Yarattı"nın DVD'si, büyük bir kutu içinde, hem de zengin bir Brigitte Bardot fotoğraf albümüyle birlikte raflarda. Kuşe kağıda basılmış albümdeki, Bardot'nun 98 fotoğrafı meraklısı için bulunmaz bir hazine. Bardot'yu geniş kitlelere tanıtan "...Ve Tanrı Kadını Yarattı" ise 1956'da çekildiğinde büyük sansasyon yaratmıştı. Zamanında birçok ülkede yasaklanan film bugün dünya jet sosyetesinin en gözde tatil mekanı olan St. Tropez'nin de küçük bir sahil kasabasından popüler bir tatil cennetine dönüşmesinde önemli bir rol oynamıştır. Yaşadığı kasabada yalın ayak aylak aylak dolaşarak mütemadiyen aşk şarkıları dinleyen, dans eden ve kasabanın hem zengin hem de genç erkeklerini kendisine hayran bırakan Juliette'in maceralarını anlatan film Bardot'nun kariyerinde onun güzelliğini belki de en fazla ön plana yerleştiren film. "...Ve Tanrı Kadını Yarattı"nın ticari başarısına rağmen kısa bir süre sonra yönetmen Vadim'le olan evliliklerinin de nihayete erdiğini küçük bir not olarak düşelim.

Erdoğan Tokatlı

PINAR TINAZ GÜRMEN pgurrmen@ixir.com

Kimdir?

Türk sinemasının önemli yönetmenlerinden Erdoğan Tokatlı, 1940 yılında Denizli'de doğdu. Galatasaray Lisesi'ni bitirdi. Sinemaya olan ilgisi okul yıllarındayken başladı. Arkadaşları ile birlikte kurdukları sinema kulübü çerçevesinde çalışmalar yaptı. Mezuniyetinden sonra bir süre çevirmen olarak çalıştı.

Sinemaya nasıl girdi?

Tokatlı, sinema dünyasına eleştirmen olarak girdi. Akşam, Tanin ve Pazar Postası'nda sinema yazıları ve film eleştirileri yazdı. Aynı zamanda senaryo çalışmaları da bulunan Erdoğan Tokatlı, Fevzi Tuna'nın önemli bir çıkış yakaladığı filmi 1964 yapımı "Aşka Susayanlar"ın senaristi olarak dikkat çekti. İlk kez, ağabeyi Atilla Tokatlı'nın 1960'da çektiği "Denize İnen Sokak"ta reji asistanlığı yaparak, setler ile tanıştı. Daha sonra Memduh Ün, Duygu Sağıroğlu, Halit Refiğ, Ertem Eğilmez, Orhan Aksoy, Tank Kakınç gibi sinemamızın önemli yönetmenleriyle, ayrıca Fransız sinemacılar Maurice Pialat, Yves Boisset ve "Amerika Amerika" filmini çekmekte olan Elia Kazan ile asistan olarak çalışma fırsatını buldu.

İlk filmi

Erdoğan Tokatlı'nın kamera arkasına geçtiği ilk film, senaryosunu Ayşe Şasa'nın hazırladığı 1965 yapımı "Son Kuşlar" oldu. Selma Güneri ve Ediz Hun'un başrollerini paylaştıkları filmde, genç bir mühendis ile ailesi tarafından önemsenmeyen liseli bir kızın, mutsuz biten aşk öyküsü anlatılıyordu. Filmin maceralı bir de yapım öyküsü vardı. Senaryo önce Memduh Ün'e, daha sonra ise Metin Erksan'a önerilmiş, ancak her ikisi de filmi çekmeye fırsat bulamamıştı. Sonuçta ilk adı "Tren" olan öykü, hem yapımcısı Mualla Özbek'in, hem de yönetmeni Erdoğan Tokatlı'nın ilk filmi olarak sinema tarihimizdeki yerini aldı.

Sinemasına genel bir bakış

"Son Kuşlar"da sergilediği sade anlatımı ve ölçülü duygusal yaklaşımı ile dikkatleri üzerine çeken ve dönemin ulusal bir sinema yapmaya çalışan yeni sinemacıları içinde gösterilen Erdoğan Tokatlı, 1966 yılında senaryosunu Yılmaz Güney'in yazdığı ve başrolünü Nebahat Çehre ile birlikte üstlendiği "Esref Pasalı"yı çektikten sonra, bir ölçüde maddi yetersizliklerin de zorlaması ile sinemaya ara verdi. Yedi yıla yakın bir süre, fotoroman çeken Tokatlı, 1971 yapımı fantastik bir çalışma olan ve Arthur Lubin'in 1951 tarihli filmi "Francis Goes to Races"den uyarlanan "Konuşan Katır At Yarışlarında" ile sinemaya geri döndü. Art arda macera türünde filmler yöneten Tokatlı,1971'de Auguste Le Breton'un "Du Rififi Chez les Hommes" adlı romanından uyarlanan "Üç Öfkeli Adam"ı ve 1972'de Jacques Deray'in "Borsalino" filminden yola çıkılarak gerçekleştirilen "Biz Belayı Severiz"i çekti. Aynı yıl, köyden kente göçün dağılma aşamasına getirdiği bir aileyi konu edinen "Hakikat" ile dram türüne tekrar yakınlaşan yönetmen, 1973 yapımı "Tek Kollu Bayram"da Yunan işgali sırasında düşmanla birlik olan toprak ağaları ile onlara karşı direnen köylülerin öyküsünü işledi. Bu filmden sonra aktif sinema hayatına bir süre daha ara veren Tokatlı, Ümit Elçi ile birlikte kurdukları şirket bünyesinde Türk filmlerinin yurt dışına pazarlanması işleri ile uğraştı. 1984 yapımı "Fidan" ile sinemaya tekrar geri dönerek, filmografisinin en olgun eserlerini vermeye başladı.

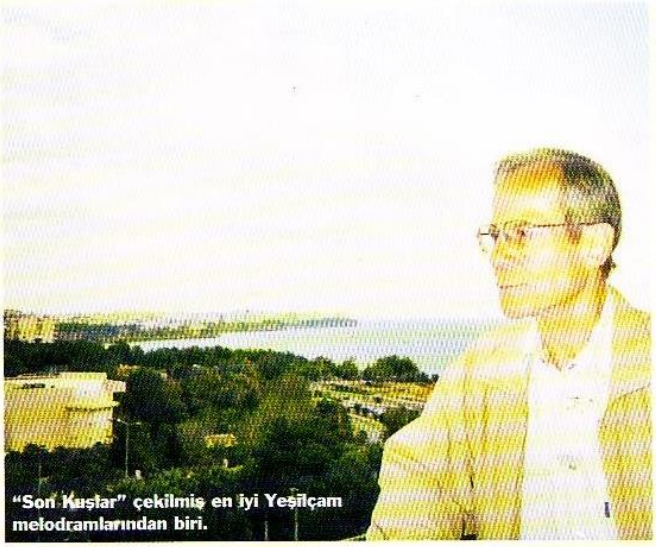

"Son Kuşlar" çekilmiş en iyi Yeşilçam melodramlarından biri.

Eleştirmenlerin yoğun ilgisi ve beğenisi ile karşılaşan "Fidan", köyden kente göçü, göçün yarattığı kimlik çatışmalarını ve yeni bir hayatta kök salmaya çalışan insanların dramlarını ele alıyordu. Ardından kan davası yüzünden uzun süre hapis yatan bir adam ile barlarda çalışan sevgilisinin aşk öyküsünü anlatan "Seyyid"(1985) ile gündeme gelen yönetmen, 1986'da Kemal Tahir'in "Göl İnsanları" romanından uyarlanan "Güneşe Köprü" ile çıkışını sürdürdü. Film özellikle karakterlerin sağlam yapılanışı ve kurgusunun akıcılığı ile dikkat çekti. Aynı yıl, evliliği yürümeyen bir adamla genç bir kızın aşk öyküsünü ele alan bir Oktay Akbal uyarlaması; "Suçumuz İnsan Olmak"ı gerçekleştiren yönetmen, yine olumlu eleştiriler aldı. Atilla Dorsay, bir yazısında filmden şu sözler ile bahsediyordu; "...Tertemiz, dürüst, düzeyli bir çalışma. Ağızda hüzünlü, karamsar, edebi yanı da olan bir tat bırakan bir film." (Cumhuriyet 23.01.1987)

Tokatlı, 1987'de öldüğüne inanmadığı kocasına benzettiği evli bir adama aşık olan genç bir kadının dramını anlatan "Menekşeler Mavidir"i ve kasaba yaşantısından kurtulmaya çalışırken büyük şehirde bataga saplanan bir kadının öyküsünü ele alan "Yasemin"i çekti. Aynı yıl, Orhan Kemal'den uyarlanan "72. Koğuş"a imza atan yönetmen, ertesi yıl, sinema işleterek hayatta kalmaya çalışan dul bir kadının öyküsünü anlatan "Sevgili Bayan" ve başrolünü Kemal Sunal'ın oynadığı bir göç komedisi olan "Boynu Bükük Küheylan" ile çalışmalarını sürdürdü. 1993'te "Rumuz Sev Beni" ve "Sevgili Ortak" adlı filmleri çeken Tokatlı, daha sonra sinemaya yönelik bir çalışma gerçekleştirmedi.
Televizyon dizi ve filmlerine yöneldi.

Televizyon çalışmaları

1990'lı yılların başlarından itibaren televizyon için film ve diziler yöneten Erdoğan Tokatlı'nın gerçekleştirdiği projeler arasında, "Çaylar Şirketten"(1990), "Elif Ana"(1991), "Belkıs Hanımın Konağı"(1992), "İnsanlar Yaşadıkça"(1994), "Yalı"(1995), "Küçük Kaçamaklar"(1995) ve bazı bölümlerini çektiği "Mahallenin Muhtarları", "Marziye" ve "Çiçek Taksi" sayılabilir.

Önemli filmleri

"Son Kuşlar"(1965), "Esref Pasalı"(1966), "Konuşan Katır At Yarışlarında"(1971), "Hakikat"(1972), "Tek Kollu Bayram"(1973), "Fidan"(1984), "Seyyid" (1985), "Güneşe Köprü"(1986), "Suçumuz İnsan Olmak"(1986), "Menekşeler Mavidir"(1987), "72. Koğuş"(1987), "Sevgili Bayan" (1988), "Boynu Bükük Küheylan"(1990)

En çok çalıştığı oyuncular

Kenan Pars, Süleyman Turan, Hakan Balamir, Aydemir Akbaş, Bilal İnci, Tamer Yiğit, Kadir İnanır, Halil Ergün, Savaş Yurttaş, Menderes Samancılar, Engin İnal, Ali Tutal, Füsun Demirel, Erol Durak.

En çok çalıştığı görüntü yönetmenleri

Fevzi Eryılmaz, Etunç Şenkay, Aytekin Çakmakçı, Salih Dikişçi, Ümit Ardabak

Bugün Erdoğan Tokatlı

Halen 64 yaşında olan Erdoğan Tokatlı, bir süredir uzak kaldığı sinema dünyasına yeni bir proje ile dönmeye hazırlanıyor. İngilizce, Fransızca ve İtalyanca bilen yönetmen, çeviri çalışmalarına devam ediyor.

Ankara'da aşk başkadır!

Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali bu yıl 8 - 15 Mayıs 2005 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleşecek. Festivalin bu seneki teması "aşk".

Uçan Süpürge bu sene sinemaya âşık üç kadına ödül veriyor. Oyuncu Sevda Ferdağ'ın Uçan Süpürge Onur Ödülü'nü; seslendirme sanatçısı Jeyan Ayral Tözüm ve sinema yazarı Sevin Okyay'ın da Bilge Olgaç Başarı Ödülleri'ni alacağı festivalde ayrıca, Türkiye sinemasının unutulmaz aşk filmlerinden ikisi, Sevda Ferdağ'ın "Seninle Son Defa" ve Jeyan Ayral Tözüm'ün "Beklenen Şarkı" filmleri gösterilecek.

Agnieszka Holland

Sinemaseverler dünya sinemasının usta yönetmenlerinden Agnieszka Holland'la Ankara'da buluşacak. Holland, klasikleşmiş filmleri "Avrupa Avrupa", "Olivier Olivier", "Julie Walking Home" ve "Total Eclipse" adlı filmleriyle Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nin konuğu olacak.

Greta Garbo

Sinema tarihi boyunca hiçbir oyuncu onun kadar sarsıcı ve tutkulu olmamıştı. Perdeyi alev alev yakan Garbo'nun üç filmi festival programında bu sene. "Anna Karenina" ve "Gülmeyen Kadın" filmleriyle birlikte "Grand Hotel"den oluşan bu seçkin program Garbo'yu daha yakından tanımak isteyenlerin kuşkusuz kaçırmayacağı bir fırsat.

Greta Garbo

Anısına

Geçtiğimiz sene kaybettiğimiz iki sıradışı oyuncu festivalin "Anısına" bölümünde seyirciyle yeniden buluşuyor. Türkiye'nin ilk opera sanatçısı da olan "sanat kadını" Semiha Berksoy, Kutluğ Ataman'ın değeri pek bilinmemiş filmi "Karanlık Sular"da boy gösterirken, İtalyan oyuncu Laura Betti de Pasolini klasiği "Teorema" ve kendi yönettiği "Pasolini" şiir-belgeseliyle seyirciyi büyüleyecek.

"Julie Walking Home"

Bir Ülke: Rusya

Festivalin geleneksel bölümlerinden "Bir Ülke" bölümünün bu seneki konuğu Rusya! Rusya sinemasından "Schizo", "Harvest Time" ve "Babusya" yürekleri dağlayacak!

Erkek gözüyle aşk

Festivalin programında yer alan "Erkek Yönetmenlerin Gözünden Aşk" ve "Almanya Sinemasında Aile" bölümlerinin filmleri ise festival tarafından sır gibi saklanıyor. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali, tarihinde ilk kez erkekler üzerine bir bölüm hazırladı.

Starlar sevemez, anne olamaz!

Rosanna Arquette'in "Kayıp Aranıyor: Debra Winger" adlı filmi 40'ını devirmiş kadın oyuncularla 'yakın çekim' yapılmış itiraflardan oluşuyordu. Bu itiraflar sinema dünyasının erkekler tarafından nasıl yönetildiğini, kadın oyuncu olarak da nasıl çıkış yolu bulduklarını ya da nerede tıkandıklarını anlatıyordu. Festival de böyle bir filmi es geçmedi ve bu filmden hareketle "kadın oyuncular severse, evlenirse ya da anne olursa ne olur"un tartışılacağı bir panel düzenledi. Panele farklı kuşaklardan ünlü isimler katılacak.

Dünden bugüne Türk film eleştirisi

Okan Ormanlı'nın yazdığı ve Bileşim Yayınevi'nden çıkan kitap film eleştirisine kendi penceresinden yaklaşıyor.

"Eleştiri, her sanat dalında olduğu gibi sinemada da önemli bir yer tutmaktadır. Eğer gerektiği gibi, bilimsel normlara uygun ve objektif kriterlerle yapılırsa eleştiri, sinema sanatına olumlu katkılarda bulunabilir."

Sinema yazarlığı da yapan Okan Ormanlı'nın kaleme aldığı "Türk Sinemasında Eleştiri" adlı kitabın girişinde yazan bu cümle yıllardır ülkemizde kurumsallaşmaya çalışan "eleştiri"nin bugünkü durumunu da özetler nitelikte. 1960'lardan beri sürekli bir gelişme ve değişme içinde olan Türkiye'deki film eleştirisi bugün özellikle yazılı basında sık sık tartışma konusu olabiliyor. Ormanlı; başta Nijat Özön, Giovanni Scognamillo, Atilla Dorsay ve Burçak Evren gibi eski kuşak sinema yazarlarıyla yüz yüze görüşmeler yapmış. Sadece sinema yazılarını içerik olarak incelemekle kalmamış, aynı zamanda bu işle meşgul insanların çalıştıkları mecralarda karşılaştıkları sıkıntı ve zorluklara değinerek meslegin ayrıntılı bir profilini de çıkarmaya çabalamış.

Ankara Film Festivali

En iyi film: "Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak"
En iyi yönetmen: Reha Erdem, "Korkuyorum Anne"
En iyi kadın oyuncu: Demet Akbağ, "Neredesin Firuze"
En iyi erkek oyuncu: Olgun Şimşek, "Yazı Tura" ve Ali Düşenkalkar, "Korkuyorum Anne"
En iyi yardımcı kadın oyuncu: Işıl Yücesoy, "Korkuyorum Anne"
En iyi yardımcı erkek oyuncu: Köksal Engür, "Korkuyorum Anne"
En iyi senaryo: Nilüfer Güngörmüş, Reha Erdem, "Korkuyorum Anne"
En iyi görüntü yönetmeni: Hayk Kirakosyan, "Neredesin Firuze"
En iyi sanat yönetmeni: Naz Erayda, "Neredesin Firuze"
En iyi özgün müzik: Erkan Oğur, "Yazı Tura"
En iyi kurgu: Mustafa Preseva, "Neredesin Firuze" ve "Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak"
Mahmut Tali Öngören özel ödülü: "Yazı Tura"
Seçiciler Kurulu özel ödülü: "Meleğin Düşüşü" ve "Koru Kendini"
Umut veren yeni yönetmen: Nurah Şahin, "Helin'in Hayalleri"
Umut veren yeni kadın oyuncu: Tülin Özen, "Meleğin Düşüşü"
Umut veren yeni erkek oyuncu: İsmail Hakkı Taslak ve Kadir Kaymaz, "Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak" ve Ozan Uygun, "Korkuyorum Anne"
Umut veren yeni senaryo yazarı: Nuray Şahin, "Helen'in Hayalleri"

"Daha çok film çeksek!"

Sadece 20 yaşında olmasına karşın geride üç sinema filmi bıraktı. "Okul"da geride duran, gösterişsiz bir oyunculuk sergileyerek dikkatlerimizi üzerine çeken Melisa Sözen'i kimileri fiziksel olarak Audrey Hepburn veya Winona Ryder'a benzetiyor.

1985 doğumlu. Melisa Sözen'i birçoğumuz "Okul"da farkettik. Ama aslında genç yaşına rağmen neredeyse çocukluğundan beri oyunculukla hasır nesir. "Önce Alev Baymur'da bale dersleri almaya başladım ama bu sadece hobi olarak sürüyordu. Küçüklüğümden beri yapmak istediğim tek sey oyunculuktu" diyor. "Yedi Kocalı Hürmüz" müzikalinde beraber çalıştığı Levent Özdilek ve Nilgün Belgün'ün teklifiyle dizi dünyasına adım attı. O sıralar Pera'daki tiyatro bölümüne girdi, oradan mezun olunca da Bilgi Üniversitesi'nde Sahne ve Gösteri Sanatları Yönetimi okumaya basladı. İlk sinema filmi ise Çağan Irmak'ın ticari gösterim sansı bulamayan ilk filmi "Bana Sans Dile"ydi. Bugün o filmi çok iyi anıyor. "Her seyden önce Çağan Irmak'la tanısmamı sağladı ve bütün zorluklara rağmen herkesin yürekten çalıştığı bir isti. Festivaller dısında gösterilmemesine rağmen film bana ve Rıza Kocaoğlu'na ödül getirdi. Aslında isin en güzel kısmı Çağan'la çalısmaktı; mükemmel bir yönetmen ve harika bir insan olmasının dısında oyunculukta da bana çok sey öğretti."

2003'te ise, sürpriz bir gise basarısı elde eden "Okul" geldi. Oradaki rolüne seçilmesinde oynadığı dizilerin önemli katkısı olmus olsa gerek. "Ben o zaman 'Sarkılar Seni Söyler' ve 'Büyümüs de Küçülmüs' adlı iki dizide oynuyordum. Yağmur ve Durul Taylan resmimi görün beni çağırdılar ve sonra her sey kendiliğinden gelisti."

Şimdilik son durağı Abdullah Oğuz'un yönettiği "O Simdi Mahkum". Filmde Athena'nın solisti Gökhan Özoğuz'un sevgilisini canlandırıyor. Büyük sayılabilecek bütçeli bir filmde oynamak islerini kolaylastırmıs anlaşılan. "Ekibimiz çok öncesinden harika bir ön hazırlık yaptığı için biz sette hiçbir stres geçirmeden sadece oyunculuğumuzu düsünerek ve eğlenerek çalıştık."

Ayrıca, su sıralar "Çemberimde Gül Oya"da Feriha'yı oynuyor. Fakat Türk dizilerinden ziyade Cnbc-e'deki dizileri izlemeyi tercih ettiğini söylüyor. Sinema ise onun için olmazsa olmaz. "Keske diziler bu kadar çok yer kaplayacağına bundan daha fazla film çeksek! Ama olacak umarım! Film seyretmeden rahat edemiyorum ama bu neler çekilmis ya da vizyonda neler oynuyor türü birsey değil. Film seyretmeye, yönetmenin gerçekle hayal dünyasını birlestirip yarattığı yeni bir büyülü dünyaya bir süreliğine dahil olmaya bayılıyorum."

Sundance'te dans eden filmler

2005 Sundance Bağımsız Filmler Festivali, 20-30 Ocak tarihleri arasında 21. kez 121 filmin katılımıyla gerçekleşti. ABD'ye giderek festivali yerinde izleyen KEREM AKÇA'nın izlenimlerini sunuyoruz.

Amerikan bağımsız sinemasının merkezi olarak bilinen Sundance, her sene ilk filmleriyle yeni yetenekleri dünya sinemasına kazandırıyor. Bu isimlerin bütün dünyada duyulması zaman alsa da, ABD içinde bilinmesi pek uzun sürmüyor. Son yıllarda büyük şirketlerin bünyesinde, bağımsız filmlere destek çıkan yan şirketler kuruldu. Kendi ayakları üzerinde tutunmaya çalışan bağımsız şirketlerin sayısı da arttı. Sundance, birkaç yıldır bu şirketlerin çatışmasına sahne oluyor ve kurucusu Robert Redford bile festivali eleştiriyor. Artık, filmlerin haklarını almak için dönen kulisler festivalin ana konularından biri haline geldi. Paramount Classics, Fox Searchlight, Sony Pictures Classics, Focus Features, Miramax Films, New Market Films, Think Film, IFC Films, HBO Films, Warner Independent Pictures, Lions Gate Films gibi şirketler, festivali çok yakından takip ediyorlar. Etkinliğin başlamasına bir gün kala Greg Mclean'in "Wolf Creek"ini Miramax'ın, Alice Wu'nun "Saving Face"ini Sony Pictures Classics'in alması da bu özenli takibi gösteriyor. Bütün bunlardan ötürü festivalin bağımsız ruhunun kaybolduğu iddia ediliyor. İkinci haftasonunda etkinliğin düzenlendiği Park City'de bir festival daha düzenleniyor. Slamdance Film Festivali adını taşıyan bu festivalin, gerçek bağımsızları gösterdiği iddia ediliyor. Sundance'in kitlesinin bir kısmını da kendi bünyesine çekmeyi başarıyor.

American Spectrum bölümünde yarışmanın dışında kalmış ve genelde amatörce çekilmiş filmler gösteriliyor. İlk Gösteriler - Premieres bölümünde ise daha çok Amerikan bağımsız sinemasının önemli yönetmenlerinin yeni filmlerine yer veriliyor. Bu yıl ilk kez eklenen Dünya Sineması Yarışması bölümünde de yılın en çok tartışılacak filmlerinin genellikle ilk gösterimleri gerçekleştiriliyor.

Amerikan Kurmaca Yarışması

Bu bölüm, öncelikle filmlerin çeşitliliği ile dikkat çekiyordu. Buna rağmen pek de kayda değer yapımlara rastlayamadık. Hatta Naomi Watts'ın başrolünde oynadığı "Ellie Parker" ve "Who Killed Cock Robin?" gibi DV formatıyla ev videosu şeklinde çekilen filmler bile izledik.

Yine de bu sene 6 film öne çıkıyordu. Bu filmlerden özellikle "Dying Gaul" ve "Brick" en kayda değer olanlarıydı. "Dying Gaul", yarışmanın en profesyonelce çekilmiş ve yönetilmiş filmiydi. Yönetmen Craig Lucas, Peter Sarsgaard, Campbell Scott, Patricia Clarkson gibi oyuncularla çalışmıştı. Bir senaristin yaratıcılık dönemi sancılarını yansıtan film, escinsellik, evlilik sonrası ilişki yozlaşması gibi temalar üzerineydi. Senarist Peter Sarsgaard'ın, karamsar ruh hali görsel olarak çok iyi yansıtılıyor, evlilikteki yabancılaşma bir malikanenin geniş alanı sayesinde kamerayla iyi yakalanıyordu. Belirsizliği filmin sonuna kadar ayakta tutmayı başaran yönetmen, izleyiciye bıraktığı sonuyla dikkat çekiyordu. Focus Features tarafından satın alınan "Brick" ise yarışmanın en orijinal filmiydi. Joseph Gordon-Lewitt ve Lukas Haas'ın rol aldığı film, vizyonunun orijinalliği ile jüri özel ödülü kazandı. Gençlik filmi formatına film-noir öğelerini yerleştiren yönetmen Ryan Johnson, yarattığı ilginç atmosferle dikkat çekiyordu. Özellikle minimalist bir tarz oturtmasıyla son dönemde Bruno Dumont'un yaptığı sinemaya yakın duruyor, 40'lar film-noir kalıplarını kullanmasını da biliyordu. Zaten favori filminin "Malta Şahini" olduğunu söyleyen bir yönetmenden de başka bir şey beklenemezdi. Büyük Ödül kazanan Ira Sachs'ın ilk filmi, "Forty Shades of Blue", klasik bir Sundance filmiydi. İçinde biraz Antonioni, biraz Bergman havası bulunan yapım, uzun süreli ilişkiler üzerinden giden bir dramaydı. Sachs'ın üstünde uzun uzun düşündüğü kadrajları, ilişkilerdeki yabancılaşmayı yansıtmakta büyük başarı sağlıyordu. Film, tek çocukları olan Rus bir kadın ile Amerikalı bir adamın ilişkisinin yavanlığını konu ediniyor, henüz başında ikisinin de başkalarıyla ilişkileri olduğunu göstererek amacını belli ediyordu. "Life Aquatic"in senaryosunu Wes Anderson ile beraber yazan Noah Baumbach'ın ilk filmi "The Squid and The Whale" de festivalin ödüllü filmlerinden oldu. Yönetmen ve senaryo ödülleri alan, Laura Linney, Jeff Daniels, William Baldwin gibi isimlerin rol aldığı film, 2 çocuğu olan bir ailenin bölünmesini anlatıyordu. Çarpık ilişkilere, ailenin çocuklar üzerindeki etkisine ve özellikle cinsellik konusuna değiniyordu. Evliliğin gerçeklerine mizahi bir dille yaklaşan film, absürd bir komedi anlayışı yakalamıştı. Ama

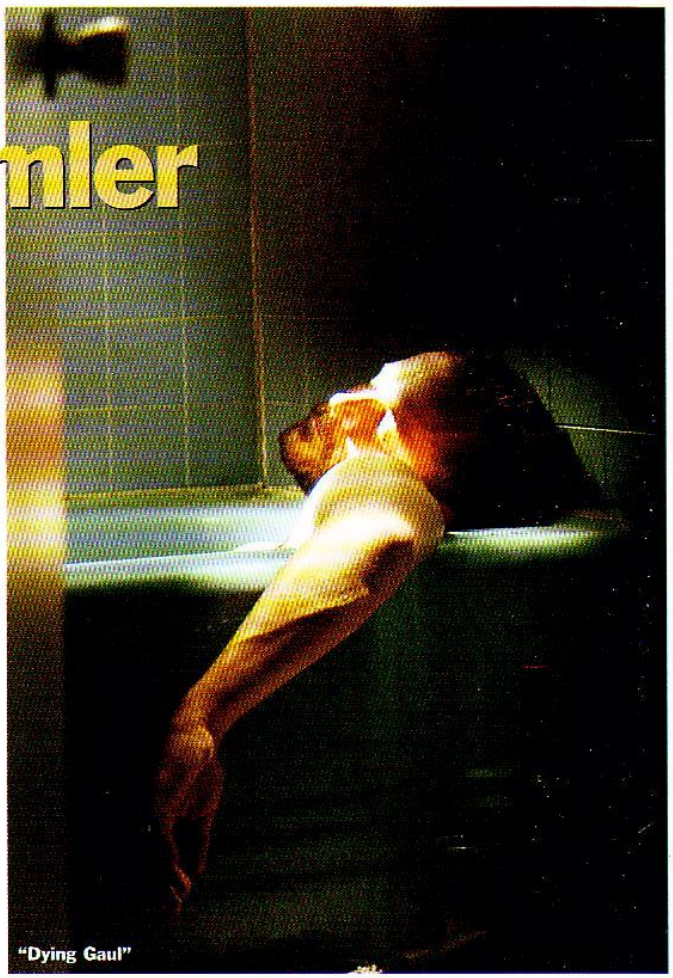
"Dying Gaul"

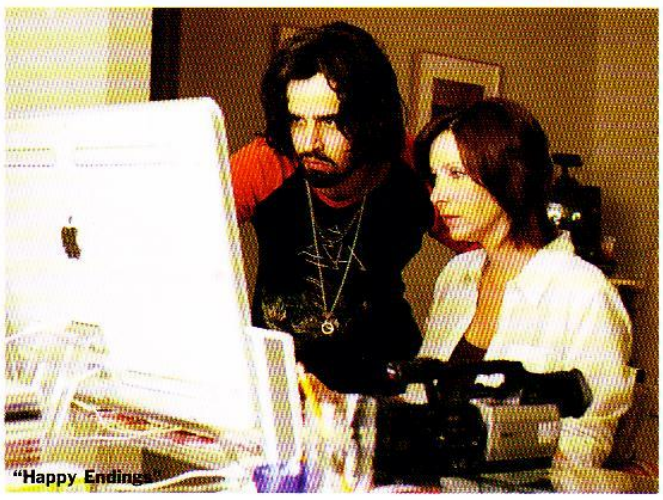
"Happy Endings"

"Forty Shades of Blue"

Wes Anderson'da gördüğümüz geniş plan ve sabit kamera kullanımının yerini elde kullanılmış kamera alıyor, daha çok uzun planlara yer veriliyordu. Bunun nedeni ise hem karakterlerin hayatlarındaki sarsıntıyı yansıtmak, hem de oyunculukları ön plana çıkarmaktı.

Yarışmanın bir diğer filmi "Between", güzel bir fikirden yola çıkıyordu. Ölümle yaşam arasında kalmış bir karakterin öznel dünyasını gösteren yapım, karmaşık ve mitik dünyasıyla dikkat çekiyordu. Lynchesk bir yapı kurmaya çalışan yönetmen David Ocanas, düşük bütçesinden dolayı hikayesinin potansiyelini iyi kullanamıyordu. Çok akılcı bir görsel dünyayla çığır açacak bir film kotarma şansını son anda elinde kaçırıyordu.

Yarışmanın en beğenilen filmlerinden biri olan "Thumbsucker", ancak başrol oyuncusu Lou Pucci'ye Jüri Özel Ödülü getirebildi. Yapımda, Vincent D'Onofrio, Tilda Swinton, Vince Vaughn, Keanu Reeves gibi isimler rol alıyordu. Film, yaşıtlarının üstünde bir zekaya sahip bir çocuğun ergenlik hikayesi üzerineydi. Roman uyarlaması olması nedeniyle senaryosunda sorunlar yaşayan film, yine de yönetmen Michael Mills sayesinde bir düzene oturabiliyordu.

İlk Gösteriler

Arie Posin'in ilk yönetmenlik denemesi "The Chumcrubber", taşra hayatının dışardan çok mesut gözüken arka planına bir bakış atıyordu. Filmde, Glenn Close, Rita Wilson, Jamie Bell, Ralph Fiennes, Alison Janney, William Fichtner, Camilla Belle gibi oyuncular rol alıyordu. Bir intiharla başlayan filmde bütün karakterlerin bastırılmış duygulan açığa çıktığını görüyorduk. Yönetmen, hareketli kamerayı özellikle evlerin içinde akılcı biçimde kullanarak aile içi iletişimsizliği yansıtmakta büyük başarı sağlıyordu. Don Roos, Rebecca Miller, Rodrigo Garcia gibi Amerikan sinemasının geleceği olarak görülen bağımsız yönetmenlerin son filmleri de büyük ilgi gördü. Amerikan halkının kendi değerlerine sahip çıkması ilgi çekiciydi. "Things You Can Tell Just by Looking At Her" ile tanıdığımız Rodrigo Garcia, "Nine Lives" ile karşımıza çıktı. Filmde birbirinden olabildiğince bağımsız 9 kadın hikayesi anlatıyordu. Bu hikayeleri plan sekans şeklinde çeken yönetmen, elastik kamera kullanımıyla kamera ölçülerini de bilinçli olarak ayarlıyordu. Yaklaşık 12'şer dakikalık 9 plan sekanstan oluşan filmde sadece 1-2 hikaye birbiriyle bağlanıyordu. Yani Garcia, deneysel ama bir o kadar da yeni bir film modeline imza atmıştı. Glenn Close, Sissy Spacek, Robin Wright Penn, Amy Brenneman, Holly Hunter, Jason Isaacs, filmin geniş oyuncu kadrosundaki birkaç isimdi. "Opposite of Sex" ile tanıdığımız Don Roos, üçüncü filmi "Happy Endings" ile festivalin açılışını yaptı. Yönetmen, filmine 16 yaşında üvey kardeşinden hamile kalan bir karakterin hikayesi ile başlıyordu. Sonra da bu iki karakterin 10 yıl sonraki durumlarına değiniyordu. Çok hikayeli bir yapı kuran yönetmen, birçok karakterin altyapısını bilmemizi sağlıyordu. Rebecca Miller ise "Ballad of Jack and Rose" ile Cassavetes'i andıran bir filme imza atmıştı. Bir adada yaşadıkları için kültürel gelişimlerini sağlayamayan bir baba ile kızının hikayesiydi film... Karakterleri görsel yolla çok iyi inceleyen yönetmen, yan karakterleri de onların hikayelerinin içine işlevsel olarak yerleştirerek gerçek bir "karakter draması"na imza atmıştı. Daniel Day-Lewis ve yeni star adayı Camilla Belle'in canlandırdığı bu iki karaktere Catherine Keener, Jason Lee ve Paul Dano eşlik ediyordu. Bu bölümde Gregg Araki'nin kitsch öğelerinden arındığı olgunluk başarısı "Mysterious Skin" de yer alıyordu. Thomas Vinterberg'in "Dear Wendy"si ise yılın en çok tartışma yaratıcak filmi olarak dikkat çekiyordu. Vinterberg, Lars Von Trier'nin başyapıt potansiyelindeki senaryosunu kendi tarzına uyarlamayı deneyince, neredeyse hafif bir ergenlik filmine dönüştürüyordu.

Dünya Sineması Yarışması

Bölümün en dikkat çekici yapımları Japonya'dan gelen "Tony Takitani", Avustralya'dan gelen "Wolf Creek" ve Angola'dan gelen "Hero" idi. Jun İchikawa, "Tony Takitani"de biyografik bir hikayeyi görsel tercihleriyle farklı bir modele oturtmayı başarmıştı. İletişimsizlik sorunuyla boğuşan Tony Takitani, hikayesini duvar arkasından başlayan kaydırmalı (saryo) kamera kullanımı ile yarattığı plan sekanslarla yansıtıyordu. Hayatına giren karakterlere göre geniş plan ve sabit kameraya dönen görsel yapı, dış ses ile destekleniyordu. Yani neredeyse hiç diyalog yazmayan yönetmen, anlatıcı unsurunu kullanmıştı. Greg Mclean'in "Wolf Creek", sezonun en çok konuşulucak filmlerinden biri olacağını gösterdi. Biraz "Texas Chain Saw Massacre"ı, biraz "Breakdown"ı, biraz "Blair Witch Project"i (özellikle çekimi açısından) andıran film, Avustralya kültüründen beslenen bir korku filmiydi. Ülkenin geniş çöllerinde yaşadığı var sayılan efsanevi bir katilin cinayetlerine değiniyordu. Çöle "Wolf Creek" kraterini görme amacıyla gelen 3 kişinin arabalarının bozulmaları üzerine bu katil devreye giriyordu. Bir slasher katili edasında cinayetlerini işliyordu. Ama tabii ki Avustralya kültürü devreye girip slasher'ın kalıplarını yeniden şekillendiriyordu. Angola'dan gelen "Hero", festivalin dünya sineması bölümünün kazananı oldu. Daha çok Balkan sinemasını andıran bir sinema anlayışına sahip olan film, savaş sonrası ülkesine gelen bir askerin hikayesini anlatıyordu. Aynı zamanda babası askerden dönmemiş bir çocuğu da senaryonun içine yerleştiren yönetmen, politik soslu toplumsal bir filme imza atmıştı.

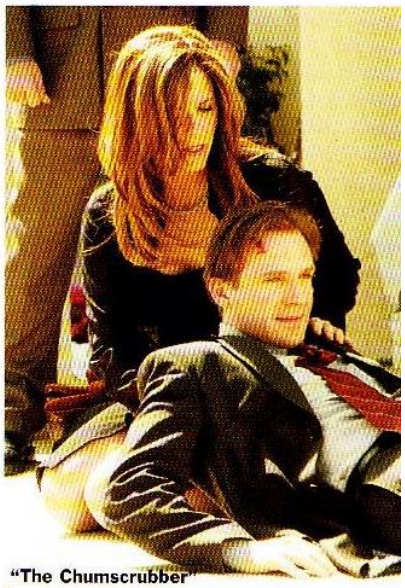
"The Chumscrubber"

ÖDÜLLER

Ulusal Kurmaca Yarışması

Jüri Büyük Ödülü: "Forty Shades of Blue" (Ira Sachs)
Jüri Özel Ödülü: "Brick" (Rian Johnson)
"Me And You and Everyone We Know" (Miranda July)
Yönetmen Ödülü: "The Squid and The Whale" ile Noah Baumbach
Sinematografi Ödülü: "Hustle & Flow" ile Amy Vincent Waldo Salt
Senaryo Ödülü: "The Squid and The Whale" ile Noah Baumbach
İzleyici Ödülü: "Hustle & Flow" (Craig Brewer)

Ulusal Belgesel Yarışması

Jüri Büyük Ödülü: "Why We Fight" (Eugene Jarecki)
Jüri Özel Ödülü: "After Innocence" (Jessica Sanders)
Yönetmen Ödülü: "The Devil and The Daniel Johnston" ile Jeff Feuerzeig
Sinematografi Ödülü: "The Education of Shelby Knox" ile Gary Griffin

Dünya Sineması Kurmaca Yarışması

Jüri Büyük Ödülü: "O Heroi / Hero" (Zeze Gamboa - Angola)
Jüri Özel Ödülü: "Cama Adentro / Live-In maid" (Jorge Gaggero - Arjantin)
"Der Wald vor lauter Baumen / Forest for The Trees, The" (Maren Ade - Almanya)

Dünya Sineması Belgesel Yarışması

Jüri Büyük Ödülü: "Stand Wan De maan / Shape of The Moon" (Leonard Retel Helmrich - Hollanda)
Jüri Özel Ödülü: "The Liberace of Baghdad / Bağdatlı Liberace" (Sean Mcallister - İngiltere)
"Mur / Wall" (Simone Bitton -Fransa/İsrail)

Attila Dorsay
a.dorsay@superonline.com

"Pardon" olayı: Tanıtma yanlışları yüzünden güme giden film

"Ferhan Şensoy'un oyunu için iyi ya da kötü demek olanaksız. O öylesine kendisi, öylesine özgün bir sanatçı ki...Ondan kompozisyon beklenmiyor. Kimse beklemiyor. O son derece özgün bir sanatçı ve filmin, en azından onun bir oyunun hem geniş kitleye aktarılması, hem de saklanması açısından önemli olduğunu düşünüyorum."

Genç yönetmen Mert Baykal, ilk filmini Ferhan Şensoy'un senaryosuyla gerçekleştirdi.

Üstüste Türk filmleri çıkıyor gösterime...Ama unutmamak gerekiyor ki, artık sanayi ve gösterim çarkı eskisi gibi dönmüyor. Daha doğrusu dönen çark yok. Artık her hafta düzenli biçimde sinemalara gelen Türk filmleri, onların koşullanmış, hazır ve uysal seyircisi yok. O eşsiz bağlılık, o gözyaşartıcı sadakat, o koyun gibi sinemaları doldurma içgüdüsü kalmadı. İçinde yaşadığımız, kitle ileşitimi, görsel teknoloji ve eğlence sanayiinin gemi azıya aldığı bu modern çağda, zaten buna olanak yoktu.

Her fırsatta söyleyip yazdığım gibi, eski Yeşilçam'ın adeta otomatik biçimde dönen büyük imalat çarkı yok artık...Her film apayrı bir proje, her film yepyeni bir serüven...Konusundan senaryosuna, 'casting'inden çekimine, post-production'undan tanıtımına, her filmin kendine özgü koşulları var. Ve bu da her filmin farklı biçimde, ötekilere benzemez biçimde promosyon zorunluluğunu getiriyor.

Bu açıdan, her filmin değişik biçimlerde tanıtımını da yadırgamamak gerekiyor. Kimi yapımcı ya da getirtici şirketler, bunu yine medya ve onun etkili yazarları aracılığıyla, ama farklı bir yaklaşımla yapmayı seçiyorlar. Örneğin, bu bir kadın filmiyse kadın köşe yazarları, siyasal ağırlıklı bir filmse genel yayın müdürleri ve siyasal köşe yazarları, magazine dönük yanı varsa magazin hayatının ünlüleri özel gösterilere çağrılıyor, orda filme yandaşlar ve sempatizanlar oluşturmaya, filme olumlu bakan ön yazılar, yorumlar ve kulak fısıltıları yaratılmaya çabalanıyor.

Kendi adıma, tüm bu çabaları modern pazarlama gereği olarak görüyorum, hiçbirine karşı bir tavrım ya da düşüncem yok.

Ama herşeye karşın ve herşeyden önce (ya da sonra), bir film özel bir üründür. Her özel ürün gibi özel bir gurup tarafından izlenip değerlendirilmesi öncelik taşır. O guruba da, çağdaş toplumlarda sinema yazarı veya eleştirmen deniliyor. Onların bir ölçüde sinema sanatı içinde uzmanlaşmış ve beğenilerini belli ölçüde seyirciyle paylaşan kişiler olduğu varsayılıyor ve onların filmler üzerine görüşleri, yargıları, eleştirileri, yıldızları veya ayırdıkları yerler bile kendi içinde önem taşıyor ya da önemseniyor. Modern toplumların artık tartışılmayan iş bölümlerinden biri bu...

Böyle olunca, o özel pazarlama yöntemleriyle, kaçınılmaz eleştirmen değerlendirmesini ayni anda, koşut olarak yapmak gerekiyor. Birini ön plana alırken öbürünü tümüyle ihmal etmeden, birini yüceltirken öbürünü ayaklar altına almadan...Her birinin ve genelde her yöntemin kendine göre faydaları ve işlevleri var. Yeter ki, genel ve de geleneksel yöntemler ve onları uygulayanlar bilinmezden gelinmesin, çabaları küçümsenmesin...

İşte "Pardon" filminde bu yanlış yapıldı. Film günler boyu hemen herkese gösterildi: şirketin özel gösterim salonunda...Sinema yazarları hariç...Onlar zaten o anlamda, şirket odalarında özel gösterim beklemiyor ve de bunu istemiyorlardı. Ferhan Şensoy'un dediği doğruydu: film geniş perdede görülmesi gereken bir olaydı, kurgu masaları veya küçük TV ekranlarında değil. Bunu bir eleştirmenden çok kim bilebilir?

Ama sonuç olarak, film sinema yazarlarına hiçbir biçimde gösterilmedi. Artık gelenek-

selleşen ve yerli-yabancı hemen her filmin yaptığı 'basın gösterimi' tümüyle unutuldu. Sadece eleştirmenlere -o da hepsine değil, hatırlı olanlara- filmin genel anlamda yapılan 'medyatik' galasına davetiye geldi. Eleştirmenler ona da razıydı: yeter ki gala makul uzaklıktaki bir mekanda yapılsın...Ama yapılan yer, Ümraniye'deki AFM sinemalarıydı. Bu sinemaların çok çağdaş ve güzel salonlar olduğunu biliyorum. Yine de, hele karlı bir kış akşamında ve trafiğin en kötü saatinde, hemen hiçbir sinema yazarı kalkıp o kadar uzağa gitmedi, gidemedi. Ben de gitmedim.

Ve böylece o filmi yazmadık. Sonradan görenler oldu -örneğin ben festival için gittiğim Ankara'da bir sinemada izledim. Ama hem yoğun sinema aktüalitesi içinde zamanı geçmişti. Hem de doğrusu bizlerde filmin pazarlama yöntemlerine karşı ciddi bir şüphe, hatta antipati doğmuştu. Onun için, sanki genel bir 'consensus' oluştu ve filmi yazmadık. Bu da basına yansıyan polemiklere neden oldu. Ferhan Şensoy biz sinema yazarlarından özür diledi, filmin yapımcısı Sinan Çetin filmin proje yönetmeni sinema yazarı Ali Hakan'ı eleştirdi, "tanıtımı o düzenledi, ben değil, ben olsam sinema yazarlarını da çağırırdım" dedi, Ali Hakan'ın derneğimizle ilişkilerini gündeme getirmemiz gerekti, vs.vs.

Ve olan filme oldu, üzerinde hemen hiçbir ciddi ve kapsamlı eleştiri çıkmadı. İlk filmini yapan genç bir yönetmene karşı ayıp ve yazık değil mi? Ama bu elbette bizden çok, filmin yapımcılarının sorunuydu. Onların yönetmenden ve filme tüm emeği geçenlerden özür dilemeleri gerekmez mi?

Herneyse...İşte benim film üzerine yazdığım, ama yayınlayamadığım kimi görüşlerim. Belki kimilerinin işine yarar:

"Pardon", Ferhan Şensoy'un bir gazete haberinden çıkarak yazdığı ve uzun süre oynadığı bir oyuna dayalı. Ben oyunu görmedim, ama herşeyiyle tipik bir Ferhan Şensoy oyunu olduğu açık...Yani kimi toplumsal olaylara, olgulara ve gözlemlere dayanan, ama ayni ölçüde Şensoy'a özgü biraz 'absurd' mizahtan, sözcüklerle oynama ve Türkçe'yi bir biçimde zenginleştirme çabasından, bizim meddah ve özellikle orta oyunu tiyatro geleneğimizden de esinler taşıyan bir oyun.

Böyle bir oyunu sinemalaştırma çabası, öncelikle kimi kayalara çarpma tehlikesi içeriyor. Çünkü bir kez, Şensoy oyunları kesinlikle sinemasal değil. Ayrıca büyük ölçüde Şensoy'un kendine özgü kişiliğine ve oyun tarzına dayanıyor. Etrafındakilerin de bu tarza ayak uydurmak zorunda kaldıkları bilinince, tüm bunlardan çağdaş anlamda sinemasal birşeyler çıkarmak elbette kolay değil. Hatta mümkün değil.

Şensoy'un yanında yetişmiş olan 'üvey oğlu' Mert Baykal, bu peşin handikapleri bir

Şahnaz Çakıralp de usta Ferhan Şensoy'la perdeyi paylaşan oyuncular arasındaydı.

ölçüde çözümlemiş. Ama tümüyle değil...Bu açıdan filmden zevk almak için, yine de Şensoy tarzı mizahı bilip sevmek ya da en azından yakın olmak gerekiyor. Başka çaresi yok...

Çünkü, şans eseri çağrılmadığı için askerliğini yıllar boyu atlatan, gittiğinde de kısa süre sonra 'polisten kaçmak' enayiliğinde bulunduğu için göz altına alınan, orda haşin bir komiserin baskısıyla hiç ilgisi olmayan suçlamaların altına imza atan 'halk çocuğu' İbrahim ve iki arkadaşının hikayesi, perdede hiç de inandırıcı durmuyor. Hatta gerçek anlamda bir filme dönüşemiyor. Az sayıda mekanda, gerçek-üstücü bir ışıklandırmayla birbirini izleyen sahneler, popüler bir komediden çok, deneysel bir tiyatro oyununun tabloları gibi duruyor. Belli bir video-clip estetiği ve tam Şensoy ve ekibine layık bir oyunculuk anlayışıyla...

Ama bu filmden hiç keyif alınamaz anlamına gelmiyor. Aşırı tiyatro duraganlığını ve de Şensoy'un rolü için en azından 10-15 yıl yaşlı durduğu gerçeğini biryana bırakırsanız, filmin kendine özgü bir mizahı (ki bu kara mizaha yakın duruyor), belli bir 'tiyatro uyarlaması' estetiği var. Film bu açılardan kendi içinde tutarlı. Ayrıca absurd mizah anlayışı tarafından biraz zayıflatılmış olsa da, belli bir toplumsal/siyasal eleştiri de var: özellikle adalet sistemimize yönelik olarak...

Ferhan Şensoy'un oyunu için iyi ya da kötü demek olanaksız. O öylesine kendisi, öylesine özgün bir sanatçı ki...Ondan kompozisyon beklenmiyor. Kimse beklemiyor. O son derece özgün bir sanatçı ve filmin, en azından onun bir oyununun hem geniş kitleye aktarılması, hem de saklanması açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Yanıbaşında Rasim Öztekin ve Ali Çatalbaş'ın yine Şensoy tarzı oyunculuğa uydurulmuş oyunları da oldukça güçlü. Taşıdıkları kaçınılmaz ve de istenmiş 'karikatüral' oyun tarzı içinde...Zeki Alasya, Erol Günaydın, Bülent Kayabaş gibi deneyimli oyuncular için de benzer şeyler söylenebilir: filmin genel uslubuna uymadaki başarı ve yeterlilik açısından...

Mert Baykal, ikinci filminde kimileri handikapa dönüşen tüm bu çok özel koşullardan sıyrılmak ve daha özgürce 'sinema yapmak' imkanını bulursa, daha iyi birşeyler yapabilir diye düşünüyorum.

PARDON

✪✪

Yönetmen: Mert Baykal/ **Senaryo:** Ferhan Şensoy/ **Görüntü:** Ulas Zeybek/ **Müzik:** Alem Konakoğlu/ **Oyuncular:** Ferhan Sensoy, Rasim Öztekin, Ali Çatalbas, Zeki Alasya, Bülent Kayabas, Erol Günaydın, Sahnaz Çakaralp/ Plato Film yapımı.

Sidney Pollack

gerilimin de ustası

"Senaryoda onun için en önemli şey karakterlerdir. "iki yıl boyunca bu karakterlerle birlikte olmaktan hoşlanacak mıyım?" diye sorar kendine. Cevabı hayırsa, başka bir projeye geçer." SEVİN OKYAY

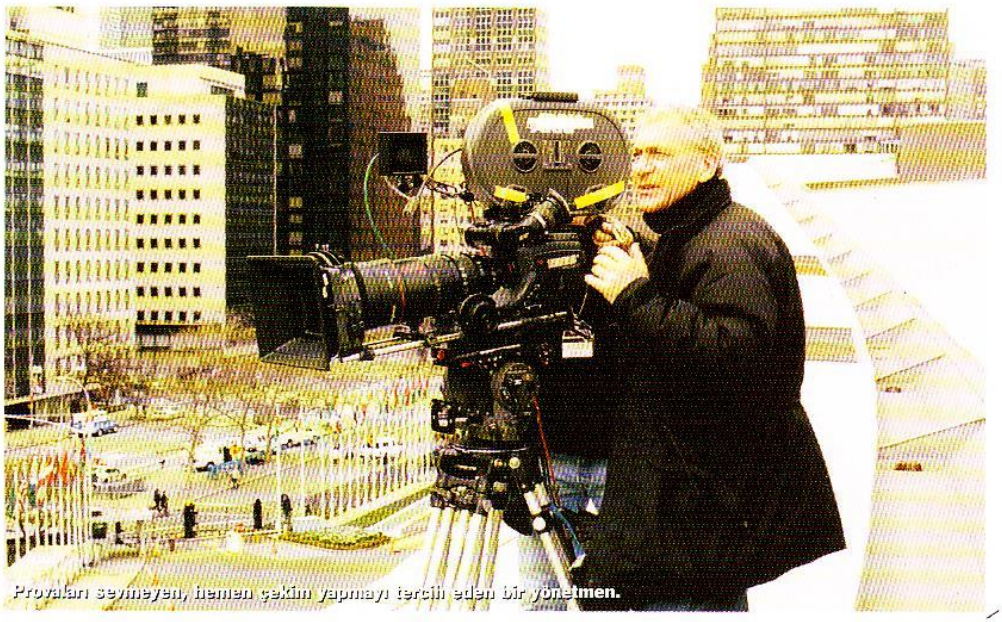

Provaları sevmeyen, hemen çekim yapmayı tercih eden bir yönetmen.

Bu sefer karşımıza bir gerilim filmiyle geliyor. "The Interpreter / Çevirmen", 21'inci yüzyılın uluslararası terör ikliminde, Birleşmiş Milletler'in koridorlarında geçen bir film. Çevirmen bir kadının, önemli bir Afrikalı devlet başkanının öldürüleceğine kulak misafiri olduğu iddiasıyla başlıyor. Ne var ki koruması altına verildiği federal ajan, onun hayatını büsbütün kâbusa çevirecek.

Gerçekten heyecanlı, kıvamı - baharatı yerli yerinde bir film yaptığından kuşkumuz yok. Çünkü Sdyney Pollack daha önce de "Three Days of The Condor," "Absence of Malice" ve "The Firm"le gerilimde, ama sağlam bir dramı olan gerilimdeki ustalığını kanıtlamıştı. Üstelik daha önce birlikte çalıştığı bir oyuncuyla çalışıyor. Gerçi, önceki çalışmalarına ikisi de oyuncu olarak imza atmıştı ama, olsun. Sydney Pollack, Stanley Kubrick'in son filmi "Eyes Wide Shut"ta birlikte oynadığı Nicole Kidman'dan burada da, oyuncu idaresini çok iyi bilen bir yönetmen sıfatıyla iyi bir performans almış. Şaşmamak gerek, çünkü yönetmen/yapımcı Pollack aslında sinemaya oyunculuktan geldi.

Birinci kuşak Rus-Yahudi Amerikalılar'ın oğlu Pollack, liseden sonra New York'a gitti, saygın bir okulda oyunculuk okudu. İki yıllık ordu hizmetinin ardından da aynı okula öğretmen olarak geri döndü ve TV filmlerinde oynamaya başladı. John Frankenheimer'in yönettiği bir TV yapımında oynaması, ona yönetmenin sinema filmi "The Young Savages"da (1961), diyalog hocalığı sağladı. Hocalık ettiği üç oyuncudan biri, Burt Lancester'dı. Önceleri onu kızdırmaktan zevk alan Lancester, Pollack'ta bir cevher bulmuş olacak ki, televizyon projelerinde ona destek oldu. Genç yönetmen, çok geçmeden en sevilen dizilerde yönetmenlik yapmaya başlamıştı. Sinemada ise onun için dönüm noktası, ölümcül bir dans maratonunu anlatan ve ona Oscar adaylığı getiren "They Shoot Horses, Don't They? / Atları da Vururlar" oldu.

Dönem dramalarının üstesinden geldiğini böylece kanıtladıktan dört yıl sonra, yine o sulara geri döndü. O yılların en yürek burkan romantik dramlarından "The Way We Were"de Barbra Streisand ile Robert Redford oynuyordu. Aynı oyuncularla çalışmayı seven Pollack, Redford ile bunun en uç örneğini vermişti. 1962'de genç Sydney aktör olarak ilk filminde oynarken, genç Robert Redford da onun rol arkadaşıydı. 1966 yapımı "This Property Is Condemned"den, 1990 yapımı fiyasko "Havana"ya kadar yedi filmde birlikte çalıştılar.

Sydney Pollack, senarist değildir ama senaryonun ana fikrine çok önem verir. Senaryolardan, onların yapılarından çok söz eder. Senaryonun özünde, deşmek istediği bir fikir, bir tema, bir sorun olduğunu hisseder. Senaryo yazarıyla birlikte çalışmayı sever. Senaryoda onun için en önemli şey karakterlerdir. "İki yıl boyunca bu karakterlerle birlikte olmaktan hoşlanacak mıyım?" diye sorar kendine. Cevabı hayırsa, başka bir projeye geçer. Oyuncu olarak birlikte çalıştığı Kubrick'in aksine de, oyuncularının performanslarına çok önem verir. Herhalde kendisi de aktör olduğu için olsa gerek, prova yapmayı sevmez. Bunun yerine onlarla uzun uzun konuşup hikâyenin her ayrıntısını ele alır. Faydasını da görüyor, doğrusu. Yönettiği filmlerle Oscar adayı olan oyuncuların sayısı 12'yi bulmuş: Jane Fonda, Gig Young, Susannah York, Barbra Streisand, Paul Newman, Melinda Dillon, Jessica Lange, Dustin Hoffman, Teri Garr , Meryl Streep, Klaus Maria Brandauer ve Holly Hunter. Evet, tuhaftır ama, Robert Redford yok.

"Çevirmen", 22 Nisan'da gösterimde.

Radha Mitchell

zarif, ince ve soğuk

Avustralya'dan gelip Hollywood'a kendine yer bulan aktrisler arasına katılan Radha Mitchell, "Finding Neverland"den hemen sonra bir Woody Allen filmiyle çıkıyor karşımıza...

DERLEYEN: MÜJDE PEKER

Nicole Kidman, Naomi Watts ve Toni Collette gibi benzerleri ile birlikte Avustralya'nın Hollywood'a kazandırdığı başarılı aktrislerden biri olan Radha Mitchell, 1 Ocak 1973 Melbourne doğumlu. Oyunculuk kariyerine lisedeyken rol aldığı "Sugar and Spice" dizisiyle başlayan Mitchell'ın bir sonraki dizisi ünlü Avustralya yapımı "Neighbours" olur. Onlu yaşlarında popstarlıktan diplomatlığa birçok mesleğe hayran olan Mitchell, "Desire" adlı tiyatro oyununda başrol oynamasının ardından asıl tutkusunun sahne olduğunda karar kılar. İleriki yıllarda kendisiyle yapılan röportajlarda Hollywood'da Avustralyalı oyuncuların hegemonyasının nedenleri sorulduğunda, oyuncu bunu sahne aşkına bağlayacaktır. Ona göre, oyuncuların sahnede olabilme hayalleri onların beyazperdede "zihinsel özgürlük" içinde hareket etmelerini sağlar. Kariyerinde ilerlemesiyle birlikte bu "zihinsel özgürlük"ten fazlasıyla yararlanacak olan Mitchell, beyazperdedeki ilk filmi olan "Love and Other Catastrophes" ile bu yöndeki ilk adımı atar. Cannes ve Sundance film festivallerinden övgüler alarak dönen bu düşük bütçeli romantik komediyle kendilerini Hollywood'a tanıtma fırsatı bulan Mitchell, bu şansı değerlendirerek filmin tanıtımı için gittiği Amerika'da kalma kararı alır.

İlk filminin yankıları dinmemişken "High Art" filmdeki asistan Syd rolüyle eleştirmenlerden bir kez daha olumlu yorumlar alan oyuncu, geniş kitleler tarafından tanınma fırsatı elde eder. "Cleopatra's Second Husband" ve "Sleeping Beauties" gibi ortalama filmlerin ardından "Kick" adında bir çocuk filminde rol alır ancak film tam bir hayalkırıklığıdır. "High Art"ın ününe yaraşır bir film olan 2000 yapımı "Everything Put Together"da ise hakettiği noktaya bir adım daha yaklaşır. Amerikan Rüyası'nın gerçek yüzünü gösteren 500,000$ bütçeli bu bağımsız film, Angie ile Russ'ın sözde kusursuz evliliklerinin aslında ne kadar problemli olduğunu sarsıcı bir biçimde izleyiciye aktarır. Çocuğunu kaybeden Angie'yi inandırıcılıkla canlandıran oyuncu aynı zamanda Marc Forster yönetmenliğinde ilk kez kamera karşısına geçerek dört sene sonraki "Finding Neverland" serüveninin temellerini atar.

Bir sonraki filmi, sinemalarımızı da ziyaret eden, Vin Diesel ile başrolü paylaştığı "The Chronicles of Riddick" olacaktır. Pek arkadaş canlısı olmayan bir gezegene zorunlu iniş yapmak zorunda kalan bir pilotun başına gelenlerin konu alındığı bu bilimkurgu filmi gişede başarılı olmakla beraber Mitchell'ın filmlerde ne kadar farklı kimliklere bürünebileceğinin de ispatıdır. Küçük çaplı yapımların ardından Gary Oldman ve Skeet Ulrich'in istenmeyen yetimleri canlandırdıkları "Nobody's Baby" ile Sundance Film Festivali'nde yeniden görünme şansı elde eder. Bu filmi bir Avustralya yapımı olan Scott Reynolds yönetmenliğindeki "When Strangers Appear" takip edecektir. Fakat Mitchell'ın kariyerinin ilerleyen safhalarında "iyi ki rol almışım" diyeceği film "Uprising"dir. Televizyon için çekilmiş bu dört saatlik mini dizide Leelee Sobieski ve Donald Sutherland gibi ünlü isimlerle kamera karşısına geçen Mitchell, başta oyuncu kadrosu için rol almayı kabul ettiği bu diziyi, yansıttığı İkinci Dünya Savaşı gerçekliği nedeniyle zamanla daha çok sever. Tarihler 2002 senesini gösterdiğindeyse bu kez Sutherlandlerin küçüğü olan Kiefer Sutherland ile "Dead Heat" ve "Phone Booth" filmlerinde karşılıklı rol alır. Aslında Joel Schumacher'ın yönettiği "Phone Booth"da iki oyuncunun pek karşılıklı oynadıkları söylenemez zira Sutherland, Stu Shephard'ı (Colin Farrell) telefon kulübesinin içine hapseden psikopatı canlandırarak film süresince izleyiciye görünmez. Eleştirmenlerden genelde olumlu eleştirilerle dönen bu gerilim filminde Mitchell ise Shephard karakterinin aldattığı eşini canlandırmaktadır.

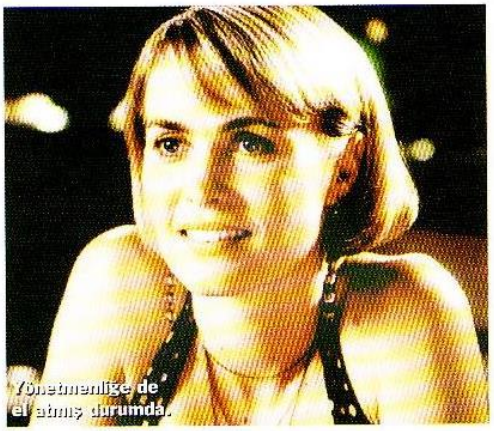
Yönetmenliğe de el atmış durumda.

"Everything Put Together" ile işin prodüktörlüğüne el atan Mitchell, "Four Reasons" adlı filmin yönetmenliğini üstlenerek yalnızca bir oyuncu olmadığının ilk sinyallerini verir. Ancak oyuncu belki de en enteresan rolünü "Visitors"da sergiler. Teknesiyle dünyanın çevresini tek başına dolaşan Georgia Perry'nin yolculuğunun uzaması ve yalnızlığı sebebiyle zaman içerisinde aklını yitirmesi ve "ziyaretçiler" görmesini konu alan bu Avustralya yapımı sayesinde Mitchell, doğduğu şehir Melbourne'a kısa süreliğine bir dönüş yapma ve uzun zamandır kullanmadığı Avustralya aksanını gösterme fırsatı elde eder.

Son zamanlarda oyuncuyu, Denzel Washington ve küçük yıldız Dakota Fanning ile birlikte rol aldığı ve kayıp bir çocuğun annesini canlandırdığı Tony Scott filmi "Man on Fire"da; ya da Marc Forster ile ikinci birliktelikleri olan "Finding Neverland"de Peter Pan'in yaratıcısı yazar Sir James Matthew Barrie'nin (Johnny Depp) karısı rolünde izlemediyseniz, içinde bulunduğumuz ay vizyonlarımızda gösterime girecek olan Woody Allen filmi "Melinda and Melinda"da Melinda olarak görebilirsiniz. Oyuncunun en yeni projesi "Mozart and The Whale" ise Asperger sendromlu iki kişinin engelleri nedeniyle ilişkilerinde yaşadıkları sorunları konu ediyor. Her fırsatta Avustralya hükümeti destekli sofistike yapımlarda rol alma istediğini dile getiren oyuncunun şimdiden Hollywood'daki Avustralyalı oyuncular arasında hatırı sayılır bir yer edindiği kesin.

"Melinda and Melinda", 22 Nisan'da gösterimde.

Masum değiliz hiçbirimiz

"Kayıkçı"dan altı yıl sonra yeniden kamera arkasına geçen Biket İlhan, dört kaçak mahkumun hikayesini anlatan yeni filmi "AYIN KARANLIK YÜZÜ"nde serüven peşindeki kahramanlarıyla birlikte bizi Gökçeada'ya götürüyor ve içimizdeki suç dürtüsüyle hesaplaşmaya çağırıyor.

SENEM ERDİNE

Metin Belgin, Mehmet Ali Alabora, Eser Ali ve Ali Poyrazoğlu, Gökçeada'ya sığınan serüven peşindeki dört kaçak mahkumu oynuyorlar.

Cezaevinden kaçıp uzak ve unutulmuş bir adaya sığınan, değişik suçlardan mahkum dört adamın macerası etrafında gelişen bir film "Ayın Karanlık Yüzü". Aralarında bir tarihi eser kaçakçısı (Ali Poyrazoğlu), bir banka hortumcusu (Metin Belgin), töre cinayetinden mahkum bir genç (Mehmet Ali Alabora) ve bir de tetikçi (Eser Ali) bulunan bu dört adam, tutkularının peşi sıra gelip sığındıkları adada uzun zamandır yalnız yaşayan esrarengiz bir kadınla (Sanem Çelik) karşılaşır, geceleri dolunayın aydınlattığı adanın etkileyici atmosferinde geçmişleriyle ve kendileriyle yüzleşecekleri bir hesaplaşmaya sürüklenirler. Hikayenin ayrıntılarıyla ilgili fazla ipucu yok elimizde. Dokunaklı bir aşk hikayesi anlatan 1999 yapımı filmi "Kayıkçı"dan sonra bir macera filmi çekmek arzusuyla yola çıktığını söyleyen yönetmen Biket İlhan, izleyicinin seyir zevkini kaçırmamak için konuyu fazla açık etmek istemiyor. Öte yandan filmin, kaçma kovalamacadan ibaret içi boş bir macera filmi olmadığını özellikle vurguluyor. Suçlu damgası yemiş olmalarına rağmen haklılıklarına sonuna kadar inanan ve hedeflerinden asla vazgeçmeyen dört mahkumun tutku ve heyecan dolu macerası aracılığıyla bir noktadan sonra kahramanlarıyla birlikte bizi de suç kavramı ve hepimizin içinde varolan suç dürtüsü hakkında düşündürmek istiyor.

Çoğumuzun, uzun bir aradan sonra Türkiye ile Yunanistan'ın birlikte imza attığı ilk ortak yapım olan "Kayıkçı" filminin yönetmeni olarak tanıdığı Biket İlhan, sinemamızın az sayıdaki kadın yönetmelerinden birisi. 1981 yılında bir aile dostu olan Selim İleri'nin teşvikiyle Feyzi Tuna'nın bir filminde asistanlık yaparak başlayan sinema kariyeri televizyon için çektiği dizi ve film çalışmalarıyla devam etmiş ve çok geçmeden sinema, önceki mesleği olan İngilizce öğretmenliğinin yerini alarak hayatının ayrılmaz bir parçası haline gelmiş. Atilla İlhan'ın ilk romanından uyarladığı 1995 yapımı filmi "Sokaktaki Adam"ı ilk sinema filmi kabul ediyor ama bundan önce sinema formatında çekilmiş olmasına rağmen gösterim olanağı bulamayarak yalnızca televizyonda yayınlanan "Bir Kadın Yüzü" (1993) ve "Senin İçin Bir Kadeh" (1994) adlı iki filmi daha var aslında. 9. Adana Altın Koza ve 7. Arıburnu festivallerinde özel ödüllere layık görülen "Sokaktaki Adam"ın ardından yurt içi ve yurt dışı pek çok festivale katılan ikinci filmi "Kayıkçı"yı ve arkasından da bu ay gösterime girecek olan filmi "Ayın Karanlık Yüzü"nü çekti. Aslında uzun zamandır, son iki filminin senaryo yazarı ve aynı zamanda hayat arkadaşı olan Metin Belgin'le birlikte Nazım Hikmet'in yaşamını konu alan bir film projesi üzerinde çalıştığını biliyorduk. Ne var ki, "Kayıkçı"dan yaklaşık altı yıl sonra bunun yerine bir başka filmle çıktı karşımıza. İstanbul Devlet Tiyatrosu sanatçılarından olan eşi Metin Belgin'le birlikte, sekiz yılı aşkındır gidip geldikleri ve büyük bir aşkla sevdikleri Gökçeada'yla ilgili izlenimlerinden yola çıkarak geliştirdikleri bir film projesi olan "Ayın Karanlık Yüzü", biraz boynu bükük buldukları bu adadaki kendine has yaşamdan, muhteşem doğadan ve kültür mirasından izler taşıyan bir Gökçeada filmi olarak görülebilir aslında. Geçtiğimiz Temmuz ayında, Gökçeada'da çekilen filmi, bu ay hem vizyonda hem de İstanbul Film Festivali'nin Ulusal Yarışma Bölümü'nde izleme fırsatı bulacağız. Bu vesileyle filmin iki yaratıcısıyla bir röportaj yaptık. Yönetmen Biket İlhan ve senaryo yazarı Metin Belgin, "Ayın Karanlık Yüzü"nü ve hayata geçirmek istedikleri yeni sinema projelerini anlattılar.

Biket İlhan, "Kayıkçı"dan bugüne neler yaptı? Neden film çekmedi?

Bİ: Hep sinemanın içindeydim aslında. Bir köşede oturup arada sırada aklıma gelince film yapmıyorum. Sinema birliklerinin çalışmaları içindeydim. SESAM'ın yönetim kurulundayım sekiz senedir. Bakanlık'la ilişkilerim var. Güneydoğu Avrupa ülkeleri için fon üreten bir kuruluşta Türkiye'yi temsil ediyorum. Bu arada film çekmedim ama 2000 yılında "Hayatının Tek Yolculuğu" diye, yine Türk-Yunan ortak yapımı bir filmin yapımcılığını üstlendim. Bu film, Selanik'te sekiz tane büyük ödül aldı. Sonra Bulgaristan'dan çok ilginç bir belgesele yapımcılık yaptım. Bulgaristan'dan buraya göç edenlerle ilgili bir filmdi. O da birçok ödül aldı Avrupa'da.

Nazım Hikmet'le ilgili bir film projeniz vardı. O ne aşamada peki?

Bİ: "Kayıkçı"dan beri bir yandan o projeye hazırlanıyorum biliyorsunuz ama çok zorlanıyoruz gerçekten. Eurimages'dan destek alamadık. Bu çok üzücü oldu bizim için tabii çünkü öyle küçük bütçelerle çekilecek bir film değil. Kültür Bakanlığı'ndan filme yetecek miktarlar alamıyorsunuz. Başka fonlar için uğraşmayı düşünüyoruz şimdi. Peşini bırakmadık yani. Çok yakın bir zamanda başlayacağım.

"Ayın Karanlık Yüzü" projesi nasıl ortaya çıktı?

Bİ: Böyle bir film çekememe sancısı içindeyken ortaya çıktı bu proje. Biz yıllardır Gökçeada'ya gider geliriz. Çok hoş bir atmosferi vardır o adanın: sessiz, sakin, ilkel. Burada bir şey çekmeli duygusu getirir hep insana. Benim için adeta bir plato orası. Dönem filmi ya da günümüze ait bir hikaye, her tür film çekilebilir. Metin'le (Belgin) hep bunu konuşurduk. Nihayet bir gün, sana çok güzel bir hikaye buldum, dedi. Ben de çok sevdim hikayeyi gerçekten. Kim oynar diye düşündüğümüz günlerden birisinde Ali Poyrazoğlu çıktı karşımıza tesadüfen. "Bir şey çekmiyor musun, oynayalım?" dedi öylesine, tatlı, esprili bir dille. Ben de hemen, var bir projem hatta seni düşünüyoruz, dedim. Gerçekten de onu düşünüyorduk. Tamam, dedi. O, tamam, dedi ama yine de hazırlık süreci epey zaman aldı tabii, çünkü ne kadar küçük bütçeli bir film olsa da 500 bin dolardan aşağı film çekilmiyor artık. Bir yıl sonra senaryo yazıldı bitti. Oyuncu kadromuzu oluşturduk ve Gökçeada'da çekime başladık.

MB: Biket, "Sokaktaki Adam"dan sonra bir aşk filmi çekmek istediğini söylemişti ve bunun üzerine ben Çeşme'de karşımıza çıkan o hikayeyi alıp "Kayıkçı"nın senaryosunu yazdım. Sonra da ben macera filmi çekmek istiyorum, dedi. İyi peki, dedim ve bu hikayeyi yazdım.

Gökçeada neden bu kadar etkiledi sizi ve nasıl bir esin kaynağı oldu film için?

MB: Sekiz yıldır Gökçeada'ya gidiyorduk. Rastlantılar sonucu karşılaştığımız talihsiz bir adamız. Ben çok seviyorum Gökçeada'yı gerçekten. Eski adıyla İmroz. Hem coğrafi konum olarak hem de tarihsel olarak çok ilginç, farklı bir dokuyla karşılaşıyorsunuz orada. Adada 1960'lı yıllarda çok sayıda Rum vatandaş yaşıyormuş ama zaman içinde yavaş yavaş sayıları azalmış. Şimdiyse parmakla sayılabilecek kadar az kaldılar. İki kültürü içiçe yaşama imkanı bulduğumuz Rum köylerinden birinde yaşıyoruz biz. Biket macera filmi çekmek istediğini söyleyince Gökçeada'yı asla bir macera filmine fon olarak düşünmedim. Tamamen oraya ait, orada gelişen bir hikaye olsun istedim. Bir macera hikayesi anlatıyoruz ama aynı zamanda benim Gökçeada'da yaşadıklarım, gördüklerim ve hissettiklerimle ilgili her şeyi içine katarak kurduğum bir hikaye bu. Yani Gökçeada asla bir fon değil filmde. Hatta oyuncularımızdan Ali Poyrazoğlu'nun da söylediği gibi Gökçeada filmdeki başrollerden biri aslında.

Gökçeada'yı saymazsak beş önemli karakter var filmde. Dört mahkum ve adada karşılaştıkları kadın. Nasıl ortaya çıktı bu karakterler? Kaçakların mahkum oldukları suçları seçerken düşündüğünüz bir şey var mıydı örneğin?

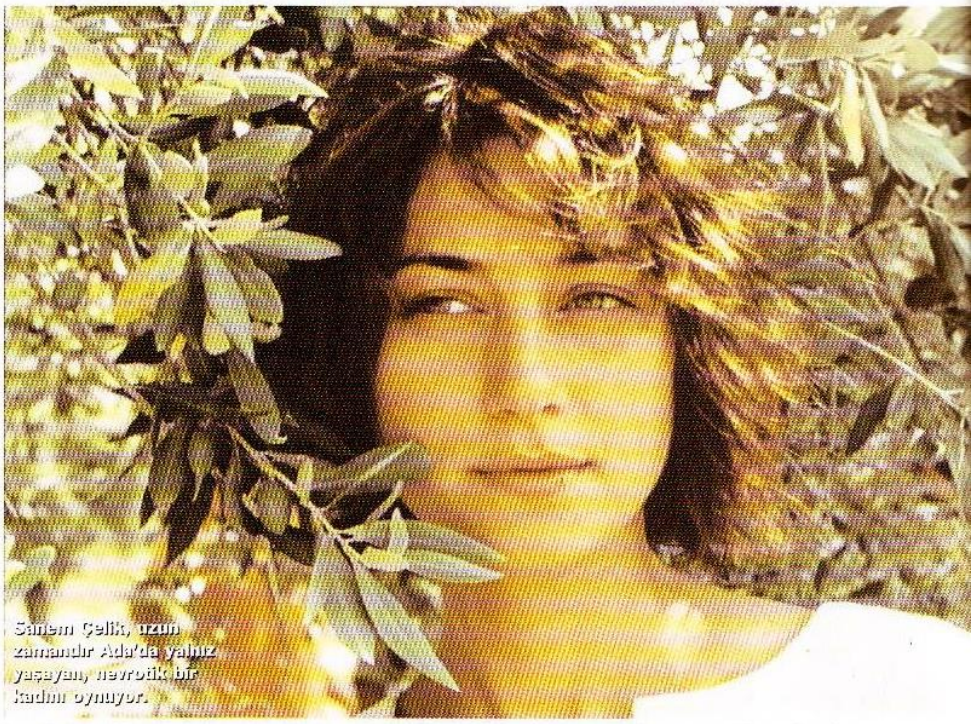

Sanem Çelik, uzun zamandır Ada'da yalnız yaşayan, nevrotik bir kadını oynuyor.

MB: Macera filmi diye yola çıktık ama dediğim gibi mutlaka adayla ilintili bir hikaye anlatmak istiyorduk. Ada, asla fon olmayacaktı ve adada yaşanan gerçeklerin bir biçimde filme yansıması gerekiyordu ki içi boş bir macera filminin ötesine geçsin. Bunun için şöyle bir yol izledim. Bir kere karakterler kendi içinde memleketimden insan manzaralarını oluşturuyorlar. Onlar üzerinden, bugün içinde bulunduğumuz sosyolojik koşullar içinde herkesin suçla ilgili hesaplaşmasını, yüzleşmesini filmin içine katmaya çalıştım. İçlerinden birisi tarih eser kaçakçısı; birisi, bir batık bankada genel müdür, o nedenle hapse düşmüş bir "hortumcu" yani; birisi töre cinayetinden hapse girmiş, bir de tetikçimiz var. Bunlar, belki geçmişte de çok işlenen suçlardı ama son dönemde medyanın çok sık gündeme getirdiği önemli tartışma konuları haline geldi. Bu suçları işleyen insanların kendi kendileriyle hesaplaşmaları var filmde. Hepsinin kendine göre bir sebebi var suç işlemek için çünkü. Bu hesaplaşmada taraf tutmuyoruz biz. Yalnız tarihi eser kaçakçısının söylediği bir cümle var filmde. Suç öyle bir şey ki insanı içine çekiyor, çırpınıyorsun kurtulamıyorsun, ne yapalım yamuk düzende doğru hayat olmuyor, diyor. Sadece bu noktada taraf olduğumuz söylenebilir.

Filmin ismi neden "Ayın Karanlık Yüzü"?

MB: Çok metaforik bir isim "Ayın Karanlık Yüzü". Macera peşinde adamlar gibi görünüyor bu karakterler ama onların iç yüzüne bakıyoruz biz. Ada'da yaşayan farklı bir kültürle ilgili çok açık ve net göndermeler de var filmin içinde, ama söylemek istediğimiz hiçbir şeyi asla slogan boyutunda bağırmıyoruz. Çok daha duygusal ve iç burkan bir boyutta karşımıza çıkıyor bunlar.

Bir internet sitesinde filmin "Türk-Yunan dostluğu üzerine duygusal bir yapım" diye tanımlandığını gördük. Ali Poyrazoğlu ise, Sabah gazetesindeki yazısında "bir kara film" diye tanımlamış "Ayın Karanlık Yüzü"nü. Bu tanımlamalar filmi yansıtıyor mu?

MB: Bu film de önceki gibi Türk-Yunan ortak yapımı olduğu için böyle bir şey geldi akıllarına herhalde ama "Türk Yunan dostluğu üzerine duygusal bir yapım" cümlesi filmi yansıtmıyor bir kere. Kara film ögeleri var tabii ama o tanım da bizi çok kısıtlı bir yere hapseder.

Bİ: Macera filmi diyoruz ama yalnızca kaçma kovalamaca anlamında bir macera değil tabii. Dediğimiz gibi Gökçeada çok ilginç bir yer. Bunca yıldır gidiyoruz oraya, her defasında bir

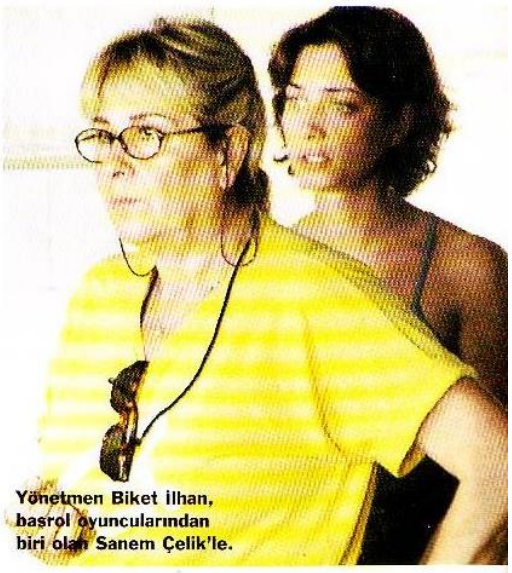

Yönetmen Biket İlhan, başrol oyuncularından biri olan Sanem Çelik'le.

"Ayın Karanlık Yüzü"

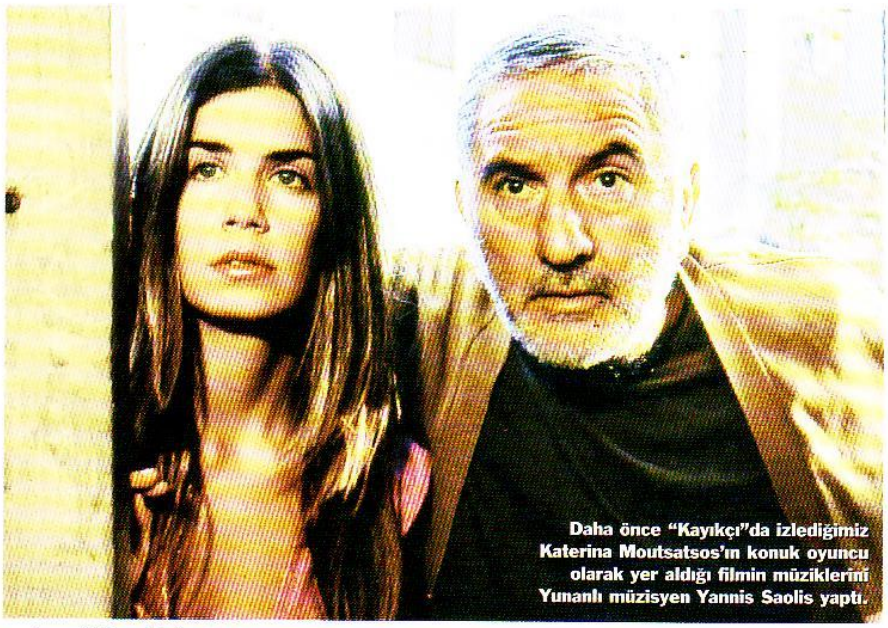

Daha önce "Kayıkçı"da izlediğimiz Katerina Moutsatsos'ın konuk oyuncu olarak yer aldığı filmin müziklerini Yunanlı müzisyen Yannis Saolis yaptı.

şeyler etkiliyor bizi. 1990'lı yıllarda kapatılmış olan bir açık cezaevi var adada mesela. O cezaeviyle ilgili bir sürü gerçek var hep anlatılan. Her gittiğimizde bir şeyler duyuyoruz, öğreniyoruz. Ada'da yaşayan insanlardan bazılarının eskiden o cezaevinde mahkum olduğunu öğrendik mesela. Cezaları bittikten sonra terk etmemişler adayı, orada kalmışlar, iş kurmuşlar. Onların da kendilerine göre hikayeleri var. Bunlar bana çok ilginç geldi. Şu anda çoluklarıyla çocuklarıyla düzgün hayatlar yaşıyorlar. Macera hikayesi de oralardan çıktı birazcık. Hepimizin içinde suç dürtüsü vardır. Çok vahim suçlar işlemiş insanları masum göstermek gibi bir niyetim yok ama suç işleyen insanların da insan olduğunu unutmamak gerek. Kimse doğuştan suçlu doğmuyor. Orada yaşayan Rumlarla ilgili de çok hikaye anlatılıyor. İşte bütün bunları içine alan bir film yapmak istedik aslında. Oranın dramı, mutluluğu hepsi birarada olsun istedik. Sanem'in canlandırdığı karakterle de orada yalnız başına yaşamaya çalışan genç bir kadının hikayesini anlatıyoruz. Genç yaşta dul kalmasıyla beyninde oluşan hasar, çevreden gördüğü baskı. Ben çok etkileyici bir hikaye olduğunu düşünüyorum.

Bu kadar çok meseleyi birarada ele almaya çalışırken odak noktanızı kaybetmekten korkmadınız mı?

Bİ: Hayır, izleyici nasıl görecek bilmiyorum ama doğru bir denge kurduğumuzu düşünüyorum. İçi boş bir film değil. Çok derdi var derken bunu kastediyorum. İzleyicinin tercih ettiği kolay filmlerden değil ama zor izlenen, zor anlaşılan bir film de değil. 80 yaşındaki anneme gösterdik, o bile hiç sıkılmadan sonuna kadar büyük bir ilgiyle izledi. Genç arkadaşlarımız da çok sevdi. Yani her yaşa hitap eden bir hikaye.

MB: Bu soru önemli bence. Dört karakter, bir de kadını kattığınız zaman beş karakterin hikayesini anlatıyoruz. Bir puzzle gibi dağılma, parçalanma riski vardı elbette ama bütün hikayeler arasındaki bağlantıların doğru kurulduğunu ve hepsinin çok iyi iç içe geçtiğini düşünüyorum. Belli bir temposu olan ve bu beş karakterin hesaplaşmalarının ön plana çıktığı bir film düşünmüştük. O film şu anda karşımızda duruyor.

Seyircinin filmle nasıl bir ilişki kuracağını düşünüyorsunuz?

Bİ: Bence çok etkileyici bir hikayesi var ve bence böyle filmler çok azınlıkta kaldı son zamanlarda. Tabii daha kolay şeyleri izleme eğiliminde insanlar. Öyle filmler de yapılacak mutlaka, yapılsın da zaten ama bir kültürden haberdar olmak, farklı bir mekan görmek, farklı insanların yaşamlarını hissetmek için sinemaya giden insanlar da olacak. Bence insani yönü çok kuvvetli bir hikaye bu. Sinemaya da ne için gidilir? Sadece gülmek için değil herhalde. Mizah da dram da olacak elbette ama öncelikle sağlam bir hikaye görmek istemez mi insan? Zannediyorum hikaye, insanları çekecektir. Çok farklı karakterlerin hikayeleri var. Herkes kendisinden bir şey görecek diye düşünüyorum. Ben hikayeyi çok önemsiyorum. Film de hikaye anlatmak için yapılır zaten diye düşünüyorum. Bir derdimiz olmalı. Burada da çok dert var.

Sırada ne var şimdi? Nazım Hikmet projenizi gerçekleştirecek misiniz?

Bİ: Şu anda hala finans anlamında zorlandığımız bir proje olsa da "Mavi Gözlü Dev"i mutlaka çekeceğim. Nazım Hikmet'i Yetkin Dikinciler oynayacak Devlet Tiyatrosu'ndan. Pelin Batu rol alacak bir de. Nazım'ın buradan kaçtıktan sonraki, Rusya'daki hayatı çok iyi biliniyor ama kaçışına kadarki yaşamı öyle değil. Bir de o bölüm hep hapislerde geçmiş bir dönem. En zor ama aynı zamanda en verimli olduğu dönem. Biz o dönemini çekeceğiz.

MB: Dördüncü yıla bastı Nazım Hikmet senaryosuyla ilgili çalışmam. Başlarda nereden başlayacağımız konusunda kararsızdık. Ben 8 kere yeniden yazdım senaryoyu. Çok tartıştık. Nazım, hakikaten çok yönlü bir sanatçı ve bir entelektüel olduğu için yaşamını neresinden tutacağımız konusunda hep çelişkiler yaşadık. Sonunda bir gün, biz Nazım'a sinemadan bakacağımıza göre onun "Bir Millet Uyanıyor" filminde asistan olarak sinemaya başladığı günlerden alalım hikayeyi, dedim Biket'e. Böylece senaryoyu 1932'den başlattık ve 1950'de bıraktık. 32-50 arası dönemi anlatıyoruz. Bir sürü engellerle, aksiliklerle karşılaştık ama filmi çekmekten vazgeçmedik, kararlıyız. Maalesef destek anlamında kimse sıcak bakmıyor bir Nazım filmine. Adı hep dillerde, bir popülaritesi var ama Nazım denilince hiçbir holding kendi ürünüyle Nazım Hikmet'in adını yanyana koymak istemiyor hala. Biz yine de bu projeyi gerçekleştirmenin bir yolunu bulacağız mutlaka. "Mavi Gözlü Dev" bizim düşümüz.

Bir de kadın yönetmenlerle ilgili bir belgesel projeniz vardı? O ne oldu?

Bİ: Böyle bir film yapmak istiyorum hep. Ankara'da bir doçent arkadaşımız var, Ruken Öztürk. "Sinemanın Dişil Yüzü" diye bir kitap yazdı. Bütün kadın yönetmenleri kapsayan çok iyi bir çalışma. Ondan yola çıkarak bir belgesel yapmayı düşünüyoruz ama zamanı belli değil. O kadar az kadın yönetmen var ki hala film çeken. Belki pozitif bir ayrımcılık yapılarak kadınların biraz desteklenmesi gerekiyor. Mesela ben şimdi Nazım projesi için ne kadar çok uğraşıyorum. Belki erkek bir yönetmen olsaydı daha kolay kotarabilirdi, bilemiyorum. Yaşama biçimiyle de ilgili biraz çünkü. Ben öyle orada burada dolaşan, çok insanla ilişki kuran biri değilim. Kendi kabuğumuzda yaşıyoruz. Sinemanın içindeyiz ama bir şeyler üretmeye çalışıyoruz, vaktimizi bunlarla geçiriyoruz. Oysa gerekli ilişkileri kurmak da özel bir çaba ve vakit istiyor. Çok az film yaptığımız için güven duyulmuyor belki de. Türk Sineması'nda bugüne kadar çekilen 6 bin filmin içinde yalnızca 100 tanesini kadınlar çekmiş. Onların da yarısı Birsen Kaya'yla Bilge Olgaç'a ait. Çoğumuzun birer ikişer filmimiz var sadece.

"Ayın Karanlık Yüzü"nü çekmeye karar vermenizin en önemli sebeplerinden birisi de daha düşük bütçeli, gerçekleştirmesi daha kolay bir proje olması öyle değil mi?

Bİ: Tabii ama bugün artık bunun gibi küçük bir prodüksiyon bile 500-600 bin dolardan aşağı çıkmıyor. Benim böyle bir param yok tabii. Oradan buradan destekle, bir miktar biriktirdiğimiz parayla gerçekleştirdiğimiz bir proje bu da. Başkası olsa biriktirdiği parayla bir şeyler satın alır, daha rahat bir yaşamı tercih eder belki ama onlar bana mutluluk vermiyor. Bir de tabii şanslıyım Metin'le hayata bakışımız aynı olduğu için. Burada paylaştığımız şeyler çok güzel. Zaten bir beraberliğin de en önemli kısmı bu sanıyorum. Bu duyguları, bu düşünceleri, bu hayat biçimini benimsedik, bu yolda yürümek istiyoruz. ■

Casablanca
İstanbul'dan her salı, çarşamba,
cumartesi ve pazar.
TÜRK HAVA YOLLARI
www.thy.com.tr | 444 0 849

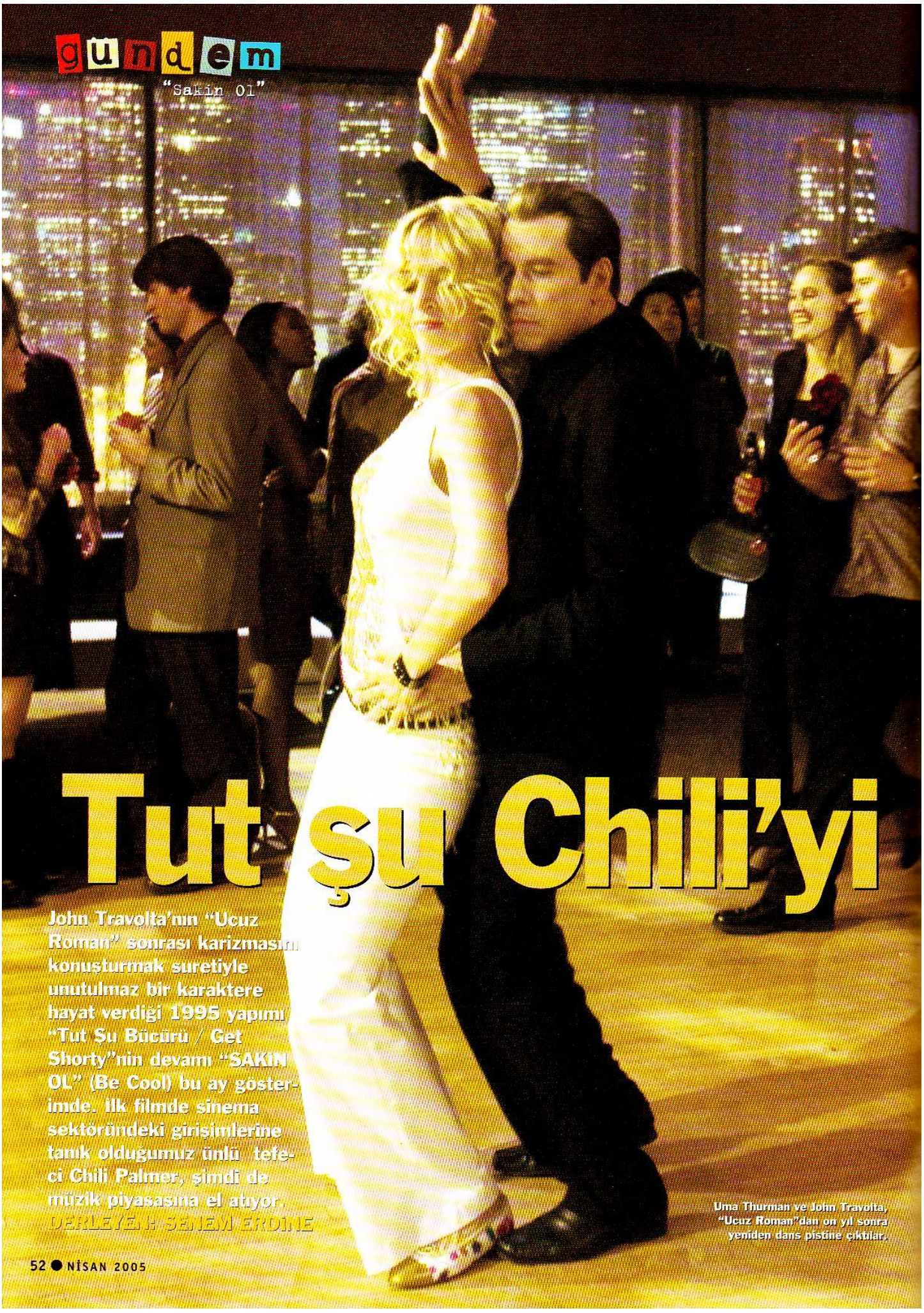

Tut şu Chili'yi

John Travolta'nın "Ucuz Roman" sonrası karizmasını konuşturmak suretiyle unutulmaz bir karaktere hayat verdiği 1995 yapımı "Tut Su Bücürü / Get Shorty"nin devamı "SAKİN OL" (Be Cool) bu ay gösterimde. İlk filmde sinema sektöründeki girişimlerine tanık olduğumuz ünlü tefeci Chili Palmer, şimdi de müzik piyasasına el atıyor.

DERLEYEN: SENEM ERDİNÇ

Uma Thurman ve John Travolta, "Ucuz Roman"dan on yıl sonra yeniden dans pistine çıktılar.

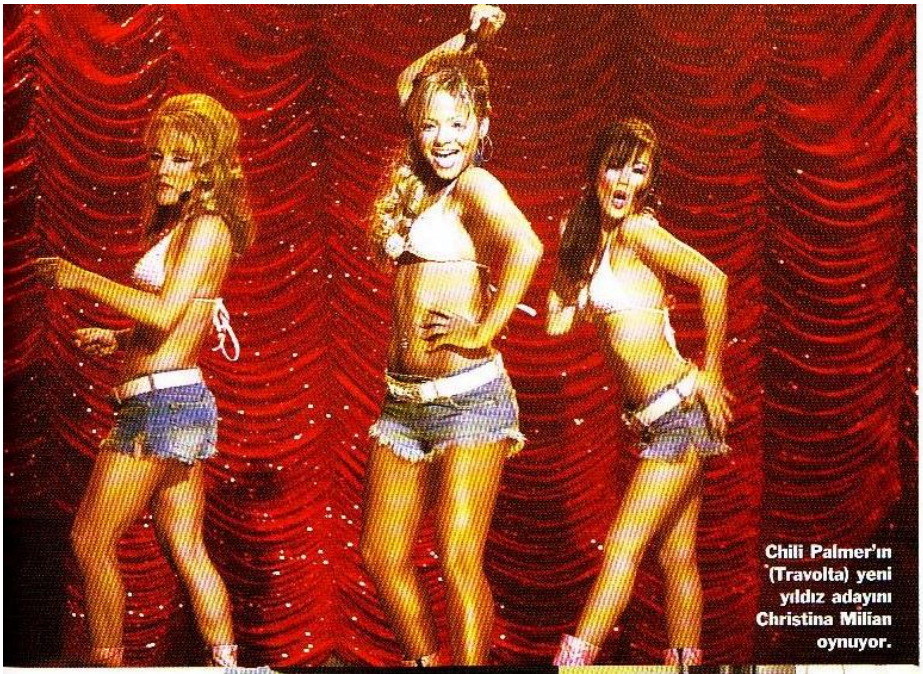

Chili Palmer'ın (Travolta) yeni yıldız adayını Christina Milian oynuyor.

Harvey Keitel, Travolta ve James Woods, müzik endüstrisinin merkezi sayılan Los Angeles'ın cafelerinden birinde iş görüşüyor.

Barry Sonnenfeld'in, ünlü yazar Elmore Leonard'dan uyarladığı bir kara komedi olan "Tut Şu Bücürü / Get Shorty", gösterime girdiği yıl bütün dünyada çok ilgi görmüş, eleştirmenler tarafından son zamanların en başarılı Hollywood komedilerinden biri ilan edilmişti. Klişeleri kullanarak yeni ve alışılmadık bir gangster karakteri yaratan film, aynı zamanda bunca yıldır birçok eseri televizyona ve sinemaya uyarlanmış olan Elmore Leonard'ın tarzını perdeye yansıtmak konusundaki başarısıyla da övgüye değer görülmüş ve ünlü yazarın nihayet hak ettiği ilgiyi görmesini sağlamıştı. En iyi Elmore Leonard uyarlamaları "Get Shorty"den sonra yapıldı. "Ucuz Roman"da Tarantino tarafından yeniden keşfedilen John Travolta'ya gelince, o da kariyerinin en unutulmaz karakterlerinden birisine hayat vererek, bu çıkışın devamını getirebileceğini göstermiş oldu. "Get Shorty"nin hiç de fena olmayan gişe başarısı da göz önünde bulundurunca bir devam filmi kaçınılmaz görünüyordu, ne var ki Chili Palmer hayranları umduklarından çok daha fazla beklemek zorunda kaldı. Elmore Leonard'ın "Get Shorty"nin devamı olarak yazdığı yeni romanından uyarlanan "Sakin Ol", ilk filmden neredeyse on yıl sonra bu ay seyirciyle buluşuyor. John Travolta'yı, "Ucuz Roman"dan sonra ilk kez Uma Thurman'la biraraya getirmesi bakımından da ilgi çekici olan devam filminde Chili Palmer, bu kez müzik piyasasında şansını deniyor. "Get Shorty"nin devamını getirmek için biraz zamana ihtiyaç duyduğu söyleyen Elmore Leonard, "Halen sinema işinde olan Chili, yeni bir şeylerin peşinde olmalıydı" diyor. "Aklıma müzik piyasası geldi ve hakikaten de bu piyasadan bir sürü iyi malzeme çıktı; belki de sinemadan daha sert bir piyasa olduğu ve daha fazla alçaklığa sahne olduğu için."

Devam filminde hikaye şöyle gelişiyor: Sinema sektöründe aradığını bulamayan Chili Palmer, öğle yemeğinde biraraya geldiği bir arkadaşının ani ve esrarengiz ölümü üzerine, her zamanki gibi durumdan yararlanmaya karar verir ve vakit kaybetmeden adamın zengin karısı Edie'yi (Uma Thurman) ziyaret ederek, kendisini ona müzik piyasasındaki yeni iş ortağı olarak takdim eder. Yeni kurulan bağımsız plak şirketinin çıkaracağı ilk yıldız adayı (Christina Milian) hazırdır. Ancak Palmer, tefecilik yaptığı günlerde edindiği özel yeteneklerine ve olağanüstü ikna kabiliyetine rağmen müzik piyasasında da işlerin sandığı kadar kolay yürümediğini çok geçmeden görür. Genç yıldız adayının kasıntı menajeri Raji (Vince Vaughn), Raji'nin aktör olma hayalleri kuran eşcinsel koruması (The Rock), Rus mafyasından bazı sert çocuklar ve gangster bozması bir müzik prodüktörü başlı başına birer problemdir ve hedefe giden yoldaki dikenleri temizlemek o kadar kolay olmayacaktır.

Leonard'ın romanını perdeye uyarlama görevini bu kez "Analyze That/Anlatamadım mı?"nın da senaryo yazarı olan Peter Steinfeld üstlenmiş. Yönetmen koltuğundaysa Barry Sonnenfeld yerine F. Gary Gray oturuyor. 1998 yapımı "Negotiator/Arabulucu" ve geçtiğimiz yıl gösterime giren "İtalian Job/İtalyan İşi" filmlerinin yönetmeni olarak hatırlayacağınız 1970 doğumlu yönetmen, önceki iki Leonard uyarlamasının -"Get Shorty" ve "Out of Sight"- büyük bir hayranı. Devam filminin yönetmenliğini üstlenmeyi kabul etmesinin en önemli sebeplerinden biri de bu. Elmore Leonard'ın romanlarında yarattığı dünyayı, bu dünyanın adeta bir sinemacı gözüyle tasarlanmış olan zengin ayrıntılarını ve tabii birbirinden ilginç karakterlerini perdeye yansıtmanın bir sinemacı için büyük bir zevk olduğunu düşünüyor. Birçok hayranı için bir Elmore Leonard romanının en eğlenceli tarafı, kendilerine özgü hikayeleri olan, birbirinden renkli ve unutulmaz yeni karakterle tanışmaktır gerçekten. Ünlülerle dolu geniş bir kadroyu biraraya getiren devam filmi de bu beklentiyi karşılaması umulan bir karakter zenginliği ve çeşitliliği arz ediyor. Uma Thurman, ortağı olduğu bağımsız plak şirketini yaşatmaya çalışan, stil sahibi, seksi ve zengin bir dul rolünde çıkacak karşımıza. Vince Vaughn, sokakta saygı gören siyahi meslektaşlarına özenen ve beyaz olmasına rağmen onlar gibi racon kesmeye çalışan bir menajeri oynuyor. Son zamanlarda aksiyon filmlerinde görmeye alıştığımız Amerika'nın ünlü güreş şampiyonlarından Dwayne Johnson, yani bilinen adıyla The Rock, aktör olmayı hayal eden eşcinsel bir korumayı, Cedric the Entertainer, Amerika'nın en seçkin üniversitelerinden biri olan Wharton'dan mezun olmasına rağmen bütün işlerini kaba kuvvete başvurarak halletmeyi tercih eden bir müzik prodüktörünü, Harvey Keitel, bir menajerlik şirketinin düzenbaz patronunu, ünlü müzisyen Steven Tyler kendisini oynuyor. Her iki filmin yapımcısı olan Danny DeVito ise, "Get Shorty"deki gibi kaçık yönetmen Martin Weir rolünde çıkıyor

Chili Palmer, büyük umutlar bağladığı yıldız adayını "motive ediyor".

karşımıza yine. Filmin yıldızı hiç şüphesiz Chili Palmer. Onu gayet iyi tanıyoruz artık. İlk filmin yönetmeni Barry Sonnenfeld, John Travolta'nın Chili Palmer karakterini bir çeşit "sokak James Bond'u" gibi oynadığını söylemişti. Bir röportajında bunu doğrulayan aktör, "Chili, bir gangster ama benzerlerinden çok daha 'cool' bir gangster, James Bond ayarında bir adam olduğunu düşünüyor" diyor ve ekliyor: "Sean Connery benim sinemadaki idollerimden biridir, özellikle de Bond rolünde. Dolayısıyla Chili Palmer'ı canlandırırken ondan esinlendiğimi söyleyebilirim."

Her zaman kendinden emin, asla telaşlanmayan ve hiçbir durumda şaşkınlık belirtisi göstermeyen Chili Palmer'ın son derece soğukkanlı bir adam olduğuna şüphe yok ama tipik bir gangsterde görmeye alışık olmadığımız kendine özgü bir ahlak anlayışına sahip aynı zamanda. Bu beyefendi gangsterin, müzik endüstrisinin karanlık yüzüne tanık olacağımız devam filminin sert adamlarla dolu amansız dünyası içinde kendine nasıl bir yer bulacağını göreceğiz. "Ahlaklı olmak subjektiftir" diyor Travolta. "Chili'nin bir tür adalet duygusuna sahip olduğunu düşünüyorum ben. Karşısına çıkan her fırsatı değerlendirmek istiyor ama bunun uygun ve adil olup olmayacağını da gözden geçiriyor mutlaka. Hiçbir konuda endişe duymuyor gerçekten. En belirgin özelliği özgüven. Kendinden emin olma duygusundan yola çıkarak yaratılmış bir karakter. Tamamen emin olmasa bile bunu asla anlamazsınız çünkü siz fark etmeden işin içinden çıkmanın bir yolunu bulacaktır. Devam filminde önemli olan Chili'nin müzik endüstrisindeki yeni çevresine nasıl tepki verdiğini göstermekti. Aslında bence burada eskisinden daha rahat hissediyor kendini çünkü müzik piyasasında sinemadakinden daha çok gangster var." Bu arada Travolta, bir anlamda sinema dünyasındaki kaderini değiştiren film olan "Ucuz Roman"dan yaklaşık on yıl sonra yeniden Uma Thurman'la karşı karşıya oynamaktan büyük zevk duyduğunu söylüyor. "Sakin Ol"da bu ikiliyi "Ucuz Roman"daki unutulmaz dans sahnesini hatırlatan bir sahnede karşı karşıya dans ederken izleyeceğiz yeniden. "Perdede Uma'yla çok iyi göründüğümüzü düşünüyorum" diyor Travolta. "Bu filmde 'Ucuz Roman'dakinden çok farklı karakterleri oynuyoruz tabii. Orada son süratle ölüme giden iki insanı oynuyorduk, buradaysa kendinden emin, sağlam, hayat dolu iki insanız."

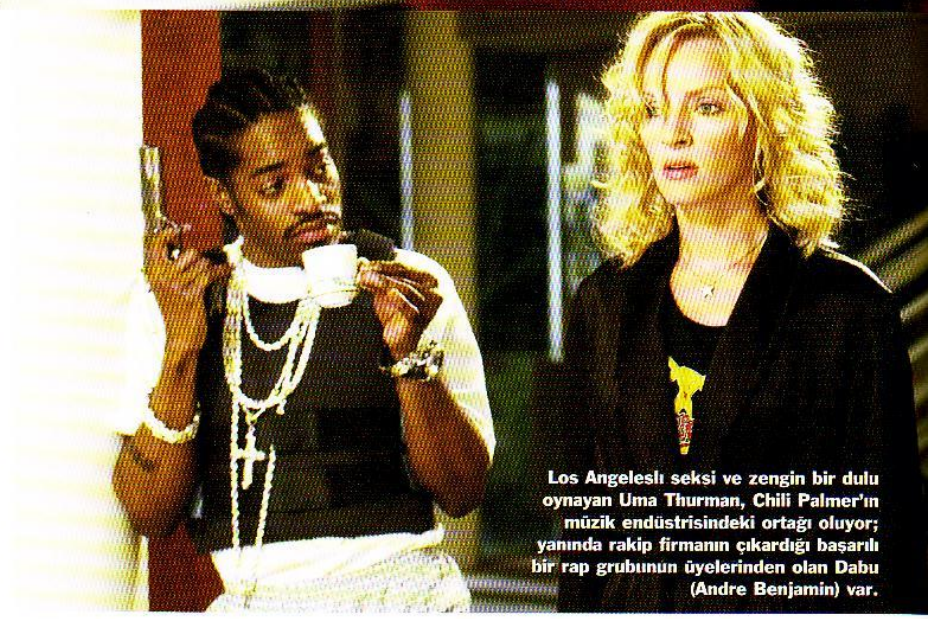
Los Angeleslı seksi ve zengin bir dulu oynayan Uma Thurman, Chili Palmer'ın müzik endüstrisindeki ortağı oluyor; yanında rakip firmanın çıkardığı başarılı bir rap grubunun üyelerinden olan Dabu (Andre Benjamin) var.

Uma Thurman da "Sakin Ol"da rol almasının en önemli sebebinin yeniden John Travolta'yla birlikte çalışmak olduğunu söylüyor. "Senaryoyu inanılmaz komik ve eğlenceli buldum ama asıl ilgimi çeken yeniden John'la çalışmaktı" diyor. "10 yıl önce çok iyi vakit geçirmiştik. Senaryodaki dans sahnesi çok tanıdık geldi. John, dünyada bulabileceği-

Detroit'in Dickens'ı

40 yılı aşkındır televizyona ve sinemaya kaynaklık eden polisiyeler yazan ELMORE LEONARD'ın ona hak ettiği değeri veren iyi yönetmenlerce keşfedilmesi bir hayli zaman aldı.

Bugün artık 20. yüzyılın en iyi polisiye yazarlarından biri kabul edilen Elmore Leonard, kurmaca yazmaya 1950'li yıllarda reklam yazarlığından arta kalan vaktinde ailesini geçindirmek için kaleme aldığı ucuz western hikayeleriyle başlamıştı. 1960'lardan itibaren yazmaya basladığı polisiyeleri, özellikle labirenti andıran ustaca kurguları, birbirinden enteresan ve inandırıcı kahramanları ve sokak dilini çok iyi bilen yazarın hayranlık uyandıran gerçekçi ve akıcı diyaloglarıyla özel bir hayran kitlesi yarattı. "Eğer başlangıçta çok sayıda kötü karakterim varsa ve finalde onlardan yalnızca bir tanesinin kalmasını istiyorsam, sona kalan genellikle en ilginç konuşan olur" diyordu yazar. Çok satanlar listesine giren "La Brava" ve "Glitz" adlı romanlarının başarısı üzerine 1984 yılında Newsweek dergisine kapak olmuş ve romanlarının çoğu Detroit'te geçtiği için "Detroit"in Dickens"ı ilan edilmişti. Bugüne kadar 35 eseri televizyona ya da sinemaya uyarlanan yazarın Hollywood'un iyi yönetmenleri tarafından keşfedilmesiyse biraz geç oldu doğrusu. Bir Elmore Leonard uyarlaması olan "Sakin Ol"un gösterime girmesiyle birlikte yeniden gündeme gelen yazarın, romanlarında ortaya koyduğu özgün tarzı ve mizah anlayışını perdeye yansıtmayı en iyi başaran filmler ancak 1990'lı yıllardan itibaren seyirciyle buluşmaya başladı. İşte bunlara birkaç örnek.

Get Shorty (1995)

Yön: Barry Sonnenfeld

John Travolta tarafından ustalıkla canlandırılan Miamili tefeci Chili Palmer'ın bir tahsilat işi için Hollywood'a gelip şansını sinema sektöründe denemeye karar vermesini konu alan komedi, en ünlü Elmore Leonard uyarlamalarından birisi oldu. Leonard'ın Hollywood'daki kişisel gözlemlerinden yola çıkarak yazdığı romandan uyarlanan filmde Danny DeVito çatlak bir yönetmeni, Rene Russo B sınıfı filmlerin kraliçesini, Gene Hackman Roger Corman'ı andıran bir yönetmeni, Dennis Farina Chili'nin Miamili rakibini, Delroy Lindo ise Chili'nin Hollywood rüyalarını paylaşan Los Angeleslı uyuşturucu tacirini oynuyordu.

Touch (1997)

Yön: Paul Schrader

Aynı yıl gösterime giren "Jackie Brown'ın gölgesinde kalan Paul Schrader imzalı film, Leonard'ın az sayıdaki polisiye olmayan romanlarından birinden uyarlanmıştı. Skeet Ulrich ve Christopher Walken'in yanı sıra "Jackie Brown"da da rol alan Bridget Fonda ile Tom Arnold'ın da rol aldığı filmde bir dokunuşuyla insanları iyileştirebildiğini fark eden eski bir Fransisken rahibi, bir anda kendini bir medya sirkinin ortasında buluyordu. İnanç sömürüsünü konu alan bu kara komedi, gösterime girdiği dönemde pek iyi eleştiriler almamış olsa da, Leonard'ın özgün mizah anlayışını iyi yansıtan filmlerden biri olarak görülüyor.

Jackie Brown (1997)

Yön: Quentin Tarantino

Bir rivayete göre Tarantino daha küçük bir çocukken bir kitapçıdan Leonard'ın "The Switch" adlı romanını çalarken yakalanmış ancak pes etmemiş ve bir süre sonra geri dönüp aynı kitapçıdan romanı çalmayı başarmış. Yazarın büyük hayranlarından biri olduğu bilinen yönetmen, "tarzını oluştururken" Leonard'dan etkilendiğini açıkça itiraf ediyor. "The Switch"in devamı niteliğindeki "Rum Punch"tan uyarlanan "Jackie Brown", ek gelir sağlamak için çalıştığı havayolunun uçaklarını silah ve uyuşturucu kaçakçılığı yararına kullandıran hava hostesi Jackie Brown'ın hikayesini anlatıyordu.

Out of Sight (1998)

Yön: Steven Soderbergh

Azılı bir hırsız rolündeki George Clooney'yle, peşindeki polis müfettişini oynayan Jennifer Lopez'in birbirinin cazibesine kapılan iki tezat karakteri canlandırdığı, Soderbergh imzalı bu romantik ve stil sahibi soygun filmi en iyi Leonard uyarlamalarından biri kabul ediliyor. Clooney ile Lopez'in yanı sıra Don Cheadle, Albert Brooks ve Steve Zahn'ın da rol aldığı filmde, bir arkadaşının yardımıyla (Ving Rhames) cezaevinden kaçan Jack Foley, peşine düşen müfettiş Karen Sisco'yu rehine alıyordu. Karen Sisco karakteri daha sonra bir dizi filmin kahramanı oldu.

miz en iyi dans partneridir. Dans etmeyi o kadar kolaylaştırır, öyle tutkulu ve o kadar eğlenerek dans eder ki siz de rahatlarsınız. Bu konuda gayet utangaç olmama rağmen onun sayesinde çekingenliğimi üzerimden atmış ve hayatımda ilk defa dans etmekten bu kadar zevk almıştım."

"Get Shorty" hayranlarının sabırsızlıkla beklediği devam filmi, Kuzey Amerika'daki gösteriminin ilk haftasında sinema seyircisinden çok ilgi görmüş ve ilk filmin gişesini ikiye katlayan 23.5 milyon dolarlık bir hasılatla box-office listesinin ikinci sırasına yerleşmişti. Ancak sonraki haftalarda gişedeki hızı bir hayli yavaşladı. Olumsuz eleştirilerin de bunda payı olduğu tahmin ediliyor. Sinema yazarlarından "Get Shorty" kadar iyi notlar alamayan "Sakin Ol", oyuncularının performansları sayesinde yer yer ilgi çekici ve eğlenceli olmasına rağmen, eğlenceli parçaları birleştirecek sağlam bir hikayeden ve ilk filmdeki orijinallikten yoksun bulunuyor. Chicago Sun Times'ın yazarı Roger Ebert filmle ilgili düşüncelerini şöyle özetlemiş: "Arka arkaya sıralanmış karakterler, arka arkaya sıralanmış sahneler, birbiri ardına gelen komik diyaloglar, başka bir filme, benzer bir karaktere, tezat bir görüntüye ya da benzeri bir şeylere gönderme yapıyor. Film, insanı durmadan başka masaya gönderen bir bürokrata benziyor." Sonuç itibarıyla "Sakin Ol", kendi ritmini, kendi hedefini, kendi varoluş amacını bulamayan başarısız bir devam filmi olarak görülüyor ne yazık ki ama yine de bazı eleştirmenler izlerken eğlendiklerini itiraf ediyorlar. Ayrıca Chili Palmer rolünde beyazperdenin en "cool" karakterlerinden birini yaratmaya soyunan John Travolta'nın bunu başardığını iddia edenler de var, ki eğer bu doğruysa "Sakin Ol", sırf bunun için bile izlenmeye değer. ■

"O Şimdi Mahkum"

"Eğlenceli ve enteresan"

İlk filmde de kendilerini oynayan Athena grubunun solisti Gökhan ve Levent (Levent Kazak) yeni filmde hapishane raconunu öğreniyorlar.

"O Şimdi Asker"le başlayan üç filmlik bir serinin ikinci ayağı olarak düşünülen "O ŞİMDİ MAHKUM", bu ay gösterimde. Yönetmenliğini Abdullah Oğuz'un üstlendiği film, ilk filmden tanıdığımız iki karakterin cezaevine düşmeleri üzerine gelişen olayları konu alan bir komedi macera. SENEM ERDİNE

Askerlik biteli iki yıl olmuştur. Bu süre zarfında yazarlık kariyerinde hala bir adım yol alamamış olan Levent'in (Kazak) yeni projesi, askerden tanıdığı Athena grubunun solisti Gökhan'a kendi yazdığı bir sitcom senaryosunda oynamaya ikna etmektir. Bu amaçla Gökhan'ın peşine düşer. Ne var ki, büyük bir aksilik sonucunda ikisi birden cezaevine düşerler. İçeride asker arkadaşları Karlıdağ'la (Yavuz Bingöl) karşılaşan kahramanlarımız ne olduklarını anlamadan bir anda kendilerini yeraltı dünyasının bir hesaplaşması içinde bulurlar. Senaryosunu, "O Şimdi Asker"in yazarı ve aynı zamanda oyuncularından birisi olan Levent Kazak'ın yazdığı "O Şimdi Mahkum", bu minvalde gelişen ve tıpkı ilk film gibi gençler, ustalar ve ünlülerle dolu kalabalık oyuncu kadrosuyla dikkat çeken bir komedi macera filmi. Başrollerden birinde, daha önce hiç oyunculuk deneyimi olmayan ünlü bir müzisyen var; dünyaca tanınmış perküsyon ustası Burhan Öçal, yeraltı dünyasının Numan abisi olarak çıkacak karşımıza. Numan'ın sağ kolu Kazım rolünde Erkan Can'ı, adamlarından biri olan Koko Niyazi rolünde Zafer Algöz'ü, Rus sevgilisi Katerina rolündeyse genç oyuncu Fadik Atasoy'u izleyeceğiz. İlk filmden tanıdığımız karakterlerden biri olan Karlıdağ'ın sevgilisi Suzan'ı Ayça İnci, Suzan'ın kocası Osman'ı Menderes Samancılar, Athena grubunun solisti Gökhan'ın sevgilisini Melisa Sözen, Numan'ın baş düşmanlarınıysa Ali Atay ve Özbek Yıldız canlandırıyorlar.

Üçlemenin fikir babası Levent Kazak, her türlü değişime olağanüstü bir çabuklukla uyum gösterip, hiçbir şey olmamış gibi yoluna devam etmek konusunda olağanüstü bir kabiliyet sergileyen ülkemiz insanlarından yola çıkarak geliştirdiğini söylüyor yeni filmin hikayesini. Suç işleyen bir adam üç yıl sonra milletvekili olarak karşımıza çıktığında da, mafya, politika, hukuk, sanayi ve sanat aynı otomobilin içinden çıktığında da aynı uyum kabiliyetiyle her şeyi sineye çekiyoruz ona göre çünkü. "Biz de buradan yola çıkarak bir hikaye anlatmak istedik" diyor. "Her şey olsun ama sonuçta hiçbir şey değişmesin."

Bu kez kameranın arkasında, ilk filmi "Asmalı Konak"ın ardından ikinci kez yönetmen olarak sinema seyircisinin karşısına çıkacak olan Abdullah Oğuz var. Aynı zamanda, reklam, klip, televizyon ve film prodüksiyonlarıyla ("Asmalı Konak", "O Şimdi Asker", "Mustafa Hakkında Her Şey") tanıdığımız yapım şirketi ANS'nin ve çiçeği burnunda bir film şirketi olan Green Pine Stüdios'un kurucusu olan yönetmen, hem yapımcı hem de yönetmen kimliğiyle konuştuğu aşağıdaki söyleşide bugüne kadarki sinema deneyiminden çıkardığı dersleri, yeni filmini ve sinemayla ilgili planlarını anlattı.

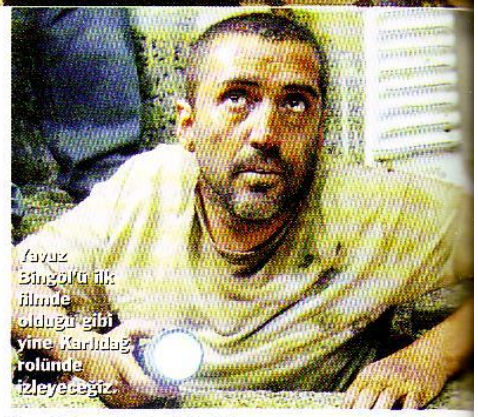

Yavuz Bingöl'ü ilk filmde olduğu gibi yine Karlıdağ rolünde izleyeceğiz.

İlk sinema filminiz olan "Asmalı Konak"ta, 54 bölüm süren başarılı bir dizinin finalini sinemaya taşımıştınız. Beğenen de oldu beğenmeyen de,

ama dizinin hayranları biraz hayalkırıklığına uğradı. Sonuç olarak siz filmden memnun musunuz?
Evet, sonuç itibarıyla "Asmalı Konak"tan memnunum. Orada benim için bir "challenge" vardı. Herkese mal olmuş bir hikayeydi "Asmalı Konak", herkes kendi senaryosunu yazıyordu kafasında ama bir de benim senaryom vardı tabii, başka türlü sinema olmazdı ve herkesi birden memnun etmek mümkün değildi. Bunun en kolayı, 55. bölümü biraz daha uzun yazıp, çok daha az para harcayıp -harcadığım paranın altıda biri gibi bir şey-, Çağan'a (Irmak) çektirerek, dizinin finalini sinemada getirmek olurdu.

Böylece en azından dizinin hayranlarını mutlu etmiş olurdunuz öyle mi?
Tabii, ama bu sefer başka bir kesim de diyecekti ki, bu sinema değil! Niye o zaman sinemada bitirdiniz, denebilirdi. Ben öyle düşünüyorum. Önce tamamen ticari düşündüğümü ve sinemadan para kazanmayı hedeflediğimi düşündüler. Garantili bir iş gibi gördüler "Asmalı Konak"ı. Aslında hiç de öyle olmadığını, kendi kafamın dikine giderek gösterdim; çünkü 3 milyon dolar para harcadım. Dediğim gibi beş yüz bin dolar harcardık, belki bazılarının istediği gibi bir şey çıkardı, ama bu sefer de başka türlü eleştiriler alırdık. Esas meseleye gelirsek, "Asmalı Konak"ı şimdi yeniden yapacak olsam yine böyle yapardım. Sadece finali, DVD'ye koyduğumuz yönetmenin versiyonundaki gibi olurdu.

Neden öyle yapmadınız?
Hem yapımcı hem yönetmen olduğunuz zaman, yani aynı zamanda tüccar olduğunuz zaman böyle oluyor. Amerika'yı çok iyi biliyorum. Birtakım formüller var Amerikan sinemasında. DVD'deki kendi versiyonumda Özcan Deniz ölüyor filmin sonunda. Ben o filmi yönetmen olarak öyle bitirmek istemiştim. Ama yapımcı Abdullan Oğuz kimliğimle bir araştırma yaptım ve baktım ki insanlar o kadar çok mutlu son istiyorlardı ki, o yüzden mutlu bitirdim. Şimdi tekrar yapsam yönetmenin versiyonunu oynatırdım sinemalarda. Onu oynatsaydım dizi izleyicileri daha da hoşnutsuz olacaktı belki çünkü bir sürü karakteri çok daha az göreceklerdi filmde. Filme çok hizmet etmese de sırf onlar görmek isteyecekleri için koyduğum bir sürü sahne vardır.

"Asmalı Konak" diziden bağımsız başka bir aşk filmi gibi görülebilir aslında. Peki neden bambaşka bir aşk hikayesi çekmediniz de "Asmalı Konak"ın devamını çektiniz?
O karakterler de benimdi çünkü. Amerika'da dizinin ilk bölümünü çekip geldikten sonra Mahinur, Bahar karakteri için, niye bu kızı bu kadar agresif oynattın, dedi mesela, ama sonra 54 bölümü o kızın agresifliği üzerine kurduk. Seymen nasıl oturur, nasıl kalkar, nasıl konuşur, hepsini ben düşündüm. İnsanlar bunu böyle görmüyor. Sanki 54 bölüm biri bir şeyler yapmış, sonra Abdullah Oğuz gelmiş ondan bambaşka bir şey çıkarmış. Halbuki ilk başta benim hayal ettiğim, benim filizlendirdiğim bir aşktı o. Ben onun devamı gibi gördüm filmi. İlkini çektim, hikayeyi kurdum, sonra devamını anlattım gibi gördüm. Benim de o karakterlerle bir bağım vardı. Seyirci bunu unutuyor belki. Gerçekten benim için o film bir "challenge"dı ve ben böyle "challenge"ları seviyorum. Bu filmde de Burhan Öçal'ı oynattım mesela. O zaman da kimse Özcan Deniz'i oynatmamı istememişti. Kimse inanmadı olacağına. Tıpkı bunun gibi film de benim için bir "challenge"dı. 54 bölümün üstüne bu hikayeyi nasıl bir sinema filmine dönüştürebilirim diye düşündüm.

"Asmalı Konak"ın ardından ikinci filmiyle sinema seyircisinin karşısına çıkacak olan Abdullah Oğuz, televizyon ve reklam geçmişinin sinemada çok faydasını gördüğünü söylüyor.

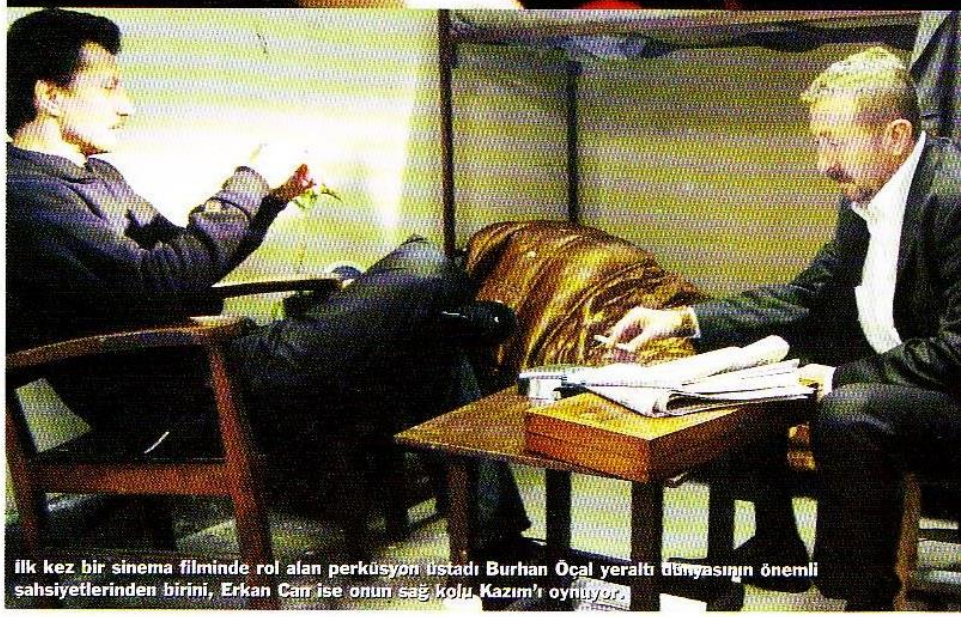
İlk kez bir sinema filminde rol alan perküsyon üstadı Burhan Öçal yeraltı dünyasının önemli şahsiyetlerinden birini, Erkan Can ise onun sağ kolu Kazım'ı oynuyor.

Green Pine Studios diye yeni bir yapım şirketi kurdunuz. Bu şirketle ilgili hedeflerinizden ve planlarından bahseder misiniz? Nasıl filmler üretmek istiyorsunuz?
ANS'nin ortağıyım biliyorsunuz. ANS, bir sürü şey yapan bir fabrika. Reklam prodüksiyonu yapıyor, yabancı film ithal ediyor, binlerce saatlik stüdyo prodüksiyonları yapıyor, dramalar yapıyor vs. Bütün bunların içinde sinemanın ayrı bir yeri olduğunu düşünüyorum. Biz ANS olarak sinema işine giriyoruz dedikten sonra dört tane film yaptık. Bir tanesi henüz burada gösterime girmedi, "Bir Tutam Baharat". Öbürleri, "O Şimdi Asker", "Asmalı Konak" ve "Mustafa Hakkında Her Şey". Film yapmaya devam etmek istiyoruz ama birazcık o hengamenin içinden ayrı bir yere koymak istedik sinema filmlerini. Daha rahat bir ortamda sinema projelerimizi geliştirelim, bu fabrikanın içinde kaybolmasınlar diye düşündük. Bir sürü projemiz var. Yılda üç dört film çıkarmak istiyoruz. Yurtdışıyla ortak projeler üretmek istiyoruz. Yazın birkaç projeye başlamak istiyoruz. Şimdi onlar üzerinde çalışıyoruz.

ANS'nin şimdiye kadar çıkardığı üç filmden ikisi gişe filmi diyebileceğimiz filmlerdi, "Mustafa Hakkında Her Şey" ise biraz daha kişisel bir filmdi. Bu tür projeleri desteklemeye devam edecek misiniz?
Bizim dizilerimizde çalışan yönetmenlerin birçoğu bizde yetişmiş genç yönetmenlerdir zaten. Televizyondan bahsediyorum şimdi ama bunu tabii ki sinemaya taşıyacağım. Şu anda Çağan bir şey çekiyor, onun ikinci asistanı başka bir şey çekiyor, üçüncü asistanı başka bir dizi çekiyor mesela. Ben Türkiye'ye geldiğimden beri hep bunu yaptım. Bizim projelerimizde hiç eskiden tanıdığımız yönetmenleri görmemişsinizdir. Hepsi genç isimlerdir. Hep onlara şans veriyorum ama bu arada tabii yoğurdu üfleyerek yemem gerektiğini de düşünüyorum artık çünkü biz Çağan'ın filminden 800 bin dolar zarar ettik, yani çok zarar ettik. 70 bin kişi geldi, oysa küçük bir film değildi bütçe anlamın-

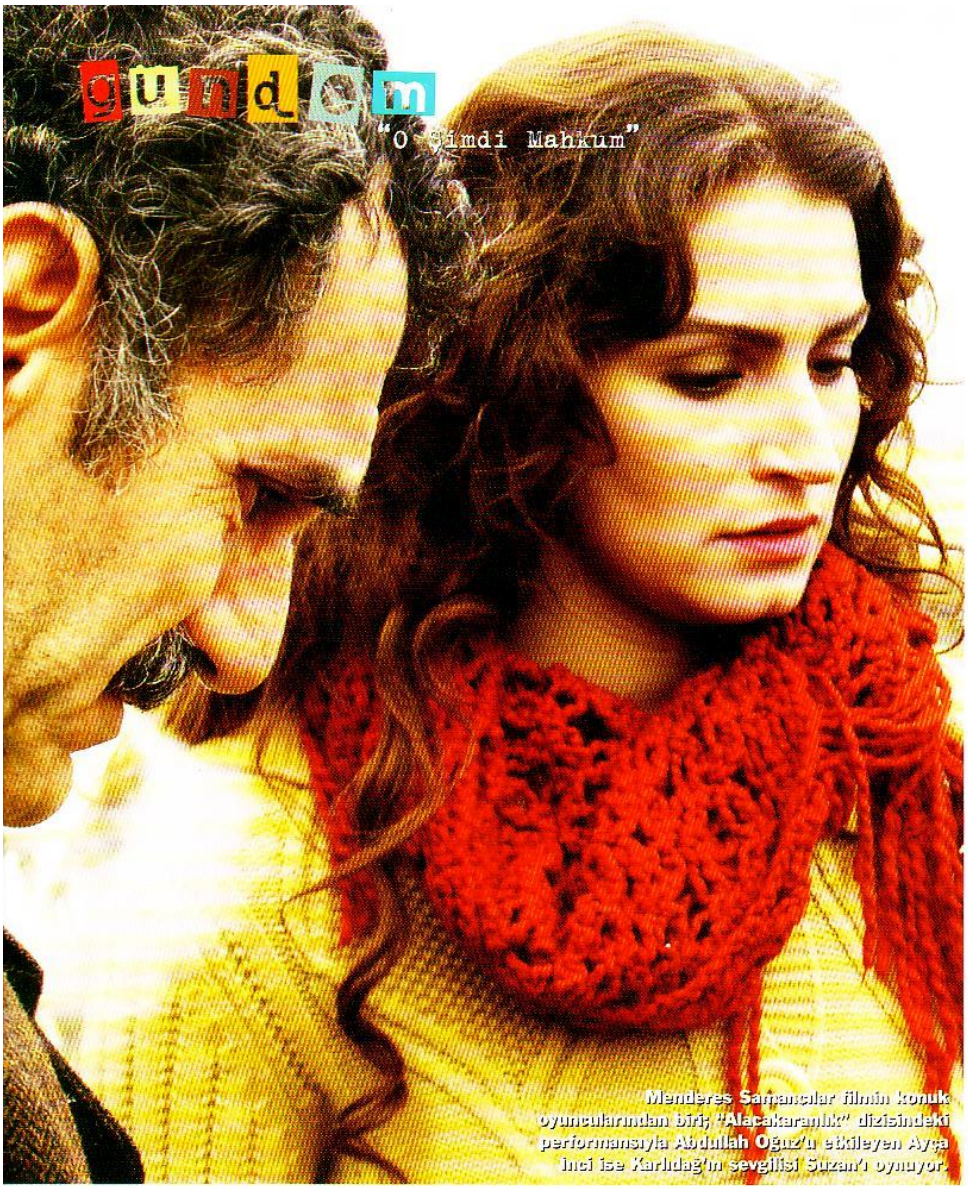

Menderes Samancılar filmin konuk oyuncularından biri; "Alacakaranlık" dizisindeki performansıyla Abdullah Oğuz'u etkileyen Ayça İnci ise Karadağ'ın sevgilisi Süzan'ı oynuyor.

da. Bir de Warner'ın isteği üzerine beş ay bekletik filmi, çıkarmadık. Biz tabii onun faizini de hesap ediyoruz finans giderini hesap ederken. Neticede işte zarar ettik. O zaman da düşünüyorsun tabii. Çok kolay bir şey değil bu. Genç yönetmenlere fırsat vermek lazım tabii ama bunlar, tıpkı yurt dışındaki bağımsız filmler gibi daha küçük bütçeli olmalı. Sinan bunu çok iyi yapıyor mesela. "Pardon"un bütçesi çok küçük çünkü Sinan'ın kendi imkanları da var, altyapısı da var; dolayısıyla o filmden çok fazla zarar etmez, ama bu arada film, "Okul" gibi pat diye çok iyi iş de yapabilir. Biz de genç yönetmenlerle iş yapmak istiyoruz, yapacağız da ama çok büyük paralar harcamadan yapmak istiyoruz. Sadece genç yönetmenler için geçerli değil bu. Bizim için de geçerli. İlle de büyük bütçeli filmler yapmamalıyız. Bazen daha küçük, kişisel filmler yabaliriz. Sürpriz olup iş yapabilir de, yapmayabilir de, yönetmenin içine sindiği müddetçe sorun yok.

"Mustafa Hakkında Her Şey"i yaptığınıza pişman mısınız yani?
Pişmanım tabii.

Eleştirmenlerden en iyi tepkileri alan filminiz oydu ama.
Ben Çağan'a söz vermiştim o zaman kendi filmini yaptırmak için ve Çağan'ın filmine hiç müdahale etmedim ama "O Şimdi Asker"de çok müdahale ettim. Çağan'a öyle bir sözüm vardı ama eğer yapımcı olarak müdahale etseydim daha çok iş yapabilirdi o film. Gerçekten asıl yapımcı bence orada kendini göstermeli. Başından sonuna kadar filmden sorumlu olmalı. Çünkü neticede ticaret yapıyorsunuz. Bir filmin fragmanı çok önemli, afişi çok önemli, röportajlar önemli. Bir defa, "Mustafa Hakkında Her Şey" bir aldatma filmiydi ama Çağan dedi ki, "Hayır bir aldatma filmi değil". Başka bir şeyler anlatmaya başladı. Röportajlarını okuduğum zaman benim bile kafam karıştı. Çözemedim. O bir şekilde yönetmenin filmine de yansıyabilir. Filmi eleştirmek anlamında söylemiyorum bunları ama o sırada belki birazcık müdahale etseydik film daha karlı çıkabilirdi. Film daha iyi olurdu, kötü olurdu oralara girmiyorum, çünkü film sonunda yönetmenindir ama yapımcıya da her zaman iş düşüyor, başından sonuna kadar, çünkü marketing başka bir şey.

Bu ay gösterime girecek olan filminize dönelim şimdi. "O Şimdi Mahkum", bir üçlemenin ikinci ayağı. Üçleme fikri nasıl ortaya çıktı?
Hiç bilmiyorum, tamamen Levent'in (Kazak) fikri. Levent bir gün, bu bir üçleme, dedi ve ikincisini getirdi bana. Birinciyi Mustafa'yla (Altıoklar) birlikte getirmişlerdi. Mustafa çekmek istiyordu. İkinciyi Levent getirdi ve dedi ki; biz Mustafa'yla anlaştık bunun hakları bende, ikinci filmin yapımcısı ve yönetmeni olur musun? Okudum. İlk filmden çok farklıydı.

Neden ilginizi çekti hikaye?
Okuduğum zaman biraz "Snatch" tarzı bir şey gördüm senaryoda. Ben o filmi çok sevmiştim. Orada da değişik bir sürü karakter vardır. Ben de karakterlerle oynamayı çok seviyorum. Karakterleri yorumlamayı, senaristin kafasındaki karakterin üzerine bir şeyler koymayı, onlara bir dünya yaratmayı çok seviyorum. Bunları yapabileceğimi gördüm. İzlediğiniz zaman göreceksiniz. Karakterler o kadar iyi ayrışıyor ki birbirinden.

Dünyaca ünlü perküsyon ustası Burhan Öçal başrol oynuyor filminizde. Nasıl bir karakteri canlandırıyor?
Burhan Öçal bir mafya babası ama çok farklı bir mafya babası. Mafya babası deyince Türkiye'de gözümüzde canlanan bir klişe vardır, ona hiç uymuyor Numan karakteri. Burhan benim iyi arkadaşımdır. Mafya babasını düşünürken Burhan'ın kişiliğiyle ilgili birtakım ayrıntılar da sızdı galiba bu karakterin içine. Sonuçta çok değişik bir mafya babası oldu. Çok janti giyinen, efsane olacağım diye ortalarda dolaşan bir adam, ama bunu söylerken bile yüzünde ironi görüyoruz. Kendisiyle dalga geçen bir yanı var. Bir sahnede, koğuşta Erkan Can'ın oynadığı karaktere satrançla ilgili ahkam kesiyor mesela ama sonunda onun da satranç bilmediği ortaya çıkıyor. Duymuş, kulak dolgunluğu var sadece, onu satıyor ama bilmiyor aslında. Hep kendini yetiştirmeye çalışmış. Yurtdışını iyi bilen, bir ayağı yurt dışında, lisan bilen bir adam. Çok farklı, çok renkli bir karakter ama gerçek dışı değil. Bütün bunların içinde bir alaturkalık var zaten, eminim böyle bir mafya babası vardır.

Hiçbir oyunculuk deneyimi olmayan Burhan Öçal, başrol oynuyor filminizde. Deneyimsizliği sizi zorladı mı sette?
Burhan, Kırklareli'den gelmiş, senelerce Avrupa'da yaşamış, 25 yıldır dünyanın her tarafında dolaşan bir adam. Bütün bunların etkisiyle bir diksiyon problemi var hala. Üstelik çok hızlı konuşuyor. Tonlamaları, vurgulamaları da hep yanlış yerde. Kendi de biliyor bunları. Bazı şeyler ne yaparsanız yapın bu kadar kısa sürede düzelmiyor. 150 tekrar yaptığımız zamanlar oldu. Dolayısıyla diksiyon sorunu beni biraz yordu ama hem çok disiplinli hem de çok istekliydi. Derler ya, istemek başarmanın yarısıdır, diye. Çok istedi, çok teslim oldu. O kadar teslim oldu ki, "Burhan içinden üç dört say gel" diyorum, "Üç mü sayayım dört mü?" diyor. Bambaşka bir dünya onun için sinema, oyunculuk. Dolayısıyla çok kolay olmadı ama ben çok memnunum onunla çalıştığıma çünkü öte yandan çok profesyonel bir adam. Çok istemesi sizi de heyecanlandırıyor. Ayrıca tip olarak inanılmaz bence. Çok değişik bir yüz. Çok renkli

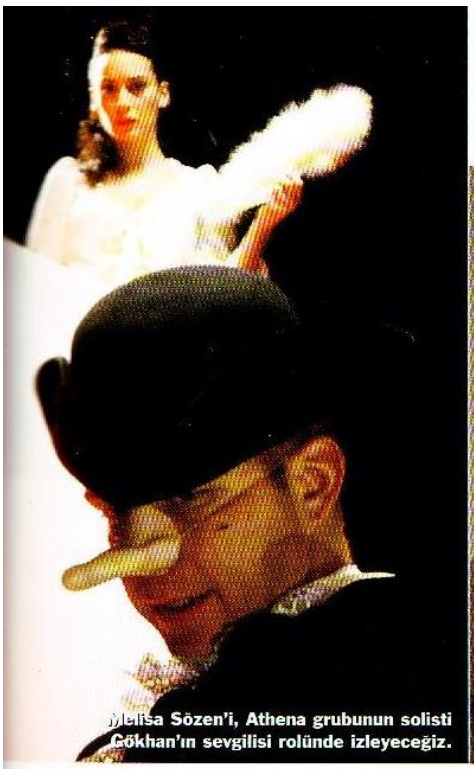

Melisa Sözen'i, Athena grubunun solisti Gökhan'ın sevgilisi rolünde izleyeceğiz.

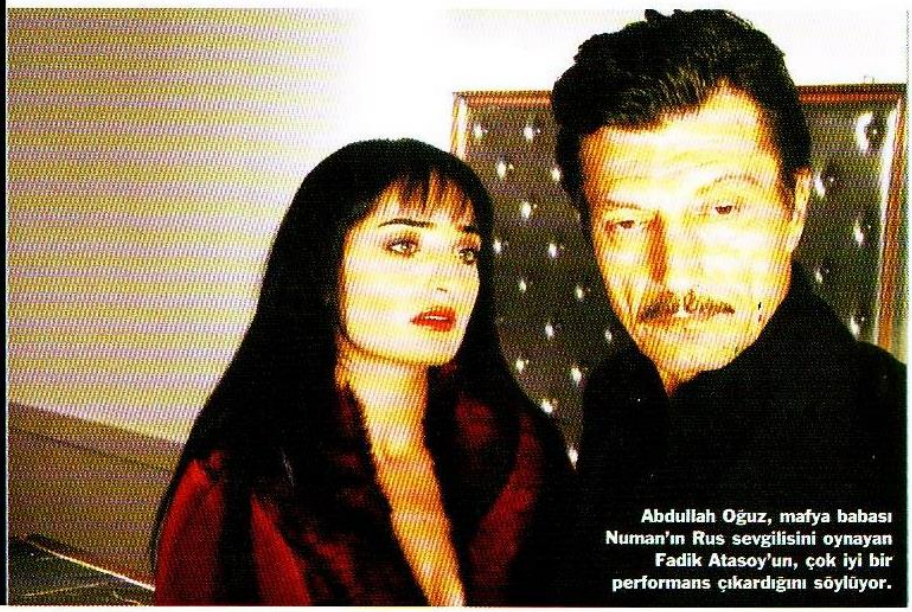

Abdullah Oğuz, mafya babası Numan'ın Rus sevgilisini oynayan Fadik Atasoy'un, çok iyi bir performans çıkardığını söylüyor.

bir karakter. En çok onunla uğraştım ama başarılı olduk zannediyorum. İnşallah insanlar beğenecek, takdir edecek, iyi oynamış diyecekler.

Deneyimsiz birine başrol oynatma kararınız ekip içinde tepki gördü mü?
Kadroda çok sağlam oyuncular var; Erkan Can'lar, Zafer Algöz'ler falan, onlardan biraz çekiniyordum ben açıkçası, çünkü "Ne alaka?" diyebilirlerdi, ama çok enteresandır, hiç kimse Burhan için böyle bir şey demedi. Onun böyle bir avantajı var. Karizmasından geliyor biraz herhalde, bir de çok başarılı bir müzisyen tabii. Kimse yadırgamadı fazla. Mesela Taner Birsel'e bir rol teklif etmiştim. Sonradan olmadı. Ona da söyledim, Haluk Bilginer'e de söyledim sohbet sırasında, kimse "Ne alaka?" demedi, herkes enteresan buldu.

İki film arasında nasıl bir bağlantı var?
Aralarındaki tek ilişki, ilk filmdeki üç karakterin bizim filmimizdeki hikayeye girmeleri aslında. Levent, Athena Gökhan ve Karlıdağ ilk filmden gelen karakterler. Asıl olarak hikaye, bu karakterlerin yollarının yeraltı dünyasıyla kesişmesi ve kahramanlarımızın kendilerini bir maceranın içinde bulmaları.

"O Şimdi Mahkum"un tür olarak ilk film gibi bir komedi olduğunu söyleyebilir miyiz?
Filmin türünü söylemek biraz zor. Çok düşündük nedir diye. Bilemiyorum. Komedi macera diyebiliriz belki çünkü kendilerini bir maceranın içinde buluyorlar; oradan çıkan bir mizah var ama çok duygusal anlar da var, aşk da var. Belli bir türe koyamıyorum ama farklı bir stili olduğunu düşünüyorum. Enteresan bir tarzı var.

İlk filmde diyaloglara dayanan bir mizah vardı daha çok. Bu filmde de öyle mi?
Hayır buradaki mizah biraz daha farklı, tamamen durum komiği. Tezat karakterlerin çatışmasından, içine düştükleri durumdan çıkan bir mizah var. Ayrıca daha hareketli bir film. Bir defa hikaye akıp gidiyor sonuna kadar ve seyredeni içine alıyor gerçekten.

Cezaevini dünyasını gerçekçi yansıtabilmek için nasıl bir çalışma yaptınız?
Devlet Tiyatroları'ndan Turgay Tanülkü var. Onun 7 senelik bir hapishane geçmişi var. Onun danışmanlığından yararlandık. Levent zaten yazarken bayağı araştırmış cezaevi jargonunu. Sonra, eski mahkumlar var oyuncu kadromuzda. Provalar sırasında o dünyayı iyi tanıyan insanların danışmanlığına başvurduk hep. Firarla ilgili sahneler için gerçek firar hikayelerine baktık. Kendine göre kuralları, jargonu, raconu olan bir dünya tabii, bu dünyayı bütün gerçekliğiyle yansıtmak önemliydi bizim için.

İlk filminiz bir aşk filmiydi, bu sefer komediyi deniyorsunuz. Hangi türe daha yakın hissediyorsunuz kendinizi? Bundan sonra denemek istediğiniz bir tür var mı?
Yine aynı yere geleceğim. İnsan hikayeleri anlatmayı seviyorum. Bizi bir yere taşıyan karakterlerin hikayelerini anlatmayı seviyorum. Bu filmin içinde de dediğim gibi aynı şekilde hem aşk, hem macera, hem komedi var. Önemli olan karakterler aslında. Karakterin hikayesi bizi komediye götürüyorsa komedi çekerim, aşksa aşk filmi çekerim. Bir dahaki sefere beni nereye götürürler bilmiyorum. Bugüne kadar yaptığım şeylere baktığım zaman kendimi hiçbir türe uzak görmüyorum aslında. Binlerce saatlik bir reklam filmi yönetmenliği ve televizyon geçmişim var. Reklam geçmişi bir avantaj bence. Neden? Anlatımın ritmiyle ilgili çok şey öğretiyor insana çünkü. 30 saniyede bir hikaye anlatabiliyorsunuz. 30 saniyelik reklamların bazısında komedi çekmişim, bazısında duygusal filmler çekmişim, bazısında aksiyon çekmişim, bir sürü de "sitcom" geliştirmişim. "Sitcom"u iyi bilen biri için komedi çekmek zor değildir. Bütün bunların karışımından iyi bir sentez çıkıyor ortaya.

Yeni bir sinema projesi var mı? Bundan sonra ne çekmek istiyorsunuz?
O kadar yorucu bir çalışma oldu ki. Filmi 15 Nisan'a yetiştireceğim diye günde 15 saat film çektikten sonre gece iki üç saat montajla ilgileniyordum. Çekimlerle montaj eşzamanlı olarak götürüldü. 17 Şubat'ta çekimler bitti, Mart başında negatifi kilitledim. Olacak iş değil aslında. Çekimden 15 gün sonra filmi bitirdik neredeyse. Ses tasarımı devam ediyor ama negatifi kilitlemek demek kurguyu tamamlamak demek. Bir daha dönüşü yok. Çok zor bir şey. Ama o kadar yorgunluğun üzerine hemen yazın ne çeksem diye düşünmeye başladım. Öyle bir gaza gelme durumu var şu anda. Çok güzel bir aşk filminin çok iyi olacağını düşünüyorum. Epeydir yapılmadı. "Asmalı Konak" başka bir şeydi. 54 bölüm giden bir dizinin devamıydı. Polisiye bir şeyler de bakıyorum. Berlin'de geçen bir hikaye var. O da bir aşk hikayesi. Ona da bakıyorum. Yani şu anda bilmiyorum aslında. Polisiye de olabilir ama içinde mutlaka aşk olsun istiyorum.

Serinin üçüncü filmi nasıl bir şey olacak?
Bilmiyorum. Onu Levent'e sormak lazım. Onun vardır kafasında bir şey, şimdi tartıyordur. O da yönetmenlik yapmak istiyor. Üçüncüyü kendi yönetmek isteyecektir. En son öyle konuştuk ama bu işler hiç belli olmuyor. Şimdi bir şey söylemek için çok erken.

Gişede hedefiniz var mı?
Tabii ki zarar etmek istemem, çok emek verdik çünkü. Hedefimiz zarar etmemek, ki başka filmler yapalım.

Bütçesi ne kadar?
Bir buçuk milyon dolar aşağı yukarı.

Seyirciyi sinemaya çağırırken ne söylemek istersiniz?
Bir kere eğlenecekler. İkincisi tarz olarak enteresan bulacaklar filmi. Sıkılmayacaklar. Dediğim gibi e ğlenecekler ve bu arada da zaman zaman duygulanacaklar. ■

gündem

"Yolda"

"Özgürlük ve tutsaklık üzerine"

Erden Kıral'ın, altı yıl aradan sonra çektiği filmi "YOLDA" bu ay sinemalarda. Kıral'ın yaklaşık 25 yıl önce Yılmaz Güney'le yapmış olduğu yolculuktan esinlenerek beyazperdeye taşıdığı film, izleyiciyi "Acaba sandığımız kadar özgür müyüz?" sorusuyla baş başa bırakıyor. MURAT ERŞAHİN

Filmin senaryosunu on yıl önce yazmaya başlamış Erden Kıral. Zaman ve mekan kavramı dışında bir işleyiş örgüsü taşıyan film, Eurimages destekli bir Türk-Bulgar ortak yapımı. Film, tutuklu olduğu için filmini çekemeyen ve senaryosunu genç bir yönetmenle paylaşan tutsak bir sanatçının yaşam öyküsünden hareketle şekilleniyor. "Yolda", demir parmaklıklar dışında olduğu halde giderek tutsaklaşan yaşamları, büyük yenilgiler içinde bile küçük umutlar yaratabilen kaybetmiş insanları, hayatın hemen her köşesinde yaşanan duygusal mahkumiyetleri şiirsel bir anlatımla beyazperdeye taşıyor. Yapımında İsviçre Hastanesi ve Kapadokya Mustafa Paşa Belediyesi'nin de destekleri bulunan filmin çekimleri Bakırköy Eski Kadın ve Çocuk Tutukevi'nde başlayıp, Bilecik, Kayseri, Niğde, Nevşehir ve Kapadokya'ya kadar uzanan geniş bir yolculuk serüveniyle devam etmiş. Başrollerini Halil Ergün, Yeşim Büber ve Serdar Orçin'in paylaştıkları filmde, İştar Gökseven, Kevrok Türker, Edip Saner, Önder Çakar, İsrafil Köse, Mehmet Esen, Kaya Gürel ve Yeşim Yükselen de rol alıyorlar. 2-17 Nisan tarihleri arasında gerçekleşecek 24. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin Uluslararası ve Ulusal Yarışma bölümlerine seçilen yapımın, vizyona 30 kopya olarak girmesi planlanıyor.

Erden Kıral'la, mümkün olduğu kadar yalın bir yol filmi olarak nitelediği "Yolda" ile ilgili bir söyleşi gerçekleştirdik. Söyleşiyi, yapımın, basında sıklıkla yer alan Şerif Gören'in "Yol" filmiyle ilgisine ve konu üzerine yapılan spekülasyonlara değinmeden, salt "Yolda" üzerine kurduk. Usta yönetmen, filmini ve sinema üzerine genel görüşlerini içtenlikle anlattı.

"Bütün acıları ve zorlukları kuvvete dönüştüren bir adam"

Her şeyden önce rafine bir film yapmak istedim. Mümkün olduğu kadar yalın bir film çekmeye çalıştım. On yıllık bir projeydi. Filmdeki karakter çok zor durumda. Ülkenin en popüler insanlarından biri. Ama çok yalnız ve kaybeden biri. Hazin bir hayat tabii. Onunla bir yolculuk yapmıştım. Bursa'dan alındı, Isparta'ya götürüldü. Kulağıma, "Beni izleyin" dedi. Biz de bir otomobille gitmiştik Bursa'ya; Fatoş, ben ve Tarık Akan. Bir de eski bir arkadaşı vardı direksiyonda. Onu izledik. Zaman zaman durduk. Sadece benimle görüştü, neden? adı "Bayram" sonradan "Yol" olacak filme başlayacaktım. Senaryo almak için onu izledim. Bana, "Erden, ben şimdi seferiyim, ama merak etme ben sana her şeyi, senaryo ile ilgili detayları vereceğim" demişti, hiç unutmuyorum. Adamın dramı şu: Adam film yapmak istiyor, büyük bir tutkusu var ama yapamıyor. Hayallerini başkasına aktarmak istiyor. Hayallerini başkalarına veriyor ve onların da bu hayallerini bozduğunu sanıyor. Yani kendi açısından haklı ama dolayısıyla güveni yok. Hayallerini kendisi kurgulamak istiyor. Yılmaz Güney'in hayatında, büyük bir dram. Bunu o yolculuk sırasında da yaşadım, beni çok acıttı bu durum. Büyük bir sinema aşkı ve dehaya yaklaşan bir sinema duygusu var. Onu en iyi bilenlerden biri benim. Biraz bunu anlatmaya çalıştım. Yılmaz'ın bütün o zorlukları kuvvete dönüştürebilme yeteneği var. Bütün o acıları ve zorlukları kuvvete dönüştürüyor. O yolculukta herkese hakim. Ve sanki sonunda bütün o sivil polisler ve onu izleyenler, aynı gemideymişiz duygusuna kapılıyorlar. Polisler aslında onu kuşatıyorlar ama kendilerini de kuşatıyorlar. Böyle iç içe, psikolojik bir durum var.

"24 saat içinde gelişen bir yol hikayesi bu"

Bütün bunları 24 saat içinde anlattım. Yolculuk devam ederken sis iniyor. O sisi isteyen başka türlü algılayabilir, o dönemin sisi gibi. Böyle metaforik bir şey var filmde. Dolayısıyla bir motelde kalıyorlar. Bir sürü olay oluyor motelde, kıyametler kopuyor. Orada eşi ve genç yönetmenle olan yüzleşmeler ve sorgular, daha doğrusu ilişkiyi sorgulaması, her şey birbirine giriyor. Sonra yolculuk

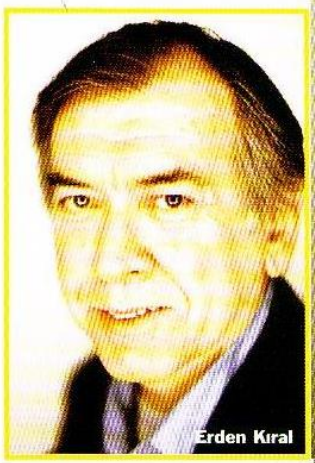

Erden Kıral

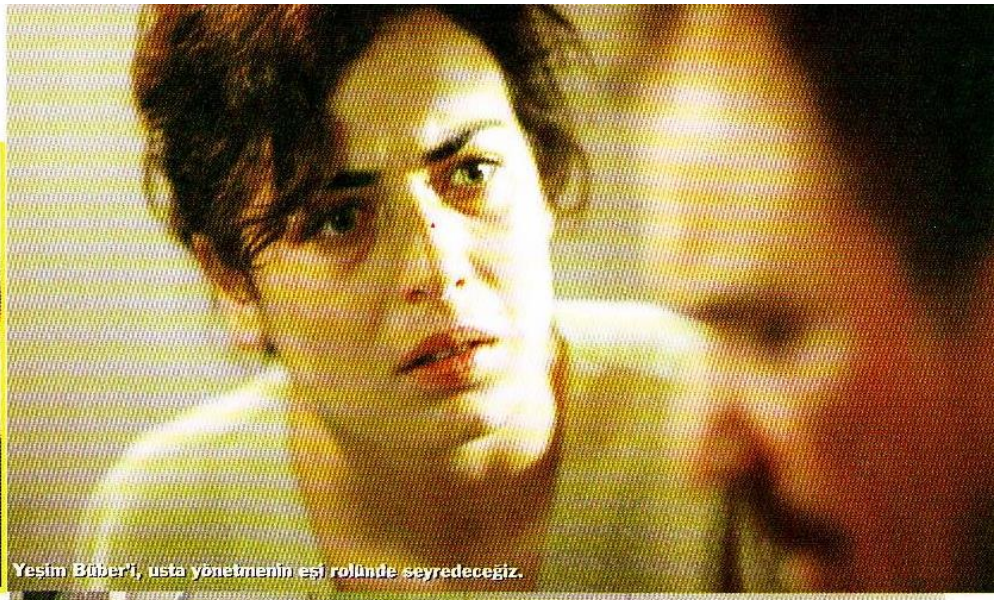

Yeşim Büber'i, usta yönetmenin eşi rolünde seyredeceğiz.

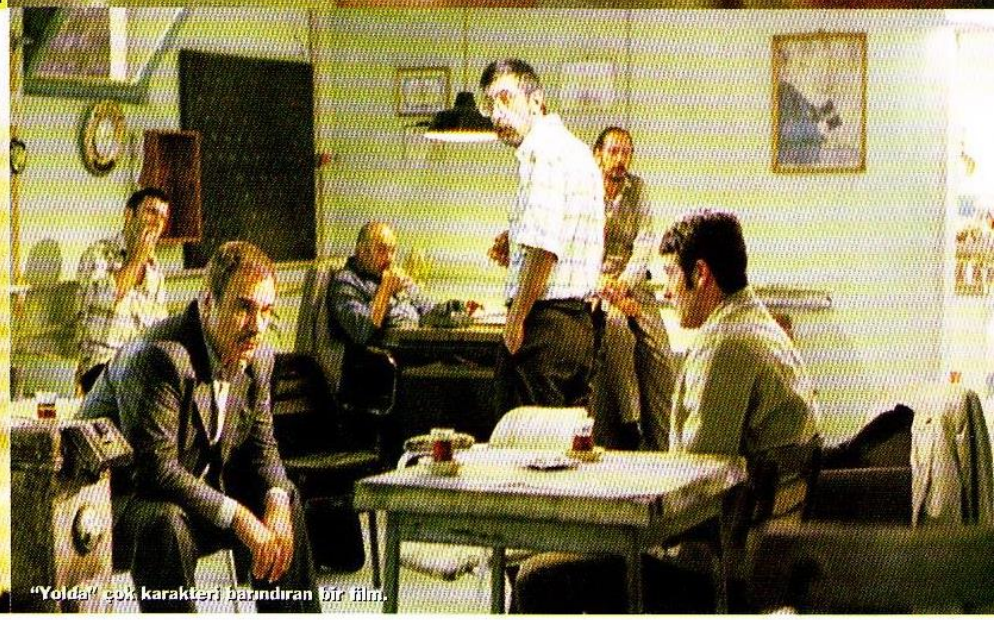

"Yolda" çok karakteri barındıran bir film.

devam ediyor ve sonunda bütün yolcuları büyük bir sürpriz bekliyor. Bir sabah erken saatte başlayan, bütün gün ve bütün gece devam eden ve sabaha karşı tekrar sis açıldığında devam eden, 24 saatte biten bir yol hikayesi bu. Çok kolay bir proje gibi geliyor insana, ama inanın çok zor bir projeydi.

"Çok heyecanlı bir çalışmaydı. Bu filmin etkisi oyuncular üzerinde beş yıl kalır."

Halil Ergün'ün olağanüstü bir çabası var. Çünkü büyük bir hayranlığı var yönetmene. Yönetmen ile çektikleri film için "hep omzumdaydı" diyor çekim sırasında. Basın birebir algılıyor filmimi. Gencin, Erden Kıral'ı birebir canlandırdığını iddia ediyor. Ben Serdar Orçin'e dedim ki, "Bana bakma, sen yazılanları yorumla. Çünkü bana bakarsan yanlış olur". Tabii ki o yolculuktan yola çıkarak, esinlenerek bir şey yazdım ama dramatik eklemeler yaptım, kurguladım yani. "O kurgulamaya sen gir" dedim. Dolayısıyla çok başarılı bir oyuncu. Müthiş biri. Çok akıllı bir çocuk. Çekim sırasında bir iki önerisi oldu, çok şaşırdım. Siyasi polisleri oynayan arkadaşlar da çok başarılılar. Mesela Edip Saner var. Önder Çakar var. Kevrok Türker komiseri, İsrafil Köse şoförü oynuyor. Tutuklu yönetmeni Halil Ergün canlandırırken eşini Yeşim Büber oynuyor. Gerçekten çok heyecanlı ve iyi bir çalışmaydı. Sanıyorum, beş yıl falan onların üzerinde etkisi kalır bu çalışmanın. O derece etkili bir çalışmaydı yani. Büyük bir heyecanla yaptık. Kesintisiz bir çalışmaydı. Bir kentten diğerine giderken kesildi sadece. Oyuncular eksik olmasınlar, dizileri reddettiler. Beklediler beni. Çeşitli nedenlerle erteledim çekimi. Halil Ergün mesela, iki tane dizi reddetti. Yeşim öyle, Serdar öyle. Ana karakterler bunlar. Projeye ve bana çok önem verdiler. Bu beni zor duruma soktu ama çok mutlu bir çalışma oldu.

"Motel bölümü filmin motoruydu"

Beş hafta sürdü çekimler. Çok zor oldu tabii. Trafik kazasından çok korkuyorum. Böyle bir sendromum var. Yolda geçiyor film. Mesela bir gün platform geldi İstanbul'dan. Platformun üzerinde araba. Bizi izleyen bir araba yok, bir işaret yok. Bir baktım, bize doğru hızla bir kamyon geliyor. Nevşehir ile Niğde arasındayız. Ödüm koptu. O anda filmi çekiyoruz. Arkadan bize doğru geliyor kamyon. Neden önlem almıyorsunuz, diye bir süre söylendim. Durdurdum çekimi, otele döndük. Ben trafik kazalarından çok korkuyorum. Çok şükür ki hiçbir kaza olmadı. Çünkü yol filmi, her an bir kaza olabilir. Yerel yetkililer, haber verince çok yardımcı oluyorlar. Mesela sis sahnesinde yolu kapadılar sağlı sollu. O sırada haber verilmemiş. Asabım bozuldu o gün otele döndük. Yarım gün çalıştık o gün. Ben daha çok yan yollarda çalıştım. Çünkü birebir olmasın diye, pek dönem filmi değil ama, sağdan soldan geçen arabalara dikkat ettim. Son model araba geçerken çekim yapmadım. Zaman kaybediyorsun tabii. Zorluklar oldu. Motelde bir sorun yaşadık. Motel rüyalarımın moteliydi. Metruktu, dolayısıyla ara duvarlarını yıktım, temizlettim, orayı kullandım. Yazılanlara çok uygun bir moteldi. Sakarya-Eskişehir yolu üstünde. Orada ağır vasıtalar filan var, gece gündüz işleyen bir yol. Şimdi şöyle, yapay sis yaptık, sis bombaları attık, saman yığınları yaktık. Dolayısıyla yolcular sis yüzünden mola veriyorlar ama dışarıdan trafik sesi geliyor tabii. Trafiği kesmek de mümkün değil. Sabaha karşı 4 ile 5 arası, trafiğin seyrelmesini bekledik. O zaman çekim yaptık. Sesli çektiğimiz için orada dublaj yapmak istemedim. Motel bölümü filmin motoruydu. Ben çocuklara dedim ki, eğer burayı iyi yaparsak film bitti demektir, dedim. Orada uzun süre, iki hafta kaldık. Yine de sızmalar oldu. Filtreler kullandım, sonradan müdahale ettim. Uzun bir süre uğraştım. Bir de trenler geçiyordu, hem görüntü hem ses olarak kullandım. Motel salaştı, kimse-

Kıral'a göre filmdeki kahramanın çok hazin bir hayatı var.

"Biz aslında bir imge bombardımanı altındayız. İmgeler de kirlendi. O kadar çok resim var ki kafalarımızda... Biraz temizlemek, daha az imgeyle, daha çok şey anlatabilmek derdim var benim."

sizlik duygusu veriyordu. O salaşlık, başka bir dünya gibiydi yani. Titiz bir çalışma yaptık. Film, görüntü yönetmeni Zekeriya Kurtuluş'un ilk uzun metrajlı filmi. "Mavi Sürgün"de asistan olarak çalışmıştı. Kenan Ormanlar, Barış Ulus yetiştirdi onu. Çok iyi çalıştı. Filmde, Eurimages'in, İsviçre Hastanesi'nin, bir de çalışan arkadaşların desteği var. Büyük fedakarlıklar yaptılar. Dolby, Londra'da yapıldı. Sinefekt'te yıkandı, Fono'da basıldı. Miksajı burada Fono'da yaptım.

"Bilinç ve projeye inanmak. Optik benzerlikten çok buna önem verdim"

Tarihi bir kahraman var. Bir idol. Bir oyuncu böyle bir kahramanı canlandırırken çekinebilir. Birincisi, bu karakteri canlandırabilecek bir bilinç aradım ben. Böyle bir bilince sahip olması lazım bu aktörün. İkincisi ise söylediği sözcüklere ve diyaloglara inanan bir oyuncu aradım. Bir diyalog ne söylüyorsa, buna inanması, üstündeki baskıyı atması gerekiyor. Bütün bunlar üç ana oyuncuda da vardı. Optik benzerlikten çok buna önem verdim ben. Çok az diyalog var filmde. Bakış oyunlarıyla ve yüz ifadeleriyle filmi kurmak istedim. Dolayısıyla, bütün bunları yapabilecek, yüzünü kullanabilecek oyuncuya ihtiyacım vardı. Benim kıstaslarım buydu.

"Ön çalışma çok önemli"

Mesela siyasi polislerden birini canlandıran Edip Saner, tanıdığı olan bir siyasi polisle uzun süre çalıştı ve aldığı malzemeleri filmde kullandı. Yani çok ayrıntılı bir ön çalışma yaptık. İyi bir ön çalışma yaparsanız beş hafta değil, dört haftada da çekersiniz filmi. Ön çalışma çok önemli. Dolayısıyla oyuncularla uzun seanslar yaptık. Geleneksel sinemamızda yok böyle bir şey. Sıkı bir ön çalışma.

"Seyirciyi filme katmak istiyorum"

Sekiz kişinin öyküsü bu film. Diyalog az, fazla değil. Diyalogların konuşma diliyle olmasını önerdim. Öyle bir karakter ki baş kahramanım, bir şeyi doğrudan söylemiyor. Bir şeyi bir şeye atıf yaparak söylüyor. Ve dolaylı söylüyor her zaman. Böyle bir tavrı var. O karakteri yazarken buna çok dikkat ettim. Onun dışındakiler günlük konuşmalarla yansıyorlar. Seyirci de anlam üretsin istiyorum. Buna zorluyorum seyirciyi. Diyalogları da öyle yazdım. Filme katmak istiyorum seyirciyi.

"Daha az imgeyle daha çok şey anlatabilmek"

Üslubu ve biçimi son derece yalın filmin. O yalınlıktan bir güzellik yakalamaya çalışıyorum, iddiam var benim çünkü sinemada. Bazı filmlerimde başardım, bazılarında başaramadım. Yalınlığa uzun süre sonra varıyorsunuz. Yalınlığa varmak çok çetin bir yol gerektiriyor. Çünkü sizi tahrik eden görüntüler, imajlar, kamera hareketleri vardır. Onlardan kaçınmanız lazım. Yani o yüzden de az hareketle çok şey anlatmak, az resimle çok şey anlatmak... Bir de şöyle bir şey var kafamda. Biz aslında bir imge bombardımanı altındayız. İmgeler de kirlendi. O kadar çok resim var ki kafalarımızda. Biraz temizlemek, daha az imgeyle daha çok şey anlatabilmek istedim. Böyle bir kaygım var.

"İyi bir film yapmak için çok çalışmak gerekiyor"

Son dönemde Clint Eastwood'un filmiyle, o Rus filmine, "Dönüş"e bayıldım. Çok yalındı ikisi de. Diğerleri santimental kalıyor bunların yanında. Defalarca görebilirim bu filmleri. Ben de doğru bir film yapmaya çalıştım. Üç dört filmim var ki onları çok severim. Onlarla rahat uyuyabilirim. "Bereketli Topraklar Üzerinde", "Hakkari'de Bir Mevsim", "Ayna". Ötekileri de seviyorum ama bunları çok seviyorum. Şöyle bir anım var. O zaman "Yol" kazası olmuş. Sinemayı bırakma noktasına geldim. Tezer Özlü de eşim, beni yüreklendiriyor. Sen iyi bir sinemacısın diyor, devam et diyor. Ferit Edgü'ye gittim. "Romanını film yapmak istiyorum" dedim. "Bu romandan film olmaz, fantastik bir roman bu" dedi. "Ben gerçekçi bir atmosfer kuracağım" dedim. "Kiminle" dedi, "Onat Kutlar'la" dedim. "Tamam yapıyoruz" dedi. Biz Onat'la o romanı gerçekçi bir yapıya kavuşturduk, bir sene filan sürdü. Bir de şöyle bir şey var, bunu gençlere aktarabilirsiniz: İyi bir film yapabilmek için çok çalışmak gerekiyor. Çok iyi çalışırsanız oluyor, çok çalışmanız lazım. Biz Onat'la çok çalıştık. İstediğimiz gibi bir şey oldu. Dolayısıyla bütün bu yaşadıklarımı değerlendiriyorum. Bütün bunları düşünüp oturdum bu projenin başına.

"Filmdeki herkes kendi açısından haklı"

Bir de tabii Yılmaz Güney gibi birisini kırmak istemem, hâlâ hayranlığım sürüyor. Fatoş gibi birisini kırmak istemem, benim dostum. Dostluklar da önemli çünkü. Orada ben kendi zayıflıklarımı da anlatmak istedim, genç yönetmen karakterinde. Bir yerde "zayıfım ben" diyor genç yönetmen, açıkça söylüyor, "insanız biz yahu" diyor. Zayıflıklarım filan vardı herhalde ki o iş yürümedi, onları ben biliyorum şimdi, neden yürümediğini biliyorum. Dolayısıyla filmdeki herkes kendi açısından haklı, öyle koyuyorum meseleyi. Ama birebir algılanmasın film.

"Özgürlük, kazanım ve savaşım ister"

Biz ne kadar özgürüz ve özgürlük nerede başlıyor, nerede bitiyor? Özgürlük göreceli. Ama bu göreceli özgürlüğü de olabildiğince genişletmek lazım. Nasıl? Kazanım ister, savaşım ister, yoksa genişletemezsin, göreceli de olsa. Çok genel anlamda bunları anlatıyor film. Derdim de bu zaten. Yani özgürlük nedir yahu, nerede başlıyor nerede bitiyor? Nasıl bir şey. Bizim döneme de çok denk düşüyor. Biz aslında özgür de değiliz. Bir de şunu koydum filme, yeryüzünde hiçbir aydın bizim aydın kadar sınanmadı. Bizdeki kadar ağır bedeller ödemedi. Bir kere sınandı, bir kere daha sınandı, sonra bir kere daha sınandı, bazıları sonradan ideolojilerini değiştirdiler, ben bunu çok insani buluyorum. Eğer bu kadar çok sınanırsanız, düşüncenizi de değiştirebilirsiniz. İnsani bir sorundur bu. Tırnak içinde "dönek" dediler böylelerine, çok insani bir problem bu. Hangi aydın bu kadar çok sınandı yeryüzünde? Bunu biraz anlatıyorum. Buna rağmen ayakta kalmaya çalışıyor mesela kahramanlar filmde. Hâlâ, her şey düzelecek diyor filmdeki adam karısına. Görüyorsun ki öyle değil, ama adamın öyle bir inancı var ki, düzelecek diyor, merak etme diyor. İşte böyle, Yılmaz ile yolculuğum özel bir şey, ama bunu böyle genel bir hikaye haline getirmeye çalıştım. Bakalım ne diyecekler?

"Gerçeklik duygusuyla dışavurumculuğu iç içe anlatmaya çalıştım"

Çok turistik yerler vardı çekimde yolda, o egzotizme hiç düşmedim. Gelsin, takvim fotoğrafçıları çeksin bu güzellikleri, benim için yolun yan tarafındaki bozkır önemli. Sanki yolda gitmiyorlarmışçasına bir duygu yaratmaya çalıştım. Aslında gidiyorlar, bu zor bir şeydi. Çünkü dış dünya, onlar nasıl algılıyorsa öyle var. Mesela adamın mide ağrıları var. Dışarıya baktığında onun gözünden bir resim var, çok tuhaf bir resim mesela. Yani, gerçeklik duygusuyla dışavurumculuğu hep iç içe anlatmaya çalıştım. İkisini yan yana koyunca tuhaf bir çatışma çıkıyor resim düzeninde, bunu sağlamaya çalıştım. Başka bir dünyada gibi hissettirmek istiyorum izleyiciye. Stil olarak çok fazla plan sekans kullanmadım. Çünkü 8 kişinin psikolojisi ve onların çatışmasını anlatacağım için film kendini bana dikte ettirdi. Aslında ben plan sekansları severim. "Av Zamanı"nda yedi dakikalık plan sekans vardır, hiç kesmeden çekmiştim. Burada plan sekans az. Gitmiyorlarmışçasına bir duygu da var ama bütün Anadolu'yu geçiyorlar. Kurguyla da boğuştum. Kıymak lazım, atacaksın bazı şeyleri. Ölü Kasaba diye bir sekans vardı mesela filmde. Ölü kasabadan geçiyorlar, hiç insan yok, dört dakika filan sürüyor. Atmak zorunda kaldım bu sahneyi. Çünkü ondan önce buna yakın bir durgunluk var, seyirciye geçmesin istedim o durgunluk. İstedim ki seyirciyi hep ayakta tutayım. Güzeldi, sabaha karşı almıştım görüntüyü, ama attım.

"Kültür alanında büyük bir popülizm yangını var"

Şimdi Türkiye'de kişisel filmler yapılıyor. Şunu söyleyebilirim, bir kere sinema sanatı ile uğraştıkları için onlara çok saygı duyuyorum, iyi kötüden önce bunu söylemek lazım. Kişisel film yaparken piyasa koşullarına taviz vermemek gerekiyor, bu yüzden onlara saygı duyuyorum. Bir de ayrıca popülist bir yangın var. Kişisel filmlerin göğüslemesi mümkün değil bu yangını. Popülerlikten şunu anlıyorum, günlük gerçeğin peşine takılmak. Böyle olunca gerçek örtbas ediliyor. Kolaycılık alıyor yerini. Zaten kültür alanında büyük bir popülizm yangını var, dolayısıyla onun bir parçası bu. Ve karşılığını da buluyor. Seyircimiz tembelleştirildi aslında. Ama kişisel film yapan arkadaşlarımızın seyirciden talepleri var. Anlam üretmesini istiyor seyirciden, "filmi görüyorsun bir anlam üret" diyor. Daha çok, görgülü seyirciler izliyor bu tip filmleri, dolayısıyla gişe filmleri var, bir de kişisel filmler var. Böyle bir ayrım yapmak lazım. Dünyanın her yerinde böyle değil aslında. Kişisel filmler bazı yerlerde daha fazla yapılıyor.

"Samimi olabilmek için dünyaya naif bakabilmek gerekir"

Senaryo sorunu da var tabii. Senaryo yazarına gereken önem verilmiyor. Dolayısıyla böyle bir şey oluşmadı. Senaryo yazan insanlar başka işler yapıyorlar. Senaryoya mesela bütçede çok az para ayrılıyor. Bunun da önemli yönü var. Bir yaratı sorunu var mı? Pek zannetmiyorum, asıl sorun senaryo yazarlığına önem verilmemesi. Birikimin ve donanımın yetenekle hiç ilgisi yoktur. Yetenek hayata karşı duruştur, tavırdır. Bilgi birikimi ve donanımı olmadığı halde ilk ve ikinci filmiyle çok çarpıcı işler yapabilen yetenekli yönetmenler var. Bilgi birikiminin yetenekle doğrudan bir bağlantısı yok ama bilgi birikimi ve donanım gerekiyor. Çok fazla olursa ayak bağı da olabiliyor, böyle paradoksal bir durum var yani. O yüzden samimi olabilmek için biraz naif bakabilmek lazım dünyaya. Naif bakabilmek için de bazı bildiklerinizi unutacaksınız. Ayrı bir yetenek istiyor. Bildiklerini unutarak yapabilirsen, o zaman daha saf bir şey çıkıyor ortaya. Kimseye bu filmi nasıl yapacaksın diye tarif edemezsiniz, bu da ayıp bir şey. İsteyen istediği filmi yapar. Yapabiliyorsa yapsın.

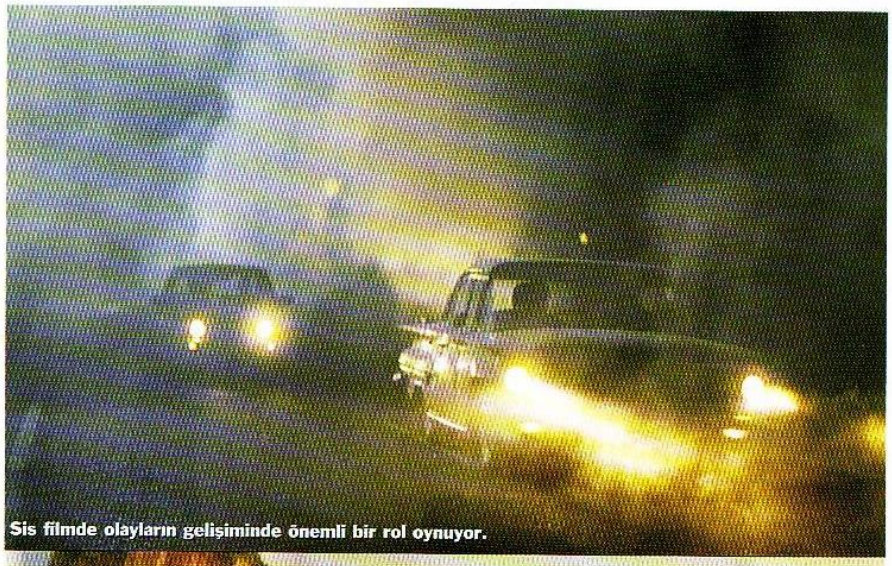

Sis filmde olayların gelişiminde önemli bir rol oynuyor.

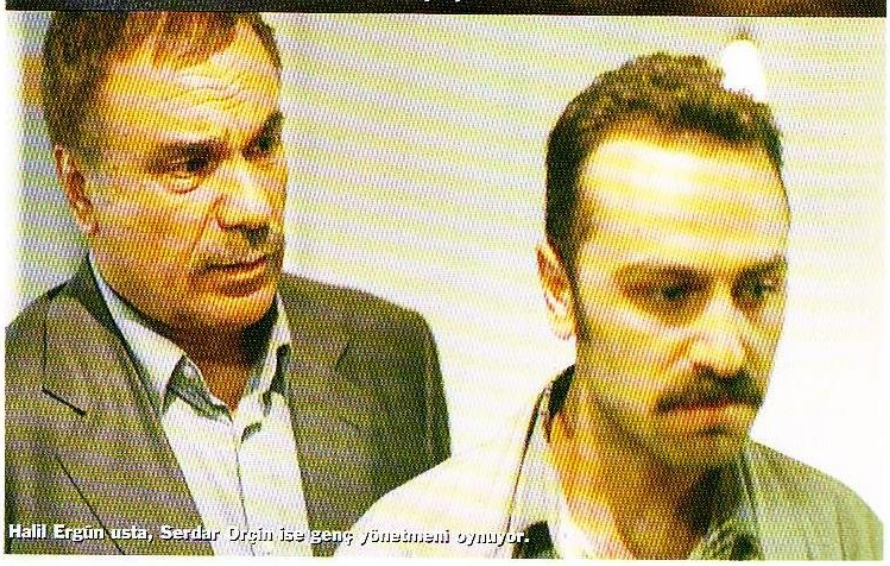

Halil Ergün usta, Serdar Orçin ise genç yönetmeni oynuyor.

"Kısa filmi bir tramplen gibi düşündük"

Beş adet kısa metrajım var. Kısa metrajda kalanlara saygı duyuyorum. Uzun metrajlı film, maçı sayılarla kazanır, kısa film nakavtla kazanmak zorundadır. Bu ayrımı yapmak lazım. Kısa film aslında oldukça zor bir iştir. Hedefi vurmak, anlatmak istediğinizi bir solukta anlatabilmek çok zor bir iştir. Türkiye'de genellikle ben de dahilim içine, kısa filmi bir tramplen gibi düşündük. Uzun filme geçiş gibi düşündük. Orada kendimizi sınayıp sonradan uzun metraja başlamak gibi. Ama mesela iyi yapıyorlarsa o işi, orada kalsınlar.

"Kendimi daha bağımsız hale getireceğim"

Bundan sonraki filmimi dijital kamerayla çekmek istiyorum. Kamerayı da kullanmak istiyorum. Kısa film yaptığım sırada kamera kullanmıştım, yatkınlığım var. Ve daha bağımsız hale getireceğim kendimi. Çok da ara vermeyeceğim. İki filmin arasını açmak iyi bir şey değil, ama işte koşullar maalesef kötü. Ben hemen mesela sonbaharda filan bir projeye başlamak istiyorum, bir ide var kafamda. ■

"Karşınızda Peter Sellers"

Bio-komik kurmaca

"KARŞINIZDA PETER SELLERS" (The Life and Death of Peter Sellers) ünlü oyuncunun sinema macerasını konu alan biyografik bir film. Sellers'ı canlandıran Geoffrey Rush'ın performansıyla dikkat çeken film, kendine has anlatımıyla ilgiye layık ve görece dürüst bir "özel hayat ihlali". ENGİN ERTAN

Oyuncuların kendini canlandırdığı role iyice kaptırdığı, bir bakıma o kişiye dönüştüğü hallerine Anglo-saksonlar "in character", yani "karaktere bürünmüş", diyorlar. Roger Lewis'in aynı adlı biyografik kitabından uyarlanan "Karşınızda Peter Sellers" (The Life and Death of Peter Sellers) bu durumu en uç noktasında ele alan, malum oyuncunun hayatı üzerine biyografik bir film. Ancak son dönemde peş peşe izlediğimiz aynı kulvardaki diğer örneklerden biraz farklı. Ne "Göklerin Hakimi"nin hoş ama boş gayretkârlığıyla, ne de anlatımıyla klasik ama ele aldığı hayat hikayesi ve içeriğiyle ilerici "Kinsey" ile benzeşiyor. Yönetmen Stephen Hopkins'in vizyonundan çıkma bu Peter Sellers portresi, daha ziyade seyirciye bir film izlediğinin farkındalığını yaşatan ve kurmacayla yeniden canlandırmanın arasında seyreden bir yapım.

Peter Sellers'ın kamera önünde tipten tipe bürünmesi ve canlandırdığı onca karakter arasında kendi hayatını yaşayamama halinin üzerine giden "Karşınızda Peter Sellers"ın ismi rahatlıkla "Peter Sellers'ın Binbir Yüzü" de olabilirmiş, elbette bu ünvan çok daha önce Lon Chaney'ye layık görülmemiş olsa. Yazının başında da bahsettiğimiz, uç noktada vuku bulan karaktere bürünme durumunu vurgularcasına, Sellers'ı canlandıran Geoffrey Rush hızını alamayarak filmdeki diğer belli başlı karakterlere de birer sahnede hayat veriyor. Genelinde fazlasıyla plastik bir havaya sahip olan film, Rush'ın ve yönetmen Hopkins'in çeşitli karakterleri kameraya karşı konuşturdukları bu sahnelerle iyiden iyiye seyirciye "bir film izliyorsun", demeye başlıyor. Açıkçası filmin arkasındaki isimlerin bizlere hazırladıkları sürprizler bu kadarla da sınırlı değil. Sellers'ın kimi filmlerinden ünlü sahneler hayatına dair görüntülere yedirilmiş olarak karşımıza çıkıyorlar. Örneğin "The Party"deki tuvalet kağıdı esprisi gibi. Sellers'ın "The Millionairess"in setinde yatağa atmak için şekilden şekle girdiği Sophia Loren'in yerine aktrisin dublörüyle birlikte olduğu sahneye ise, Sellers ve Loren'in beraber seslendirmiş oldukları "Goodness Gracious Me" isimli şarkı eşlik ediyor.

Ellili yılların ortalarında Sellers'ın BBC'de yayım-

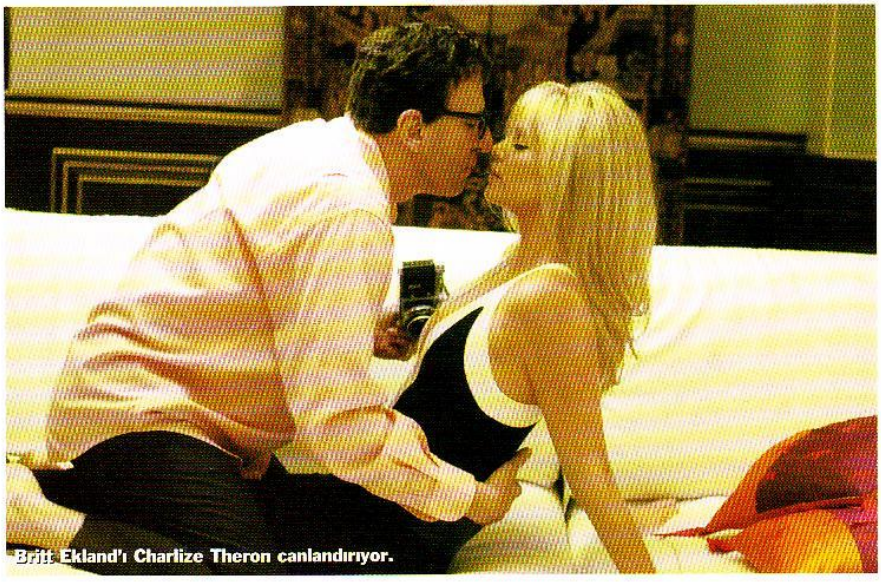

Britt Ekland'ı Charlize Theron canlandırıyor.

lanan "The Goon Show" ile dikkat çektiği dönemde başlayan film, aktörün "daha fazlası" için sinemaya geçmesiyle devam ediyor ve ölümüne kadarki süreci konu alıyor. Sellers'ın sinemada yaptığı işlerden ziyade özel hayatı filmde daha fazla yer tutmakta. Bu bağlamda kurmaca ile yeniden canlandırma arasında seyreden yapı daha ilginç bir hâl alıyor. Biyografik filmlerin kısmen "pornografik" niteliği ve röntgenci konumumuz o kadar açık şekilde yüzümüze çarpılıyor ki, Sellers'ı özel hayatındaki tercihleri nedeniyle yargılamaya soyunamıyoruz bile. Yönetmen Stephen Hopkins ise "Karşınızda Peter Sellers"ı şöyle tanımlıyor; "Hikayeye Peter Sellers'ın bizzat dahil olduğu Peter Sellers üzerine bir filmmiş gibi yaklaştık. Bu Sellers'ın kendi hayatı üzerine çekmek isteyebileceği ve onun yönetmeyi tercih edeceği şekilde realize edilmiş bir film." Dolayısıyla, annesi tarafından fazlasıyla şımartılmış Sellers'ın bir yetişkinin bedeni içerisinde çocuk kalmış haline, kaprislerine, hırsına, ailesine karşı ilgisizliğine kızmak çok da mümkün olmuyor.

Filmde Sellers'ı başarıyla canlandıran ve performansıyla Altın Küre kazanan Geoffrey Rush ise projeye dahil oluşunu şöyle anlatıyor; "Senaryoyu ilk olarak üç yıl önce okumuştum. Anlatım araçları konusunda bu kadar özgün ve yaratıcı, bu kadar cesur bir senaryoya daha önce denk gelmemiştim. Yine de başlangıçta teklifi geri çevirdim, çünkü Sellers bana oranla daha kısa, daha kıllı ve daha göbekliydi. Ancak 'Karayip Korsanları'nın çekimlerini tamamladıktan sonra senaryo bana tekrar gönderildi. Bütün o kılıç sahnelerinden sonra Sellers'ı canlandırabileceğimi düşündüm. Yirmisekiz tane peruk ve kostüm provaları için bir sürü zaman vardı. Benim için gerçek bir hediyeydi." Yönetmen Hopkins ise Rush konusundaki ısrarını şöyle açıklıyor; "Geoffrey benim ilk tercihimdi. Onu bu rolü kabul etmesi için gerçekten baştan çıkartmam gerekti ve bunun için Sellers'ın kendisinin evde çektiği filmleri saatlerce izlettim... Geoffrey bu rol için gerekli hayat tecrübesine sahip bir aktör. Onu daha önce Sellers'ın da canlandırmış olabileceği karakterlere hayat verirken izlemiştim."

Filmin oyuncu kadrosunda Rush hariç başka ünlü isimleri de görebiliyoruz. Sellers'ın ilk eşi Anne Sellers'ı Emily Watson, ikinci eşi Britt Ekland'ı ise Charlize Theron canlandırmaktalar. Bunun haricinde Sellers'ın beraber çalıştığı yönetmenlerden Blake Edwards'a John Lithgow, Stanley Kubrick'e ise Stanley Tucci beden vermekteler. Stephen Fry, Sellers'ın "falcısı" Maurice Woodruff (kendisi ünlü aktörleri bazı rollere ikna etmek için stüdyolardan para alan şarlatanlardan), Miriam Margoyles ise Sellers'ın annesi Peg rolündeler. Filmin oyunculuk konusunda hemen hiçbir sorunu olmadığını söyleyebiliriz. Watson ve Theron kadrodaki şanslı isimler, zira canlandırdıkları kişilerden tepki alabilmişler. Söylentilere göre Ekland başlangıçta projeye ve Theron tarafından canlandırılmaya karşıymış. Ancak filmden çeşitli bölümleri izledikten sonra sonuçtan gayet memnun kaldığını belirtmiş ve onayını esirgememiş. Watson ise Anne Sellers ile buluşmak ve proje üzerine konuşmak imkanını yakalamış. "O ünlü birisi değildi. Birkaç sefer beraber akşam yemeği yedik. Sellers'ın hayatıyla ilgili yazılmış kitapların tümünü okumuş ve hiçbirisi onun hakkını teslim etmiyormuş... Senaryoyu okuduktan sonra karakteri Anne Sellers'ın bakış açısına göre canlandırdım. Peter Sellers'ı sorumluluk sahibi bir yetişkinlikle çocuksu bir dahiliği birarada yaşadığı döneminde tanıyordu. Beraber hem çok gülmüş, hem de çok ağlamışlar. Aralarındaki ilişkide mutluluk ve aşk kadar acı da varmış."

Geoffrey Rush'ın Peter Sellers yorumu gerçek bir yetenek soyuna dönüşüyor.

Peter Sellers anne ve babasıyla birlikte.

Aslında bir televizyon filmi olarak çekilen "Karşınızda Peter Sellers" (bir HBO ve BBC Films ortak yapımı), geçtiğimiz yıl Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarışmıştı. Film daha sonra ABD dışında başka ülkelerde de vizyon şansı yakaladı. Bizde de Şubat ayı içerisinde Dördüncü !F İstanbul AFM Uluslararası Bağımsız Film Festivali çerçevesinde ilk kez seyirciyle buluşan film, bu ay ülkemizde gösterime giriyor. "Elm Sokağı'nda Kâbus 5", "Predator 2", "Judgement Night", "Hayalet ve Karanlık", "Uzayın Derinliklerinde" gibi filmlerine rağmen, aklımızda daha ziyade televizyon dizisi "24"ün yönetmeni olarak kalan Hopkins de filmde sinemaya yakın bir dil tutturmuş. Farklı dönemlerin perdede yansıtılması, kostüm tasarımı ve sanat yönetimi açısından ortalama bir televizyon filminin epey üzerinde seyreden "Karşınızda Peter Sellers", kurgusu başta olmak üzere teknik özellikleri ve diliyle de sinemaya daha yakın duran bir tat içeriyor. Bu arada on yıllık dönemlerin havasının yakalanmasında müziğin kullanımı da ('60'lara David Bowie'den 'Space Oddity', '70'lere ise The Clash'den "Should I Stay or Should I Go" nokta koyuyor) yer yer akla Scorsese'nin "Sıkı Dostlar"ını getiriyor.

Son bir yılın yükselen değeri biyografik filmler arasında "Karşınızda Peter Sellers"ı kabul edilebilir bir yere koymak mümkün. Dolayısıyla, fazla bir numarası olmasa da rahatlıkla izlenen bu kendine has biyografik film tavsiye edilebilir bir nitelik taşıyor. Kulislerde yaşananlara ve ünlü insanların özel hayatlarına dedikodu sütunlarının biraz ötesinde bir ilgi besleyenlerse filmde tatmin edici bir malzemeyle karşılaşacaklarına emin olabilirler. ■

BM'de tansiyon yükseliyor

Başrollerini Nicole Kidman ve Sean Penn'in paylaştıkları, Sydney Pollack imzalı politik gerilim "THE INTERPRETER / ÇEVIRMEN" bu ay sinemalarda. Çekimlerinin bir bölümü BM binasında gerçekleştirilen film için özel izin alındı. DERLEYEN: MURAT ERŞAHİN

Gerçeğin tercümeye ihtiyacı yoktur..." Usta yönetmen Sydney Pollack'ın sürükleyici politik gerilim filmi "The Interpreter / Çevirmen"in tanıtım cümlesi bu denli açık. Film, Birleşmiş Milletler'in gizli iktidar koridorlarının iç yüzünü ortaya koyarken, 21.yüzyılı etkileyen uluslararası terör ortamında gelişen entrikaları gözler önüne seriyor. Öykü, tek bir insanın söylediği sözlerin veya davranışların dünyanın başka köşesindeki insanları derinden etkilediği uluslararası diplomasiyi temel almış. Başrollerini Oscar ödüllü iki ünlü yıldızın; Nicole Kidman ve Sean Penn'in paylaştıkları "Çevirmen"de, birbirlerine tamamen zıt kutuplarda iki insanın öyküsünü izleyeceğiz aslında. Kişisel sırlar, paranoya ve küresel çıkar çatışmaları labirentinde yolları beklenmedik anda kesişen iki insanın hayatta kalabilmek için zamana karşı verdikleri amansız mücadeleye tanık olacağız.

"Çevirmen"in hızla tırmanan gerilimli öyküsü, Afrika doğumlu Birleşmiş Milletler çevirmeni Silvia Broome'un (Nicole Kidman), Afrikalı bir devlet başkanına yönelik ölüm tehdidine istemeden kulak misafiri olmasıyla başlıyor. Afrika'da bile çok az kişinin konuştuğu bir lisanda dile getirilen ölüm tehdidi, "öğretmen bu odadan asla çıkamayacak" sözlerini içermektedir. Silvia'nın yaşamı bir anda alt üst olur. Suikastı tasarlayan güçlerin hedefi haline gelen Silvia, federal ajan Tobin Keller'ın (Sean Penn) koruması altına verilir. Kadının geçmişini ve global bağlantılarla dolu gizli dünyasını derinlemesine incelemeye başlayan ajan Keller, Silvia'nın da bu komployla ilişkili olabileceğinden kuşkulanmaya başlar. Silvia bir kurban mıdır, yoksa şüphelilerden birisi mi? Ya da ortada tamamen başka bir gerçek mi vardır? Keller, kendi kişisel sorunlarıyla başa çıkamazken Silvia'nın güvenliğini nasıl sağlayacaktır? Yaşanan gelişmeler Silvia ve ajan Tobin'i birbirlerine bağımlı hale getirir. Oysa ikisinin dünyası ve hayata bakış açıları tamamen farklıdır. Silvia'nın gücü diplomasiden ve sözcüklerin ardında yatan ince nüansları sezmesinden gelmektedir. Eylemlerle içgüdülere önem veren Tobin ise en ilkel insan davranışlarını okumakta uzmanlaşmıştır. Olası suikast adım adım yaklaşırken, Silvia ile Tobin arasındaki bilmece dolu ilişki, güven sorunu ve soru işaretleri sürmektedir. Ancak ikisinin de çok iyi bildiği bir gerçek vardır; uluslararası bir krizi çok geç olmadan durdurabilmek için en doğru tahmini bir an önce yapmak zorundadırlar.

Yönetmenliğini Sydney Pollack'ın üstlendiği filmin senaryosu Charles Randolph (The Life of David Gale), Scott Frank (Minority Report) ve Steven Zaillian (Schindler's List) tarafından kaleme alınmış. Başrollerdeki Nicole Kidman ve Sean Penn'e eşlik eden uluslararası oyuncu kadrosu ise ünlü isimlerden oluşuyor: Catherine Keener, Yvan Attal, Jesper Christensen, Earl Cameron, Maz Jobrani, Yusef Gatewood, Clyde Kusatsu. Ayrıca yönetmen/aktör Sydney Pollack'ın kendisi de küçük bir rolde kamera karşısına geçmiş. Global diplomasi, iktidar, güç gibi konu ve kavramları tüm çıplaklığıyla beyazperdeye taşıyan "Çevirmen"in kamera arkasında görev alan isimler de oldukça ünlü. Filmin görüntü yönetmeni Darius Khondji (Panic Room,

Seven, Stealing Beauty); prodüksiyon tasarımcısı Jon Hutman (Something's Gotta Give, The Horse Whisperer); kurgu ise, Pollack ile daha önce "Tootsie" ve "Out of Africa" filmlerinde birlikte çalışmış olan William Steinkamp imzalı. "Aslında benim için 'The Interpreter'ı çekici kılan pek çok sebep var" diyen Sydney Pollack sözlerini şöyle sürdürüyor: "Birleşmiş Milletler'deki diplomasi dünyasının iç işleyiş mekanizmaları bu güne kadar çok az işlenmiş yepyeni bir konu. Filmde Silvia ve Tobin adlı iki karakterin kişisel çatışması gözler önüne seriliyor. İkisi de hayata farklı noktalardan baktıkları için öncelikle birtakım engellerin üstesinden gelmek zorundalar. Silvia, diplomasi sanatının gücüne yürekten inanan seçkin bir kadın. Hayatının tehlikeye girmesi üzerine kendisini korumakla görevlendirilen FBI ajanı Tobin Keller ile tanışıyor ve hayatın farklı bir yüzüyle karşılaşıyor. Tobin, mesleği gereği insan doğasının çirkin ve karanlık yüzüyle yakından ilgili. Uluslararası bir sırrı çözmeye çalışan, üstelik önlerinde çok fazla zaman olmayan bu iki insanın hayata bakış açısının, farklılığının ve uyumsuzluğunun zengin bir materyal olduğunu düşündüm."

"The Interpreter" projesinin oluşum aşamasında Pollack, senaryo yazarlarıyla sıkı bir iş birliği yapmış. Araştırmalar, özellikle BM prosedürleri, çevirmenlerin yaşamları ve Afrika politikaları üzerinde derinleştikçe, senaryo da son halini almaya başlamış. Çevirmen karakterine yönelik tehdidin Afrika kaynaklı olması, çevirmenin tesadüf eseri öğrendiği suikastın, Afrikalı devlet başkanlarından birisi için yapılan karşılama töreninde düzenleneceği noktalarından hareketle, yapımcıların tercihi, gerçek bir ülke yerine hayali bir ülke ismi kullanılması olmuş. Senarist Charles Randolph tarafından Matobo adı verilen bu hayali ülkenin Afrika kıtasının güneyinde Zimbabwe ve Mozambik yakınlarında olması öngörülmüş. Ancak Matobo'nun yaratılmasında bu iki ülkenin verdiği mücadele ve savaşlar model alınmamış. Güney Afrika bölgesinin modern tarihi temel alınarak farklı bir politik gerçek oluşturulmuş. Sömürge dönemi sonrası mücadeleler ve kabile çatışmaları gibi tarihsel öğelerle yeni bir ülke yaratılmış. Daha sonra siyaset bilimciler ve dil uzmanlarıyla ortak çalışılarak bu ülke için "ku" adı verilen ve kulağa gerçekmiş gibi gelen hayali bir lisan oluşturulmuş.

Sydney Pollack, filminin bir bölümünü Birleşmiş Milletler binasında çekmek istiyordu. Manhattan'ın doğu yakasındaki görkemli BM binasında şimdiye kadar hiçbir filmin çekimine izin verilmemişti. Modern dünyada çok önemli rol oynayan BM binası kurulduğundan bu yana, film kameralarına kapılarını ardına dek kapamıştı. Birleşmiş Milletler yetkililerinin bu katı tutumundan nasibini alanlar arasında yedinci sanatın usta ismi Alfred Hitchcock da bulunuyordu. Gerilim klasikleri arasına giren ünlü filmi "North by Northwest"i binanın ziyaretçi salonunda çekmek için talepte bulunduğunda BM yetkililerinin alaylarına maruz kalmış, sonuçta BM binasını set olarak kullanma izni alamamıştı. Birleşmiş Milletler binasında çekim yapmayı kendisine görev edinen Sydney Pollack, olağanüstü çapta diplomatik girişimler gerçekleştirerek büyük çabalar sonucu "Çevirmen"in çekimleri için sınırsız giriş izni almayı başardı. Böylelikle dünyanın en güçlü politik merkezinin daha önce hiç görülmemiş görüntülerinin beyazperdeye yansımasını sağlamış oldu. İznin alınmasında Birleşmiş Milletler genel sekreteri Kofi Annan ile doğrudan yapılan görüşmeler büyük rol oynadı. Sydney Pollack, bu konudaki ısrarının gerekçesini şu sözlerle açıklıyor: "Bu projeye sıcak bakmamın sebeplerinden birisi de, BM binası içinde çekim yapma fırsatıydı. Projeye başlarken böyle bir iznin alınmasının çok zor olmayacağını düşünmüştüm. Hiç kimsenin BM binasına film kamerası sokmasına izin verilmediğini, bu konuda bugüne kadar hiçbir istisna yapılmadığını sonradan öğrendik. Çekim tarihimiz de yaklaşıyordu. Çaresizlikten minyatürler ve bilgisayar kökenli görüntüler hazırlamaya başladık. Ancak bunlar bir türlü içime sinmiyordu. Son bir çaba daha harcamalıydım. BM binasının içini çok az insan görebilmişti. Orada neler olup bittiğini bilenlerin sayısı da fazla değildi. Bunların hepsini görüntülemek istiyorduk. Ulaşabildiğim herkesi aramaya başladım. Sonunda BM genel sekreteri Kofi Annan ile bir randevu ayarlamayı başardım." Bu randevu sırasında Kofi Annan'a esas niyetini dürüstçe söylediğini belirten Pollack, görüşme sırasında neler konuşulduğunu da şöyle açıklıyor: "Birleşmiş Milletler'in reklamını yapmak gibi bir niyetimizin asla olamayacağını net şekilde ifade ettim. Sonuçta film, kurgusal bir dünya yaratacaktı. Ayrıca Nicole Kidman'ın canlandırdığı karakterin BM prensiplerine tutkuyla bağlı bir kadın çevirmen olduğundan söz ettim. Silvia Broome karakterinin çocukluk yılları politik şiddet ortamında geçtiği için diplo-

"Kişisel sırlar, paranoya ve küresel çıkar çatışmaları labirentinde yolları beklenmedik anda kesişen iki insan"

"Çevirmen"

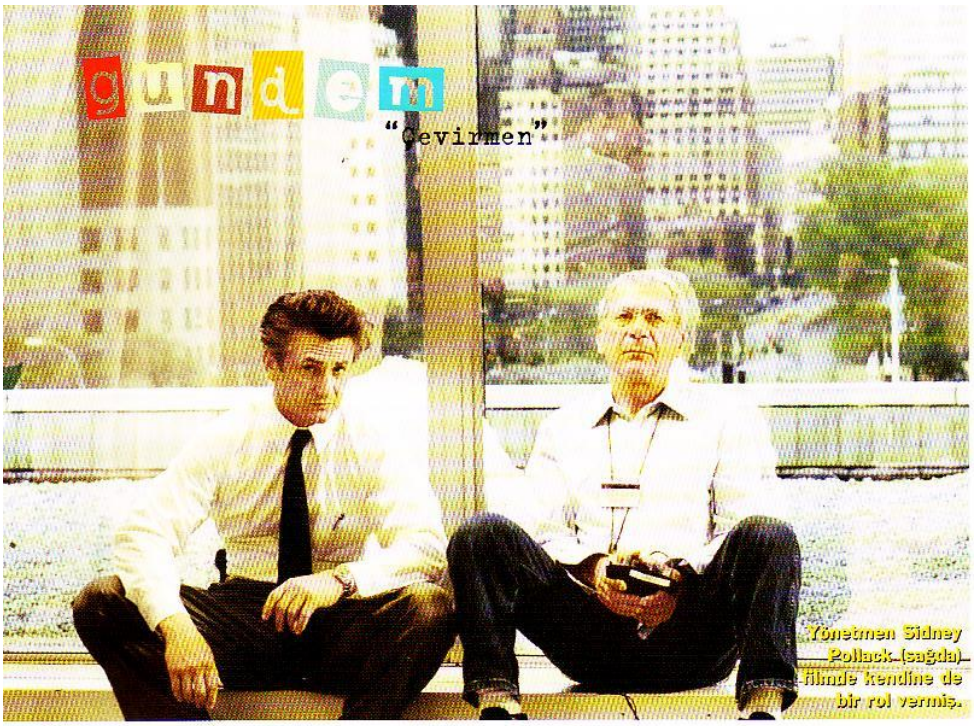

Yönetmen Sidney Pollack (sağda) filmde kendine de bir rol vermiş.

matik yaşamda yer almayı hedeflemişti. Bunlara ek olarak bu filmin silahlara karşı sözcüklerin kullanıldığı bir öykü anlattığını vurguladım. 'Silaha karşı sözcükler' şeklinde bir tartışma başlatmayı istediğimi belirttim. Sonuçta her iki taraf açısından da olumlu bir görüşme oldu." Sydney Pollack-Kofi Annan görüşmesinin olumlu geçmesine rağmen prodüksiyona yeşil ışık yakılması kolay olmamış. Çekim izni ancak, 15 üyelik BM Güvenlik Konseyi'nde yapılan toplantının ardından verilebilmiş. Böylelikle izleyicinin ancak televizyon haberlerinde görebildiği Genel Kurul salonu ve diğer önemli bölümlere giriş izni sağlanmış ve BM binası, adeta bir organizma, daha doğrusu filmin bir oyuncusu gibi kameraya yansımış.

"Çevirmen"de anlatılan öykünün merkezinde Silvia Broome karakteri bulunuyor. BM binasında çevirmenlik yapmakta. Afrikalı bir devlet başkanına karşı düzenlenecek suikast planına istemeden kulak misafiri olunca uluslararası bir krizin boy hedefi haline geliyor. Johannesburg'da müzik, Sorbonne'da felsefe ve İspanya'da dilbilimi olmak üzere çok yönlü bir üniversite eğitimi almış biri Broome. Son derece zeki ve ayakları yere basan bir kadın. Diplomasi sanatına yürekten bağlı. Ancak derinde yatan bazı kuşkuları, endişeleri var. Çocukluk yıllarının, terör ortamında geçmiş olması nedeniyle dünyanın güvenliği konusunda ciddi kuşkulara sahip. Silvia Broome rolü için Pollack'ın aklında baştan beri sadece Nicole Kidman'ın ismi varmış. Pollack, bu tercihinin gerekçesini şu sözlerle açıklıyor: "Bu rol için sadece Nicole Kidman'ı düşündüm. Bunun temelinde Amerikalı olmaması, aynı anda hem egzotik hem de entelektüel bir havaya sahip olması gibi etkenler vardı. Güney Afrika'da doğup büyüdüğüne ve birden fazla sayıda dili akıcı biçimde konuştuğuna izleyicinin inanması kolaydı." Nicole Kidman cephesine gelince... Oscar ödüllü bir yıldız, tecrübeli bir aktris olduğu halde, Pollack'ın projesi karşısında bir an duraksadığını gizlemeyen Kidman, tedirginliğinin sebebini şöyle açıklıyor: "Sydney ile günün birinde beraber çalışma konusunda birçok görüşme yapmıştık. Ancak Sydney'in eski filmlerini ve yönettiği büyük aktrisleri düşününce tedirginliğe kapıldım. Sanki başaramayacakmışım gibi geldi. Ancak Sydney'in oyuncularıyla çok sağlam iletişim kurabilen bir yönetmen olduğunu keşfedince rahatladım. Bence bu filmin en güzel yanlarından birisi, tüm rollerin son derece kompleks olması ve senaryonun, kadrodaki her oyuncuya kendisini gösterme fırsatını vermesiydi." "Çevirmen" projesinde Kidman'ı büyüleyen unsurlardan birisi de BM çevirmenlerinin çok az bilinen dünyası olmuş. BM çevirmenliğini, "dünyanın en stresli mesleklerinden birisi" olarak tanımlayan ünlü aktris rolüne hazırlanırken, BM Güvenlik Konseyi toplantılarına izleyici olarak katılmış ve gerçek çevirmenlerle yakından tanışma fırsatı bulmuş. Filmde sözü edilen "ku" adlı hayali Afrika dilini öğrenmek için diyalekt uzmanı Tim Monich ile uzun bir süre çalışmış.

Silvia Broome rolünde Nicole Kidman'ın yer alacağının kesinleşmesinin ardından Pollack, onun karşısında oynayacak aktörü aramaya başlamış. Çok çeşitli karakterlerin portresini başarıyla çizen, herkesin saygısını kazanmış, son derece yetenekli ve cesur aktör Sean Penn, Pollack'ın politik geriliminde oynamayı kabul etmiş. Penn, rolü kabul etmesinin temelinde öykünün psikolojik nüanslarının yer aldığını vurgularken Tobin Keller karakterinin özelliklerini şöyle yorumluyor: "Silvia karakteri için 'sözcüklerin gücüne inanan kadın' tanımlaması yapılırsa, Tobin için 'Silvia'nın temsil ettiği her şeyin tersi' demem mümkün. Mesleği gereği insan davranışlarının öldürücü yönüyle ilgilenmiş bir adam Tobin. Bu federal ajanın çalışma yönteminde "önce ateş et, soruyu sonra sorarsın" ilkesi var. Bu durum onu, Silvia'nın zıttı haline getiriyor. Bu da özellikle olağanüstü bir tehditle karşılaştıklarında birbirlerine karşı büyük bir çekim alanı doğmasına yol açıyor. Zıt kutuplar, birbirini çekiyor. Her insan yaşamı boyunca birtakım tercihler yapmak durumunda kalır. Bu durumun, film için çok güçlü bir konu oluşturduğunu düşündüm. Tobin Keller, güvenli olmadığını bildiği bir dünyada güvenliği sağlamaya çalışan bir adam. Yaşamı sırlarla dolu bir kadına güven ortamı sağlamak zorunda. Bu, her insanın yakından tanıdığı ilginç bir insanlık durumu aslında."

"Çevirmen"de Nicole Kidman ile Sean Penn'in çevresindeki karakterleri uluslararası isimlerden kurulu bir oyuncu kadrosu canlandırdı. Federal ajan Dot Woods rolünü Oscar adayı olmuş oyuncu Catherine Keener üstlendi. Silvia'nın esrarengiz Afrikalı arkadaşı Philippe'i İsrail kökenli Fransız aktör Yvan Attal canlandırırken, hayali Matobo ülkesinin istihbarat örgütü başkanı Nils Lud'a Danimarkalı aktör Jesper Christensen, Matobo'nun hain diktatörü Edmund Zuwanic'ye İngiliz aktör Earl Cameron hayat verdiler. Sydney Pollack, oyuncu kadrosunu oluştururken kendisi için de küçük bir rol düşündü ve gizli servis bünyesinde faaliyet gösteren "üst düzey yabancıları koruma bölümü başkanı Pettigrew" rolüyle kamera karşısına geçti.

Federal ajan Dot Woods rolünde Catherine Keener'ı seyredeceğiz.

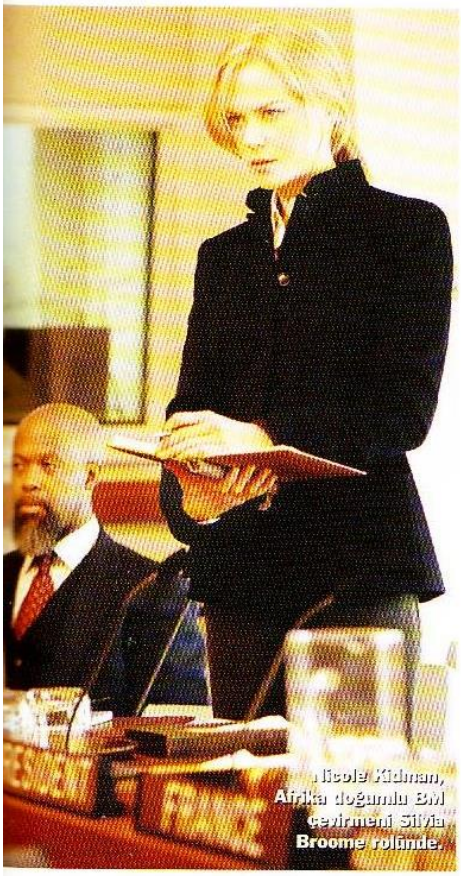

Nicole Kidman, Afrika doğumlu BM çevirmeni Silvia Broome rolünde.

"Çevirmen"in prodüksiyon ekiplerine verilen çekim izni, BM binalarının hemen hepsini kapsıyordu. Güvenlik Konseyi salonlarından ünlü Rose Garden'a kadar tüm mekanlar için geçerli olan bu iznin süresi beş aydı. Ancak BM çalışanlarının günlük iş programlarının kesintiye uğramaması için film çekimlerinin, mesai saatleri dışında ve hafta sonlarında yapılması istendi. Prodüksiyon ekipleri, BM'deki odaların orijinal yapısına ve mobilyalarına dokunmadı. Bunun tek istisnası ise, filmin öykü akışında önemli rol oynayan ses geçirmez çevirmen kabinleri oldu. Prodüksiyon tasarımcısı Jon Hutman, bu kabinlerin benzerlerini stüdyo ortamında yeniden inşa etti. Hutman'ın bu kararının gerekçesi ise, orijinal kabinlerin küçük ve dar olması, ters kamera açılarına izin vermemesiydi. Filmin en önemli sahnelerinden bazıları Genel Kurul toplantı salonunda gerçekleştirildi. Barış sembolü kabul edilen Genel Kurul salonu, ünlü yeşil mermerli podyumu ve at sırtı şeklindeki koltuk düzeniyle filmde görkemli bir biçimde yer aldı. Ayrıca rengarenk giysileri, farklı aksanlarıyla genel kurul salonunu dolduran ülke temsilcilerini, 1200 figüran canlandırdı. Kimi takım elbiseli, kimi de yerel kıyafetlerle kamera önüne geçen figüranlar salonu tamamen doldurdular. Genel kurulun gerçek üyelerinden bazıları da filmde figüranlık yapmayı kabul ettiler. BM'de film çekmenin zorluklarından biri de binada uygulanan olağanüstü güvenlik önlemleri oldu. Bu önlemler, başrolleri paylaşan yıldızlardan figüranlara, yönetmenden set görevlilerine kadar yapımda yer alan herkese istisnasız uygulandı. Ayrıca prodüksiyon ekipmanları, her gün bombaya karşı eğitilmiş özel köpekler kullanılarak kontrol edildi.

BM binasındaki çekimlerin tamamlanmasının ardından New York kent merkezindeki çekimlere geçildi. New York metrosu, East River'da bulunan Long Island City ve Silvia'nın evinin bulunduğu East Village, New York'taki başlıca çekim noktalarını oluşturdular. Gerek grafik açısından gerekse mimari açıdan BM ile New York arasında, senaryoya uyum sağlayan çok ilginç bir zıtlık oluştu. BM binasındaki kesin çizgilerden oluşan tasarım düzen ve idealizmi simgelerken, New York caddeleri, coşkulu ve kaotik bir ortam oluşturdu. Pollack ile yakın işbirliği içinde çalışan görüntü yönetmeni Darius Khondji , Manhattan'ın puslu caddelerini ve Afrika ile ilgili sahneleri çekerken görüntüleme tekniğini sürekli değiştirdiğini ve filmin yükselen gerilimine uyum sağlamaya çalıştığının altını çiziyor.

Sydney Pollack imzalı politik gerilim "The Interpreter / Çevirmen", sözün özü oldukça titiz çalışılmış, tempolu ve sürükleyici bir film. Nicole Kidman ve Sean Penn gibi iki usta oyuncunun çok iyi performanslar sergilediği, zeki, gizemli ve ilginç senaryosuyla son ana kadar merak ve heyecanla izlenen kalburüstü yapım sezonun en dikkat çekici filmlerinden biri. Sanırız Kofi Annan ve BM Genel Kurul üyeleri, verdikleri çekim iznine asla pişman olmayacaklar. ■

Pollack'tan iki politik gerilim

Hemen her filminde politik bir gönderme yapmayı ihmal etmeyen Sidney Pollack'ın filmografisinde bu türün ağırlığını hissettiren iki filmini hatırlıyoruz.

Three Days of the Condor / Akbabanın Üç Günü (1975)

Oyuncular: Robert Redford, Faye Dunaway, Cliff Robertson.

Joseph Turner, Amerikan İstihbarat Teskilatı / CIA için dısardan çalısan paravan bir bölümde redaktörlük yapmaktadır. Kitaplarda saklanmıs kelimeleri, gizli kodları desifre etmekte, mesai saatlerini bir yayınevi görünümündeki binada geçirmektedir. Bölümün bilmemesi gereken bir bilgi, bütün çalışanların infaz edilmesine yol açar. Turner, öğlen yemeği için dısarı çıkıp geri döndüğünde ofisteki arkadaşlarının cesetleriyle karsılasır. Arkadaşlarının neden öldürüldüklerini ve katilleri bulmak, hepsinden öte canını kurtarmak için olayı arastırmaya baslar. Bir yandan da pesindeki katillerden kurtulması gerekmektedir. Bir tesadüf sonucu sectiği sade bir vatandasın, kendi halinde bir kadın olan Kethy Hale'in yardımıyla hayatını altüst eden gerçeklerle yüzlesmeye hazırlanır.

James Grady'nin "Six Days of the Condor" adlı romanının adından "üç gün" atılarak beyazperdeye uyarlanısı, ABD'de ve tüm dünyada oldukça ses getirmis, adeta CIA'nin karizmasını yerle bir etmisti. Ülkedeki demokratik yapıya getirdiği elestiriler ile dikkat çeken yapım, Pollack'ın muhafazakar kanattan oldukça tepki toplamasına yol açtı. ABD'deki "derin devlet" tartısmalarının hız kazanmasına yol açan yapım sonrası, CIA'nin; bozulan imajını tamir etmek için, Hollywood yapımcılarına baskı yaparak propaganda filmleri çektirdiği konusuldu. Kod adı Akbaba olan Joseph Turner, kendini bekleyen 3 "yirmi dört" saat içinde en güvendiği insanlar tarafından öldürülmeye çalısılırken, biz koltuklarımıza sıkıca tutunmus, gerilimi her an tırmanan filmi izliyor, birbiri ardı sıra yapılan politik göndermeleri kaçırmamaya çalısıyorduk.

Absence Of Malice / Yanlış Karar (1981)

Oyuncular: Paul Newman, Sally Field

Bir sendikacının gizemli biçimde ortadan kaybolması, konuyla ilgilenen kadın gazetecinin, ailesi geçmiste kirli islere bulasmıs masum birini ağır biçimde suçlamasına yol açar. Pollack'ın Hollywood sınırları içinde "liberal yönetmen" sıfatını pekistirdiği filmlerden olan "Yanlış Karar", Hollywood'un siyasal-toplumsal yanı ağır basan yapımlarından biri olarak anıldı hep. Film aslında, TV'nin ve yazılı basının yani medyanın toplumdaki islevi/islevsizliği üzerine radikal saptamalar yapıyor, yönetmenine özgü romantizmi de satır aralarına eklemeyi unutmuyordu. Keskin bir toplum elestirisi, bireysel öykülerle rastlasıyor ve Pollack'ın o kendine has anlatımını olusturuyordu.

"Polyester"

"Duvara Karşı'yı çok beğendim"

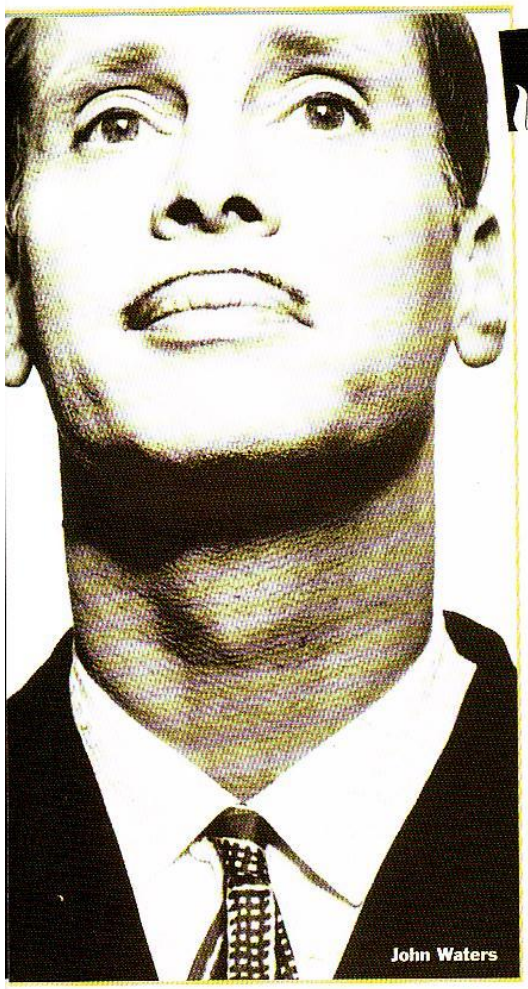

John Waters

Trash kralı JOHN WATERS bu yılki İstanbul Film Festivali'nde kendine ait bir toplu gösteriye sahip. Dört filmiyle İstanbullu sinemaseverlerle buluşacak usta ile yaptığımız röportajı sunuyoruz. ENGİN ERTAN

Trash kralı, dünyanın en iğrenç filmlerinin yaratıcısı, kimilerine göre bir deli, kimilerine göreyse dahi... Tartışmaya gerek yok ki John Waters '70'li yıllardan bu yana dünya sinemasının en aykırı ve en özel yönetmenlerinden birisi. Ülkemizde de tanınan kült yönetmen, bu yılki İstanbul Film Festivali'nde kendine ait bir toplu gösteriye sahip. "Sinemanın Çılgın Yaratıcıları: John Waters" isimli bölümde, toplam dört film seyirciyle buluşacak: Waters'ın ilk dönem filmleri arasında en çok tanınanı olan ve rahatlıkla yönetmenin başyapıtı olarak gösterebileceğimiz 1972 yapımı "Pembe Flamingolar" (Pink Flamingos), genel dağıtıma çıkan ilk filmi olan 1981 yapımı "Polyester", en masum filmi olarak gösterebileceğimiz 1988 yapımı "Saç Spreyi (Hairspray) ve en yeni filmi olan "Kirli Utanç" (A Dirty Shame). Lafı fazla uzatmaya gerek yok, daha önce izlemiş olsanız bile Waters'ın filmlerini bir kez daha perdede görmek kaçırılmayacak bir fırsat.

"Kirli Utanç" ABD'de NC-17 (17 yaşından küçükler izleyemez) yaş sınırına tabi tutuldu. Bunu bekliyor muydunuz?

Kesinlikle beklemiyordum. Biz aslında R (17 yaşından küçükler ebeveynleri ile izleyebilir) almasını bekliyorduk. Filmin NC-17 almasına çok şaşırdım. Bence bu kadar ağır bir yaş sınırını hak etmiyor. Bu açık saçık olmayan bir Amerikan komedisi ve kendi kategorisinde NC-17 alan ilk film. Bu karara itiraz ettik ancak kaybettik. Amerika'da artık seks hakkında konuşulmasına bile tahammül edilmez bir hale geldik. Çünkü bu filmde gerçek anlamıyla seks bile yok.

Sanırım filmin R almış bir DVD versiyonu da var.

Piyasaya iki farklı DVD versiyonu sürülecek, sinemalarda da oynamış olan orijinal NC-17 versiyonu ve R versiyonu, ki biz bu ikincisine "iğdiş edilmiş versiyon" diye bir isim verdik. Bunun sebebi Amerika'daki bazı büyük dükkanların NC-17 yaş sınırı almış filmleri satmayı reddetmeleri. Yine de umarım insanlar NC-17 versiyonunu almayı tercih ederler.

Bu bir şehir efsanesi olabilir ancak "Kirli Utanç"ta Tracey Ullman'ın canlandırdığı rolü ilk olarak Meryl Streep'e önerdiğinizi duymuştum. Doğru mu?

Hayır, doğru değil. Verdiğim çoğu röportajda tekrar ediyorum, ne yazık ki internette pek çok yanlış

bilgiye denk gelmek de olası. Ancak Meryl Streep çok beğendiğim bir oyuncu ve onunla çalışmayı çok isterim. Ne yazık ki menajerinden doğru düzgün bir cevap alamıyorum, her ne kadar Meryl Streep filmlerimle ilgileniyor olsa da. Bu filmdeki rolü ona önermemiştim ama bir filmimde rol almasını çok isterim. Bir Baltimoreluyu rahatlıkla canlandırabilir.

Oyuncu kadrosuna Johnny Knoxville'i de dahil ettiniz. "Jackass" hakkındaki görüşleriniz nedir?
"Jackass"e bayılıyorum! Bence bu "The Wire" - Baltimore'da çekilen ve uyuşturucu satıcılarıyla ilgili bir HBO dizisi- ile beraber Amerika'daki tek düzgün televizyon programı. Bence "Jackass"te "Pembe Flamingolar"dakine benzer bir ruh var. Bu nedenle Johnny Knoxville görür görmez beraber çalışmak istediğim birisi olmuştu. Müthiş bir mizah anlayışı var ve Baltimore'a, sanki burada doğmuş gibi, hemen uyum sağladı. Onunla çalışmak benim için çok keyifliydi.

Yine internet kaynaklı bilgilerden bahsediyor olacağız ama "Kirli Utanç"ı çekmeden önce nette fetişler üzerine araştırma yaptığınızı duymuştum. Bu doğru mu ve eğer böyle bir araştırma yaptıysanız ne gibi yeni şeyler keşfettiniz?
"Kirli Utanç"taki fetişlerin hepsini daha önce biliyordum. '70'lerde New York'taki "Hellfire" isimli bir seks kulübünde epey şeye tanıklık etmiştim ve buradan kalan anılarım bir bakıma bu filme kaynaklık etti. Yine de internette bir miktar araştırma yaptım, örneğin "yetişkin bebekler"le ilgili. "Kirli Utanç"ta da yüz kilonun üzerinde, "yetişkin bebek" olan bir erkek karakter var ve onun kıyafetini internet üzerinden aldık. İnternetten yüz kilo olan insanlar için bebek kıyafetleri alabiliyorsunuz. Ayrıca "ayı"larla ilgili biraz araştırma da yaptım. Ancak bu konuda yazılmış yeterli şey zaten vardı. Evet, filmi çekmeden önce internete kısmen de olsa başvurdum ve bu konuda işe yaradı.

Eski filmlerinizden de bahsedecek olursak; sanırım Divine ile film çekmeye başlamadan çok öncesinde de tanışıyordunuz. Glen Milstead'i Divine'a dönüştürmek ve şov dünyasına sokmak sizin fikriniz miydi?
Aslında film çekmeye başlamadan çok öncesinde tanıştığımızı söyleyemem. Divine lise yıllarında bizim mahallemize taşınmıştı. Resmi olarak tanışmamızdan yaklaşık bir yıl sonra beraber film çekmeye başladık. İlk filmlerimden birisi olan "Roman Candles"ta (1966 yapımı) Divine rol almaktaydı. Divine'ın bildiğiniz imajının tasarlanmasında David Lochary'nin ("Pembe Flamingolar"daki Raymond Marble) büyük katkısı olmuştu. David'in Divine'ın "drag queen" imajı için en büyük etki olduğunu söyleyebilirim, çünkü makyajını o yapmıştı. Divine lise yıllarındayken çok utangaç ve içine kapanık bir tipti. Çok fazla tartaklandığı için 18 yaşına gelinceye değin evinden pek dışarı çıkmamıştı. Yani filmlerden tanıdığımız Divine'dan çok farklıydı. Öyle zannediyorum ki bu dönemde biriken öfkesini Divine karakterini yaratmak için kullandı. Ortaya çıkan şey benim için Godzilla ve Jayne Mansfield'in karışımıydı.

The Avalanches birkaç yıl önce "Frontier Psychiatrist" isimli şarkısında "Polyester"den bir diyaloğu sample olarak kullanmıştı. Dinleme imkanınız oldu mu?
Sanırım bu şarkıyı dinlemedim. Genellikle telif hakları için bana danışmadıklarından bu tarz şeyleri dinlememeyi ümit ediyorum, çünkü kimsenin başına bela olmak istemem (gülüyor).

Bu soruya bağlantılı olarak düşünürsek, filmleriniz hâlâ popüler kültürü etkilemeye devam ediyorlar ve bir bakıma trash ve sanat sineması, avant-garde ve anaakım arasında bir köprü kuruyorlar. Bu konudaki fikirleriniz nedir? Film çekmeye ilk başladığınızda bu kadar fazla kişiye esin kaynağı olacağınızı düşünüyor muydunuz?
Bu durumla gurur duyuyorum. Video kaset veya DVD satan dükkanlara gittiğimde filmlerimle ilgilenen genç insanlar görüyorum, genellikle 20 yaş civarı kişiler. Bu yeni jenerasyonla arada kurabileceğiniz en sağlam köprü. Filmlerimin yenilenmiş kopyaları DVD'ler veya "box set"lerle piyasaya sürülüyorlar ve farklı bir mizah anlayışına sahip gençler onları keşfetmeye devam ediyorlar. Filmlerimin hiçbir ülkede büyük gişe başarılarına ulaştıklarını söyleyemem ama hemen her yerde keşfeden ve sevenler varlar. Belli ki Türkiye'de de.

Bence bir gün mutlaka Türkiye'ye gelmelisiniz. Burada da çok sayıda hayranınız var. Ayrıca Türkiye'nin popüler kültüründe yeni camp ikonları veya divalar yaratmak için fazlasıyla potansiyel de mevcut.
Bunu gerçekten çok isterim. Türkiye'ye daha önce hiç gitme imkanım olmadı ve görmediğim ülkeleri görmeyi çok istiyorum. Ancak Türkiye hakkında çok fazla şey bilmiyorum. Bu potansiyeli ne kadar iyi değerlendirebilirim, emin değilim. Sence de bu kişiler hakkındaki filmleri orada yaşayan ve Türkiye'nin bütün aşırılıklarını bilen birisinin çekmesi gerekmez mi? Eminim sen onlardan birisi olmalısın.

Size istediğiniz her türlü yardımı sağlayabilirim ama ne yazık ki bir yönetmen değilim.
Hayatım, herkes yönetmen olabilir. Bence bu filmi sen çekmelisin.

Peki, tavsiyenizi dikkate alacağım. Genellikle Russ Meyer, William Castle, Herschell Gordon Lewis, Andy Warhol gibilerini öncelikli esin kaynaklarınız olarak gösterirsiniz. Yeni kuşak yönetmenlerden heyecan verici işler yaptıklarını düşündüğünüz kimler var?
"Kahrolası" (Tarnation) geçen yılki favori filmimdi. İzleme imkanın oldu mu?

Evet, ben de bayıldım.
Gerçekten çok iyiydi. Bunun dışında Gaspar Noé'nin hayranı olduğumu söyleyebilirim. Todd Solondz, Todd Haynes, François Ozon, Bruce LaBruce gibi yönetmenlere de bayılıyorum. Ah, geçenlerde "Duvara Karşı"yı izledim ve çok beğendim. Hâlâ sık sık sinemaya gidiyorum. Filmleri evde izlemek yerine sinemada görmeyi tercih ediyorum. Şu dönem yönetmen olmak için çok ideal bir zaman. Herkes filmini çekecek yeni deli çocuğu bekliyor. Artık stüdyoların dikkatini çekmek için illa New York'ta, Hollywood'da veya Amerika'da olmak gerekmiyor.

Filmleri hâlâ sinemada izlemeyi tercih ettiğinizi söylediniz ama evde arkadaşlarınızla film izlemek de sizin için özel olsa gerek. Zamanında, yeni tanıştığınız insanlara Joseph Losey'in "Boom!"unu izleterek arkadaş olup olamayacağınızı test ettiğinizi söylemiştiniz.
Evet, bu doğru. Beğendiğim filmleri insanlarla paylaşmayı seviyorum. Her yıl Maryland Film Festivali'nde seçtiğim bir film gösteriliyor ve ben de sunum yapıyorum. Önceki yıllarda Gaspar Noé'nin filmlerini, Armando Bo'nun-ki kendisi için Arjantin'in Russ Meyer'i diyebiliriz- "Fuego"sunu, "Clean, Shaven"ı veya "Zor Günler"i (Hundstage) gösterdim. Bu yıl yine çok ilginç bir Fransız filmi göstereceğim. Orijinal ismi "İki Başlı A.cık" (La Chatte à deux têtes) ama Amerika'da "Porn Theater" adıyla gösteriliyor. İzlemiş miydin?

Maalesef hayır.
Ah, gerçekten çok iyi bir film. Bence görmelisin.

Geçtiğimiz yıllarda ilk dönem filmlerinizin bazıları onarılmış kopyalarla DVD formatında piyasaya sürüldüler. "Multiple Maniacs" ve "Mondo Trasho" için böyle bir şans var mı?
"Multiple Maniacs" olabilir, New Line'ı bu konuda ikna etmeye çalışıyorum. "Mondo Tarsho" ise mümkün değil çünkü bu filmde kullanılmış olan şarkılarla ilgili sorunlar var. Ancak kısa zaman içerisinde olmasa bile "Multiple Maniacs" olabilir. Bu yıl sonbaharda senaryosu kitap olarak basılacak.

Bu harika bir haber.
Teşekkürler. Aynı kitapta "Female Trouble" ve "Saç Spreyi"nin de senaryoları olacak. Kitabın adıysa "An Odd Triple Feature".

2006'da gösterime girmesi beklenen "Saç Spreyi"nin yeniden çevrimi hakkında ne düşünüyorsunuz?
Aslında filmi çekmekte olanlar bu konuda bana danışmadılar. Tiyatrodaki uyarlaması gerçekten müthiş bir deneyimdi ve çok başarılı oldu. Şimdiyse "Cry-Baby"nin Broadway versiyonu için hazırlıklar yapılıyor. Ama "Saç Spreyi"nin yeniden çevrimi benim için hâlâ bir gizem. Basına bu projeyle ilgili ne düşündüğümü söylemeden önce filmi yapanların benimle iletişime geçmelerini bekleyeceğim.

Sizinle bugün röportaj yapacak olan başka bir meslektaşımla, ki kendisi aynı zamanda yakın bir arkadaşımdır (Yeşim Tabak) bir "Pembe Flamingolar" grubumuz var. Her yılın aynı günü, aynı arkadaş grubuyla toplanıyor ve filmi tekrar izliyoruz.
Bu çok şeker, teşekkürler. "Pembe Flamingolar" üzerinden zaman geçtikçe ve tekrar tekrar izlendikçe değeri artan bir film. Sizler için de eminim öyle olmuştur. Bunu duyduğuma çok memnun oldum. Sizler için Noel gibi olmalı. Biliyor musun, ben de her yıl Noel partimde filmde anüsüyle şarkı söyleyen adamı görüyorum. Ne yazık ki kasları artık eskisi kadar iyi çalışmıyor.

Yıldızı parlayan ülke

Uzun süre Uzakdoğu sinema endüstrisinin atan kalbi olan Hong Kong'un nabzı giderek yavaşlarken, gençliğiyle kanlı canlı Kore sineması tahtı devralmaya hazırlanıyor. Festivalin bu seneki ülke sineması bölümünün konuğu olmaları bu yüzden çok isabetli bir karar. ENGİN PALABIYIK

Ülkeden çıkan "İhtiyar Delikanlı" (2004) ve "Karanlık Sırlar" (2003) gibi filmler festivallerde ödüller kazanıp dünya çapında gösterime girme fırsatı bulurken, "Il Mare" (2000) gibi başarılı romantik hikayeler Sandra Bullock ve Keanu Reeves gibi yıldızların dikkatini çekerek Hollywood'a transfer oldu bile. Bu işte bir iş yok, Kore sineması gerçekten giderek daha heyecan verici hale geliyor. Festivalin Kore sinemasına ayrılmış bölümünün kuşkusuz en çok ilgi çekecek filmi, "İhtiyar Delikanlı" ile ülkemizde de kendine bir hayran kitlesi oluşturan Park Chan-wook'un yönettiği "Haklı İntikam" (2002). İşinden kovulan sağır ve dilsiz bir adamın, organ nakline ihtiyacı olan kızkardeşi uğruna organ mafyasına bulaşmasını anlatan film, dokunaklı bir drama olarak başlayan bir şiddet ve intikam hikayesi. Chan-wook'un sosyal bir problemi işleme niyeti bol kanın içinde boğulsa da, yönetmenin hayranları filmden memnun ayrılabilirler. Öte yandan, Venedik Film Festivali'nde birçok ödül toplamış olan "Vaha" (2002), şiddetiyle değil, kahramanlarının başına gelen uçlardaki haksızlıklarla kendini derinin altına işleyebilen bir drama. Engelli bir genç kız ve zekası pek parlak sayılmayacak bir gencin aşkını konu alan film, rahatsız edici olduğu kadar duygusal bir hikayeyi ustalıkla peliküle aktaran Lee Chang-Dong'un üçüncü uzun metraj çalışması. Etkisinin akıllardan çıkmaması olası. Bölümün kaçırılmaması gereken bir diğer yapımı, patlamaya hazır bekleyen yönetmen Bong Joon-ho'nun "Cinayet Günlüğü" (2003). Tecavüz ettiği kurbanlarını öldüren bir seri katili takip eden iki polisin etrafında dönen filmin konusu, 80'lerin ortasında Kore'yi sallayan gerçek bir hikayeye dayanıyor. Katilin henüz yakalanmamış olması da tüyleri iyice ürpertmiyor değil. İçerdiği kara mizaha rağmen yoğun gerilimini koruyan "Cinayet Günlüğü", ilk filmi "Flandersui gae" (2000) ile haklı olarak parlayan Joon-ho'yu takip edilmesi farz yönetmenler listesine sokmamıza yetti. Suç diyarlarında dolaşan bir diğer film, usta yönetmen Im Kwon-taek'in "Aşağılık Adam"ı (2004). Yaptığı usulsüzlüklerle refah basamaklarını tırmanan bir gangsteri hızlı tempolu bir hikayenin merkezine koyan Kwon-taek, yer yer rotasını kaybeden, sosyal yankılara haiz bir suç filmine imza atmış.

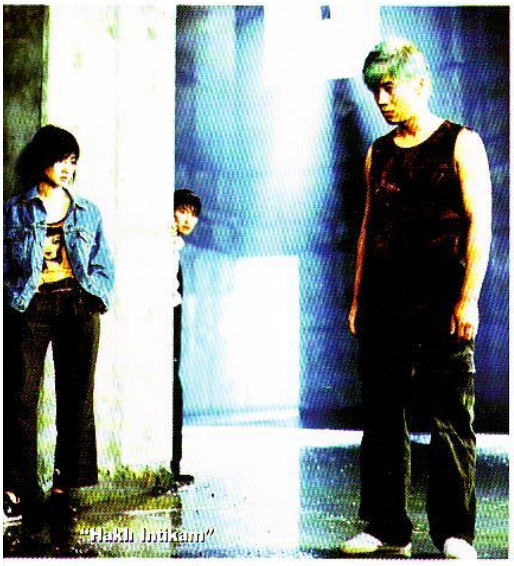
"Haklı İntikam"

Vietnam'daki savaş esnasında gizli göreve çıkan Koreli bir bölüğün iç dünyasını masaya yatıran "R-Noktası" (2004), savaşın korkunçluğunu yalın olduğu kadar çarpıcı bir dille anlatan bir gerilim. Askerlerle birlikte çıkılan alengirli yolculuk, güçlü karakterizasyonlar ve seyirciyi içine çeken bir atmosferle desteklenen sağlam bir sinema deneyimine dönüşüyor. Savaştan temellenen bir başka yapım olan "Silmi Adası" ise, Kore'de tüm zamanların en çok hasılat yapan ikinci filmi. Kuzey Kore başbakanına suikast yapmak üzere görevlendirilen eski mahkumlardan kurulu bir cinayet timinin kimliklerinin silinmesini ve Silmi Adası'nda öldürmeye programlanmalarını konu alan film, 1968'de geçen gerçek bir hikayeyi anlatıyor. Entrikalı hikayesi kadar zorlu yapım aşamasıyla da ses getiren "Silmi Adası", 50 milyonluk nüfusa sahip Güney Kore'de 11 milyondan fazla seyirci çekmiş. Bölümün son büyük yapımı, hafif bir eğlencelik arayanlar için ideal olan fantastik aksiyon filmi "Arahan" (2004). Dövüşmekten çekinen çıtkırıldım bir polisin, modern hayatta tutunmaya çalışan doğaüstü güçlere sahip Yedi Usta'dan eğitim almasını, akabinde kötü güçlerle girdiği savaşı anlatan film, yoğun mizahı ve iyi çekilmiş aksiyon sahneleriyle hoş bir seyirlik.

Festivalin Uluslararası Yarışma bölümündeki "Tehlikeli İlişkiler" uyarlaması "Gizli Skandal" (2003) ile birlikte bu seneki festivalde güçlü bir temsile sahip olan Kore sineması, kesinlikle ilgiyi hak ediyor.

Kim Ki-Duk

Geçtiğimiz yıl önce Berlin, daha sonraysa Venedik Film Festivali'nde, iki farklı filmiyle En İyi Yönetmen ödülüne layık görülen KIM KI-DUK, 24. İstanbul Film Festivali'nin Kore sinemasına ayırdığı bölümün konuğu... Aşağıdaki yazıda kendisiyle e-mail yoluyla yaptığımız röportajı da sunuyoruz. ENGİN ERTAN

1960 doğumlu Kim Ki-Duk, '90'lı yılların ikinci yarısından bu yana çektiği filmleriyle anavatanı Güney Kore'de ilgi gören bir yönetmen. Paris'te aldığı güzel sanatlar eğitimi sonrasında (o yıllarda geçimini yaptığı resimleri satarak sağlıyormuş) sinemaya geçen Ki-Duk'un ilk uluslararası çıkışınıysa, 2000 yılında Venedik Film Festivali'nde gösterilen "Seom" ile yaptığını söyleyebiliriz. İçerdiği kimi grafik şiddet sahneleriyle tepki çeken, hatta gösterimi sırasında kimi seyircilerin fenalaşmasına sebep olan bu filmin ertesinde Ki-Duk'un yeni filmleri başka önemli uluslararası festivallerden davet almaya başladı. Geçtiğimiz yıl yine İstanbul Film Festivali çerçevesinde gösterilen "İlkbahar, Yaz, Sonbahar, Kış... ve İlkbahar" (Bom yeoreum gaeul gyeoul geurigo bom) ise Türk sinemaseverlerin Ki-Duk ile ilk tanışmasıydı.

Bu yılki festivalin programında yer alan, yönetmenin imzasını taşıyan filmlerden ilki "Fedakâr Kız" (Samaria). Film hayallerini gerçekleştirmek, yani Avrupa'ya bir uçak bileti almak için sıradışı bir yöntem izleyen Jae-yong ve Yeo-jin'i seyirciye tanıtarak başlıyor. Henüz lise çağında olan bu genç kızlardan Jae-yong yetişkin erkeklerle yatmakta, Yeo-jin ise onun bağlantılarını sağlamakta. Ancak beklenmeyen bir olay sonrasında kızlar arasındaki roller değişiyor ve film de üç ana başlığa ayrılıyor. Ki-Duk'un resimsel bir görsellikten ziyade, karakterlerine odaklanmak için ekseriyetle yakın planları tercih ettiği bu film için modern bir melodram da diyebiliriz. Film Ki-Duk'a geçtiğimiz Berlin Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülünü kazandırmıştı.

"Boş Ev" (Bin-jip) ise yönetmenin görece sakin filmlerinden. Bu sefer uzun tatillere çıkmış yabancıların evlerine izinsiz şekilde giren ve bu boş evlerde konaklamanın ötesinde bozuk eşyaları tamir etmek, temizlik yapmak gibi servisler de sunan genç bir erkek baş karakter var. Ancak bir gün kocasından dayak yiyen bir ev kadınıyla karşılaşıyor ve onu da yanına katıyor. Diyaloğa çok az yer verilen, daha ziyade görüntüler ve müzik üzerinden ilerleyen bu ilginç deneyim, seyircide neredeyse meditatif bir etki bırakıyor. Soundtrack'te Natasha Atlas'ın baskın şekilde yer alması da ilginç. Ki-Duk'un "Boş Ev"le Venedik Film Festivali'nden En İyi Yönetmen ödülüyle dönmüş olduğunu da hatırlatalım.

Bir yönetmenin aynı yıl hem Berlin, hem de Venedik Film Festivallerinden En İyi Yönetmen ödülüyle dönmesi çok nadir, hatta belki de ilk kez gerçekleşen bir durum. Son yıllarda özel olarak sizin veya genel olarak Güney Kore sinema-

Kim Ki-Duk

sının topladığı ilgi üzerine ne düşünüyorsunuz?
Ödül kazanmak benim için memnuniyet verici bir şey ancak dürüst olmak gerekirse aynı yıl bu iki festivalden ödülle dönmeyi ben de beklemiyordum. Şimdi daha da iyi filmler çekmem gerektiğini düşünüyorum. Yine de esas önemli olan ödül kazanmak amacıyla değil, kalbimi dinleyerek film çekmek. Son dönemde Pusan başta olmak üzere Kore'deki uluslararası film festivalleri ülkemizin sinemasının dünyada da dikkat çekmesini sağladılar. Bu festivaller Kore filmlerinin yabancı insanlara ulaşması ve bizlerin de yabancı yönetmenlerle iletişime geçmesi için gerekli ortamı yaratıyorlar. Bu ortam benim de filmlerimi çeşitli uluslararası festivallere sunmam açısından imkanlar sağlıyor ve sonuç olarak yarışmalara katılıp bu ödülleri kazanabiliyorum. Umarım ileriki yıllarda daha çeşitli Kore filmleri uluslararası festivallere çağırılırlar.

"Seom" ile Venedik'teki seyircileri şaşırtmanızın üzerinden fazla zaman geçmedi. Ancak son dönem filmlerinize bakınca şiddetten ziyade iç huzurla ilgileniyor gibi gözüküyorsunuz.
Evet, "İlkbahar, Yaz, Sonbahar, Kış... ve İlkbahar"dan bu yana değiştim. Artık eski öfkem kayboldu ve şu an daha ziyade insanları ve toplumu anlamaya çalışıyorum. Bu ruh halinin daha ne kadar devam edeceğini bilmiyorum ama öyle sanıyorum ki bir süre daha iç huzura yoğunlaşan filmler çekmeye devam edeceğim. Anlamak ve yanlış anlaşılmak arasındaki duygular üzerine bir süre daha kafa yoracağa benziyorum.

Bir dönem kendinizi gerilla tarzı film çeken bir yönetmen olarak tanımlıyor ve düşük bütçeyle, sınırlı iş gününde çalışmaya özen gösteriyordunuz. Kimi filmlerinizde sınıf farklılıkları ve ekonominin öne çıkan temalar olduğunu söyleyebiliriz. Film çekme tarzınız ve bu temalar arasında bir bağlantı olduğunu düşünüyor musunuz?
Çok küçük yaşlardan itibaren çalışmaya başladım ve hayatımı genellikle az miktarda parayla sürdürmeye çalıştım. Başka bir deyişle hep tutumlu olmaya özen gösterdim. Babam insanların hayatları boyunca çalışmaya devam etmeleri ve tutumlu olmaları gerektiğini söylerdi. Onun tavsiyesini dikkate aldım ve sonunda bu benim yaşam tarzım oldu. Bu nedenle az sayıda iş gününde ve düşük bütçeyle çalışmak benim için sorun olmuyor. Bu ülkede genellikle anaakım veya anaakım dışı gibi sınıflamalara tabi tutuluyorum ama buna bağlı olarak değerlendirilmek hoşuma gitmiyor.

Çoğu filminizde fazla diyalog yer almıyor, hatta bazen dilsiz karakterlere yer veriyorsunuz. Diyalog merkezli, konuşkan filmlere karşı bir tavrınız olduğunu söyleyebilir miyiz veya sinemayı resimler yoluyla yapılan bir meditasyon gibi gördüğünüzü?
Bence insan bedeni ve ifadeleri düşüncelerinin ve duygularının çoğunu dışa vuruyor. Bu nedenle "kelime"nin bize verilmiş ekstra bir hediye olduğunu düşünüyorum. Karakterlerimin konuşmayı tercih etmemelerinin ve çoğunlukla sessiz kalmalarının nedeni, kelimelere güvenmemeleri veya bedenlerinin kendilerini ifade etmek için yeterli olduğunu düşünmeleri. Onlar hissiz insanlar değiller. Benim için ağlamak ve kahkaha en güzel "kelime"ler.

Resim alanında bir geçmişiniz var bu "Seom", "İlkbahar, Yaz, ..." veya "Boş Ev" gibi filmlerinizde belli oluyor. Ancak bu filmlerle karşılaştırıldığında "Fedakâr Kız" veya "Nabbeun namja" daha az resimsel, mekan veya atmosferden ziyade karakterlere odaklanan filmler olarak dikkat çekiyorlar. Siz filmografinizde böyle bir ayrım yapıyor musunuz?
Evet. Bazı filmler daha ziyade mekana, bazı filmlerse daha ziyade karakterlere ihtiyaç duyarlar. Yine de bir ayrım yapmanın çok kolay olduğunu düşünmüyorum. Genellikle filmlerimi anlık hislerim doğrultusunda çekiyorum. Her şeye rağmen filmlerimin üç kategoriye ayrıldıklarını söyleyebilirim; ilk olarak karakter merkezli yakın plan filmler, örneğin "Nabbeun namja" gibi. İkinci olarak insanı doğanın bir parçası olarak kabul eden plan sekans filmler, örneğin "İlkbahar, Yaz, ..." gibi. Son olarak da insanı doğanın içinde gösteren genel plan filmler. Buna örnek olaraksa "Suchwiin bulmyeong"u gösterebilirim.

"İlkbahar, Yaz, ..."da sizi resim yaparken de gördük. Hâlâ resim yapmaya devam ediyor musunuz?
Hayır, film çekmek o kadar çok zamanımı alıyor ki resim yapmaya vakit bulamıyorum. Bu nedenle filmlerde kullanabileceğim resimler yaparak bu ihtiyacımı kapatmaya çalışıyorum. Yine de filmlerimi resim gibi tasarladığımı söyleyebilirim. Gün gelir de film çekemez olursam, o zaman tekrar resim yapmaya başlayacağım.

"Fedakâr Kız" içeriği nedeniyle kimi insanları provoke edebilecek bir film. Bu filmle toplumun yerleşik ahlak anlayışına saldırdığınızı söyleyebilir miyiz?
Toplumun ahlak anlayışına saldırdığımı söyleyemem. "Fedakâr Kız" daha ziyade topluma farklı sorular yönelten ve değişik bakış açıları sunan bir film. Bazen toplum tarafından kabul edilmiş değer yargılarının uzağında kaldığımı söyleyebilirim. Kendi duygu ve düşüncelerimi de filmlerimde ifade ediyor ve bir bakıma insanlara "böyle de olabilir mi?" diye sormaya çalışıyorum. İnsanların hayalgücü sınırsız. Ben de her zaman farklı bir şeyler hayal etmeye ve bunu kendi gerçekliğim dahilinde filmlerimde realize etmeye çalışıyorum.

Bazı filmlerinizin Güney Kore'de kadınlardan, özellikle feministlerden negatif tepkiler aldıklarını duymuştum. Bunun nedeni olarak filmlerinizde kadınların maruz kaldıkları durumlar ve seks ile şiddeti birarada resmedişiniz gösteriliyordu. Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Diğer yandan "Boş Ev" bu argümanların karşısında yer alıyor gibi, zira baş karakterlerinizden birisi şiddete maruz kalan ve kaçmaya çalışan bir ev kadını.
Feministlerden negatif tepkiler aldığımı düşünmüyorum. Bence esas sorun, filmlerimin geleneksel Kore sinemasının değer yargılarıyla değerlendirilmesi ve bu filmlere yeterince iyi anlaşılmaları için gerekli zamanın verilmemiş olması. Kore'de gerçek anlamıyla feminizmin varlığına da inanmıyorum ve bence esas karmaşık olan benim farklı tarzdaki filmlerimi yargılayış şekilleri. Yine de filmlerimin bu şekilde tartışılıyor olması önemli. Kore toplumunda kadınlar çok büyük acılar çektiler ve benim filmlerim de bu konuya değiniyorlar. Bu kitlelerin filmlerime karşı saldırgan ve önyargılı yaklaşımalarını ve bir gün gerçek anlamlarını görebilmelerini diliyorum.

Filmleriniz Batı ülkelerinde genellikle dinsel bir çözümlemeye tabi tutuluyor ve bu noktada budizm ve mistisizm öne çıkıyor. Yine de bu kimi Batılı seyirciler için anlaşılması çok kolay bir analiz değil. Siz filmlerinizin bu şekilde okunmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
Film çekerken Batılı veya Doğulu izleyici tarafından nasıl algılanacağını fazla önemsemiyorum. Daha ziyade hayatımdaki çelişkiler üzerine kafa yoruyorum. Bazen teolojik veya mistik unsurlar öne çıkıyorlar ama bu, şu an için benim hayatımda hissettiğim çelişki ve ıstıpların bir sonucu. İnsanlar bu acıyı anlayabildikleri takdirde filmlerimi sevebilirler. Koreli izleyicilerin bir kısmı da filmlerimle bu şekilde ilişki kurabildiler, bazıları içinse bu hiç mümkün olmadı. Sanırım filmlerimi bütünüyle anlamaları için seyircilerin insan hayatı ve insan doğasını da anlamaları gerekiyor.

festival

Gregg Araki

"Aslında hiçbir yere gitmemiştim."

Dört yıllık bir aradan sonra, ilk gösterimi geçtiğimiz Sundance Film Festivali'nde yapılan "Tenin Gizemi" (Mysterious Skin) ile tekrar karşımıza çıkan GREGG ARAKI an itibarıyla yılın en beğenilen filmlerinden birisine imza atmış bulunuyor. Festival programının en iyilerinden birisi olarak dikkat çeken bu filmi kaçırmamanızı öneriyor ve yönetmenle yaptığımız röportajı sunuyoruz. ENGİN ERTAN

Doksanlı yıllarda çektiği "The Living End", "Tam Anlamıyla Düzülmüş", "Kıyamet Kuşağı", "Nowhere" gibi filmlerle kendine has bir hayran kitlesi kazanmış olan Gregg Araki, festival seyircisinin yabancı olmadığı bir isim. 1999 yapımı "İkisini de Sevdim"den (Splendor) bu yana uzak kaldığımız yönetmen, 2004'te tamamladığı "Tenin Gizemi" (Mysterious Skin) ile sıkı bir geri dönüş yaptı. Scott Heim'ın aynı adlı romanından uyarlanan film, iki genç erkeğin çocukken yaşadıkları travmatik olayların izlerini sonraki hayatlarında nasıl taşıdıklarını konu almakta. Neil, henüz sekiz yaşındayken erkeklere ilgi duyduğunu yeni yeni keşfetmektedir. Bu yıllarda oynadığı beyzbol takımının koçuyla cinsel boyutu da olan bir ilişki yaşar. Yeniyetmelikten yetişkinliğe adım attığı günlerde hâlâ koçundan gördüğü sevgi ve şefkatin bir benzerini aramakta ve bu ihtiyacını para karşılığı beraber olduğu orta yaşlı erkeklerle gidermeye çalışmaktadır. Aynı okulda okuduğu yaşıtı Brian ise yine sekiz yaşındayken uzaylılar tarafından kaçırıldığına inanmaktadır. Kendisini bütünüyle bu konuya adayan genç erkek, çocukluğundaki kayıp parçayı bulmaya kararlıdır. Garip şekilde bu arayışında Neil'ın kendisine yardımcı olacağına da emindir.

Araki tüm bir oyuncu kadrosundan birinci sınıf performanslar aldığı ve beklediğimiz şekilde müthiş müziklerle süslediği filminde, pedofili temasını da hassas ve özgün şekilde ele alıyor. Yönetmen önceki filmlerinden alışık olduğumuz aşırılıklara ağırlık vermezken, yer yer kendine has bir mizah duygusu yakalamayı da beceriyor. Sonuçta ortaya çıkan kesinlikle yılın en iyi filmlerinden birisi. Bizce kaçırmamanızda yarar var.

Gregg Araki

Scott Heim'ın romanını okuma imkanım olmadı ancak kimileri romanın filme oranla çok daha grafik ve açık saçık olduğunu iddia etmekteler. Uyarlamayı yaparken bu anlamda bir yumuşama hedeflediniz mi?

Bilinçli olarak metni yumuşattığımı söyleyemem. Amacım romanı perdeye olabilecek en sadık ve dürüst haliyle taşımaktı. Orijinal hikayeyi çok seviyordum, benim için çok güçlü ve duygusal açıdan yıpratıcıydı. Bu nedenle mevcut anlatıyı, içeriğini, tonunu ve ruhunu kaybetmeden 100 dakikalık bir filme aktarmak öncelikli hedefim oldu.

Geçtiğimiz yıl "Canım Babacığım" ve "The Woodsman" gibi filmlerle pedofili yeniden sinema çerçevesinde tartışılan bir temaydı. Siz yaklaşımızın bu veya yıllar boyunca aynı konuyu işlemiş diğer filmlerden hangi yönleriyle ayrıldığını düşünüyorsunuz? "Tenin Gizemi"nin pedofiliyi onayladığını söylemek imkansız ama yargılamak gibi bir niyetiniz de yok gibi.

Scott'ın romanıyla ilgili en çok takdir ettiğim şeylerden birisi yoğunluğu ve derinliği. Bütün karakterlerin katmanları var ve hepsi gerçek insanlar. Siyah-beyaz şeklinde ayrılmış karton stereotipler veya alışılmış anlamda iyi ve kötü değiller. Bu benim için yaşadığımız dünyanın çok daha dürüst resmedilmiş bir şekli. Diğer yandan "Tenin Gizemi"nin pedofili üzerine bir film olduğunu söyleyemem. Daha ziyade çocuklukta yaşanan bu büyük travma ve onsekiz yaşındaki iki genç erkeğin ayrı duygusal yolculukları, yaşadıklarıyla nasıl baş ettikleri ve maruz kaldıkları duygusal hasarı nasıl onarmaya çalıştıklarıyla ilgili.

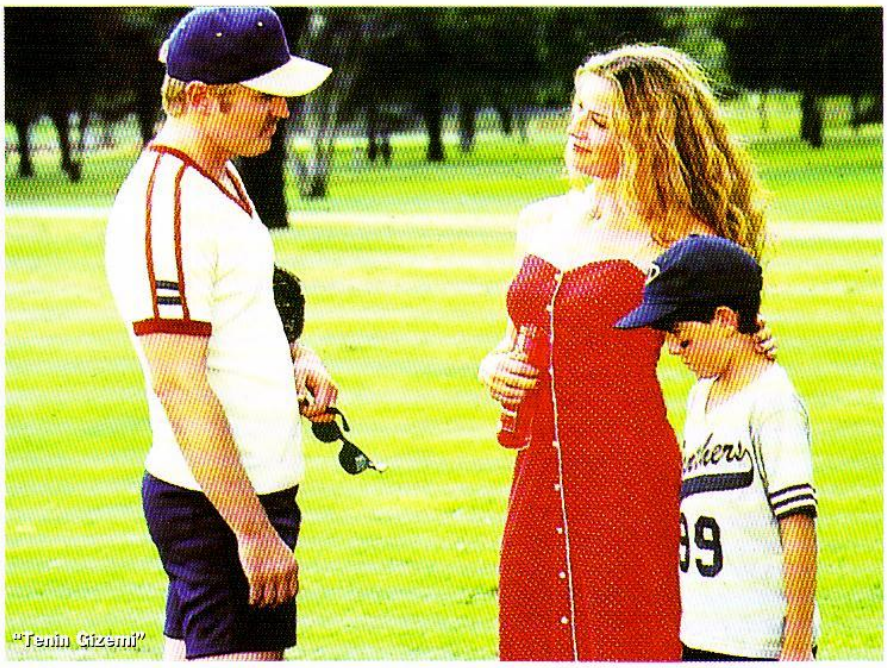

"Tenin Gizemi"

Filmde birbirine paralel olarak giden iki anlatı var, Neil ve Brian'ın dış sesleri. Romanın yapısı nasıldı?

Bu paralel anlatı yapısı bütünüyle kitaptan alınmış bir şey. Daha ziyade Brian ve Neil'ın hikayesi. Kitap ise öznel birinci kişi ağzıyla yazılmış bir metin ve sadece Brian ve Neil'ın değil, başka karakterlerin de günlük tarzı yazılmış hikayelerini barındırıyor. Ancak bu parçalar da, tıpkı filmde olduğu gibi, Brian ve Neil'ın hikayeleriyle kesişiyorlar. Bence filmin iki farklı anlatıcıya sahip olmasının getirdiği güzellik, anlatıyı daha zengin ve derinlikli hale sokması. Sadece birisinin hikayesini anlatsam ortaya çıkan film olayların iç yüzünü daha az yansıtır ve sonuçta bu kadar

güçlü olamazdı. Bu iki karakterin birlikteliği ve zıtlığı; yin ve yang, karanlık ve aydınlık gibi. Neil ve Brian'ın hikayelerinin birlikteliği filme bu gücü veriyor.

Dört yıllık bir aradan sonra çektiğiniz "Tenin Gizemi" bir bakıma geri dönüş filminiz. Ne kadar zamandır bu proje üzerinde çalışıyordunuz?
İnsanların "Tenin Gizemi"ni geri dönüş filmim olarak görmeleri gerçekten ilginç. Aslında hiç bir yere gitmemiştim. Bu süre içerisinde farklı projeler üzerinde çalışıyordum ve ne yazık ki bu filmlerden hiç birisi tamamlanmadı ve gösterilemedi. Bu nedenle bir süre ortadan kaybolmuş gibi oldum. Arada MTV için planlanan bir dizi için pilot bölümü yönettim ve sonuç gerçekten iyiydi. Ancak bir pilot bölüm diziye dönüşmediğinde çoğu kişiye ulaşamıyor ve ortadan kaybolmuşsun izlenimi uyanabiliyor. "Tenin Gizemi"ne dönersek, bu projeye kendimi adamam ve tamamlamam arasında geçen zaman iki-üç yıldı.

"Splendor" daha ziyade bir Gregg Araki filminin anaakım versiyonu gibiydi ve açıkçası kimi hayranlarınızda hayal kırıklığına yol açmıştı. "Tenin Gizemi" ile bağımsız köklerinize döndüğünüzü söylemek mümkün mü?
İnsanlar "Tenin Gizemi" veya "Splendor"ı daha çok veya daha az beğenebilirler. Bir yönetmen olarak filmlerinizin nasıl yorumlanacağı üzerinde ne yazık ki kontrolünüz yok. Açıkçası "Splendor" da bağımsız olarak finanse edilmiş bir filmdi. Elbette hedeflediği şeyler önceki filmlerimden veya "Tenin Gizemi"nden daha farklıydı. Örneğin o kadar karanlık bir tona sahip değildi. Ancak "Splendor"ı önceki filmlerim veya "Tenin Gizemi" ile karşılaştırmanın pek doğru olduğunu düşünmüyorum.

"Tenin Gizemi" önceki filmlerinize oranla fazla "aşırı" değil ancak yine de kendine has bir mizah duygusuna sahip. Bu filmin kariyerinizde bir değişime denk düştüğünü söylemek mümkün mü?
"Tenin Gizemi"ne bir bütün olarak baktığınızda diğer işlerimden ayrıldığını söylemek mümkün. Daha ciddi ve melankolik bir film. Aslında bu tarz anlar önceki filmlerimde de vardı. Esas amacım kitaba sadık kalmaktı, çünkü bendeki etkisi çok derin ve uzun süreli olmuştu. Bu anlamda kariyerimde bir farklılığa denk düştüğünü söyleyebilirim. Diğer yandan "Tenin Gizemi"nin tematik ve atmosferik olarak önceki filmlerimle paylaştığı pek çok şey de var. Bunun en önemli nedeni Scott ve benim benzer zevklere ve ortak duyarlılıklara sahip olmamız. Her ikimiz de müzikten yaratıcılık sürecinde faydalanıyoruz ve aynı grupları dinliyoruz. Ayrıca ilgimizi öncelikle toplumun dışında kalmış karakterler çekiyorlar. Tüm bunlara baktığımda "Tenin Gizemi"nin bana cuk oturan bir film olduğunu söyleyebilirim. Bir meydan okuma sayılabilecek kadar farklı, diğer yandan özünde hayatım boyunca ilgilendiğim ve önem verdiğim her şeyi barındıran bir film.

Filminizin soundtrack'i, tıpkı önceki işlerinizde olduğu gibi, müthiş. Bu sefer tema müziği için Harold Budd ve Cocteau Twins'in kurucu elemanlarından Robin Guthrie ile çalışma imkanınız oldu. Sanırım bu Guthrie'nin film müziği alanındaki ilk çalışmasıydı. Bu birlikte çalışma süreci nasıl gündeme geldi?
Harold Budd ve Robin Guthrie'nin yıllardır hayranıyım. Tıpkı Scott gibi ben de yazarken sürekli kulaklıkla müzik dinlerim ve müzik benim yaratıcılığımın öncelikli kaynağıdır. Bu tarz müzik, hikayenin düşsel ve esrik yönünü öne çıkartmaya yarıyor. Tema müziği için bir besteciyle anlaşmamız gerektiğinde "Şansımızı Harold ve Robin ile deneyelim", diye düşündüm. Kabul edeceklerine yıllarca düşünsem inanmazdım. Bu adamlar benim için tanrıdan farksızlar. Bu nedenle "Evet", diye cevap verdiklerinde gerçekten çok heyecanlandım. Bu benim için gerçeğe dönüşmüş bir hayal. Film için besteledikleri müzik de tek kelimeyle muazzam ve insanı incitebilecek derecede güzel. Hiç bıkmadan tekrar tekrar dinleyebilirim ve bu fon müziği olmanın çok ötesinde, adeta filmin gerçek kalbi ve ruhu.

Sizin müzik yazarlığı geçmişiniz de var. Son on yıl içerisinde alternatif müzik piyasası Dream Pop ve Shoegazer akımlarından ziyadesiyle elektronik müziğe doğru kaydı. Her ne kadar "Tenin Gizemi" belirli bir dönemde (1981'de başlayıp 1991'e kadar uzanıyor) geçiyor olsa da, siz eski favorilerinize sadık gibisiniz. Filmde sizin için adeta alemetifarika olan grupların şarkılarını duyuyoruz; Curve, Ride, Slowdive, vd. Soundtrack'teki şarkılara bakınca, Sigur Rós görece yeni bir favoriniz olarak dikkat çekiyor. Tüm bunları göz önüne aldığınızda, filminizin soundtrack'i için şarkıları nasıl seçtiniz?
Filmde çalan şarkıların hepsini çok seviyorum çünkü benim o yıllardaki favorilerim. Öykünün büyük kısmı 1991 yılında geçmekte ve bu İngilizlerin Shoegazer akımının doruk noktasıydı. Daha önce söylediğim gibi, Scott da müzik dinleyerek yazmayı tercih ediyor ve aynı grupları seviyoruz. Dolayısıyla o da romanı yazarken bu grupların şarkılarını dinliyormuş. Filmin düşsel, bu dünyaya ait değilmiş gibi duran, melankolik havası da bu şarkılardan kaynaklanmakta. İlginç şekilde bu tarz bir yeniden doğuş yaşıyor. Sadece Sigur Rós değil, Auburn Lull veya Explosions in the Sky gibi Amerikalı gruplar da varlar. Müzik benim için her zaman öncelikli olacak, sevmekten asla vazgeçmeyeceğim bir şey. Filmlerimin hikayeleri, ele aldıkları temalar, atmosferleri, ruh halleri, yansıttıkları duygular ve dünya görüşü hep dinlediğim müzikten besleniyor. Eğer "Kıyamet Kuşağı" benim Nine Inch Nails'im idiyse, bir bakıma agresif bir film, "Tenin Gizemi" de benim Cocteau Twins ve Slowdive'ım. Karanlık bir güzelliğe ve şiirselliğe sahip bir film.

KAÇIRMAYIN

AYIN SAKLI YÜZÜ

(La Face cachée de la lune)

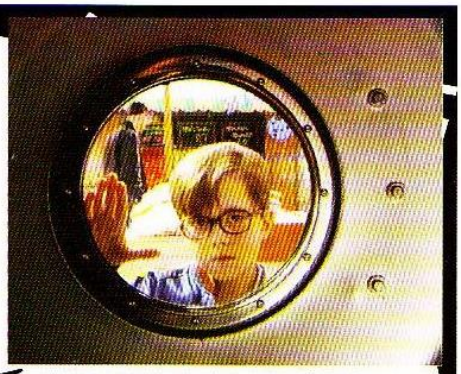

"Le Confessionnal" ve "Possible Worlds" gibi sahane filmleriyle tanıdığımız ve hayran olduğumuz Kanadalı tiyatro yönetmeni Robert Lepage, kendi oyunu "Ayın Saklı Yüzü"nü sinemaya uyarlarken, tıpkı sahnede olduğu gibi iki başrolü birden üstlenmiş. Bunlar Philippe ve André isminde iki erkek kardeş. Philippe doktora tezini bir türlü tamamlayamayan, kafayı uzaylılara takmış, mutsuz bir orta yaşlı erkek. André ise tanınmış ve başarılı bir hava durumu sunucusu. Yıldızları hemen hiç barışmamış bu iki kardeş, annelerinin ölümü sonrasında tekrar biraraya geliyorlar. Lepage, tıpkı diğer filmlerinde olduğu gibi, "Ayın Saklı Yüzü"nde de sinemasal anlatım araçlarını mümkün olduğunca zorluyor. Sonucta ortaya çıkan yaratıcı ve yer yer büyüleyici bir görsel deneyim. Üstelik karşımızdaki Lepage'in önceki işlerine oranla çok daha komik ve eğlenceli bir film. Farklı bir sinema ve hepsinden önemlisi iyi bir film izlemek isteyenlerin mutlaka görmeleri gerek. "Ayın Saklı Yüzü" 2004'teki Berlin Film Festivali'nde Panorama bölümünde gösterilmiş ve haklı bir FIPRESCI ödülü kazanmıştı. **(E.E.)**

Bruce LaBruce

"Avangart tanımı daha doğru"

Seksenli yılların ikinci yarısından bu yana ses getiren filmlere imza atan BRUCE LABRUCE, ilk kez İstanbullu sinemaseverlerin karşısında. Festivalin "Mayınlı Bölge"sine "Pembe İmparatorluk" (The Raspberry Reich) isimli filmiyle konuk olan yönetmenle telefonda filmi üzerine konuşma imkanı bulduk. ENGİN ERTAN

Nihayet ülkemizde bir Bruce LaBruce filmi gösteriliyor. Neredeyse yirmi yıldır sinema dünyasının içinde yer alan ve şu ana kadar Sundance'den Berlin'e kadar pek çok prestijli uluslararası festivale konuk olan LaBruce, kuşkusuz herkesin kalemi bir yönetmen değil. Punk dergilerinde editörlük geçmişi olan, günümüzdeyse yönetmenlik ve fotoğrafçılığı birarada yürüten Kanadalı LaBruce, filmlerinde kolaj tarzı bir görsel yapıyı, anarşiyi ve pornografiyi buluşturuyor. Bu yılki festivalde izleyebileceğimiz "Pembe İmparatorluk" (The Raspberry Recih) ise RAF benzeri bir terörist topluluğun içerisinde yaşananları anlatıyor. Ünlü bir işadamının oğlunu kaçıran ve erkeklerle beraber olduğu bir kaset aracılığıyla fidye istemeyi hedefleyen grubun yaşadıkları seyirciye epey eğlenceli anlar vaat ediyor. Baştan söyleyelim, kült potansiyeli olan bu film ileride "Heteroseksüellik kitlelerin afyonudur!" veya "Eşcinsel 'intifada'ya katıl!" gibi sloganları dillere dolayabilir.

"Pembe İmparatorluk"

İçeriği nedeniyle "Pembe İmparatorluk"un dağıtımında bir sorun yaşadınız mı?
Film şu ana kadar sadece Almanya'da ve New York'taki bir sanat sinemasında gösterime girdi. Bunun dışındaki gösterimleri genellikle festivallerde ve sanat galerilerinde gerçekleşti.

Sanırım İngiltere'de piyasaya sürülen DVD sansürlü. Bu sadece İngiltere'ye özel bir durum mu, yoksa filmin sansürlü ikinci bir versiyonu var mı?
Bildiğim kadarıyla sadece İngiltere'de sansürlendi. Sizin festivalde izleyeceğiniz versiyon sansürsüz kopyası olmalı.

"Pembe İmparatorluk"ta Dusan Makavejev'in "W.R."ından esinlendiğiniz çok açık. Bana Makavejev dışında Godard'ın "Çinli Kız"ı ve Fassbinder'in "Die dritte Generation"undan da etkilenmişsiniz gibi geldi. Katılıyor musunuz?
Evet, bu filmlerin üçünden de esinlendim. Bahsettiğiniz üç filmi de '80'lerin başlarında bir sinema öğrencisiyken izlemiştim. "W.R." ve "Çinli Kız" ile ilgili özellikle sevdiğim şey klasik anlatı yapılarını zorlamaları. Bu filmler belgesele veya tiyatroya özel anlatım yollarını da kullanıyor ve alışılmış yapıyı bozuyorlar. Bu gerçeğe dair yanılsamayı sergilemek için de iyi bir yöntem. Açıkçası bu filmlerin yansıttığı gerçeklik de bana daha yakın. Aynı zamanda bahsettiğiniz filmlerin tümü politik, ajitatif ve provokatifler. Kullandıkları anlatım yolları da politik bir söyleme denk düşüyor ve bu benim de uygulamaya çalıştığım bir şey.

Klasik anlatıma karşı durmak veya farklı tarzları biraraya getirmekten bahsetmişken, avant-garde bir yönetmen olarak tanımlanmayı mı, yoksa postmodern olarak konumlandırılmayı mı tercih ediyorsunuz?
Avant-garde'ın benim için çok daha romantik çağrışımları var. Bu ilerici ve zamanının ötesinde bir şeyler yapmaya denk düşüyor. Postmodernin ise benim için daha akademik çağrışımları var. Sanki akademik bir duruşun içinde boğulmuş gibi geliyor. Bu nedenle postmodernizmden pek hazzetmiyorum. "Pembe İmparatorluk"tan bahsedecek olursak, bu film daha önce de bahsettiğimiz provokatif ve aykırı yapıya daha yakın duruyor. Bu nedenle avant-garde daha doğru bir tanımlama olur.

Peki günümüz sinemasının politik duruşunu nasıl değerlendiriyorsunuz?
11 Eylül sonrasında Amerika'da liberallerin tavırlarını çok saldırgan bulduğumu ifade etmeliyim. Sol söylem ise anaakım medyada neredeyse kaybolmuş durumda. Bu nedenle provokatif, eleştirel ve politik bir film çekerek bunu tekrar gündeme getirmek istedim. Bunun için klasik sinemaya ait bazı formları da kullandım. Zaten hemen her filmimde klasik Hollywood sinemasına atıflarda bulunurum. Bu "Pembe İmparatorluk"ta da var. Klasik Hollywood'un eskiden, belki '70'lerde olduğu gibi, tekrar sol söyleme yakın bir duruşa gelmesini açıkçası tercih ederim. O yıllarda Vietnam sonrasında yaşananlar, cinsel devrim, feminizmin yükselişi, siyah hareket gibi kavramlar vardı. Bunların etkisi sinemada da hissediliyordu. Hollywood içerisinde üretilen bazı filmlerde bile parçalı ve eklektik bir anlatımın olduğu filmler çekilmekteydi. Tekrar böyle bir ortam yakalanabilir mi, bilmiyorum. Ama Hollywood'un deneysel çabalara daha açık olmasını dilerdim.

Filminizdeki grubun lideri olan Gudrun'a baktığımızda sol söylem içerisinde de eleştirdiğiniz kimi şeyler var gibi.
Düşünsenize, bu yıl Ché Guevara'nın bile popüler sinema içerisinde sadece bir imge olarak kullanılmasına şahitlik ettik. Benim için Gudrun, kimi radikal imgelerin içleri boşaltılarak sadece birer pop ikonuna dönüştürülmelerinin bir eleştirisi. Günümüzde bu tarz kavramlar ve kişiler, kimilerince tüm politik duruşlarından ayrıştırılarak birer eşyaya dönüştürülüyorlar.

Günümüzde terörizme dair yükselen ilgiyi, "terörist şıklığı"nı da ikiyüzlülük olarak görüyor olmalısınız.
Evet, kesinlikle.

Peki günümüz müziğindeki punk'ın yeniden doğuşunu nasıl karşılıyorsunuz?
Punk'ın yeniden doğuşu mu? Nerede? (gülüyor)

"Pembe İmparatorluk"ta electroclash tarzı şarkılar kullandınız. Punk ve elektronik müziğin birlikteliği veya discopunk gibi türler size ne ifade ediyorlar? Ne de olsa punk geçmişiniz var.
Şaka bir yana elektronik müziği takip etmeye çalışıyorum. Disko ve punkın birlikteliğiyse ilginç, çünkü eskiden bu iki tarzı birarada düşünmek mümkün bile değildi. Ancak bence yeni gruplar kendilerine yeni imgeler seçmeliler. Punk'a ait imgelerin yeniden kullanılması bu nedenle beni fazla heyecanlandırmıyor.

Son olarak eğlencelik bir soru. Filmlerinizdeki hardcore sahneler için şu ana kadar genellikle amatörlerle, modellerle veya porno oyuncularıyla çalıştınız. Eğer A listesinden aktörlerle böyle bir sahne çekme imkanınız olsa kimleri kullanmak isterdiniz?
Oh! (Gülüyor) Bir dakika düşünmem lazım. Hmmm, Macaulay Culkin. Ama ona A listesi diyebilir miyiz, bilmiyorum. Tamam, buldum. Vin Diesel. Bence porno filmlerde oynasa Hollywood filmlerine oranla daha başarılı olurdu. Hmmm, ve The Rock. Galiba fazla beklendik isimler seçmiş oldum. Diesel ve The Rock olursa daha ziyade bir Falcon Studios (ekseriyetle iri kıyım erkeklerin rol aldığı gay porno filmler üreten bir şirket) filmi gibi oluyor. Sanırım Vin Diesel ve Macaulay Culkin'i alırdım. Bu yeterince ilginç olurdu.

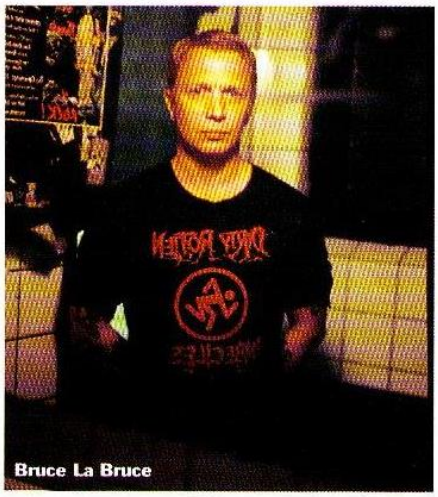
Bruce La Bruce

KAÇIRMAYIN

GARDEN STATE

Geçtiğimiz yılın sürpriz indie başarısı festivalin "Galalar" bölümünde karşımıza çıkıyor. Ülkemizde de CNBC e'de yayımlanan "Scrubs" dizisi sayesinde üne kavuşan Zach Braff'in bu ilk yönetmenlik denemesi, kısmen otobiyografik ve samimi bir "X Jenerasyonu" portresi. Elbette hemen her "X" yakınması ve büyük ilgi gören her mütevazı film gibi, hayranları kadar nefret edenleri de mevcut. Önceki yıllarda "Donnie Darko" veya "Bir Konusabilse..." gibi filmlerin ertesinde de duyduğumuz, "eee, bu muymus yani?" tepkileri yine bolca kulağımıza çalınmaktalar. Dolayısıyla izlemeden önce fazla büyütmemenizi önereceğimiz bir film "Garden State". Annesinin ölümünden sonra New Jersey'e geri dönen ve iyice yabancılaştığı hayata yeniden alışmaya çalışan Andrew Largeman'ın (Zach Braff) bizi çağırdığı dünya, eğer gerçek dışılıkla samimiyet arasında duran yapısına alışamazsanız asla içine giremeyeceğiniz bir mekan. Burada insanlar tanışırken birbirlerine The Shins şarkıları dinletiyorlar, tutkulu öpüşmelerineyse fon müziği olarak Frou Frou eşlik edebiliyor. Yetmezmiş gibi "Orta Çağ" isimli bir fast food restoranında sövalye kostümüyle çalışanlar veya Aldous Huxley ve Bill Huxtable'ı karıştıranlar da karşımıza çıkabiliyorlar. Üstelik Natalie Portman da orada, sevimli mi sevimli, ancak kompülsif yalancı bir sara hastası. Baba rolündeki Ian Holm'u ve Mark rolündeki Peter Sarsgaard'ı da unutmamak lazım. Son noktada, filme yönetmen/senarist ve basrol oyuncusu olarak imza atan Braff'in büyük oranda başarılı ve tadı damakta kalan bir ilk film çıkarttığını söylemek hiç yanlış olmaz. İyi bir gözlem ve parlak bir zeka sonucu yarattığı karakterlerine de, mizansene gösterdiği özene de, yer yer sadece sinema dili aracılığıyla yakaladığı esprilere de (biraz Wes Anderson'a benzetmek mümkün), oluşturduğu müthiş soundtrack'e de, bazı sahnelerde yarattığı duygusal anlara ve bunların mizahla arasındaki dengeyi oturtuşuna da neredeyse hayran kaldık. Bakalım sizler nasıl bulacaksınız? Daha önce de belirttiğimiz gibi, internette veya orada burada karşımıza çıkabilecek "aşırı" övgüleri veya "aşırı" yergileri bir kenara bırakarak, herhangi bir önyargınız olmadan izlerseniz daha çok keyif almanız olası. Ancak Braff de kendi önlemini almış bir bakıma, zira Natalie Portman'ın bu yıl Oscar'a aday gösterildiği "Daha Yaklaş"ın bile ötesine geçen performansı en taş yüreklileri bile yumuşatacaktır. **(E.E.)**

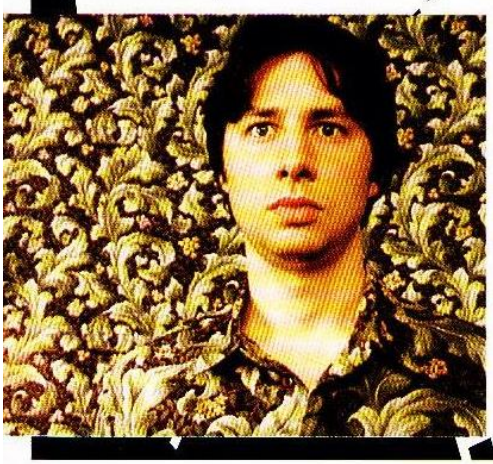

AVRUPA'DA BİR GÜN: CANIM TÜRKİYEM

(One Day in Europe)

Başlangıçta ismi "Galatasaray-Depor" olarak tasarlanan "Avrupa'da Bir Gün", Galatasaray ile Deportivo la Coruna arasında Moskova'da oynanacak hayali bir Şampiyonlar Ligi finali arifesinde geçmekte. Moskova, İstanbul, Santiago de Compostela ve Berlin'de aynı gün, aynı saatlerde birbirine benzer olaylar yaşanıyor. Kimileri gerçekten soyulan, kimileriyse sigorta şirketini söğüşlemek niyetindeki turistler hırsızları şikayet etmek için polisin yolunu tutuyorlar. Ancak ortada gerçek bir dil ve iletişim sorunu var. İlk uzun metraj filmi "Berlin Almanya'dadır" ile tanıdığımız Hannes Stöhr'ün bu durum komedisi ile didiklemeyi hedeflediği şey de tam bu, acaba ortak bir Avrupa dili var mı? Peki futbol böyle bir nitelik taşıyor olabilir mi? Bu AB parodisi yer yer biraz fazla kaba ve yüzeysel bir mizaha sırtını dayasa da, en azından Türkiye açısından ilginç bir yerde duruyor. İstanbul'da geçen episodu Türkiye'nin AB'ye girme süreci içerisinde izlemekse kuşkusuz ilginç okumalara yol açıyor. Ayrıca film Jim Jarmusch'un "Night on Earth"üne biraz fazla benziyor ve karşılaştırıldığı takdirde yanında epey zayıf kalıyor. Geçtiğimiz Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı için yarışan film, çok parlak olmasa bile izlenmeyi hak edebilecek tarzda bir Avrupalı olma hali çeşitlemesi. **(E.E.)**

Todd Solondz - Distopya

"Kalp kırıcı bir öyküydü"

Geçtiğimiz Venedik Film Festivali'nde Altın Aslan için yarışan "Palindrom" (Palindromes) TODD SOLONDZ'un yeni filmi. Festivalin Dünya Festivallerinden bölümünde gösterilecek olan bu filmi, yönetmenle yaptığımız röportajla beraber tanıtıyoruz. ENGİN ERTAN

"Oyun Evine Hoş Geldiniz" (Welcome to the Dollhouse), "Mutluluk" (Happiness) ve "Öykü Anlatımı" (Storytelling) gibi filmleriyle tanıdığımız Todd Solondz, yine ortalığı karıştırmaya kararlı. Bu sefer anne olmaya çalışan 12 yaşındaki Aviva'nın öyküsünü anlatıyor. Üstelik masal benzeri bir anlatıma sahip olan filmde Aviva'yı farklı yaş gruplarından farklı aktrisler canlandırıyorlar. Tam da kendisinden beklediğimiz gibi özgün ve yaratıcı bir filme imza atan Solondz, bu filmiyle de epey tartışma yaratacağa benziyor. Üstelik kendine has, koyu mu koyu kara mizahı da eksik tutmamış durumda. Festival programının en iyileri arasında dikkat çeken "Palindrom"u (Palindromes) kaçırmamanızı öneriyoruz.

"Palindrom"daki baş karakterler, yani Aviva ve ailesi "Oyun Evine Hoş Geldiniz"deki Wiener ailesinin akrabaları. Filminizin adını ve temasını göz önüne alırsak, çıkış filminize yaptığınız bu gönderme sizin için ne ifade ediyor?
Her iki filmin baş kahramanları da 11-13 yaşlarında genç kızlar. Eğer "Oyun Evine Hoş Geldiniz"e bu göndermeyi ben yapmazsam, insanların (biraz da içi boş bir şekilde) bir bağlantı arayabileceklerini düşündüm. Dolayısıyla benim baştan yapmış olduğum bu referans, oluşması muhtemel kafa karışıklığını engelliyor. Seyirciye, o o filmdi, bu da bu film, diyorum ve "Palindrom"un farklı bir yönde ilerlediğini vurgulamış oluyorum. Aslında "Oyun Evine Hoş Geldiniz"de Dawn'u canlandıran Heather Matarazzo'ya hem "Öykü Anlatımı"nda, hem de bu filmde rol alması için çok ısrar ettim ama reddetti. Bir daha asla aynı karakteri canlandırmak istemiyor. Mark Wiener ise yarattıklarım arasında her zaman en sevdiğim karakterlerden birisi olmuştur ve "Palindrom"un sonundaki konuşmaya da çok uygun olduğunu düşünüyorum.

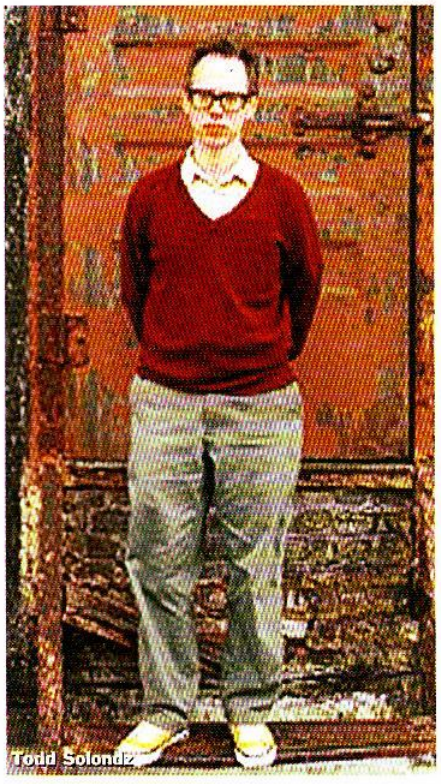
Todd Solondz

Filminiz hedef seyirci kitlesi yetişkinler olsa bile masal benzeri bir anlatım yolu seçmişsiniz. Bu yöntemle bir bakıma yetişkinlerin, özellikle de Amerikalıların tartışma ve kendilerini ifade etme yollarını eleştirdiğinizi söyleyebilir miyiz?
Filmin kesinlikle hem sağı, hem de solu hedef alan satirik bir yönü var. Ama temelde sevgiyi arayan küçük bir kızın öyküsü bu. Bebek sahibi olmanın ailesinden göremediği şefkati sağlayacağını düşünüyor. Elbette film ahlaki ve politik açıdan çok yoğun ama bu masalsı basitliği asla kaybetmemeye çalıştım. Çünkü ele aldığım çok naif, hassas ve kalp kırıcı bir öyküydü. Filmin "Alice Harikalar Diyarında", "Oz Büyücüsü", "Huckleberry Finn" gibi kitaplara veya "The Night of the Hunter" gibi filmlere göndermeler içerdiğini de söyleyebilirim.

Aviva filmde farklı aktrisler tarafından canlandırılıyor ve bu durum akla ister istemez Buñuel'in "Arzunun Şu Karanlık Nesnesi" filmini getiriyor. Bu masal benzeri anlatımın nedenlerinden birisi de gerçeküstü bir hava yakalamak olabilir mi?
Masallar çok zararsız olabilirler. "Palindrom" da özünde çok basit bir hikaye, hatta bir çocuk bile anlayabilir. Bu nedenle ahlaki tartışmalarını ve politik boyutunu daha dolaylı yoldan anlatmaya çalıştım. Elbette Buñuel'in filmi böyle bir oyuncu seçimiyle ilgili akla gelen ilk örnek. Ancak düşünürseniz bunu artık televizyonda sürekli yaşıyoruz. Sitcomlarda, pembe dizilerde veya dramalarda, sezonun ortasında birdenbire oyuncular değişebiliyor.

Senaryo ilk yazdığınız halinde de bölümlere ayrılmış mıydı?
Evet.

Peki hangi oyuncuyu hangi bölümde kullanacağınıza nasıl karar verdiniz?
Seyirciye bir şeylerin yolunda gitmediğinin sinyallerini vermek için Afro-Amerikalı bir çocukla başlamam gerektiğini biliyordum, ne de olsa anne rolünde Ellen Barkin vardı. Seyirci, "acaba bu çocuk evlatlık mı?", diye düşünmeye başlarken, Aviva Latin-Amerikalı, kızıl, vs. olacaktı. Böylece seyirci oyuncuları değiştirdiğimin ama karakterin aynı olduğunun farkına varacaktı. Şişman Afro-Amerikalı kadın ise bir bakıma benim Güliver'imdi. Sahneyi düşünürseniz, etrafındaki çocuklar da liliputlar gibi. Bu da bir diğer masal göndermesiydi. Son olarak Jennifer Jason Leigh'yi kullanmamın nedeniyse, belirli bir yaşa gelmiş ve yüzünde acının izlerini taşıyan bir kadınla tamamlamaktı. Sanki Aviva tüm bu duygusal acıları yaşamış ve onları Jennifer'ın yüzünde okumak mümkünmüş gibi. Ancak karakter elbette hâlâ 13 yaşında bir kız.

"Palindrom"

Film içeriği nedeniyle dağıtımda bir sorun yaşıyor mu?
Şu ana kadar hemen her yere satıldı ama Türkiye hariç. Umarım Türk bir dağıtımcı firma bu acıklı komediye ilgi gösterir. Böylece ben de filmin promosyonu için ülkenize gelebilirim.

Geleceğin karanlık yüzü: Distopya

Gerçekleşmesinden korkulan gelecek senaryolarından, negatif ütopyalardan ibaret distopyalar. Festivalin aynı adlı bölümü de, geleceğe kötümser bakışları olan ve gelecekte geçen çoğu film gibi dönemlerine ya da insanlığa eleştirel bakışlara haiz filmlerden bir seçkiye ev sahipliği yapıyor. ENGİN PALABIYIK

2019'un Los Angeles'ında geçen Harrison Ford'lu bir dedektiflik hikayesi, bölümün en bilinen konuğu olmalı. Bilimkurgu sinemasını şekillendiren filmlerden biri olan Ridley Scott'ın "Bıçak Sırtı"nda (1982), Dünya'yı terk etmeye başlayan insanlık, kendi türünün kopyalarını üreterek tanrıyı oynamaktadır. Replika denilen bu kopyaları insanlardan ayırt eden özellikleri, hafızalarının olmaması ve ömürlerinin dört yıl sürmesidir. Varlıklarının farkına vararak iplerinden kurtulan beş replika, kısa sürmeye programlanmış yaşamlarını uzatması için yaratıcılarını aramaya çıkarlar. İsteksiz avcı Deckard'da (Ford) "fazlasıyla insan" olan bu replikaları bulmakla görevlendirilir. Varoluşu ve insanlığın ne olduğunu sorgulayan bu fütüristik film-noir, benzersiz stili ve detaylı gelecek tasarımıyla tüm zamanların en iyi filmlerinden birisi olarak biliniyor.

Terry Gilliam'ın art-deco ilhamlı gelecek görüşü ise Scott'ın neon ışıklı siberpunk dünyasından alabildiğine farklı. Görsel olarak 20. yüzyılın birçok dönemini ama en çok 1930'ları filmin tasarımına yediren Gilliam, Orwellvari bir hükümetin her şeyi kontrol altında tuttuğu, baygınlık geçirten bürokrasinin tahtta oturduğu alternatif bir dünya yaratıyor "Brazil"da (1985). Kahramanımız, düzeni sorgulamayan sıradan bir memur olan Sam Lowry (Jonathan Pryce). Mutluluğu gündüz düşlerinde bulabiliyor ama gerçekte terörist bir grubun ortasına düşmek üzere. Enteresan karakterler ve göz alıcı setlerle desteklenen, çoğu zaman çizgisel ilerlemeyen hikaye, paranın ve gücün her şey demek olduğu bir dünya görüşünü sorguluyor. Sinema tarihinde her anlamda farklı bir yerde konumlanan bir film.

Avant-garde sinemanın kült yönetmeni Derek Jarman'ın "Kutlama"sı (1977), anarşizme çok daha fazla odaklanıyor. Yapımının, Kraliçe Elizabeth'in tahttaki 25. yılını kutladığı gümüş jübilesine denk gelmesi bir rastlantı değil. Bu seremoniyi fırsat bilen Jarman, 1977'nin politik ve sosyal sorunlarla dolu İngiltere'si hakkında bir çift kelam etmek istemiş. Tarihe saplantılı yönetmenin hikayesi, post-apokaliptik bir geleceğe sadece şimdinin değil, geçmişin de penceresinden bakıyor. 1578'de dünyaya hükmeden krallığının geleceğini görmek isteyen Kraliçe I. Elizabeth, 1980'lerin İngiltere'sini ziyaret eder ve şiddetin kol gezdiği çürümüş bir toplumla karşılaşır. Kadınlardan oluşan punk çeteleri bulaşacak bela aramakla, adaletle bağını kesen polisler de faşist bir kurum oluşturmakla meşguldur. İngiltere'nin punk-rock döneminde filizlenen "Kutlama", Jarman'ın asiliğini ortaya koyan, hem seyirciyi hem de eleştirmenleri bölmüş bir film.

"Bıçak Sırtı"

Gösterime girdiği dönemde tartışma yaratan bir diğer yapım olan Jean Luc-Godard'ın "Haftasonu"su (1967), birbirlerini öldürmek için fırsat arayan bir karı kocanın çıktığı araba yolculuğunu konu alıyor. Çözülmeyecek gibi duran bir trafik sıkışıklığı, art arda gelen araba kazaları ve insan yiyenler yollarını uzatsa da, kötücül karakterlerimiz varış noktalarına ulaşıyor. Dönüşü ayrı bir dert. Burjuvaziyle ve tüketici toplumla açık açık dalga geçen Godard, korkunç olduğu kadar nükteli bir hikayeyi, kendinden ödün vermeden peliküle aktarmış. Bölümün kaçırılmazlarından.

"Haftasonu"nun karı kocası sevgiden ne kadar kaçıyorsa, George Lucas filmi "THX 1138"in (1971) baş kahramanları da duygusallığa o kadar açlar. Çok uzak bir gelecekte yer altında yaşayan insanlık, duygularını bastırmak için hap içmeye zorlanmaktadır. Her şeye rağmen birbirlerine aşık olan fabrika işçisi THX 1138 (Robert Duvall) ve LUH 3417 (Maggie McOmie), totaliter rejime sırtlarını dönerek kaçmaya, sevgilerini korumaya çalışacaklardır. Romantik Lucas'ın, günümüzden ilham alarak gelecekle ilgili korkularını yansıttığı "THX 1138", restore edilmiş yeni versiyonuyla karşımızda.

KAÇIRMAYIN

TROPİK HASTALIK

(Sud Pralad)

Apichatpong Weerasethakul'un üçüncü uzun metraj filmi "Tropik Hastalık", avant-garde'ın her nasılsa keşfedilmemiş inlerini aydınlatan Taylandlı yönetmenle tanışmak için iyi bir fırsat. Bir anlamda iki kısa filmden meydana geliyor "Tropik Hastalık". Köylü bir genç ve bir askerin arasında filizlenen ama tam olarak yeşeremeyen aşk, beklenmeyen bir anda başlayıveren ikinci bölümdeki hastalığa hazırlıyor seyirciyi. Hastalığımızın adı da "aşk". Tayland mitleriyle dolu bu hikaye, kendine yorum alanı bırakılmasını seven seyirci için çıkılması farz olan bir yolculuk. Kendinizi ince işlenmiş ses bandına ve Weerasethakul'un görsel dünyasına bırakırsanız büyülenmemeniz için bir sebep kalmayacak. (E.P.)

En kıdemli senaryo yazarı

"Romeo + Juliet"

Geçen ay seyrettiğimiz "Sahne Güzeli - Stage Beauty" dolayısıya sinema tarihindeki ilginç, ayrıksı Shakespeare uyarlamaları arasında dolaşıyoruz bu ay. Anlaşılacağı üzere ilgi konumuz öncelikle birebir gerçekleştirilen uyarlamalar değil... Shakespeare'in dokunduğu, ona dokunan, teğet geçen, Shakespeare'den söz eden, kimisi uçuk kaçık filmlere odaklanıyoruz. TUNCA ARSLAN

Seyredenler bilir, geçen ay sinemalarımızda gösterilen "Sahne Güzeli-Stage Beauty" hepimizi Shakespeare'e doyurmuş, tiyatronun ve şiirin ustasının sanat tarihi içinde ne denli önemli yer edindiğini bir kez daha göstermişti. Shakespeare filmde hiç görünmüyordu doğal olarak ama Richard Eyre'ın çalışmasına baştan sona damga vurmuştu. Çünkü William Shakespeare yalnızca dünya tarihinin gelmiş geçmiş en ünlü tiyatro yazarı ve şairi değil, aynı zamanda sinema endüstrisinin en gözde senaryo yazarı da. Sinemacılar onun oyunlarını bazen esin kaynağı olarak kullanmak, bazen de birebir aktarmak için hep göz önünde tutmuşlar, modern, hatta postmodern nitelikli aktarımlar günümüze kadar uzun bir zincir oluşturmuş. Shakespeare yalnızca ülkesi İngiltere'nin ya da Hollywood'un sinemacılarını değil, Japonya'dan İsrail'e, Portekiz'den Türkiye'ye açılan geniş bir yelpazeyi de yakından ilgilendirmiş. Hiçbir zaman telif hakkı talep edemeyecek ölümsüz şair-yazarın metinleri dönüştürülmüş, takla attırılmış, tanınmaz hale getirilmiş ya da aynen korunmuş beyazperdede. Kim ne derse desin, karşı cinsin kılığına bürünen karakterlerin, yanlış anlamaların, hesapta olmayan mesajların yazarı, bugün de 17. yüzyılda olduğu kadar popüler ve sinema tarihi içinde çok özel bir yer edinmiş durumda. Bu ay, ruhu Shakespeare'e ait ama etiyle kemiğiyle başka telden çalan filmler, yani bir anlamda "içinden Shakespeare geçen filmler" arasında dolaşacağız. Birebir uyarlamalar bir yazının, dosyanın, hatta kitabın bile değil, ansiklopedinin işi çünkü...

Klasikler ve ötekiler

Ahlaksız amcanın Danimarka Krallığı'nda işlerin yolunda gitmesine engel olduğu ve çok şeyi çürüttüğü "Hamlet"in Laurence Olivier'den Franco Zeffirelli'ye, Grigori Kozintsev'den Aki Kaurismaki'ye kadar geniş ve renkli bir yelpaze oluşturan örnekleri, Joseph Mankiewicz'in "Julius Sezar"ı, kendini Shakespeare'a adamış gibi görünen Kenneth Branagh'ın "Beşinci Henry"si, Orson Welles'in "Macbeth"i, Orson Welles'in "Othello"su, yani deyim yerindeyse "aklı başında" Shakespeare uyarlamaları, klasik metinler üzerinde fazla eğip bükme yapmadan seyirci karşısına çıkan filmler olarak eşsiz yer edinmiş durumdalar sinema tarihinde. Bir de "ötekiler" söz konusu... Bir düşünsenize Shakespeare'in ruhu "Batı Yakasının Hikayesi"ne de "Aslan Kral"a da "Kara Kedi Ak Kedi"ye de "Senden Nefret Etmemin 10 Nedeni"ne de sinmiş durumda!

Jacques Rivette'in 1960'ta yaptığı ilk uzun metrajlı film "Paris Bizimdir-Paris Nous Appartient", bir anlamda Rivette'in bu filmi çekiş öyküsünü içerir. Filme Chabrol'dan aldığı ödünç kamera, Truffaut'dan aldığı borç parayla başlamıştır. Filmin öyküsünde de Shakespeare'in "Perikles"ini sahneye koymaya çalışan, yapımcısı intihar eden, bestecisi ansızın ölen amatör tiyatro grubunun yaşadığı zorluklar, umutsuz günler, çıkışsızlık anlatılır.

James Ivory'nin "Shakespeare Wallah'ına geçelim hemen. 1965 yapımı filmde İngiliz-Hintli karışımı gezginci tiyatro topluluğu Hindistan'ın çeşitli yörelerinde temsiller vermektedir. Topluluk gösterilerine devam eder ancak klasik oyunlara artık kimse rağbet etmemektedir. (Ne sahnelediklerini sormayın!) Hintli oyuncular da az para aldıkları gerekçesiyle topluluğu terk ederler. Buckingham ailesinin reisi, her şeyin değişmiş olduğunu bir türlü kabul edememektedir.

Kan revanla Shakespeare

Roman Polanski de alışılmışın dışındaki "Macbeth" uyarlamasıyla iz bırakmıştır sinema tarihinde. Polanski, 1971'de yaptığı filmde Macbeth'e çeşitli yenilikler getirir. Ünlü çift hayli

gençleştirilmiş, şiddet, kan, yıkım sahneleri öne çıkarılmıştır. Polanski temelde Shakespeare'in metnine sadık kalmakla birlikte işin içine bol hareket, vur kır, gerilim de katar, tarihsel polisiye-gerilim denilebilecek yapıda bir film ortaya koyar. Hamile karısı Sharon Tate'in Manson çetesi tarafından vahşice öldürülmesinden sonra yaptığı ilk film olması dikkat çekicidir.

Biraz daha polisiye, biraz daha kan ve gerilim... "Kanlı Oyun-Theatre of Blood"da tanınmış Shakespeare aktörünün kendisiyle uğraşan eleştirmenlere duyduğu nefretin dolup taşmasını izleriz... Eleştirmenler, ünlü Shakespeare oyunlarından esinlenmiş farklı ve vahşi yöntemlerle öldürülürler! "Hasta bir beyinden çıkmışa" benzeyen, neyse ki İngiliz kökenli mizah duygusundan da nasibini almış bulunan Douglas Hickox'ın yönettiği 1973 yapımı film başrolünde Vincent Price vardır.

Ah Kral Lear!

"Hitler'in Çocukları", "Bataan'a Dönüş", "Çapraz Ateş", "Denizde İsyan", "Mavi Melek", "Mavi Sakal" gibi filmleriyle; yönetmenlik, kurgu ve oyunculuk üzerine kuramsal kitaplarıyla ve McCarthy soruşturmalarında dostlarını ihbar etmesiyle tanınan Edward Dmytryk'ten en iyi öykü dalında Oscar kazanmış bir western: "Kanlı Ok-Broken Lance". Spencer Tracy, Richard Widmark, Robert Wagner, Katy Jurado'dan oluşan harika bir kadroya sahip 1954 tarihli filmde olaylar, "Kral Lear"i çok çağrıştıran yapıda gelişir. Çiftlik sahibi despot baba çocukları arasında anlaşmazlığa neden olur, ailesini felakete sürükler.

Stanislaw Rozewicz'in filmi "Şapkalı Kadın-Kobieta w Kapeluszu" (1984) yıllardır önemli bir rolde oynayabilmek için yanıp tutuşan genç aktris Eva'yı tanıtır. Eva, çocukluğunun anıları ve kariyeriyle ilgili düşleriyle beraber yaşamakta, gitgide içine kapanmaktadır. Sonunda kendisine önemli bir rol verilir, "Kral Lear"da Cordelia olacaktır. Shakespeare'in dünyasına dalan, yaşlı bir aktör ile Cordelia rolü hakkında tartışan Eva, bir süre sonra rolün başkasına verildiğini öğrenir.

"Kral Lear'dan esinlenen filmler" denilince akla ilk gelen örneklerden biri de yaşlı derebeyi Hidetora ile üç oğlunun öyküsünü anlatan, Japon sinemasının "imparatoru" Akira Kurosawa'nın imzasını taşıyan "Ran" hiç kuşku yok ki, 1985 yapımı filmde, yabandomuzu avında artık yaşlandığına ve gücünü yitirdiğine karar veren Hidetora topraklarını büyük oğluna bırakmak ister. Küçük oğlu, olabilecekler konusunda babasını uyarır ama mirastan mahrum bırakılır. Sonuç, büyük ve ortanca oğlun iktidar hırsıyla kanlı savaşlara sürüklenmesi, her şeyini yitiren babanın çaresiz kalması, bütün bu yaşananların ardında bir kadının intikam isteğinin yattığının anlaşılmasıdır... Kurosawa'nın "Kanlı Taht" ile de sıkı bir Macbeth yorumu gerçekleştirmiş olduğunu ekleyelim.

Godard'vari bir Lear

Fransız sinemasının dehası olarak da tanımlanan Jean Luc Godard'ın ilk İngilizce filmi, Molly Ringwald ve Norman Mailer gibi isimlerin de kadroda yer aldığı "Kral Lear" (1987) için gelmiş geçmiş en ayrıksı Shakespeare uyarlaması dense yeridir. Peter Sellers'ın, dünya edebiyatını kurtarmak için çırpınırken hayli sersemlemiş bir William Shakespeare olarak karşımıza çıktığı filmde Woody Allen da bir uzaylıyı canlandırır. Godard kendisine ise çılgın bilim adamı rolünü uygun görmüştür.

Yine Kral Lear ve bu kez Danimarkalı Kristian Levring'in "Kral Yaşıyor-The King Is Alive" (2000) filmi. Dogma akımının dördüncü filmi olarak da bilinen "Kral Yaşıyor"da Kuzey Afrika çölünün ortasında otobüsü bozulan bir grup yolcunun zaman geçirmek için "Kral Lear"ı oynamaya karar vermeleriyle yaşananlar anlatılır. Gün geçtikçe artan duygusal ve cinsel gerilim çölü tam anlamıyla cehenneme çevirecektir.

İskoç yönetmen Don Boyd'un "Krallığım-My Kingdom" adlı 2001 yapımı filmiyse "Kral Lear"in günümüz İngiltere'sine uyarlanmış halini sunar. Liverpool mafyasının güçlü reisi, herkesin korktuğu Sardeman, çok sevdiği karısı çatışmada öldürülünce ruhen yıkılır ve yasadışı krallığını üç kızı arasında paylaştırmaya karar verir. Kızların biri genelev patroniçesi, diğeri ise futbol kulübü sahibidir. Babasının gözdesi üçüncü kız ise eski bir uyuşturucu bağımlısıdır. Çete içinde savaş, kızlar arasında kıskançlık ve babalarına karşı nankörlük derken işler kızışır. Richard Harris'in "günümüzün Kral Lear'i" rolünde harika bir oyunculuk sergilediği "Krallığım", Shakespeare'in yaşlılık ve ebeveynler ile çocuklar arasındaki kırılgan ilişkiyi kurcaladığı klasik yapıtının ana motiflerini çağdaş suç dünyasının ilişkileriyle çok başarılı biçimde harmanlar.

2001'de yapılan bir başka film, Uli Edel'in yönetimindeki "Teksas Kralı-King of Texas" da ünlü klasiği 1800'lerin Teksas'ına uyarlar.

Tiyatrocular ve öğrenciler

Peter Yates imzalı, başrollerde Albert Finney ve Tom Courtenay'ı izlediğimiz "Kostumcü-The Dresser" (1983) ununu elemiş, eleğini asmış yaşlı Shakespeare oyuncusu ile onu ayakta tutmaya çalışan, gerektiğinde uşağı, gerektiğinde menajeri ya da her şeyi olabilen eşcinsel arkadaşı Norman'ın ilişkisi üstüne kurulu bir öykü sunar. İkinci Dünya Savaşı yıllarının Nazi tehdidi altındaki yoksul ve harap İngiltere'sinde çıktıkları turnede yaşlı aktör, Norman'ın insanüstü çabaları sayesinde rolünü bir kez daha oynar. Ama kader ona hiç beklemediği sürprizler hazırlamıştır. Finney, Berlin 1984'te en iyi erkek oyuncu ödülü kazanmıştı.

Bu kez Kuzey Denizi kıyısında bir köydeyiz... Danimarkalı yönetmen Jon Bang Carlsen'in "Ofelya Kasabaya Geliyor-Ofelia Kommer Til Byen" filminde, yerel tiyatro topluluğu "Hamlet"i sergileyecektir ve başrol de köyün yaşlı fahişesinin oğlu John'a verilmiştir. Kentten kaçıp köye gelen genç fahişe Molly ise Ofelya için en uygun adaydır.

David Niven, Ken Annakin'in yönettiği "İnsanlık Suçu-Paper Tiger"da Uzakdoğu ülkelerinden birindeki Japon elçisinin oğlunu eğiten, bol bol Shakespeare'den söz eden yaşı geçkin İngiliz'i canlandırırken "Ölü Ozanlar Derneği-Dead Poets Society"nin (Peter Weir, 1989) efsanevi öğretmeni John Keating de Shakespeare'den dizeler okuyarak öğrencilerin gönüllerinde taht kuruyor, büyük şairin zamanının asla geçmeyeceğini vurguluyordu anımsanacağı gibi.

Shakespeare ve özellikle de Hamlet, Penny Marshall'ın "Sam Amca'nın Erleri-Renaissance Man" (1995) filminde de bol bol karşımıza gelir. Bill Rago (Danny DeVito) reklam müdürü olarak çalıştığı şirketten kovulunca, iş bulma kurumuna başvurur ve ABD ordusunun "anlayışı kıt", sorunlu askerlerini eğitme işini üstlenir. Başlangıçta her şey "umutsuz vaka" niteliğindedir. Ancak bir kitap, "Hamlet" askerler üzerinde

"Aşık Shakespeare - Shakespeare in Love"

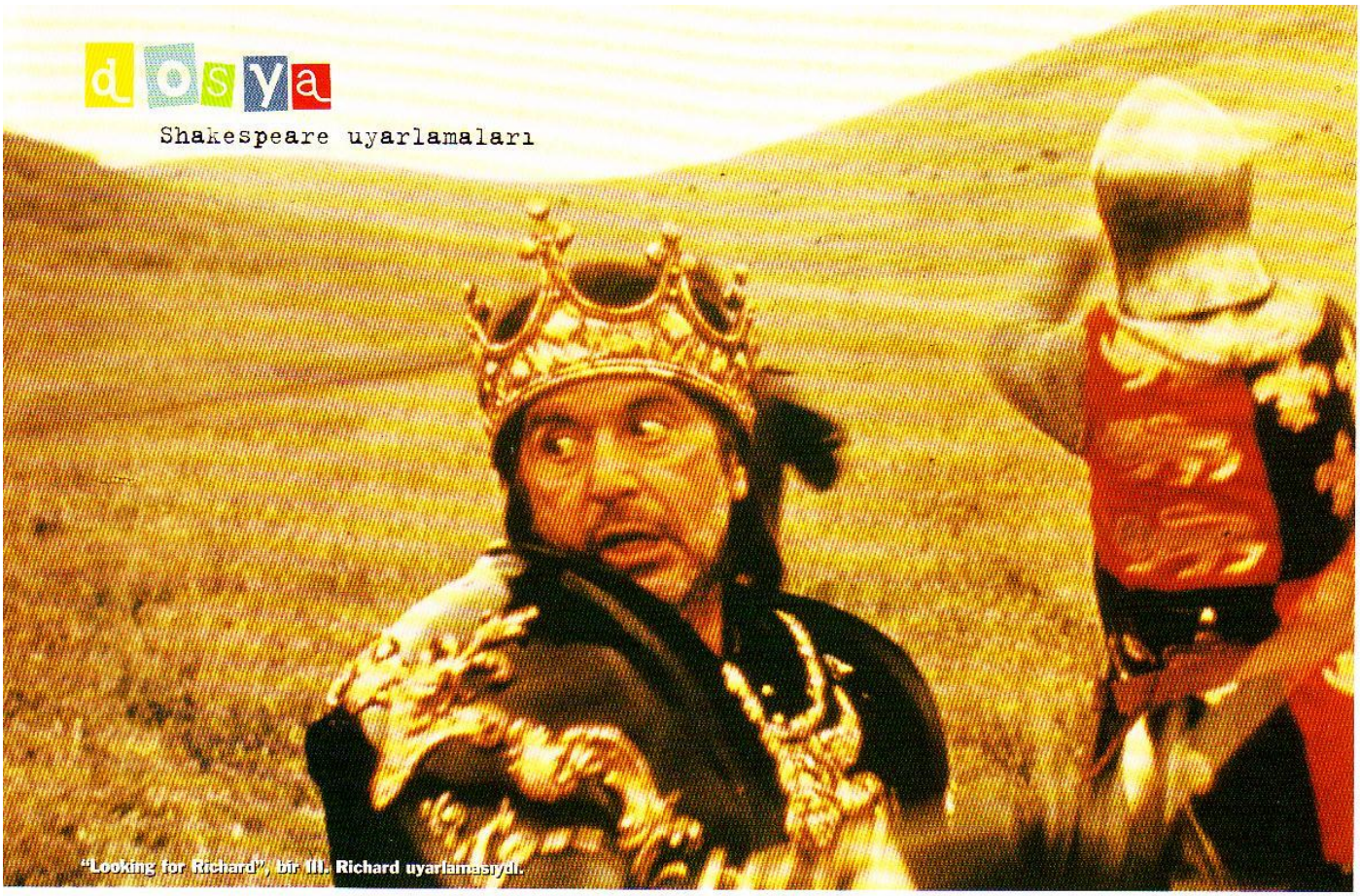

"Looking for Richard", bir III. Richard uyarlamasıydı.

"Al Pacino hayranlarının sayısını bir anda arttıran 'Richard'ı Ararken - Looking For Richard' (1997) bir çeşit 'film içinde film' serüveni içerir. Tam da adına yakışır türden bir 'bakış' ve 'arayış' öyküsüdür sunulan."

hoş etkiler yapmaya başlar, ortama canlılık getirir, güven duygusunu tazeler. Marshall, Shakespeare'in çağlar ötesi öneminin altını gayet yerinde vurgularla çizer.

Bazen "Kuru Gürültü"

Sinemaya Shakespeare Kraliyet Tiyatrosu'ndan geçen, Shakespeare'in günümüzdeki bir numaralı beyazperde uyarlayıcısı Kenneth Branagh'ın 1999'da çektiği "Aşkın Boşa Giden Emeği-Love's Labour's Lost", Navarra Kralı'nın heyecanlı bir telaşın hakim olduğu sarayına götürür seyirciyi. Sarayını, kusursuz entelektüel çalışma için sığınağa dönüştürme kararı alan kralın üç arkadaşı, üç yıl boyunca eğlenceden ve kadınlardan uzak duracakları, günde en fazla üç saat uyuyacakları konusunda halk önünde yemin ederler. Saraya, Fransa Prensesi ve maiyetindeki üç güzel nedimesinin gelmesiyse işleri çok zorlaştıracaktır. Shakespeare'in 1598'de yayımladığı az bilinen komedisi, Branagh'ın elinde 1939'un koşullarına aktarılır ve ortaya enfes bir film çıkar.

Kenneth Branagh deyince... "İsminden ve Branagh'tan başka Shakespeare'le hiç ilgisi olmayan film" olarak tanımlanan "Shakespeare's Sister" var bir de... Madeleine Stowe, Neil Patrick Harris ve Kenneth Branagh'tan oluşan oyuncu kadrosuyla sinemalarımızda "Teklif-Proposition" (1997) olarak gösterilen filmde Stowe, zengin avukat kocasından hamile kalamayan ve dölleme işini gerçekleştirmek üzere kocasının da yardımıyla şirketten genç ve bakir bir erkek seçen feminist yazarı canlandırır. Shakespeare neresinden bakılsa "kuru gürültüye" gitmiştir bu filmde!

Portekizli usta sinemacı Manoel De Oliveira'nın "Saklı Hayat-O Convento" (1997) filminde, Shakespeare'in İngiliz değil, İspanyol soyundan olduğunu kanıtlamaya çalışan Amerikalı Profesör Michael Padovic'in çalışmalarına, karısı Helene'yle ilişkilerine, genç ve güzel asistan Piadade'nin devreye girmesine tanıklık eden sinemaseverler, kafaları Shakespeare'in yaşamıyla ilgili yeni soru işaretleriyle dolu olarak ayrılırlar salondan.

Romeo ve Juliet olmasaydı...

Shakespeare, soğuk savaş koşullarında da gösterir kendisini... Peter Ustinov, "Romanoff ve Juliet"te (1961) ABD ve Rusya'nın Concordia adındaki küçük ülke üzerindeki egemenlik çekişmelerini, savaş tehdidini ve iki ülkenin büyükelçilerinin çocuklarının aşık olmalarıyla gelişen olayları öyküler.

30 Yıl Savaşları sırasında gezginci bir tiyatro topluluğu Almanya'da dolaşmaktadır. Yolda, açlıktan ölmek üzere olan Çek öğrenci Vavrinec ile karşılaşırlar. Vavrinec'in tek düşüncesi açlıktan ölmüş bir oyuncunun eşyaları arasında bulduğu "Romeo ve Juliet" oyununu sahnelemektir. Giderek herkesin güvenini kazanan genç adam, Shakespeare'i sahneleme fikrini tüm topluluğa kabul ettirir. Sonuçta yüzyıllar öncesinin savaş ve açlıktan kavrulan Avrupa'sında Shakespeare'in oyunu, yaşamın korunması ve savunulmasını isteyen bir çağrıya dönüşür. Çek yönetmen Otakar Vavra'nın filmi "Oyuncu" (1984) tiyatro sanatının gücünü benzersiz bir anlatımla vurgulamayı başarır.

Andre Techine'in "Randevu-Rendez Vous" (1985) çalışması ise emlak komisyoncusunda çalışmakta olan Paulot'nun dünyasına götürür seyirciyi. Paulot, kişisel bir trajedinin ardından büyük çöküntü yaşayan Quentin adında bir tiyatrocuyla aynı daireyi paylaşmaktadır. Quentin, "Romeo ve Juliet"te Romeo rolünü oynadığı sırada gerçek yaşamda da sevgilisi olan Juliet trafik kazasında ölmüştür. O günden beri Quentin sahnede Romeo taşlaması yapmaktadır.

Coline Serrau imzalı "Romuald ve Juliette" (1989) 45 yaşındaki bir kadının dünyasına dalar. Juliette, Romuald'ın sahibi olduğu gıda şirketinde çalışan temizlik işçisidir ve şirkette bazı oyunlar dönmektedir. Kirli işlere tanıklık eden kadının başı derde girer.

Baz Luhrmann'ın 1997 yapımı, Leonardo DiCaprio ve Claire Danes'li "William Shakespear's Romeo ve Juliet"i de alabildiğine serbest bir uyarlama olarak dikkat çeker. Bir yandan Shakespeare'in klasik metnine son derece sadık, bir yandan da gayet başına buyruk bir uyarlama gerçekleştirir Luhrmann. Karakter ve repliklere dokunulmadan öykü bugüne taşınmıştır. Shakespeare'in soyluları Capulet ve Montague'ler, gökdelenlerde hüküm süren holding sahipleri olarak boy gösterirler beyazperdede. Verona ise paranın, polislerin ve kilisenin kontrol ettiği modern kapitalist bir kenttir artık. Karakterler ta-

banca taşırlar ama Shakespeare'in replikleri aynen korunduğu için tabancalarına "kılıç" derler. Dudaklarından metaforlarla dolu şiirsel sözler dökülür ama kot pantolon ve Hawai gömleklerle dolaşırlar. Oyunda koroya ait replikler ise filmde bir haber spikerinin ağzından duyulur.
Usta Macar yönetmen Zoltan Fabri'nin de 1955'te "Atlıkarınca-Körhinta" ile sıradışı bir Romeo-Juliet uyarlaması gerçekleştirdiğini, Juliet rolündeki Mari Töröcsik'in o yıl Cannes'da en iyi kadın oyuncu ödülünü kazandığını da belirtelim.

Genç Shakespeare

"Aşık Shakespeare-Shakespeare In Love". 1998 tarihli filmde yönetmen John Madden, oyuncular Ralph Fiennes, Gwyneth Paltrow... 1593 Londra'sında geçen film, tüm zamanların en büyük aşk öyküsü olarak anılan "Romeo ve Juliet"in yaratılışının ardındaki esprili, seksi ve ebedi masalı anlatan romantik bir komedidir. Philip Henslowe'un sahibi olduğu Rose Tiyatrosu ile Richard Burbage'in sahibi olduğu Curtain Tiyatrosu arasındaki rekabet tüm hızıyla devam etmektedir. Bu rekabetin tam ortasındaysa yıldızı yeni yeni parlamaya başlayan ve heyecan verici yeni oyunlar yazması konusundaki talebi karşılamak zorunda olan genç William Shakespeare yer alır. Genç yazar "Romeo and Ethel-The Pirate's Daughter" adını verdiği yeni komedisini hazırlamaktadır ancak bir türlü bitiremez. Bu sırada hayranlarından biri olan Lady Viola adlı genç kadına aşık olur. O dönemin bütün kadınları gibi Viola'nın da sahneye çıkması yasaktır. O da erkek kılığına girer ve Thomas Kent adıyla sahneye çıkar.

Çölde ve sokakta Shakespeare

Sırada İsrail sinemasından bir örnek var... 11 Haziran 1967'de Altı Gün Savaşı sona ermiştir, ateşkes uygulanmaktadır. Film, tek amaçları sağ salim Süveyş Kanalı'na ulaşmak olan Mısırlı iki askerin, Haled ve Gassan'ın yolculuklarını anlatır. Kahramanlarımız yolunu kaybetmiş İsrail askeri devriyesine rastlayınca Haled su alabilmek için oyunculuk yeteneğini kullanır ve Shakespeare oyunlarından bölümler oynar. İsrail askerleriyle birlikte Süveyş Kanalı boyunca yaptıkları yolculukta, savaşı kazananlarla kaybedenler arasındaki fark yok olur. Rafi Bukae'nin yönettiği 1986 yapımı filmde söz konusu farkın kapanmasında Shakespeare'in rolü büyüktür elbet.
William Shakespeare'in, tüm çağlarda benzer özellikler göstererek yaşanan iktidar tutkusunu anlattığı "Kral Üçüncü Richard'ın Trajedisi" oyunundan Richard Loncraine tarafından serbest biçimde uyarlanan "Richard III" (1996), İkinci Dünya Savaşı öncesinde İngiltere'deki taht kavgalarını anlatır. Ian McKellen'in entrikacı, kara kalpli, aksak, çolak, kambur Richard kompozisyonundaki ustalığına şapka çıkartmamak elde değildir ve "Bir ata, krallığım..."ın ne demek olduğu iyice anlaşılır.

Al Pacino hayranlarının sayısını bir anda arttıran "Richard'ı Ararken-Looking for Richard" (1997) bir çeşit "film içinde film" serüveni içerir. Tam da adına yakışır türden bir "bakış" ve "arayış" öyküsüdür sunulan. Al Pacino yönetmen ve başrol oyuncusu olarak, Shakespeare'in ünlü yapıtının günümüzdeki izdüşümlerini bulmaya, "Bir at... Bir ata krallığım!" sözünün sokaktaki adam için ne anlam ifade ettiğini kavramaya çalışan yönetmenin öyküsünde solukları keser adeta.

Pota altında Greenaway

Shakespeare'in "Othello"sunun son beyazperde aktarımı "O" filminde ihanet ve kıskançlık bu kez bir okulun basketbol sahasına taşınır. Tim Blake Nelson'ın yönettiği ve ABD'nin güneyindeki elit bir özel okulda geçen filmde, okulun tek zeki öğrencisi olan Odin, NBA'da oynama hayalleri kurmaktadır ve okul müdürünün kızı Desi ile çıkmaktadır. Koç Duke Goulding'in oğlu ve Odin'in en iyi arkadaşı olan Hugo Goulding ise basketbol takımına giren yeni oyuncudur. Hugo bir süre sonra Odin'i çok kıskandığını ve ona zarar vermek istediğini fark edince ona ihanet etmek ve olayları lehine çevirmek için planlar yapmaya başlar.
Son noktayı İngiliz sinemasının aykırı yönetmeni Peter Greenaway'le koymak, çok uygun. Greenaway, 1991'de Shakespeare'in en zor oyunu sayılan "Fırtına"yı "Prospero'nun Kitapları-Prospero's Book" adıyla uyarlamış, büyücü Prospero aracılığıyla sanatçının yaratım sancısının ele alındığı ve gelişmekte olan sömürgeciliğin eleştirildiği yapıtın, Greenaway tarafından "kendi diliyle" ve geç dönem modernist versiyon halinde ortaya konduğu söylenmişti.

Türk sinemasında Shakespeare

Sinan Çetin'in, kolaylıkla Shakespeare'e açık hakaret olarak algılanabilecek "Komser Şekspir"i de dahil olmak üzere Türk sinemasında da Shakespeare'den açık izler bulmak mümkün. Abdurrahman Palay'ın 1963'te "Erkek Fatma Evleniyor" ve yine aynı yıl Memduh Ün'ün "Yavaş Gel Güzelim" filmleri Shakespeare'in "Hırçın Kız" komedisinin yerli versiyonları olarak sinema tarihimizdeki yerlerini alırlarken 1976'da Metin Erksan'ın yönettiği "Kadın Hamlet", sinemamızdaki ender gerçeküstü filmlerden biridir. Danimarka Prensi, cinsiyet değiştirerek İntikam Meleği Kadın Hamlet olmuş, Fatma Girik deliliğin sınırlarında gezen, zamansız mekansız kadın rolünde tüyler ürpertmişti. Orhan Aksoy'un, başrollerde Cüneyt Arkın ve Filiz Akın'ı gördüğümüz "Acı Hayat" (1973) Romeo-Juliet uyarlaması olarak listemizde yer bulurken, Kartal Tibet, Ekrem Bora ve Itır Esen'li "Cennetin Çocukları" (1977) ve Remzi Jöntürk de Coşkun Sabah ve Serpil Çakmaklı'yla soyunur aynı işe. "Bir Pazar Günü" (1982), Agah Özgüç'ün deyimiyle "kapkara bir Arap filmi içeriği ile Shakespeare'in Romeo-Jülyet'ini birleştirir." Anlatılan, çalıştığı pavyonun sahibi Babür'ün kapatması olan Kader ile onu çok seven Coşkun'un öyküsüdür. Coşkun, yüreğinden bir türlü silemediği Kader'i "içinde öldürmek" için sahte cenaze töreni bile düzenler. ■

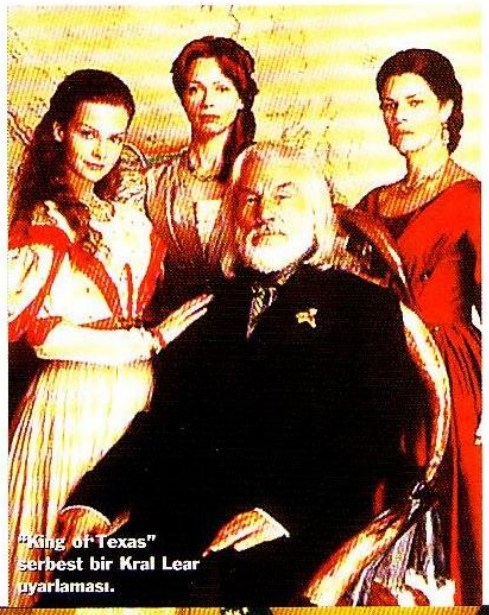
"King of Texas" serbest bir Kral Lear uyarlaması.

"Sam Amcanın Erleri"

Gösterime giren filmlerin Box Office raporu

Hazırlayan: Tolga Akıncı

Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Hafta	Max. Salon	Toplam Kişi
G.O.R.A.	Warner Bros.	12/11/04	7	497	3,932,315
Vizontele Tuuba	Warner Bros.	23/01/04	34	304	2,894,802
Truva	Warner Bros.	14/05/04	28	294	1,692,458
Hababam Sınıfı	Özen Film	16/01/04	34	120	1,580,535
Neredesin Firuze?	UIP	20/02/04	28	201	1,064,162
Okul	Özen Film	09/01/04	34	65	836,450
Son Samuray	Warner Bros.	06/02/04	30	158	828,794
Örümcek Adam 2	Warner Bros.	02/07/04	26	238	751,753
Yarından Sonra	Özen Film	28/05/04	24	79	653,848
Harry Potter	Warner Bros.	04/06/04	22	261	625,043
Tutku	Özen Film	09/04/04	25	60	609,781
Srek 2	UIP	27/08/04	18	200	553,208
Kayıp Balık Nemo	UIP	23/01/04	42	95	422,759
Van Helsing	UIP	07/05/04	21	135	357,876
Kral Arthur	UIP	28/10/04	9	125	357,866
Büyü	Özen Film	17/12/04	2	140	339,262
Köy	UIP	19/11/04	6	140	329,974
Garfield	Özen Film	13/08/04	19	85	325,826
Soğuk Dağ	UIP	13/02/04	28	49	307,259
Büyük İskender	Pinema	26/11/04	5	80	301,862
Duvara Karşı	Warner Bros.	12/03/04	28	61	294,273
Terminal	UIP	10/09/04	11	103	281,481
Gothika	Warner Bros.	30/01/04	24	58	273,268
Aşk Her Yerde	UIP	23/01/04	25	83	270,024
Yazı Tura	Warner Bros.	24/09/04	14	115	267,225
Aşkta Her Şey Mümkün	Warner Bros.	12/03/04	34	100	265,591
Bridget Jones	UIP	03/12/04	4	107	245,631
Collateral	UIP	15/10/04	10	130	242,536
Köpekbalığı Hikayesi	UIP	05/11/04	8	111	210,124
Kelebek Etkisi	Warner Bros.	09/04/04	22	68	197,841
Garez	Warner Bros.	17/12/04	2	84	185,933
Mona Lisa Gülüşü	Warner Bros.	27/02/04	21	82	182,050
Medusa Darbesi	UIP	01/10/04	9	111	174,916
Exorcist	Warner Bros.	22/10/04	10	102	168,066
Scooby Doo 2	Warner Bros.	19/04/04	34	67	164,740
Ayı Kardeş	UIP	05/03/04	35	43	162,534
Looney Tunes	Warner Bros.	16/01/04	25	75	162,228
Açık Deniz	Warner Bros.	20/08/04	19	75	161,287
Riddick Günlükleri	UIP	13/08/04	13	82	160,467
Ben, Robot	Özen Film	08/10/04	11	95	150,175
Gizli Pencere	Warner Bros.	18/06/04	21	92	148,738
50 İlk Öpücük	Warner Bros.	30/04/04	19	79	148,142
Stepford Kadınları	UIP	30/07/04	12	81	137,056
Kill Bill: Vol. 1	Avşar Film	02/01/04	26	30	136,867
Büyük Hazine	UIP	24/12/04	1	130	136,308
Kahraman İnekler	UIP	08/10/04	12	79	134,904
Karanlıklar Ülkesi	Özen Film	30/01/04	26	40	131,777
Kadın Avcıları	UIP	11/06/04	14	86	130,713
İnsan Lekesi	Özen Film	02/04/04	21	40	126,271
Kill Bill: Vol. 2	Avşar Film	23/04/04	18	35	124,960
Hellboy	Warner Bros.	03/09/04	17	91	122,684
Polly Gelince	UIP	02/04/04	15	65	114,163
Peter Pan	Warner Bros.	23/04/04	30	83	112,975
Hayatın Benim	Warner Bros.	30/07/04	14	77	112,111
Keşke 30 Olsam	Warner Bros.	06/08/04	15	60	107,721
Kedi Kadın	Warner Bros.	10/09/04	11	107	104,757
Korkunç Bir Film 3	Avşar Film	20/02/04	26	30	103,702
Katil Komşum	Warner Bros.	19/04/04	20	85	96,651
21 Gram	UIP	21/05/04	19	28	95,399
Blade: Trinity	Warner Bros.	24/12/04	1	97	91,922
Freddy Jason'a Karşı	New Films	26/03/04	23	44	89,495
Kabus	UIP	02/01/04	18	60	88,617
Alien Predator'e Karşı	Özen Film	29/10/04	9	95	86,993
Gizemli Parçalar	Warner Bros.	05/11/04	8	43	86,840
Hesaplaşma	UIP	05/03/04	18	42	86,643
Perili Köşk	UIP	16/04/04	20	46	86,466
Hidalgo	UIP	30/04/04	20	79	86,383
Testere	Warner Bros.	29/10/04	9	61	81,434
Ölümcül Deney	Warner Bros.	03/12/04	4	57	81,015
Mustafa Hakkında Herşey	Warner Bros.	19/03/04	22	68	80,122
Zaman Ötesi	Warner Bros.	09/01/04	18	70	78,311
Gazap Ateşi	Özen Film	17/09/04	11	50	78,231
Düşler, Tutkular & Suçlar	Warner Bros.	26/03/04	21	36	72,642
Ölülerin Şafağı	Pinema	09/04/04	19	20	71,990
Cani	Warner Bros.	13/02/04	22	24	69,045
Anaconda 2	Warner Bros.	17/09/04	10	70	68,023
Jüri	Özen Film	27/02/04	17	25	67,709
Kalbin Zamanı	Warner Bros.	10/12/04	3	112	65,571
Kedi	UIP	23/04/04	28	46	65,341

2004, ister film sayısı olsun, ister salon sayısı olsun, ister Türk Filmi sayısı olsun hepsinde artış yaşadığımız bir yıl oldu. Bu yıl vizyona yeni giren 203 ve geçtiğimiz yıllardan vizyona girip gösterimi devam eden 144 filmi toplam 29.812.897 kişi izledi. Bu rakamın, 11.156.581'i Türk Filmi izleyicisi idi. Yani bir başka deyişle tüm yılda film izleyen seyircinin yüzde 37'si Türk Filmi izleyicisi idi. Halbuki Türk Filmlerinin tüm filmler içindeki oranı ise, yüzde 9!

"İnanılmaz Aile"

"Kahraman"

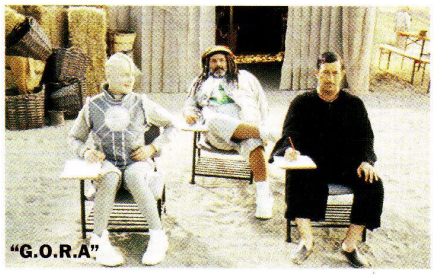
"G.O.R.A"

Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Hafta	Max. Salon	Toplam Kişi
Komşu Kızı	Özen Film	27/08/04	17	30	64,995
Fahrenheit 9/11	**Umut Sanat**	**10/09/04**	**15**	**29**	**64,114**
Cazibe Kanunları	Warner Bros.	09/07/04	12	35	62,209
Dehşetin Gözleri	**Özen Film**	**09/07/04**	**20**	**33**	**60,577**
Sky Captain ve Yarının Dünyası	Kenda	24/09/04	13	87	59,252
Sürüsüne Bereket	**Özen Film**	**12/03/04**	**21**	**40**	**55,542**
Prens ve Ben	Warner Bros.	28/05/04	17	43	55,031
Kötü Kızlar	**UIP**	**16/07/04**	**16**	**35**	**52,776**
Bir Konuşabilse...	UIP	04/06/04	13	21	50,807
Zafer Yolu	**UIP**	**13/02/04**	**13**	**40**	**47,582**
Girdap	Warner Bros.	21/05/04	18	34	44,068
Motorsiklet Günlüğü	**Umut Sanat**	**05/11/04**	**8**	**20**	**41,225**
Dost musun, Düşman mı?	Özen Film	23/04/04	19	25	39,623
New York Taxi	**Özen Film**	**10/12/04**	**3**	**40**	**38,674**
Acemi Prenses: Kraliyet Nişanı	UIP	10/12/04	3	41	35,038
Bulutların Üstünde	**Warner Bros.**	**19/11/04**	**6**	**27**	**31,890**
İnci Küpeli Kız	Chantier	26/03/04	14	15	31,221
Çatı Katı	**UIP**	**19/03/04**	**10**	**26**	**30,639**
Kıyamet Melekleri	Avşar Film	21/05/04	13	20	29,264
Mancuryalı Aday	**UIP**	**17/12/04**	**2**	**40**	**28,876**
Patronun Kızı	Warner Bros.	20/08/04	12	26	28,345
Cevapsız Arama	**Pinema**	**23/07/04**	**10**	**5**	**26,783**
Bir Mucizedir Yaşamak	Umut Sanat	01/10/04	11	17	26,092
Kirli Dans 2	**Warner Bros.**	**01/10/04**	**11**	**36**	**25,766**
Afili Aynasızlar	UIP	17/09/04	7	60	25,765
İbrahim Bey ve Kuran'ın Çiçekleri	**Chantier**	**17/09/04**	**11**	**17**	**25,342**
Salak ile Avanak 2: Harry ve Lloyd Buluşursa	New Films	27/02/04	11	28	25,212
Cesaretin var mı Aşka?	**Bir Film**	**26/03/04**	**24**	**11**	**24,825**
Tutku Esirleri	New Films	28/05/04	13	16	24,320
Yakar Top	**Özen Film**	**22/10/04**	**8**	**40**	**22,850**
Kabus Gecesi	Medyavizyon	23/07/04	16	13	22,605
İsyan	**UIP**	**02/04/04**	**14**	**31**	**22,399**
Takıldım Sana	Özen Film	26/03/04	16	30	22,028
Şeytana Karşı	**Bir Film**	**07/05/04**	**27**	**6**	**21,736**
İki Yabancı	Özen Film	27/08/04	16	10	20,787
Elveda Lenin	**Avşar Film**	**09/01/04**	**13**	**6**	**19,431**
Karbuz Kabuğundan Gemiler Yapmak	UIP	26/11/04	5	15	18,306
Zaman Tükeniyor!	**New Films**	**30/01/04**	**16**	**20**	**17,558**
Tehdit	Özen Film	12/11/04	7	14	17,329
Utopia	**Özen Film**	**03/09/04**	**12**	**20**	**16,865**
Kötü Eğitim	Medyavizyon	15/10/04	11	9	16,479
İnfazcı	**Avşar Film**	**24/09/04**	**13**	**10**	**16,084**
Nathalie	Özen Film	22/10/04	10	13	16,012
Çılgın Cuma	**UIP**	**26/03/04**	**12**	**20**	**15,577**
Hayatın İçinden	Warner Bros.	23/07/04	10	20	14,905
Ruhların Kaçısı	**Özen Film**	**18/06/04**	**12**	**15**	**14,654**
Aşkla Seks	Barbar Film	02/07/04	10	4	14,068
Onüç	**Özen Film**	**02/01/04**	**17**	**7**	**13,225**
Sylvia	Medyavizyon	06/08/04	16	5	13,219
Ölüm Provası	**Bir Film**	**02/07/04**	**24**	**3**	**12,863**
Yeniden Sev Beni	Bir Film	24/09/04	12	4	12,800
Carmen	**Özen Film**	**19/11/04**	**6**	**20**	**12,618**
Honey	UIP	06/08/04	9	31	12,191
Hababam Rock	**UIP**	**19/03/04**	**9**	**30**	**11,357**
Babasının Kızı	Avşar Film	26/03/04	6	25	11,169
İhtiyar Delikanlı	**Umut Sanat**	**15/10/04**	**9**	**13**	**11,112**
Cehennemin Anatomisi	Özen Film	25/06/04	18	6	10,029
Belleville'de Randevu	**Chantier**	**20/02/04**	**19**	**9**	**9,904**
Angela	Özen Film	05/03/04	12	20	9,650
İki Fıstık	**Warner Bros.**	**10/12/04**	**3**	**28**	**9,635**
Yolun Sonu	Warner Bros.	15/10/04	10	32	9,348
Benimle Evlenir Misin?	**Bir Film**	**12/03/04**	**25**	**6**	**9,194**
Yeni Bir Ülkede	Özen Film	06/02/04	11	10	8,998
Mambo Italiano	**Özen Film**	**25/06/04**	**13**	**10**	**8,965**
İhtirasın Bedeli	Chantier	26/11/04	5	6	8,639
Mahrem Şeyler	**Bir Film**	**23/07/04**	**17**	**3**	**8,433**
Kasap	Barbar Film	20/08/04	8	4	8,358
Yanlış Hesap	**Kenda**	**29/10/04**	**7**	**20**	**8,320**
Takvim Kızları	UIP	21/05/04	10	20	8,066
İnat Hikayeleri	**Özen Film**	**05/03/04**	**12**	**12**	**7,439**
Karanlık Sırlar	Bir Film	05/11/04	8	4	7,328
Kayıp Hayatlar	**Avşar Film**	**11/06/04**	**11**	**4**	**7,202**
Wilbur Ölmek İstiyor	Bir Film	21/05/04	23	4	7,171
Hiç Korkmuyorum	**Medyavizyon**	**20/08/04**	**14**	**8**	**7,096**
Rest	Özen Film	23/07/04	13	5	6,827
Aşk Burda Oturmuyor	**Bir Film**	**03/12/04**	**4**	**8**	**6,430**
Beş Kere İki	Chantier	24/12/04	1	9	6,415
Bekleme Odası	**Özen Film**	**27/02/04**	**10**	**5**	**6,267**
Papatya ile Karabiber	Warner Bros.	03/09/04	10	28	6,208
Sisler Evi	**Pinema**	**22/10/04**	**8**	**6**	**6,143**
Vegas'ta Son Şans	Warner Bros.	27/02/04	15	17	6,097
Mimar Babam: Bir Oğlun Yolculuğu	**Barbar Film**	**15/10/04**	**10**	**2**	**5,901**
Deliler Evi	Özen Film	23/07/04	10	5	5,609

Hemen hatırlatalım; bir yılda 52 hafta olduğunu ve 31 Aralık'da gösterime giren filmlerin, haftanın 7 gününde sadece 1 günü dahil olacağından dolayı o hafta gösterime giren filmleri 2005 filmi olarak düşünüp değerlendirme dışı bıraktık.

Her geçen yıl 1 milyonu geçen film sayısı artıyor. 2002'de milyonluk film sayısı 1 iken 2003'te bu rakam 3'e çıkmıştı. Bu yıl ise bu rakam 5 oldu. Tabii bunların içinden sadece 1'i yabancı film idi.

Bu yıl film sayısında bir patlama yaşandı ve 1990'dan beri açıkalanan seyirci rakamları içinde en büyük rakama ulaşıldı. Yeni rekor 3.932.315 kişi. Filmin adı ise G.O.R.A.

Bu yılda geçen yılda olduğu gibi sinemalara en çok seyircinin gittiği ay Şubat ayı oldu. Haftalara baktığımızda ise G.O.R.A.'nın vizyona girdiği hafta ise 52 hafta içinde en çok seyircinin sinemaya gittiği hafta oldu. Unutmamak gerekir ki o haftanın seyircisinin yüzde 88'i G.O.R.A.'ya izledi.

Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Hafta	Max. Salon	Toplam Kişi
Öfke	New Films	06/08/04	10	11	5,370
Buzdan Hayaller	**Bir Film**	**27/02/04**	**21**	**2**	**5,366**
Genç Hitler	New Films	07/05/04	13	5	5,314
Lars Von Trier'den 5 Engel	**Bir Film**	**30/01/04**	**17**	**1**	**5,193**
Hoş Geldin Hayat	Özen Film	03/12/04	4	40	5,071
Ölümcül Devir	**ASKD**	**16/01/04**	**6**	**5**	**4,965**
Fil	Warner Bros.	16/07/04	12	6	4,878
Annemler Yemeğe Geliyor	**New Films**	**03/09/04**	**10**	**7**	**4,835**
Machuca	Chantier	22/10/04	6	11	4,637
Tesadüfler	**Kenda**	**24/12/04**	**1**	**15**	**4,631**
Son Kale: Çanakkale	Okur Film	30/04/04	7	4	4,599
Marie ve Julien	**Belge Film**	**23/07/04**	**8**	**2**	**4,202**
Mavi Yalanlar	Sır Film	03/09/04	10	5	3,977
Savaşın Sisi	**Barbar Film**	**19/03/04**	**12**	**2**	**3,939**
Nefes Alıyorum	Özen Film	02/07/04	11	6	3,666
Vanilya ve Çikolata	**Sır Film**	**17/12/04**	**2**	**4**	**3,549**
Kalbim Başka Yerde	EPS	11/06/04	7	3	3,358
Zatoichi	**Belge Film**	**17/12/04**	**2**	**6**	**3,320**
Kasa 507	Pi Filmcilik	02/01/04	7	3	3,306
İtalyan	**Bir Film**	**26/11/04**	**4**	**3**	**3,214**
Kırmızı Işıklar	Belge Film	17/09/04	7	3	2,979
Uzak Ülke	**Pinema**	**08/10/04**	**2**	**5**	**2,898**
Görkemli Hayatım	Warner Bros.	30/04/04	9	5	2,795
Günaydın Gece	**Belge Film**	**23/04/04**	**6**	**2**	**2,727**
Kutup Çizgisi Aşıkları	Sır Film	08/10/04	11	4	2,710
Sisir Beni	**Bir Film**	**22/10/04**	**2**	**7**	**2,621**
İnsanlık Hali	Umut Sanat	17/12/04	2	7	2,547
Tünel	**Belge Film**	**30/04/04**	**4**	**1**	**2,363**
Kayıp Kucak	Bir Film	12/11/04	4	3	2,357
Kayıp, Aranıyor: Debra Winger	**Bir Film**	**27/08/04**	**8**	**4**	**2,232**
Nazi Hırsızları	Belge Film	28/05/04	7	3	1,932
Osama	**Barbar Film**	**24/12/04**	**1**	**6**	**1,758**
Sahne Güzeli	Özen Film	26/11/04	5	7	1,650
İnsanlık Suçu	**Avsar Film**	**10/09/04**	**3**	**4**	**1,165**
Erkek Severse	Bir Film	03/12/04	4	2	1,137
Gönül Çelen	**Özen Film**	**13/08/04**	**6**	**4**	**1,067**
RRRrrrr!!!	Avsar Film	04/06/04	3	3	995
800 Damla Yaş	**Özen Film**	**01/10/04**	**9**	**10**	**799**
Dünya Kadınla Güzeldir	Pelit Film	23/04/04	1	1	132
Metropol Kabusu	**MGD Filmcilik**	**16/01/04**	**1**	**1**	**72**
Savrulan Emekler	Tuğra Film	19/03/04	1	1	6

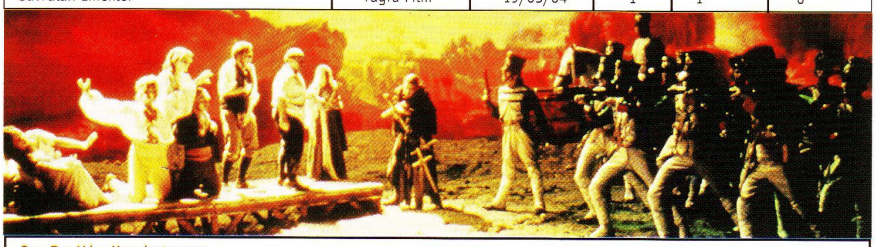

Son Beş Yılın Karşılaştırması

Yıl	Film Sayısı	Türk Filmi	Toplam Seyirci
2004	203	18	29,812,897
2003	188	16	24,582,004
2002	168	9	23,877,911
2001	154	17	28,168,142
2005	172	15	28,142,274

2004'ten Önce Vizyon Giren Filmlerin 2004 Seyirci Sayısı

Film Adı	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Kişi	Toplam Kişi
Yüzüklerin Efendisi: Kral'ın Dönüşü	Warner Bros.	19/12/03	432,696	1,248,367
Bir Zamanlar Meksika'da	UIP	26/12/03	94,735	180,625
Karşı Pencere	Warner Bros.	12/12/03	65,175	181,479
Dünyanın Uzak Ucu	Özen Film	28/11/03	33,539	223,806
Dayanılmaz Zulüm	UIP	05/12/03	26,291	217,057
Günahların Bekçisi	Özen Film	26/12/03	23,724	40,192
Gizemli Nehir	Warner Bros.	24/10/03	22,277	137,477
Dogville	Umut Sanat	05/12/03	18,940	46,535
İnsaat	Warner Bros.	21/11/03	17,692	263,481
Özel Tim	Warner Bros.	05/12/03	16,835	120,587
Sinbad: Yedi Denizler Efsanesi	UIP	21/11/03	16,380	137,901
Asmalı Konak - Hayat	Warner Bros.	17/10/03	15,061	1,791,396
Üçkağıtcılar	Warner Bros.	28/11/03	10,634	116,129

* Tablo 10bin ve üstü seyirci toplayan filmler için oluşturulmuştur.
** 2004'ten önce vizyona girip 2004'te gösterimde olan toplam 144 filmi 987.898 kişi izledi.

"Kutup Ekspresi"

"Truva"

"Büyük İskender"

"Blade:

Yerli Filmler

Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Hafta	Toplam Kişi
G.O.R.A.	Warner Bros.	12/11/04	7	3,932,315
Vizontele Tuuba	Warner Bros.	23/01/04	34	2,894,802
Hababam Sınıfı Merhaba	Özen Film	16/01/04	34	1,580,535
Neredesin Firuze?	UIP	20/02/04	28	1,064,162
Okul	Özen Film	09/01/04	34	836,450
Büyü	Özen Film	17/12/04	2	339,262
Yazı Tura	Warner Bros.	24/09/04	14	267,225
Mustafa Hakkında Herşey	Warner Bros.	19/03/04	22	80,122
Kalbin Zamanı	Warner Bros.	10/12/04	3	65,571
Karbuz Kabuğundan Gemiler Yapmak	UIP	26/11/04	5	18,306
İnat Hikayeleri	Özen Film	05/03/04	12	7,439
Bekleme Odası	Özen Film	27/02/04	10	6,267
Papatya ile Karabiber	Warner Bros.	03/09/04	10	6,208
Hoş Geldin Hayat	Özen Film	03/12/04	4	5,071
Son Kale: Çanakkale	Okur Film	30/04/04	7	4,599
Dünya Kadınla Güzeldir	Pelit Film	23/04/04	1	132
Metropol Kabusu	MGD Filmcilik	16/01/04	1	72
Savrulan Emekler	Tuğra Film	19/03/04	1	6

2004 yılındaki Türk Filmleri'nin Seyirci Toplamları	Film Sayısı	Toplam Kişi
2004'te gösterime girenler	18	11,108,544
2004'te önceki yıllarda gösterime girenler	13	48,037
TOPLAM	31	11,156,581

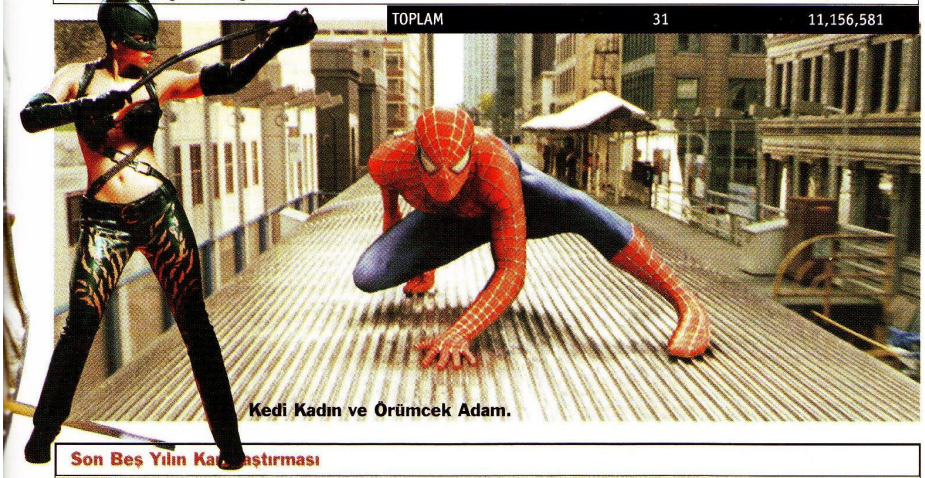

Kedi Kadın ve Örümcek Adam.

Son Beş Yılın Karşılaştırması

Yıl	Film Sayısı	Türk Filmi	Toplam Seyirci
2004	203	18	29,812,897
2003	188	16	24,582,004
2002	168	9	23,877,911
2001	154	17	28,168,142
2005	172	15	28,142,274

Filmlerin Birinci Haftalarına Göre İlk 15

Filmin Adı	Dağıtım	Vizyon Tarihi	Salon	Toplam Kişi
G.O.R.A.	Warner Bros.	12/11/04	497	1,755,208
Vizontele Tuuba	Warner Bros.	23/01/04	304	905,484
Truva	Warner Bros.	14/05/04	294	641,870
Hababam Sınıfı Merhaba	Özen Film	16/01/04	106	420,623
Neredesin Firuze?	UIP	20/02/04	201	378,704
Örümcek Adam 2	Warner Bros.	02/07/04	238	288,405
Son Samuray	Warner Bros.	06/02/04	158	272,469
Harry Potter ve Azkaban Tutsağı	Warner Bros.	04/06/04	261	246,082
Yarından Sonra	Özen Film	28/05/04	79	227,268
Şrek 2	UIP	27/08/04	200	217,692
Büyü	Özen Film	17/12/04	140	215,286
Tutku: Hz. İsa'nın Çilesi	Özen Film	09/04/04	60	200,011
Okul	Özen Film	09/01/04	55	181,304
Van Helsing	UIP	07/05/04	135	180,068
Kral Arthur	UIP	28/10/04	125	175,046

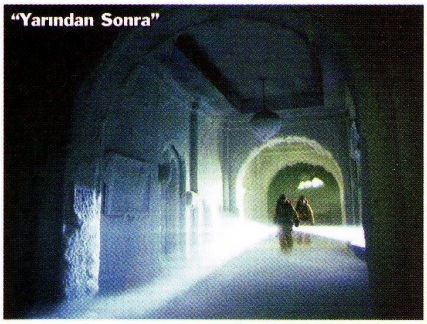

"Yarından Sonra"

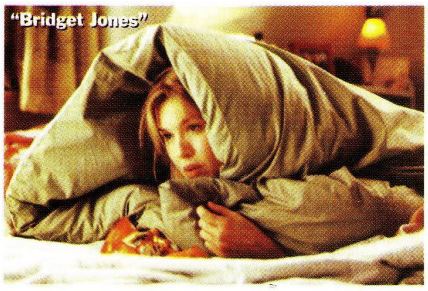

"Bridget Jones"

Haftalara Göre Seyirci

Hafta Başı	Seyirci
12 Kasım	1,986,150
30 Ocak	1,838,011
23 Ocak	1,641,318
19 Kasım	1,228,766
6 Şubat	1,060,109
20 Şubat	936,620
14 Mayıs	880,499
26 Kasım	864,795
16 Ocak	844,047
13 Şubat	819,918
27 Şubat	707,325
4 Haziran	697,766
3 Aralık	666,730
5 Mart	624,543
24 Aralık	617,232
28 Mayıs	607,538
17 Aralık	603,584
21 Mayıs	546,680
12 Mart	542,400
2 Nisan	532,463
9 Nisan	526,175
10 Aralık	493,772
16 Nisan	487,210
23 Nisan	479,397
11 Haziran	460,053
2 Temmuz	456,912
9 Ocak	454,133
27 Ağustos	438,622
19 Mart	405,027
29 Ekim	394,616
26 Mart	390,833
2 Ocak	385,057
5 Kasım	372,449
7 Mayıs	371,352
18 Haziran	355,312
3 Eylül	355,279
10 Eylül	351,639
30 Nisan	350,906
8 Ekim	347,787
13 Ağustos	346,240
15 Ekim	339,799
9 Temmuz	316,861
1 Ekim	310,782
22 Ekim	305,529
20 Ağustos	291,270
17 Eylül	288,420
24 Eylül	283,929
25 Haziran	282,717
16 Temmuz	257,211
30 Temmuz	242,884
6 Ağustos	217,541
23 Temmuz	206,689

Aylara Göre Seyirci

Ay	Seyirci
Şubat	4,654,658
Kasım	3,981,981
Ocak	3,324,555
Aralık	3,246,113
Nisan	2,416,078
Mart	2,279,295
Mayıs	2,149,437
Haziran	2,120,669
Eylül	1,717,889
Temmuz	1,520,390
Ekim	1,303,897
Ağustos	1,097,935

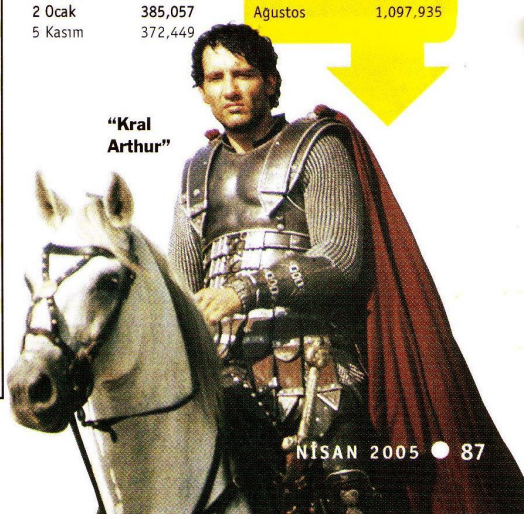

"Kral Arthur"

Ayı Güney Afrika'ya gitti

En iyi film ödülünü kazanan "U-Carmen e-Khayelitsha".

Güney Afrika yapımı "U-Carmen e-Khayelitsha"nın zaferiyle sonuçlanan 55. Berlin Film Festivali, takipçilerine sürprizler, enfes filmler ve kimi hayal kırıklıklarını birarada sundu. Roland Emmerich'in başkanlığındaki jürinin aldığı karar tartışılmaya devam edecek gibi gözükürken, bu yılki festivalde ilk gösterimi yapılan kimi filmlerin önümüzdeki bir yıl boyunca ses getireceklerini tahmin etmek de zor değil. ENGİN ERTAN

Şubat ayı içerisinde düzenlenen elli beşinci Berlin Film Festivali'ne sürprizlerin hakim olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle son yıllarda sanat sineması ve popülerliğe eş değerde ev sahipliği yapmaya çalışan festival, henüz başlamadan yarışma jürisiyle şaşırtmıştı. Jüri başkanlığı görevinin, kendisini anaakım Amerikan sinemasına adamış ve gişede azımsanmayacak başarılar yakalamış Alman yönetmen Roland Emmerich'e teslim edilmesi açıkçası ilginçti. Emmerich'in çektiği filmlere bakarak (ve elbette diğer jüri üyelerini de es geçmeden) yapılan spekülasyon ve tahminler bir yana, yönetmenin kendisinden beklenenin çok dışında bir karar için bastıracağına dair öngörüler de mevcuttu. Kimileri popüler sinema diline daha yakın bir filmin (Danimarka filmi "Anklaget"), kimileri politik içeriğiyle öne çıkan bir yapımın ("Paradise Now"), kimileriyse safi bir sanat sineması örneğinin (Tsai Ming-liang'ın "Tian bian yi duo yun"u) Altın Ayı'yı kazanacağını iddia ediyordu. Ancak 19 Şubat günü gelip de ödüller açıklandığında hemen herkes için şaşırtıcı bir sonuç söz konusuydu. Büyük ödül Carmen'in Güney Afrika'daki gettolara uyarlandığı, Mark Dornford-May'in imzasını taşıyan "U-Carmen e-Khayelitsha"ya gitti.

Hazır laf büyük ödülü kucaklayan Güney Afrika yapımına gelmişken, Afrika kıtasının bu yılki Berlinale'ye damgasını vurduğunu söyleyebiliriz. Açılış filmi olarak seçilen Régis Wargnier'nin "Man to Man"i, Afrika ormanlarındaki bir Pigme avıyla başlamaktaydı. Bir grup antropoloğun ondokuzuncu yüzyılın sonlarında Pigmeler üzerinde yaptıkları deneyleri konu alan film, Fransız yönetmenin önceki işlerine bakarak bekleyeceğimiz çiğlik ve yüzeysellikten fazlasıyla nasibini almıştı. Bu vasat filmin yarışmalı bölümde olması, hatta açılış filmi olarak seçilmesi de kimi çevrelerden tepki çekmedi değil. Metne bakarsak, herkesin eşit olduğuna dair hümanist ve ırkçılık karşıtı bir söylem mevcuttu. Ancak Wargnier'nin Afrika'da çektiği doğa görüntüleri buram buram kartpostal tadı taşıyor ve yönetmenin farklı bir kültüre bakış açısıyla beraber neredeyse metne ters düşen ayrımcı ve oryantalist bir söyleme kapı açıyordu Belki çok da şaşırmamak lazımdı, zira karşımızdaki "Indochine"in yönetmeniydi.

Yarışma dışı olarak gösterilen "Hotel Rwanda'

ve Altın Ayı adaylarından "Sometimes in April" ise ilginç bir ikili oluşturmaktaydılar. Her iki film de Ruanda'da Hutu ve Tutsi kabileleri arasındaki iç savaşı ve yaşanan soykırımı konu almaktaydı. Bu ay İstanbul Film Festivali çerçevesinde de gösterilecek olan "Hotel Rwanda" ile ilgili daha detaylı bir yazıyı festivale ilişkin sayfalarda bulabilirsiniz. Ancak iki filme birarada baktığımızda, popüler sinemaya yakın bir dil tutturan Terry George'un "Hotel Rwanda"sının tüm dünyada izleneceği, Raoul Peck'in yönettiği bir HBO yapımı olan "Sometimes in April"den ise çoğu seyircinin haberdar bile olmayacağı gerçeğiyle bir kez daha karşılaşıyorduk.

"Le Promeneur du champ de Mars"

Siyasi içerikli filmler öne çıktılar

Politika Berlin Film Festivali'nin yarışma bölümü için baskın bir unsurdu. İntihar komandosu olmayı göze alan iki Filistinli genci kendisine başkahraman seçen "Paradise Now" ele aldığı bıçak sırtı konu ve beklenmedik yaklaşımıyla çeşitli tartışmalara neden oldu. En İyi Avrupa Filmi'ne verilen Mavi Melek ödülüne layık görülen "Paradise Now"ı yakında ülkemizde vizyonda izlemek şansına ve daha detaylı tartışma imkanına sahip olacağız. Yarışmadaki üç Alman filminden birisi olan Marc Rothemund'un yönettiği "Sophie Scholl - Die letzten Tage" ise Alman tarihinde önemli bir yer teşkil eden ancak ne yazık ki ülke dışında pek tanınmayan baş karakterinin son günlerini konu alıyordu. III: Reich döneminde Ağabeyi Hans Scholl ile beraber Die Weisse Rose (Beyaz Gül) isimli bir politik aktivist gruba üye olan ve 1943 yılında Nazizim karşıtı bildiriler dağıtırken yakalanan Sophie Scholl'un yargılanma süreci, teatral bir mizansenin öne çıktığı sorgulama sahneleriyle aktarılıyordu. Kimileri filmi bu yönüyle takdir ederken, kimileriyse yönetmenin kendini yeterince hissettirmediğinden yakınmaktaydı. Ancak yarışma jürisinin aldığı ilginç kararlardan birisi de Rothemund'a En İyi Yönetmen ödülünü vermek oldu. Başroldeki Julia Jentsch'in (önümüzdeki ay "Eğitmenler" filmiyle vizyonda izleyebileceğimiz genç aktrisle yaptığımız röportajı bu sayımızda okuyabilirsiniz) En İyi Kadın Oyuncu ödülünü kazanmasıysa beklenen bir sonuçtu. Belki Sophie Scholl'un idama doğru giden yolda dini inancının öne çıkartılmasının hikayeye Jeanne d'Arc benzeri bir hava kattığından ve Scholl ailesinin küçük burjuva olarak resmedilmesinden şikayetçi olabiliriz. Ancak bunların dışında, çok parlak olmamakla beraber "Sophie Scholl" yarışmanın geçer not alabilecek filmlerindendi.

Yarışmadaki bir diğer Alman filmi, daha doğrusu bir Alman/İspanyol ortak yapımı olan "One Day in Europe" (yine bu ay "Avrupa'da Bir Gün: Canım Türkiyem" ismiyle İstanbul Film Festivali'nde gösterilecek ve yakında ülkemizde gösterime girecek) ise yüzeyin altındaki politik mesajıyla dikkat çekiyordu. İlk bakışta bir durum komedisi olan, Avrupa'nın farklı ülkelerinde aynı gün yaşanan benzer olayları anlatan bu filmi oluşturan beş bölümden birisi de İstanbul'da geçmekteydi. Hatırlarsanız filmin İstanbul'daki çekim süreçleri esnasında (o zamanlar filmin adı "Galatasaray-Depor" idi) yönetmeni Hannes Stöhr ile yaptığımız bir röportaja dergimizde de yer vermiştik. Türkiye'nin AB'ye girme sürecinde ilginç bir noktada duran ve ortak bir Avrupa dili veya bir Avrupalı olma halinin varlığını sorgulayan bu filmle ilgili görece daha detaylı bir yazıyı yine İstanbul Film Festivaline ilişkin bölümde bulabilirsiniz. Burada ekleyeceğimiz tek şey ise, filmin yarışmanın zayıf elemanları arasında bulunduğu.

Bu episodik filmden benzer tarzda başka bir örneğe, yarışma dışı bölümde gösterilen "Tickets"a geçelim. Ermanno Olmi, Abbas Kiarostami ve Ken Loach'u biraraya getiren bu "göçmenlere karşı önyargılarımızı gözden geçirelim" filmi hem fazla didaktik olması, hem de üç yönetmenin tarzları arasındaki doku uyuşmazlığı nedeniyle korkunç sonuç vermiş bir projeydi. Ol-

"Tian bian yi duo yun"

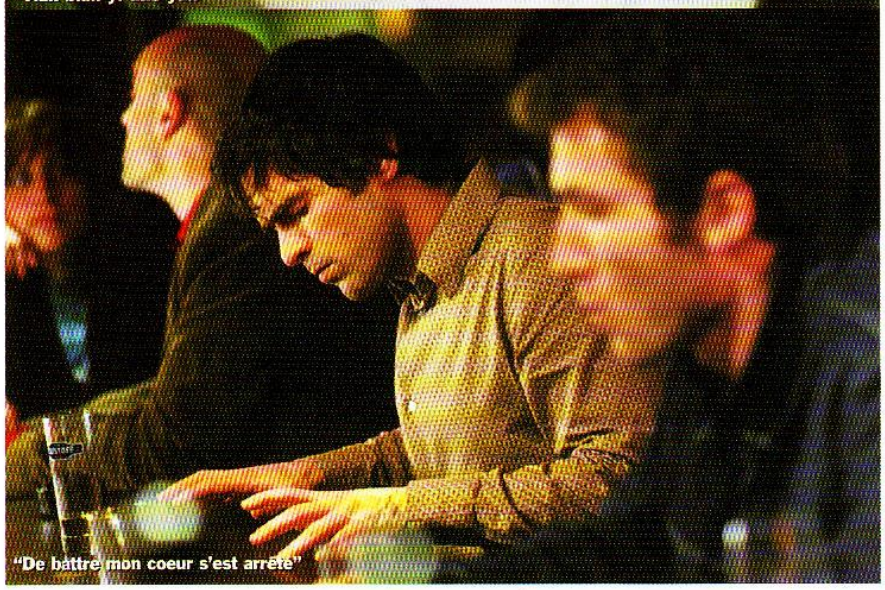
"De battre mon coeur s'est arrêté"

mi'nin bölümünün yerlerde süründüğünün, Loach'unkinin ise bu üçlü arasında görece en iyi (veya kötünün iyisi) olduğu söyleyerek tatsız bir deneyim olan "Tickets"ı da geride bırakabiliriz.

Seyirci ve eleştirmenleri ikiye bölen örnekler

Ülkemizde özellikle "Marius ve Jeanette" ile tanınan Robert Guédiguian'ın yeni filmi "Le Promeneur du champ de Mars" François Mitterand'ın, Aleksandr Sokurov'un "Solntse"si ise Hirohito'nun son günlerini konu almaktaydı. Guédiguian'ın filmi genellikle olumlu eleştiriler alırken, Sokurov seyirci ve eleştirmenleri ikiye böldü. Filmden nefret edenler ve sevenler iki ayrı saftaydı ve ne yazık ki sevmeyenlerin sayısı daha çoktu. Her iki filmin de Berlin'den eli boş döndüğünü (özellikle "Le Promeneur du champ de Mars"da Michel Bouquet'nin sadece "başkan" olarak anılan Mitterand performansıyla En İyi Erkek Oyuncu ödülünü alacağı bekleniyordu ancak tahminler yanlış çıktı) belirtirken, "Solnste"nin ciddi bir haksızlığa uğradığını eklemeden edemeyeceğiz. Hitler'in son günlerini konu alan "Molokh" ve Lenin'in son günlerini konu alan "Boğa"yı takip eden ve bir dörtlemenin üçüncü halkası olan film, kanımızca yarışmanın en iyilerinden biriydi. Üç filmde de söz konusu liderleri güçlerini yitirmeye başladıkları dönemlerinde göstermeyi tercih eden Sokurov, tıpkı ilk iki filmde olduğu gibi "Solnste"de de bu temayı büyük ölçüde mizansen üzerinden işliyordu. Sanat yönetiminin görkemi, tercih edilen kamera açıları ve incelikli bir ışık kullanımı içerisinde giderek kaybolan bir lider izliyor ve bir kez daha günümüz sinemasının en yaratıcı yönetmenlerinden birisi olan bu modern ustaya saygı duyuyorduk. Yarışmanın benzer şekilde kitleleri ikiye bölen ve yarışmadan eli boş dönen bir diğer filmiyse Alman yapımı "Gespenster" idi. Önceki filmleri "Die innere Sicherheit" ve "Wolfsburg" ne yazık ki ülkemizde gösterilmemiş olan Christian Petzold'un üçüncü uzun metraj filmi, başka bir yönetmenin elinde rahatlıkla duygu sömürüsüne dönüşebilecek olan hikayesini (hoş, günümüzde ucuz ve "sözde entelektüel" duygu sömürüleri daha çok beğeniliyorlar) son derece mesafeli şekilde anlatıyordu. Belirgin bir dramatik yapısı olmayan "Gespenster" en özet haliyle umutsuzluk halini irdeleyen, karamsar bir filmdi. Çok katmanlı ve entelektüel yapısını burada birkaç cümleyle özetlemek ne yazık ki mümkün değil. Söyleyebileceğimiz tek şey, Petzold'un filminin de festivalin hakkı yenmişlerinden olduğu.

Neyse ki yarışmanın yenilikçi ve özgün filmlerinden birisi ödülsüz kalmadı. Tipik bir Tsai Ming-liang filmi olan "Tian bian yi duo yun", pornografinin sınırında duran afiş çalışması ve basına dağıtılan kitapçığıyla şaşırtırken, üç önemli ödülün de sahibi oldu. Film yarışma jürisince Olağanüstü Artistik Başarı (filmin senaryosu için) ve Alfred Bauer ödüllerine layık görülürken, FIPRESCI jürisince de yarışmanın en iyisi seçildi. Araya giren müzikal sahneleriyle yönetmenin daha önceki işlerinden "Delik"e benzetebileceğimiz bu ilginç ve kendine has mizah duygusuyla hayli eğlenceli film, kimi seyircileri plan sekanslardan veya uzun sessizliklerden oluşan yapısıyla sıkmadı da değil. Ancak bizce kesinlikle yarışmanın en iyilerinden birisiydi.

Yarışmadaki popüler sinema örnekleri

Elbette popüler sinemaya yakın duran örnekleri de es geçmemek lazım. Paul Weitz'ın "In Good Company"si ve Wes Anderson'ın "Steve Zissou ile Suda Yaşam"ı ne jüri ne de basın tarafından fazla ciddiye alınmadılar. Belki de yakın gelecekte hemen tüm Avrupa'da vizyona girecekleri için. Ancak "In Good Company" tecimsel sinemaya yakın duran yapısı bir yana, yarışmadaki çoğu örneğe oranla eli yüzü düzgün bir yapımdı. Wes Anderson'ın "Steve Zissou ile Suda Yaşam"ı ise elbette her zevke hitap etmeyen ancak mizah duygusuna ve sinema diline adapte olabilen seyircilere son derece keyifli anlar vaat eden bir filmdi. Böyle bir yarışma seçkisinden rahatlıkla ödülle dönebilirdi ancak şu ana kadar gösterime girdiği çoğu yerde olduğu gibi film Berlin'de de ziyadesiyle görmezden gelindi.

Gayet akıcı bir dile sahip olan ve başrol oyuncusu Romain Duris'in performansıyla renklenen Fransız yapımı "De battre mon coeur s'est arrêté" genel olarak seyirci ve eleştirmenleri tatmin etti. Müziğin anlatımında önemli bir rol oynadığı film, jüri tarafından En İyi Müzik ödülüne layık görüldü. Natasha Richardson, Ian McKellan, Hugh Bonneville, Marton Csokas gibi oyuncularıyla dikkat çeken "Asylum" ise artık fazlasıyla demode kaçan, saplantılı aşk merkezli bir erotik/psikolojik/gerilim denemesi, aslında daha uygun tanımlamayla bir deli saçmasıydı. Danimarka yapımı "Anklaget" ise pedofili ve ensest temalarına özgün yaklaşımıyla dikkat çekiyordu. Film, yeniyetme bir kız çocuğunun babasının tecavüzüne uğradığını iddia etmesi ve bu iddia sonrasında ailenin hayatının alt üst olmasını konu alıyordu. Yönetmen Jacob Thuesen bu hassas temayı genel seyirci kitlesine uygun şekilde anlatırken ilginç bir yöntem izliyor, seyirciye iddianın sahibi kız çocuğunu hemen hiç göstermiyordu. Böylece seyirci daha ziyade suçlanan babanın yaşadıklarına tanıklık ediyor, kimin suçlu kimin suçsuz olduğu konusunda kararsızlıkta bırakılıyordu. Her ne kadar bu ilginç yapıyı finalinde bozsa bile, Thuesen'in filminin ilgiye layık olduğunu inkar edemeyiz. Yazının başlarında belirttiğimiz gibi "Anklaget" kimilerine göre Emmerich'in başkanı olduğu bir

"Verschwende deine Jugend.doc"

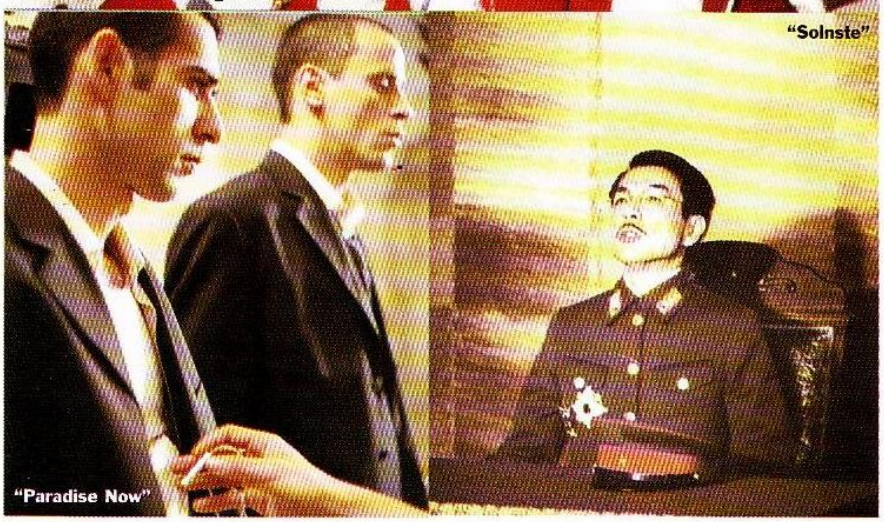
"Paradise Now"

"Solnste"

jüri söz konusu olduğunda, En İyi Film ve En İyi Erkek Oyuncu ödülleri için biçilmiş kaftandı. Ancak sonuçta yarışmanın ödülsüz filmleri arasında yer aldı.

Yarışma dışı bölümler

Elbette ana yarışma dışında kalan bölümlerden de biraz bahsetmek lazım. Bizler için öncelikle ilginç olan, bu yılki Berlinale'de iki Türk filminin de gösterilmesiydi. Yeşim Ustaoğlu'nun "Bulutları Beklerken"i Panorama bölümünün seçkisinde yer alıyordu. Türk dostu Alman eleştirmen arkadaşımız Daniela Sannwald'ın yönettiği basın toplantısına az kişi katıldı ama meraklı bir kitlenin Ustaoğlu ile buluşmasını sağladı. Semih Kaplanoğlu'nun ikinci uzun metraj filmi "Meleğin Düşüşü" ise Forum bölümünde gösterildi ve Wolfgang Staudte ödülünün adaylarından birisiydi. Kaplanoğlu'nun filmi ne yazık ki ödüle ulaşamadı ancak Forum bölümünün jürisi "Meleğin Düşüşü"nü çok beğendiğini, ikinci bir ödül veya mansiyon verme imkanları olsa bu filmi eli boş göndermeyeceklerini ödül töreninde dile getirdi. Forum bölümünden ödülle dönen filmse "Yan Mo" isimli Çin yapımı oldu.

Ülkemizde de gösterime girmiş olan "Sarhoş Atlar Zamanı"nın yönetmeni olarak hatırladığımız Bahman Ghobadi'nin yeni filmi "Lakposhtha hâm parvaz mikonand" ise festivalin 14+ Çocuk Filmleri bölümünde gösterildi. Yönetmenin çocuk oyuncularından çok iyi performanslar aldığı bu etkileyici film, gösterildiği bölüm dahilinde Özel Mansiyon kazandı. Ghobadi'nin filmi de önümüzdeki aylarda ülkemizde gösterime girecek Berlinale programı elemanlarından.

Festivalin yarışmadan sonra en çok ilgi gören bölümü olan Panorama bu yıl da ilginç ve tatmin edici bir seçki sunmaktaydı. İzleyebildiğimiz filmlerden özellikle "Inside Deep Throat"un kayda değer olduğuna dikkat çekmek gerek. Çeşitli ülkelerde vizyon şansı da yakalayan bu ilginç belgesel, ünlü porno film "Deep Throat"un oluşum sürecinden yola çıkıyor ve '70'lerden '80'li yıllara geçerken, pornonun da sinemadan (kamusal alandan) video aracılığıyla eve (özel alana) kaymasının ardındaki politik değişimi de sorguluyordu. Bölümün bir diğer ilginç belgeseli, Almanların ünlü "yeraltı" yönetmeni Rosa von Praunheim'ın elinden çıkma olan "Männer Helden und schwule Nazis", yani "Erkek Kahramanlar ve Eşcinsel Naziler" idi. Adından içeriği anlaşılan film birbirinden ilginç röportajlar ve itiraflar barındırmaktaydı. Ancak her belgeselin benzer ölçüde ilginç olmasını ve her yönetmenin elindeki verimli temayı iyi şekilde değerlendirmesini beklemek yanlış olur. Örneğin, yine Panorama bölümünde gösterilen "Cycles of Porn - Sex/Life in L.A. Part 2" bu duruma iyi bir örnek teşkil ediyordu. Jochen Hick'in yönettiği film, Los Angeles'taki gay porno endüstrisini inceleme vaatiyle başlıyor ancak havada kalmaktan öteye gidemiyordu. Porno film setlerinde belge toplamaktan ziyade, röntgenci kimliğinden öteye gidemeyen bir kamera çalışması uygulayan yönetmen, belki de kendisi bir porno yönetse daha dürüst olabilirmiş.

İlginç belgeseller demişken, bizce bu yılki Berlinale'nin en heyecan verici filmlerinden olan bir belgeselle yazıyı noktalayalım. Forum bölümünde gösterilen "Verschwende deine Jugend.doc" Jürgen Teipel'ın aynı isimli kitabının sinemaya uyarlanmış versiyonuydu. Adını DAF'ın kendi türünde bir klasik olan ünlü şarkısından alan bu belgesel, '70'lerin sonu ve '80'li yılların başında Almanya'daki punk hareketini birinci elden tanıkların ağzından bize sunuyordu. Blixa Bargeld, Inga Humpe, Andreas Dorau, Gudrun Gut, Gabi Delgado, Robert Görl, Peter Hein, Jürgen Engler ve daha nice ikonlaşmış ismin, ayrıca Einstürzende Neubauten'dan Die Krupps'a, Abwärts'ten Fehlfarben'a, DAF'tan Malaria'ya pek çok grubun müziklerinin eşlik ettiği bu özel yolculuk, elbette türe ve bu gruplara özel ilgi duyanlardan daha geniş bir kitleye hitap etmekteydi. İngiltere ve Almanya'da punk akımının nasıl farklı şekillendiği, bu akımın modern sanat tarihi içerisinde nasıl bir noktada durduğu, politika ve sosyolojiyle hangi noktalardan bağlandığı üzerine bir kez daha kafa yorma imkanı sağlayan, Teipel'ın yönetmenliğini Sigrid Harder ile beraber üstlendiği bu belgesel için son yılların en özgün işlerinden birisi desek yeridir. Zira tamamı röportajlardan oluşan "Verschwende deine Jugend.doc"ta hareket eden tek bir imgeye bile rastlamak mümkün değil. Teipel'ın aynı isimli kitabı yazdığı dönemde yaptığı röportajlar, uzun ve etraflı bir arşiv çalışması sonrasında toplanan fotoğrafların üzerine ses bandı olarak bindirilmiş ve sonuçta ortaya punk estetiğine uygun, kolajvari bir görsel yapı çıkmış. Bu olağanüstü belgeselin bir gün bizim buralarda da gösterilmesini, hatta Teipel'ın kitabının dilimize kazandırılmasını dilemek şu anda yapılabilecek tek şey gibi gözüküyor.

Sonuç olarak bu yılki Berlin Film Festivali'nin kimi sürprizler ve yarışmadaki bazı hayal kırıklıkları haricinde tatmin edici geçtiğini söylemek mümkün. Düşünün ki, prodüksiyon tasarımı konulu retrospektiften, buradaki gösterimlere paralel olarak Talent Campus çerçevesinde düzenlenen atölye çalışmaları ve panellerden, festivalle eş zamanlı olarak gerçekleştirilen Stanley Kubrick sergisinden bahsetmeye yerimiz kalmadı. ■

klasik
Dünya Sinemasının Ustaları

WIM WENDERS
Yol filmlerinin kralı

Üstün görsel yeteneği, şiirsel anlatımı ve hayat gayesini yitirmiş, çevresine ve kendisine yabancılaşmış "kaybeden" insanların öykülerini perdeye taşıyan farklı filmleri ile, günümüz sinemasının en özgün isimlerinden biri... Bu ay, "Zamanın Akışında", "Paris Teksas", "Sırlar Oteli" ve "Buena Vista Social Club" gibi benzersiz filmlerin yaratıcısı olan Wenders'in dünyasına bir yolculuk yapıyoruz... Hem onu, hem de kendimizi daha iyi tanıyabilmek için...

PINAR TINAZ GÜRMEN

Hayranları da kendi içlerinde gruplara ayrılır. Kimi ilk dönemini sever, kimi son dönemini...

Filmde, yaşadığı çevreden bunalmış, soluksuz bırakılmış bir delikanlı, kendisinin bile tanımlayamadığı bir iç sıkıntısı ile kıvranıyor. Ne arkadaşları, ne ailesi, ne de sevgilisi çekiyor artık onu. Geleceğine şüphe ile hatta umutsuzca bakıyor. Gördükleri, duydukları ona yabancı. Kendisine ait sandığı düşünceler, duygular bile aslında tanımadığı başka birilerine ait ve o artık kim olduğunu bile hatırlamıyor. Kaçmak, kurtulmak istiyor. Yollara düşmekte buluyor çareyi. Bilmediği kentlerde, tanımadığı insanların arasında yaşamayı deniyor. Ama değişen bir şey yok. Ta ki, o bu fiziksel yolculuğu, içsel bir hesaplaşmaya dönüştürene, ona yardım edecek tek kişinin kendisi olduğunu anlayana dek...

Evet, siz bir Wenders filmi izliyorsunuz. Çevresi ile iletişim kurmakta zorlanan, dünyadaki varlığının anlamını çözemeyen, parmağını bile oynatmaya mecali kalmamış "kaybedenlerin" hayatlarını perdeye taşıyan, bu depresif öyküleri şiirsel görüntüler ile bezeyen bir sinema Wenders'in yaptığı. Kahramanın hareketsizliğini uzun planlar, yavaş kamera hareketleri ve kaydırmalar ile destekleyen, titizlikle seçilmiş müzikler ile onun ruh halini mükemmel biçimde ortaya koyan bir sinema...

Genç Alman sinemasının en önemli yönetmenlerinden biri Wim Wenders. Her ne kadar içindeki sinema ateşini klasik Amerikan filmleri yakmış olsa da, zaman içinde kendisine özgü çok farklı bir tarz oluşturmayı başaran bir sanatçı. Eşsiz görsel yeteneğinin yanısıra, bir şairin duyarlılığını taşıyan öyküleme stili, zamanın sürekliliğini olabildiğince bozmamaya çalışan kurgu anlayışı, hayatın görünenden başka bir şey olmadığını vurgularcasına ısrarla simgelerden uzak duran anlatımı ve kişi ölmedikçe hayatın ve elbette ki öykünün de devam ettiğine inandığından nihai sonlardan kaçınan tavrı ile farklı bir isim.

Wenders'in başka bir özelliği de Amerikan kültürüne duyduğu hayranlık şüphesiz. Wenders kah-

ramanlarının sık sık karşısına çıkan eski Amerikan arabaları, müzik kutuları ve tilt makinelerinde, yönetmenin büyük bir tutku ile bağlı olduğu rock müzikte, zaman zaman doğrudan göndermeler ile filmlerine dahil olan Klasik Amerikan sinemasının usta yönetmenleri ve ünlü filmlerinde de gözlemek mümkün bu hayranlığı...

Ancak bu hayranlık, içten bir sevgiden kaynaklanan, masum bir duygu olmaktan uzak, daha çok kültürel bir sömürünün kalıntıları Wenders'e göre. Duygularını "Amerikan kültürü bilinç altımızı yağma etti... Bu kültüre aşığım ama ona katılmak istemiyorum. Bu belki bir röntgencinin doyuma ulaşmayan bir aşkı yaşaması ve doyuma ulaşmayı istememesi gibi bir şey" diyerek dile getiren yönetmenin yaşadığı karmaşa, zamandaşı pek çok Alman genci ile aynı ve ülkelerinin özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra içinde bulunduğu durum ile doğrudan bağlantılı.

Savaştan hem yenik, hem de suçlu olarak çıkmış, dört buçuk milyon insanını kaybetmiş, müttefiklerin her türlü siyasi ve militarist hareketi yasakladıkları, ekonomik güçlüklerle dolu geçen bir dönemden yeni çıkan, 1954'te elde edilen özgürlüğün ardındansa, kendisini tamamen kalkınmaya ve deli gibi çalışmaya veren bir Almanya'nın çocuğu Wenders. Suçluluk duygusunun yiyip kemirdiği, özgürlüğe duyulan özlemin bireycilik, maddecilik gibi olumsuz özellikler ile donattığı, bir önceki kuşak ile ruhsal bağları neredeyse kopma noktasına gelen herhangi bir Alman gencinden çok da farklı değil. İşte bu noktada devreye giriyor Amerika hayranlığı. Alman gençleri üzerinde, yaramaz bir çocuğun, otoriter babası etkisi yapan bu ülkeye karşı duyulan karmaşık duygular, korku ve başkaldırma isteğinin yanısıra, önüne geçilmez bir hayranlığı da beraberinde getiriyor şüphesiz...

Wenders işte böyle bir ortamda, bu duygularla başladı sinema yapmaya. 1960'lı yılların başında Alman sineması da diğer ülke sinemaları gibi, bir yenilenme hareketi içindeydi. Amacı sinemayı salt ticari bir eğlence aracı olmaktan kurtarmak, Alman halkının yaşamına ayna tutacak, onları bilinçlendirecek filmler yapmak ve sanatçının yaratıcılığının kısıtlanmadığı bir auteur sineması oluşturmak olan genç Alman sinemacıları ataktaydı. Başlarını Alexander Kluge'nin çektiği bu sanatçılara, daha sonraları Wenders, Herzog, Fassbinder gibi isimler de katıldı. Genellikle kişinin topluma uyum sorunları, kadın hakları, kuşak çatışmaları, iletişim problemleri, hızlı bir kalkınmanın getirdiği kimlik bunalımları gibi konuları filmlerinde işleyen bu kuşak, sinema tarihine "Genç Alman Sineması" adı ile geçti ve pek çok önemli sanatçının ortaya çıkmasına olanak tanıdı. Ve kuşkusuz bu isimlerin başında Wim Wenders geliyordu...

Uzun adı Ernst Wilhelm Wenders olan yönetmen 14 Ağustos 1945'te Düsseldorf'ta doğdu. Ailesi adının Wim olmasını istemişti ama nüfus müdürlüğündekiler, bu ilginç isme itiraz edince, Wilhelm'de karar kılındı. Çocukluğunda çok çekingen ve içe dönüktü. Hatta bir dönem rahip olmayı istemişti. Ancak zamanla fikirleri değişti ve cerrah bir babanın oğlu olarak Freiburg üniversitesinde tıp okumaya başladı. Kısa süre içinde doktorluğun kendisine uygun olmadığına karar veren

Yeni filmi "Land of Plenty"

Wenders, felsefeye yöneldi. Ancak bu girişimi de sonuçsuz kaldı. O yıllarda ilgilendiği bir numaralı konu müzik, özellikle de Amerikan kaynaklı rock müziğiydi. Bunu yine Amerikan filmleri ile başlayan sinema tutkusu izledi. Sinema üzerine eğitim almaya karar veren Wenders, Fransa'nın ünlü okullarından IDHEC'e başvurdu ancak kabul edilmedi. Yine de altmışlı yılların sanat başkenti olarak kabul edilen Paris'e gitti ve aldığı resim eğitiminin yanısıra Henri Langlois yönetimindeki efsanevi Paris Sinemateki'nin en ateşli müdavimlerinden biri olarak, yüzlerce film izleme fırsatını buldu. Nicholas Ray, Howard Hawks, Raoul Walsh ve John Ford gibi Amerikan sinemasının klasikleşmiş yönetmenlerinin yanısıra, ne yazık ki kendi ülkesinde pek sevilmeyen Alman yönetmen Fritz Lang ve daha sonraki yıllarda kendisini fazlasıyla etkileyecek olan Japon usta Yasujiro Ozu ile de o yıllarda tanıştı. Ozu, Wenders'i özellikle hikayedeki hareketi, kurgu yoluyla değil, görüntülerin sürekliliğini kullanarak sağlaması açısından etkiledi. Ozu sinemasında da filmsel zamanı mümkün olduğu kadar, gerçek zamanla eşleştirmek önemli bir yer tutuyordu. Üstelik Ozu'nun çıkış noktası yine Wenders gibi klasik Amerikan sinemasıydı. Ozu filmlerinde kişiler, Wenders'in kahramanları gibi bedensel bir yolculuğa çıkmıyorlardı genelde ama, sürekli kendi içlerinde yaptıkları bir yolculuk ve hesaplaşma söz konusuydu. Genç bir yönetmen adayı olduğu yıllarda Wenders'i en çok etkileyen unsurlardan biri de bu olmuştu. Ozu hakkındaki düşüncelerini yıllar sonra şöyle dile getirecekti; "Her şeyden önce ondan, filmdeki tek sansasyonun yaşamın kendisi olduğunu öğrendim. Sonra öykünün hiçbir zaman kişilere karşı değil, tam tersi bir karakterden çıkıp geliştiğini..."

Bu kısa Paris macerası, genç sanatçı adayının hayatında derin izler bıraktı. 1967'de ülkesine dönen Wenders, Münih Sinema ve Televizyon Okulu'na kaydoldu. Okula başladığında eğitiminin kültürel kısmını neredeyse tamamlamıştı. Geriye kalansa film yapmakta ona yardımcı olacak teknik bilgileri edinmekten ibaretti. Öğrenciliği sırasında pek çok kısa film yönetti. Şu an ne yazık ki, görülebilecek bir kopyası bulunmayan 1967 yapımı "Schauplatze/ Seyir Yerleri", sürekli koşan yaralı bir adamın sadece bacaklarının beş kez tekrarlanan çekiminden oluşan ve yinelenen bu hareket ile tilt makinelerini anımsatan "Same Player Shoots Again/Aynı Oyuncu Yine Atıyor", neredeyse tamamı hareketsiz görüntülerden oluşan ve bir caddenin pencereden izlenen değişik görünümlerini sergileyen 1969 tarihli "Silver City/Gümüş Şehir", Bob Dylan'ın 'All Along The Watchover' parçasının Jimmy Hendrix tarafından yorumlandığı takdirde ruhunun nasıl değişebileceği üzerine odaklanan "Alabama: 2000 Light Years From Here/Alabama Buradan 2000 Işık Yılı Uzakta" ve 1970'te diploma projesi olarak gerçekleştirdiği ilk uzun metrajlı filmi "Summer in the City/Kentte Yaz" gibi...

Kısa filmlerinde Wenders için önemli olan öyküden çok, resimsel öğelerin kullanımıydı. Amacı durağan gibi görünen karelerdeki hareketi ortaya çıkarmak, zamanın hayatın en sakin anlarında bile, dolu dizgin akmaya devam ettiğinin altını çizmekti. "Kentte Yaz" ise, hapishaneden yeni çıkan Hanns'ın, belirsizlikler ve arayışlarla dolu öyküsü ile, gelecekteki Wenders sinemasına bir ışık tutuyor, amaçsız kalan, kendisini hiçbir yere ait hissedemeyen, geçmiş bağlarından kurtulmanın ve belki de hayata yeniden başlamanın yolunu Amerika'ya göç etmekte arayan ancak bunu da başaramayan bir "kaybeden"in yaşantısından kesitler sunuyordu. Hayat Hanns için durmuş gibiydi ve onun tekrar akmasını sağlamak belki de imkansızdı... Filmin içerdiği polisiye öyküde de seziliyordu aynı akışsızlık. Kendisini takip ettiğini düşündüğü insanların veya ortadan esrarengiz biçimde kaybolan paranın bir önemi yoktu. Wenders, zamanın akmayışını, filmsel zamanı, gerçek zamana eşleyerek anlatmayı denemişti. Özellikle trafik sahnelerinde sıkıntı verici boyuta ulaşan bu eşzamanlılık, seyircide de Hanns'inkine benzer bir tıkanmaya yol açıyordu ki, Wenders'in de amaçladığı tam olarak buydu. Bir görüntünün perdede normalden fazla kalması, seyircinin farklı anlamlar aramasına neden oluyor, ancak yönetmen bu arayışa hiçbir yanıt vermiyordu. Tıpkı Hanns gibi, se-

yircinin de olan bitene farklı anlamlar yüklemesi, bir çıkış yolu bulması imkansızdı.

Filmin siyah beyaz çekilmiş olması da baş kahramanın hüznünü destekleyen bir atmosfer yaratılmasına yardımcı oluyordu "Kentte Yaz"da. Ve elbette ki müzik.... Yönetmenin 60'lı yılların efsanevi İngiliz rock gurubu Kinks'e adadığı filminde müzik, oldukça önemli bir anlatım öğesiydi. Gurubun "Days", "Rainy Day In June", "See My Friends" ve "Sittin' on My Sofa" gibi parçaları, yaşanan açmazları destekleyen, hatta açıklayan bir özeliğe sahipti. Kinks ile Wenders arasında düşüncelerden öte bir ruh bağı vardı. Grubun bir şarkısında "I'm a Twentieth century man, but I don't want to be here!/Yirminci yüzyıl insanıyım ama burada olmak istemiyorum!" diyerek özetlediği ruh hali, Wenders filmlerinin kahramanları ile birebir örtüşüyordu.

Yönetmen 1969 yılında Alman televizyonu için iki kısa film projesine imza attı. Bunlardan ilki, 68 olayları sırasında, kanun gereği göstericilere mümkün olduğunca nazik davranması gereken Münih polisinin, bir noktadan sonra gülünçleşen tutumunu irdeleyen "Polizeifilm/ Polis Filmi" idi. Filmini 'hem politik, hem de komik' olarak tanımlayan Wenders, ülke barışına zarar vermekle suçlanmaktan kurtulamadı. Bu ilginç çalışmanın ardındansa, daha sonraki yıllarda sık sık biraraya geleceği Avusturya'lı genç ve aykırı yazar Peter Handke ile birlikte hazırladıkları "Drei Amerikanische LP's/ Üç Amerikan Uzunçaları" geldi. Amerikan müziğinin sinematografik yanlarını araştıran bu farklı çalışmada Wenders ve Handke'nin bir araba yolculuğu sırasında dinledikleri Van Morrison, Harvey Mandel ve Creedence Clearwater'a ait üç parça ve bunlara eşlik eden yol görüntüleri yer almıştı.

Wenders, aynı dönem içinde Süddeutsche Zeitung, Filmkritik, Twen gibi dergiler için film ve müzik eleştirileri yazdı. Bu sayede hem müziği, hem de sinemayı çok daha etraflı araştırma ve kavrama olanağını bulduğunu her fırsatta dile getiren yönetmen, şöyle diyordu bir röportajında; "Okul yıllarında aldığım teorik derslerin aslında çok da işime yaramadığını gördüm... Yönetmenliği öğrenmenin iki özgün yolu olduğunu düşünüyorum. Bunlardan biri filmler yapmak. İkincisi ise eleştiriler yazmak. Çünkü yazı yazmak bir filmin iş görmesi ya da görmemesi üzerine yaptığınız analizlerinizi çok daha uzağa götürmeye, tanımlamaya ve onları somut bir şekilde açıklamaya zorluyor."

1971'de Wenders on iki arkadaşı ile birleşerek Filmverlag der Autoren adlı bir prodüksiyon şirketi kurdu ve filmlerini bu şirket bünyesinde gerçekleştirmeye başladı. Bu filmlerden ilki Peter Handke'nin henüz bir yıl önce okurlarla buluşan romanı "Die Angst des Tromanns Beim Elfmeter/Kalecinin Penaltı Korkusu"ndan uyarlanan aynı adlı çalışmaydı. Özde çağdaş insanın yalnızlık ve iletişimsizlik sorunlarına değinen filmde, meslek yaşamının sonuna gelmiş profesyonel bir futbol kalecisi olan Josef Bloch'un yaşamından bir kesit sunuluyor, hayat gayesini büyük ölçüde yitirmiş bu genç adamın sinema gişesinde tanıştığı ve geceyi birlikte geçirdiği genç bir kızı hiç yoktan öldürüşü, daha sonra işlediği bu sebepsiz cinayete bile kayıtsız kalışı büyük bir soğukkanlılık ile işleniyordu. Olaydan sonra hiçbir şey olmamış gibi taşraya giden, saklanmaktan ziyade, etrafta tasasızca dolaşan Bloch, kendi hayatına karşı bile son derece vurdumduymazdı. Pek çok bilinmez vardı onun için. Filmin bir sahnesinde de dediği gibi, kaleci penaltı atışı sırasında topun hangi yönden geleceğini bilemezdi. Ama topu atan oyuncunun da, kalecinin ne tarafa yatmayı planladığını kestirmesi imkansızdı...

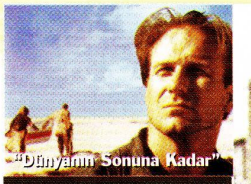
"Dünyanın Sonuna Kadar"

"Sırlar-Oteli"

"Don't Come Knocking"

Tam bir doku uyuşmazlığı örneği: "Kızıl Harf"

Filmine gişede çok güvenen yönetmen, ne yazık ki, seyircisinden umduğu tepkiyi alamadı. Öncelikle filmin adı, konunun futbol ile ilgili olacağı izlenimini uyandırıyordu. Ancak Bloch'un hikayesinde futbolun rolü, kahramanın hayat felsefesini özetleyen bir simge olmaktan öte değildi. Üstelik Wenders, polisiye unsurlar içeren filminde gerilim ve aksiyon öğelerini minimum seviyede kullanmış, kahramanının çıkışsızlığını, tam bir kayıtsızlık durumu ile ortaya koymayı tercih etmişti. Film Wenders'i yapımcı olarak maddi zarara uğratmış olsa da, farklı anlatım tarzını gün geçtikçe geliştiren bir yönetmen olarak ona pek çok kapı araladı...

Ertesi yıl, Alman-İspanyol ortak yapımı olan bir dönem filmine imza attı Wenders; "Der Scharlachrote Buchstabe/Kızıl Harf"... 17. yüzyılın sonlarında Amerika'nın doğu sahillerinde yaşanan, dramatik bir aşk ve direniş öyküsüydü filmde anlatılan. Amerikalı yazar Nathaniel Hawthorne'dan uyarlanan filmin başka bir özelliği de, baş kahramanının bir kadın olmasıydı. Bu, genellikle erkeklere dair öyküler anlatan Wenders için kuşkusuz yeni bir durumdu. Evlilik dışı bir çocuk sahibi olduğu gerekçesiyle kasaba halkı tarafından dışlanan Hester Prynne'nin öyküsü, güçlü bir dram içeriyor, adını gizli tuttuğu sevgilisi peder Dimmesdale'in ölümünden sonra, küçük kızı Pearl ile birlikte bu acımasız kentten ayrılışı ile sona eriyordu... Wenders, senaryoyu oluştururken romanın pek çok önemli noktasını değiştirmişti. Orijinal öyküde Hester'i zamanla benimseyen ve ona yaptıklarından dolayı pişmanlık duymaya başlayan halka karşılık, filmde bu çılgın öfkenin dinmesine zaman tanınmamıştı. Üstelik Wenders'in Hester'i, kendisinden beklenebileceği gibi, zorlama bir uzlaşmadansa, oradan mümkün olduğunca uzağa kaçmayı yeğliyordu.

Film, Wenders'in çağdaş kent öykülerine alışan seyirciyi bir ölçüde hayalkırıklığına uğrattı. Üstelik yönetmen de filminden pek memnun değildi. İstediği oyuncularla çalışma fırsatı bulamamış, tarihi bir atmosfer yaratma çabasının, kendi yaratıcılığını olumsuz etkilediğini düşünmüştü. Ayrıca oyuncuların değişik milletlerden olması, dört ayrı dilde çekim yapmayı ve ardından dublajı zorunlu kılmıştı. "Benim için Kızıl Harf, bir daha yapmak istemediğim bir zorlamayı ifade eder. Bir daha bir otomobilin, bir benzin istasyonunun, televizyonun ya da bir telefon kulübesinin görünemeyeceği bir film yapmak istemiyorum" diyen Wenders, daha sonraki yıllarda da bu kararını değiştirmedi ve bugünün insanına dair öyküler anlatmaya, insan ilişkilerini baltalayan açmazlara değinmeye devam etti. Tıpkı 1974 yapımı "Alice in den Stadten/Alice Kentlerde"de olduğu gibi...

Gitgide çevresine ve kendisine yabancılaşan, gördüklerini, duyduklarını anlamlandırma yetisini bile kaybetmeye başlayan genç bir gazeteci ile küçük bir kız çocuğunun, yabancı kentlerdeki zoraki yolculuğunun öyküsüydü "Alice Kentlerde"de anlatılan. Amerikan yaşamına dair bir yazı dizisi hazırlamak için bu ülkeye gelen ancak, karşılaştığı her şeyin soğukluğundan ve yapaylığından boğulmaya başlayan gazeteci Philip Winter, kurtuluşu işi bırakıp, Almanya'ya dönmekte arıyor, ancak New York'ta tanıştığı genç bir kadının dokuz yaşındaki kızı Alice'i kendisine emanet edip ortadan kaybolması ile, hiç hesapta olmayan bir maceranın içine giriyordu. Alice'in büyük annesinin evini bulma çabaları, her defasında sonuçsuz kalsa, Philip fazlaca meraklı ve haşarı Alice'ten her fırsatta kurtulmaya çalışsa da, ikili yollarına devam ediyor ve elbette ki bu yolculuk özellikle Philip için bir iç hesaplaşmaya, bir kendini arayışa dönüşüyordu. İki ayrı uçta yaşıyordu filmin kahramanları. Biri umutsuz, amaçsız bir adam, diğeri ise dünyanın her karışını, karşısına çıkan her insanı, her nesneyi incelemeye, anlamaya hevesli küçük bir kız... Ama Wenders için ikisinin de ruhlarının derinliklerinde aradığı şey aynıydı; sevgi... Sevgi filmde "evi arayış" ile simgeleniyor ve finalde çabaların karşılığı alınıyordu. Büyükannesine kavuşan Alice bir yana, Philip için de artık hiçbir şey aynı olmayacaktı...

Yönetmenin daha sonra bir üçlemeye dönüştüreceği "yol filmleri"nin ilki olan "Alice Kentlerde" büyük beğeni kazandı. Filmin iki oyuncusu; Rudiger Vogler ve "Kızıl Harf"teki 'Pearl' rolü ile gündeme gelen Yella Rottlaenger'in de kuşkusuz bu başarıda payları büyüktü.

Aynı yıl, biraz da yaşadığı maddi sorunlar nedeniyle Alman televizyonu için kısa bir film yönetti Wenders. "Ein Haus für Uns/Bizim Evimiz" adlı dizinin "Aus der Familie der Panzerechsen/Timsahlar Ailesinden" adlı bölümü... Ailesinin disiplin ve düzen anlayışı altında ezilen ve sürekli okuldan kaçarak soluğu hayvanat bahçesinde alan sekiz yaşındaki Ute'nin öyküsünü anlatıyordu bu kez Wenders. Ana tema yine aynıydı; kişinin yaşadığı çevrede nefes alamaz hale gelmesi, kurtuluşu kaçışta araması ve gerekli cevapları yine kendi içinde bulması... Sözkonusu olan küçük bir çocuk olsa bile...

1975'de senaryosunu Peter Handke'nin hazırladığı ve daha önce de bahsettiğimiz üçlemenin ikinci filmi olan "Falsche Bewegung/Yanlış Hareket"e imza attı yönetmen. Handke senaryoyu Gothe'nin "Wilhelm Meister'in Öğrenim ve Gezi Yılları" adlı romanından uyarlamıştı. Yazar olmak isteyen ama henüz tek satır bile yazamamış olan Wilhelm, annesinin tavsiyesi ile uzun bir yolculuğa çıkıyor, bu sayede kendisini tanımayı ve içinde saklı olduğuna inandığı yazarlık yeteneğini keşfetmeyi umuyordu. Yolculuk sırasında, birbirinden farklı da görünse, derinde benzer yaralardan mustarip beş kişi ile yakınlık kuran Wilhelm, pek de aradığını bulamıyor, bu başarısız dostluk girişimlerinden sonra, karlı bir dağın tepesinde, yine kendi kendisiyle baş başa kalıyordu. Zaten Wenders'in hayat anlayışı içinde, başkaları tarafından kurtarılmak diye bir şey yoktu. Kaybolan parçaları biraraya getirecek kişi, yine insanın kendisiydi.

Film, Alman toplumuna özgü yalnızlık ve suçluluk duygularının bir dışavurumuydu aynı zamanda. Dışarıdan bakıldığında şirin bir ihtiyar gibi görünse de, bir zamanlar Yahudi bir arkadaşını öldürmüş olan ve vicdan azabıyla kıvranan Leartes, yazdığı şiirler pek de ciddiye alınmayan ve her geçen gün kendine olan güvenini biraz daha yitiren Landau ve karısının ölümünden sonra, acısını intihar ile gidereceğini uman amcası, aynı yalnızlık duygusunun kurbanlarıydı. Filmden alınan şu sözler, sözkonusu durumu açıkça gözler önüne seriyordu; "Almanya'daki yalnızlık diğer yerlerden daha gizli ve daha acı geliyor bana. Belki bunun sorumlusu buradaki düşüncelerin tarihidir. Bu düşüncelerin hepsi korkuyu giderecek bir yaşam biçimi arayıp durdular. Cesaret, dayanıklılık ve çalışkanlık gibi yeteneklerin yüceltilmesi yalnızca dikkatleri korkudan kaçırmak içindi... Almanya'nın yalnızlığı, süper marketlerle, dinlenme yerleriyle, özel yaya kaldırımlarıyla ve bakım merkezleriyle bütün o içi haince boşaltılmış yüzlerle maskelenmiştir. Almanya'nın ölü ruhları..."

Film, fazla söze dayalı olması nedeniyle eleştirilse de, gişede oldukça başarılı oldu. O güne kadar çoğu filminde birarada olduğu ekibini yine değiştirmemişti Wenders. Başrolde Rudiger Vogler, kamerada Robby Müller ve kurgu odasında Peter Pryzgoda... Ayrıca genç bir yetenek olan Nastassia Kinski ve Fassbinder filmlerinde görmeye alıştığımız Hanna Schygulla'nın varlıkları da filme şüphesiz çok şey katmıştı.

Wenders, 1976'da kendi yapım şirketi olan Road Movies Filmproduktion'ı kurdu. Ve üçlemesinin son filmi olan "Im Lauf der Zeit/Zamanın Akışında"yı, bu şirket bünyesinde gerçekleştirdi. İki erkeğin dostluğunu ve hayatı birbirleri sayesinde tekrar anlamlandırışlarını konu edinen filmin senaryosu yine Handke'ye aitti. "Zamanın Akışında"nın ele aldığı diğer bir nokta da, Almanya'da dağıtımcı şirketlerin mümkün olduğunca ucuz filmler göndererek, sinemadan soğuttuğu taşra kentlerindeki durumdu. Filmin kahramanlarından biri, iki yıl önce boşanmış olan sinema makineleri tamircisi gezgin Bruno, diğeri ise karısı tarafından terk edildikten sonra bunalıma giren ve başarısız bir intihar girişimi sırasında Bruno ile tanışan Robert'ti. İki arkadaşın sınır kasabalarında yaptıkları yolculuklar, yalnızlığı iyice benimsemiş olan Bruno'ya insanlar ile tekrar ilişki kurmayı, yalnızlık korkusu ile bunalıma düşen Robert'a ise, bunun sandığı kadar kötü bir şey olmadığını öğretiyordu.

"Zamanın Akışında", tüm Wenders filmleri gibi, görsel bir şiir tadı bırakıyordu hafızalarda. Bu duyguyu yaratmanın sırrı, hem yumuşak ve sürekli hareketler ile dinginliği ve değişimi yakalayan kamerada, hem de yönetmenin büyük bir titizlik ile görüntülerine eşlik etmeleri için seçtiği müziklerdeydi. Roger Miller'ın "King of The Road/Yolun Kralı" parçası adeta filmin özünü yansıtmıştı. Hatta film, pek çok ülkede bu isimle gösterildi.

Alman sinemasının usta yönetmeni Fritz Lang'a adanan film, 1976 Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'yi kaçırsa da, Fipresci ödülünün sahibi oldu. Ayrıca 2000 Yayınevi, filmin çekim notlarını da içeren fotoğraflı bir senaryosunu bastı.

Artık sadece Almanya'da değil, tüm dünyada merakla izlenen farklı bir isimdi Wim Wenders. 1977 yılında gerçekleştirdiği bir Patricia Highsmith uyarlaması olan "Der Amerikanische Freund/Amerikalı Arkadaşım", ününe ün katacak ve yönetmenin hayatında önemli bir rol oynayacaktı.

Polisiye türündeki film, yazarın ünlü karakteri Ripley'in, kan kanseri olan ve kısa zamanda öleceğine inanan bir çerçeve ustasını, mafyanın kiralık katili olmaya ikna edişini anlatıyordu. Öldüğünde karısı ve oğluna bir miktar para bırakabilmek uğruna cinayet işlemeyi kabul eden Jonathan Zimmermann, daha sonra hastalığının iyileş-

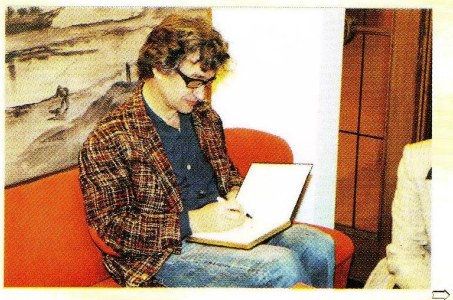

Wenders diyor ki;

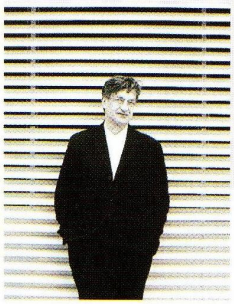

"Filmlerin akış halinde olması çok önemli. Bu akışı bozan ya da doğal olmaktan çıkaran hiçbir şeyi sevmiyorum."

"Benim için en büyük sorun, bir sahnenin nasıl biteceği ve diğerine nasıl geçileceği. Aslında arada geçen zamanı bir yana bırakmaya gönlüm razı olmuyor..."

"Benim için filmin nasıl ortaya çıktığı, sonra nasıl bir şey olduğundan çok daha önemli. Filmlerimi ne kadar tutulduklarına ya da hangi ödülleri aldıklarına göre değil, onları çevirirken yaşadığım duygulara ve insanlarla girdiğim ilişkilere göre değerlendiririm."

"Basından beri faşizmle ilgisi olmadığını düşündüğüm tek şey rock müzikti... Eğer rock müzik olmasaydı, bugün belki avukat olurdum."

"Görüntüler için film çeken birinin öncelikle filmi kendisi için yaptığını düşünüyorum... Öykü anlatmayı tercih edenlerse zorunlu olarak seyirciye, insanlara ihtiyaç duyarlar."

"Bütçe ne kadar azalırsa, o kadar filmin efendisi olursunuz. Bütçe ne kadar önemli bir yer tutarsa, o kadar onun kölesi haline gelirsiniz."

"Kendimi anlatmaya çekinirim. Filmler yaparım, iyi hos. Kendime has filmler de yaparım ama bunlar hiçbir zaman gerçekten kişisel değildir."

"Amerikan filmleri gittikçe daha fazla kendi reklam panolarına benzemeye başladı. Burada her şey kendi reklamını yapma eğiliminde. Resimlerin işgali ve enflasyonu var. Televizyon ise her zamanki gibi gözleri zehirliyor"

"Benim seks ve şiddetle (violance) işim olmaz. Ben saksafon (sax) ve kemanlarla (violins) ilgilenirim."

"Filmlerde flash back gördüğüm zaman hafifçe utanırım. Flash back filmin bütünselliğini bozar."

"Formüllere dayanarak bir şey anlatamazsınız, ancak tekrar edersiniz. Dolayısıyla sinemada bir öykünün varlığına dayanan klasik yaklaşım, bugün gereksinimini duyduğumuz şeydir."

"Sinema toplumun her türlü tabusuyla alay edebilen bir eğlence. İnsanlar bu tabuları sinema sayesinde küçük şakalar olarak görmeye başlıyor."

"Bir görüntü yaratıcısından, bir öykü anlatıcıya dönüştüm. Sadece öykü, bir görüntüye anlam ve güç kazandırabilir."

"Amerika'da film, öncelikle sanayii olarak görülüyor. Avrupa'da ise hala filmin bir sanat biçimi olduğu görüşü var. En azından bu düşüncenin henüz ölmediğini düşünüyorum. Ama belki ölmüştür de kimse bana haber vermemiştir."

"Öylesine Uzak, Ama Öylesine Yakın"

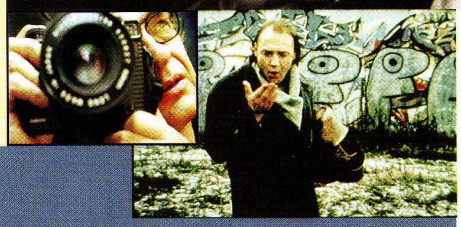

Filmlerinden Seçmeler

2004 "Land of Plenty/Bolluk Ülkesi"

2000 "The Million Dollar Hotel/Sırlar Oteli"

1999 "Buena Vista Social Club"

1991 "Until The End of The World/Dünyanın Sonuna Kadar"

1987 "Der Himmel Über Berlin/Berlin Üzerindeki Gökyüzü"

1984 "Paris, Teksas"

1982 "Der Stand der Dinge/Olayların Gidisi"

1982 "Hammett"

1980 "Nick's Film/Nick'in Filmi"

1977 "Der Amerikanische Freund/Amerikalı Arkadaşım"

1975 "Im Lauf der Zeit/Zamanın Akışında"

1974 "Falsche Bewegung/Yanlış Hareket"

1973 "Alice in den Stadten/Alice Kentlerde"

1972 "Dei Angst des Tormanns beim Elfmeter/Kalecinin Penaltı Korkusu"

1970 "Summer in the City/Kentte Yaz"

mekte olduğunu ve bu kanlı çete tarafından oyuna getirildiğini fark ediyordu etmesine ama, yaşadığı gerilime dayanamayarak hayata gözlerini yumuyordu. Romanda yer alan kadın karakterleri mümkün olduğunca geri plana alan Wenders, yine erkeklere ait bir dünyaya doğrultmuştu kamerasını. Ripley ve Jonathan arasında, ihanetle biten dostluk öyküsü ise ilgi çekiciydi. Nihayetinde zor durumda olduğuna inandırılan bir Avrupalı, Amerikalı bir suçlu tarafından oyuna getiriliyordu... Tıpkı "Yanlış Hareket"te olduğu gibi, korkuyu da masaya yatırmıştı Wenders. Ailesinin geleceğinden endişe duyarak, yanlış bir adım atan Jonathan'a karşılık, Ripley'in ağzından dökülen şu cümle, oldukça anlamlıydı; "İnsan korkudan başka hiçbir şeyden korkmamalı..."

Filmin ilgi uyandıran bir başka özelliği ise, oyuncu kadrosuydu. Yönetmen, vazgeçilmez oyuncularından Bruno Ganz'ın yanısıra, Dennis Hooper'a ve Amerikan sinemasının asi yönetmenlerinden Nicholas Ray'e de rol vermişti. Henri Langlois'ya adanan "Amerikalı Arkadaşım", Cannes Film Festivali'nde gösterildikten sonra, gişe rekorları kırdı.

Filmin başarısında, kullanılan yeni tekniklerin de rolü büyüktü. Jonathan'ın cinayetten sonra, panik içinde metrodan çıkışının gösterildiği sahnede kullanılan kaydırma hareketi, çok konuşuldu. Kamerayı özel bir vince yerleştiren Wenders, önce Jonathan'ın üçüncü bir şahıs tarafından takip edildiğini düşündürtüyor, ardından gerçekleştirdiği ani bir geri kaydırma ile, etrafta olayı

"Paris-Texas"

fark eden kimsenin olmadığını gösteriyordu örneğin. Bu bakış açısı, seyircinin en az Jonathan kadar paniğe kapılmasına ve aynı şekilde rahatlamasına neden oluyordu. Ayrıca ses çekiminde de Robert Altman'ın "Nashville"de ilk kez denediği üç kanallı kayıt sistemini kullanmıştı. Bu sayede, mekan seslerini, diyaloglardan ayırmış, konuşmaların ortam gürültüsü altında kaybolmasını engellemişti.

"Amerikalı Arkadaşım"ın müzikleri, yönetmenin sıklıkla çalıştığı Jürgen Knieper'a aitti. Ayrıca Wenders, çok sevdiği bazı rock parçalarını da filmine dahil etmişti. Kinks'in "Too Much on My Mind" ve Bob Dylan'ın "I Pity the Poor Immigrant" şarkıları, filmin içeriği ile birebir örtüşüyordu.

Amerika'ya olan hayranlığı sır olmayan Wenders, "Amerikalı Arkadaşım" sayesinde ilk kez Hollywood'a adım atma şansını yakaladı. Söz konusu dönemde senaryosu ünlü polisiye yazarı Daishel Hammett'ın yaşam öyküsünden yola çıkılarak oluşturulacak bir filmin yapımcılığını üstlenmeye hazırlanan Francis Ford Coppola, Alman sinemasının bu genç ismine cazip bir teklif götürdü. Bu teklif, Wenders için altın değerindeydi. Kendisini 1930'larda Amerika'ya göç eden Avrupalı meslektaşlarına son derece yakın hisseden ve benzer bir tecrübe yaşamaya can atan yönetmen şöyle dile getiriyordu düşüncelerini; "Ben de bu geleneğe uymak istedim. Üzerinde 'Wim Wenders'in filmi' yerine 'Wim Wenders tarafından yönetildi' yazan bir film yapmak istedim. Bu gelenek benim için öyle bir mit haline gelmişti ve Amerikan sineması öyle uzun zamandır peşimdeydi ki, Coppola'nın teklifi benim için kaçamayacağım bir düello çağrısı gibiydi..."

Ancak işler pek de Wenders'in umut ettiği gibi gitmedi. Öykü, bir polis dedektifiyken, yakalandığı hastalık nedeniyle istifa etmek zorunda kalan ve mesleki tecrübelerini öykülere dönüştürerek hayatta kalmaya çabalayan Hammett'ın, hiç istemediği halde zorlu bir takip olayının baş kahramanı haline gelişini anlatıyordu. Romanda çok fazla karakter vardı. Olayların kurgusu hayli karışıktı. Belki de bu nedenle yazılan hiçbir taslak Coppola'yı tatmin edemedi. Thomas Pope, Ross Thomas ve Dennis O'Flaherty tarafından tekrar tekrar ele alınan senaryonun bitişi oldukça gecikti. Hazırlıklarına 1978'de başlanan filmin çekimine ancak 1980'de geçilebildi. Ve Cannes'da ilk kez gösterildiğinde yıl 1982'ydi...

Wenders için hayalkırıklıklarıyla dolu bir tecrübeydi yaşanan. Daha önceki filmlerinin çoğunun yapımcılığını da üstlenmişti ve son derece özgür çalışmaya alışmıştı. Oysa Hollywood'da işler böyle yürümüyordu. Çekilen sahneleri, yönetmenden bile önce gören ve fikir beyan eden bir yapımcı vardı. Yeri geldiğinde yeterli çekim yapılmadığından, falanca sahnenin neden öyle değil de böyle çekildiğinden yakınabiliyor, yönetmenin anlatım şekli de dahil her tür şeye karışabiliyordu. Üstelik Wenders, yıllardır Almanya'da birlikte çalıştığı ekibini yanında götürememişti. Bu onu ailesinden ayrı kalan bir çocuk kadar üzüyordu. Filmin kurgu aşaması ise daha bü-

yük bir kabustu. "Üç montaj ustası, üç ayrı odada, ellerinden geldiğince hızlı çalışıyorlar. Bu tür bir montaj benim şimdiye kadar gördüğümden tamamen farklı. Filmin öyküsü ve resimler bütünüyle elimden alındı. Şimdiye kadarki filmlerimde yaptığım gibi artık ikisini de kontrol edemem" diyen Wenders için, Hollywood artık varolabileceği, kendini ifade edebileceği bir yer olmaktan çok uzaktı.

Sonuçta "Hammett", her ne kadar kara film atmosferini başarıyla yansıyan görüntü çalışması açısından beğenilse de, ne izleyicilerin, ne de eleştirmenlerin gözüne girebildi...

Ancak Wenders, başarısız bulunan bu filmin arasına, eşsiz bir çalışma daha sıkıştırmış, Amerika'ya boşuna gelmemiş olduğunu kanıtlamıştı. "Amerikalı Arkadaşım" filminin setinde tanıştığı ve içten bir dostluk kurduğu Nicholas Ray hakkında belgesel bir çalışma olan "Lightning Over Water/Suda Parıltılar" veya daha çok bilinen adıyla "Nick's Film/Nick'in Filmi"... Son derece duyarlı, her dakikası şiir tadında bir filmdi "Nick'in Filmi". Yaşam, ölüm ve dostluk üzerine yazılmış etkileyici bir şiir... Büyük kısmı Ray'in kameralar, montaj masaları ve projeksiyon makineleriyle tam bir sinema atölyesini andıran evinde çekilen film, ustanın hayatının son dönemlerine ışık tutuyor, kansere ve ölüme meydan okuyan tavrını gözler önüne seriyordu. Gündüzler son derece yoğun ve neşeliydi bu evde. Film ekibinin çalışmaları, Ray'in kendisine yaşam enerjisi veren genç eşi Susan ile ilişkileri ve iki yönetmenin bitmek tükenmek bilmeyen sohbetlerine, New York yaşamının hareketli görüntüleri eşlik ediyordu. Ancak gece olduğunda, ölümün soğukluğu beliriyor, uykusunda sürekli öksüren Ray'in acısı, evdekileri derin bir sessizliğe gömüyordu.

Wenders filmin pek çok bölümünde yer alan Çin yelkenlisinin denizde ilerleyişi görüntüsüne, simgesel bir anlam yüklemişti. Finalde Ray'in külleri ve sevdikleri ile birlikte yol alan bu gemi, İngilizce'de "ölüme yaklaşmak" anlamına gelen 'slow boat to China' deyimi ile aynı anlamı taşıyordu. Yas tutan insanlar yoktu bu gemide. Aksine, Ray ile ilgili anılarını tazeleyerek sohbet eden sevdikleri, onun yok olmadığına, sadece uzun bir yolculuğa çıktığına inanmış gibiydi. Özellikle de bembeyaz giysileri ile görünen eşi Susan...

Nicholas Ray, 1979'da öldü. O sıra "Hammett"ın kurgu işlemleri ile ilgilenmek zorunda olan Wenders, filmi tamamlaması için, arkadaşı Peter Przygodda'yı görevlendirdi. Ancak Cannes'daki ilk gösterim sırasında, pek de isabetli bir karar vermemiş olduğunun farkına vardı. Çekimler tarafsız bir belgeselci mantığı ile biraraya getirilmiş ve Wenders'in düşlediği şiirsel ruh yitirilmişti. Bunun üzerine yönetmen tam üç ay çalışarak, filmi tekrar kurguladı.

Amerika'da yaşadığı süre içinde, kendisini oldukça yalnız ve mutsuz hisseden Wenders, 1982 yılında, Avrupa'ya dönerek, çekimlerini Portekiz'de gerçekleştirdiği "Der Stand der Dinge/ Olayların Gidişi" için motor dedi. Sinemada ve genel olarak tüm sanatlarda yaratım sürecinin sancılarını konu edinen film, idealist yönetmen Friedrich Munro ve Hollywood sistemine aşık yapımcı Gordon sayesinde biraz da Wenders'in Coppola ile yaşadığı sorunlara gönderme niteliğindeydi. Finalde sinema sanatına çok farklı açılardan bakan bu iki kişiyi derinlemesine inceleme fırsatı bulan Wenders, ikisine de yaşam hakkı tanımıyor, mafya tarafından öldürülüşlerine seyirci kalıyordu. Munro'nun bu azılı katillere, bir silahmışcasına 8 mm. kamerasını doğrultması ise üzerinde düşünülmeye değer bir ayrıntıydı... Bu ilginç film, Venedik Film Festivali'nde Altın Aslan'ı kucaklamasına ve oldukça iyi eleştiriler almasına rağmen, gişede pek başarılı olamadı.

Aynı yıl, belgesel bir filme de imza attı yönetmen. Günümüzün önemli sinema sanatçıları ile yaptığı kısa söyleşilerden derlediği "Chambre 666/Oda 666"... Film, adını röportajların yapıldığı Cannes'da bulunan Hotel Martinez'in 666 numaralı odasından alıyordu. Wenders'in sinema sanatının geleceğine dair sohbet ettiği yönetmenler arasında, Godard, Antonioni, Herzog, Fassbinder ve Yılmaz Güney de vardı.

Aynı yıl, Peter Handke'nin "Köyler Üzerine" adlı oyununu Salzburg Festivali çerçevesinde sahneye koyan Wenders, tekrar Amerika'ya döndü. Ve belki de sinemasının en yetkin örneği olan "Paris Teksas" için çalışmalara başladı.

"Öylesine Uzak...

"Kalecinin Penaltı

"Lizbon Hikayesi"

"Olayların Gidişi", Venedik'te Altın Aslan kazanmıştı.

Wenders'in Yaşamından İlginç Ayrıntılar:

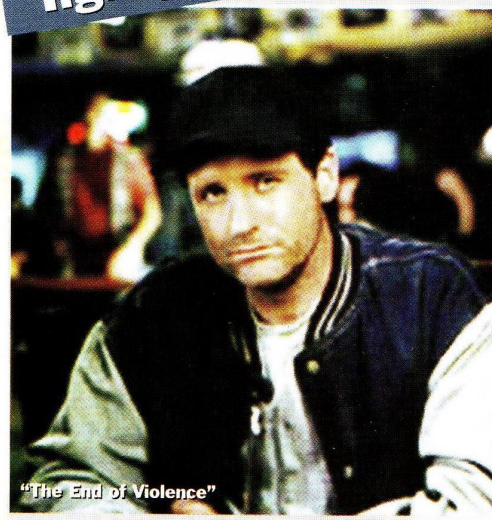

"The End of Violence"

Wim Wenders sinemaya ilk kez 8 yaşındayken büyükannesi ile birlikte gitti. Film ne yazık ki, "Cesetlerin Gecesi" adında bir korku filmiydi. Küçük Wim günlerce uyuyamadı.

Yönetmen televizyon için çektiği "Timsahlar Ailesinden"de, sevmediği ender filmlerinden biri olan "Kızıl Harf" ile açıkça dalga geçiyordu. Sinemada bu filmi izleyen baba-kıza fikirleri sorulduğunda, ikisi de filmin adını hatırlamıyor, sekiz yaşındaki Ute "Kostümlü bir filmdi ve öpüşüyorlardı" derken, babası bir korsan filmi olduğunu iddia ediyordu.

"Hammett"ın ön hazırlıkları aşamasında, Dashiel Hammett hakkında derin bir araştırma yapan Wenders, bu kadarla da kalmadı, yazarın ölümünden önce oturduğu Post Str. 1 numaradaki evine taşınarak bir süre orada yaşadı.

"Olayların Gidişi"nde yönetmen Friedrich'in kullandığı arabanın plakası Sam SP-8'di. Bu kısaltma, senaryosunu Dashiel Hammett'ın yazdığı bir John Huston filmi olan "Malta Şahini"nin baş karakterine ithafen kullanılmıştı; Sam Spade...

"Paris Teksas", Almanya'da oldukça geç gösterime girdi. Filmi görmek için yanıp tutuşan Alman sinemaseverler için bazı seyahat şirketleri, özel "Paris Teksas" seferleri düzenleyerek taşralı halkı, büyük şehirlere taşıdı.

Ülke sinemalarının gelişmesine destek veren başlıca isimlerden olan Wenders, Zülfü Livaneli'nin 1988 yapımı filmi "Yer Demir Gök Bakır"da ortak yapımcı olarak yer aldı.

Wim Wenders, sinema hayatının başından beri hemen hemen aynı ekiple çalışmayı tercih etti. Görüntü yönetmeni Robby Müller ile 13, kurgucu Peter Pryzgodda ile 16, müzisyen Jürgen Knieper ile 7 filmde birlikteydi.

Amerika'daki şartlar bu kez çok farklıydı. Öncelikle filmin yapımcısı kendisiydi. "Paris Teksas"ın finansı için tam 11 şirket ile ortaklık kurmuştu ve doğal olarak mali açıdan oldukça zor şartlarda çalışması gerekecekti. Ama bunun bir önemi yoktu. Asıl olan sanatsal anlamda tam bir özgürlüğe sahip olacak olmasıydı.

Senaryoyu Amerikan sinemasının usta isimlerinden Sam Shepard ile birlikte oluşturdular. Wenders, marazi bir sevginin çözülmeye zorladığı küçük bir ailenin dramını anlatan filminde, istediği oyuncularla, güvendiği bir görüntü yönetmeni ve kurgucuyla çalışma fırsatını buldu. Tüm bunlar onun için tek kelimeyle "cennet" demekti. Büyük bir aşkla evlendiği karısını ve küçük oğlunu, kıskançlığı ve aşırı sevgisiyle boğarak kendisinden uzaklaştıran Travis rolünde daha önce hiç başrol oynamamış olan bir karakter oyuncusu yer alıyordu; Harry Dean Stanton... Wenders, Stanton'ı özellikle istemişti. Onun hem güçlü oyunculuğuna, hem de tekinsiz görüntüsünün ardında sakladığı derin kırılganlığına hayrandı.

Bu küçük ailenin özelinde Wenders, Amerikan rüyasının üzerindeki yaldız kazındığında, ne denli boş, anlamsız ve acınası bir şeye dönüştüğünü anlatmayı deniyor, kendi deyimiyle nihayet içindeki şeytanı kovuyordu! Amerika'da insanlar yalnızdı, güvensizdi. Bir aile olmayı, sorumlulukları paylaşmayı beceremeyecek kadar bireyciydi. Kendilerine sunulan gerçek sevgiyi bile içlerine sindirmekte zorlanıyor, belki de yaşadıkları şaşkınlıkla, onu yok etmek pahasına yiyip bitiriyorlardı. Travis, karısını sevgisiyle yıprattığının belli ki farkında bile olmamıştı. Küçük oğlunu kocasının ailesine bırakarak kayıplara karışan Jane'in de iletişim konusunda çok başarılı olduğu söylenemezdi. Bir peep-show odasında erkeklerle konuşarak hayatını kazanan genç kadın için bu iş, belki de Travis'i anlayabilme umudunun bir uzantısıydı.

Elbette filmde yaşanan tek dram, Travis ve Jane'in arasında yaşanan değildi. Amcası ve yengesini ailesi olarak benimseyen küçük Hunter'ın durumu da, en az ebeveynleri kadar karışıktı. Tam dört yıl sonra ortaya çıkıveren suskun bir baba, uzak bir kentte buldukları, yüzü bile unutulmuş bir anne ve geleceği belirsiz bir yaşam...

"Paris Teksas", Wim Wenders'in en sevdiği filmi oldu. Hatta bundan önce yaptığı tüm filmleri "bir" sayan yönetmen, "Paris Teksas"ın ikinci filmi olduğunu söyledi. Cannes'da kazandığı Altın Palmiye ve FIPRESCI ödüllerinin yanısıra, katıldığı tüm festivallerde ilgi odağı olan film, eleştirmeler tarafından da göklere çıkartıldı. Wenders, resimsel yeteneğini, öykü anlatmadaki şiirsel üslubu ile mükemmel bir şekilde birleştirmişti. Özellikle Travis ve Jane'in peep-show'da ilk kez karşılaştıkları sahne çok konuşuldu. Jane, tek taraflı bir aynanın önünde duruyor ve Travis'i göremiyordu. Travis ise belki karısını o odada görmenin verdiği acı, belki de ona çektirdiklerinin yarattığı utanç ile Jane'in görüntüsüne arkasını dönmüştü. İkili, karşı karşıya geldiklerinde bile yüz yüze konuşmaktan acizdi. Daha da ileri gidilecek olursa, Travis karısı ile 'normal' bir konuşma bile yapamıyor, ona ancak müşteri kılığında yaklaşabiliyordu. Filmin finali de pek çok tartışmaya yol açtı. Anne ve çocuğu bir araya getirdikten sonra tekrar kayıplara karışan Travis, mutlu son bekleyen çoğu izleyiciyi hayal kırıklığına uğratmıştı. Senarist Sam Shepard ise, şöyle açıklıyordu bu durumu; 'Adamın tek başına halletmesi gereken bir şeyler var... Her şeyi basit bir şekilde yapıştırır ve memnun bir biçimde seyrederse, eski durumunu yeniden yaratmış olur... "

Özellikle 80'li yıllarda genç sinemacılar için gerçek bir idoldü.

"Paris Teksas"a getirilen başka bir eleştiri ise, küçük çocuğun ailesi bildiği insanlardan koparılması ve belki de hiç hatırlamadığı gerçek annesine geri verilmesiydi. Evet belki de ahlaki açıdan yanlış bir tutumdu bu ama, Wenders ve Shepard, yaralarını sarmaya uğraşan bu küçük aileye bir şans vermek, yeni bir başlangıç fırsatı yaratmak istemişti.

Wenders kendisine tartışmasız bir saygınlık getiren bu filmin ardından, yıllardır yapmak istediği bir belgesel projesi için kolları sıvadı. Büyük hayranlık beslediği Yosijuro Ozu'nun anısını yaşatmayı amaçlayan 1985 tarihli "Tokyo-Ga"... Yıllar önce, en büyük düşlerinden birinin bir sinema salonu alıp, sadece Ozu filmleri göstermek olduğunu söyleyen Wenders bu film ile ustasına olan vefa borcunun ödüyordu.

1987'de Almanya'ya geri dönen yönetmen, "Der Himmel Über Berlin/Berlin Üzerindeki Gökyüzü" ile, ülkesinin yaşadığı yalnızlığa, suçluluk duygusuna ve sevgi arayan insanlarının sessiz dramına doğrulttu kamerasını. Filmin bir yerinde dendiği gibi, kaybolmanın asla mümkün olmadığı, çünkü bütün yolların duvara çıktığı Berlin'de dolaşan ve bu şehrin sorunlarına tanıklık eden iki meleğin hüzünlü öyküsüydü anlatılan. Meleklerden biri, aradığı aşkı trapezci bir kızda buluyor, tüm diğer insanlar gibi acı çekmeyi göze alarak, sevgilisine bir kez olsun dokunabilmek adına gerçekten yaşamayı seçiyordu. Bruno Ganz, Solveig Dommartin ve Otto Sander'in yanı sıra, Nick Cave'in de canlı performansı ile yer aldığı film, şiirsel üslubu, Wenders'in ülkesine tuttuğu aynanın etkileyici yansımaları ile beğeni kazandı ve Cannes Film Festivali'nden en iyi yönetmen ödülü ile döndü.

1989'da Sorbonne Üniversitesi'nden fahri doktorluk unvanı alan Wenders, aynı yıl bir başka belgesel film projesi daha gerçekleştirdi. Moda tasarımcısı Yohji Yamamoto ile kentler, kimlikler ve sinema üzerine yaptığı röportajlardan oluşturduğu "Aufzeichnungen zu Kleidern und Stadten/Kentler ve Giysiler Üzerine Notlar"...

Yönetmen, 1991'de doksanlı yılların en iyi bilim kurgu filmlerinden biri olarak kabul edilen "Bis ans Ende der Welt/ Until The End of the World/ Dünyanın Sonuna Kadar" için tekrar geçti kamera arkasına. Film, bu türün getirilerini sonuna dek kullanıyor olsa da, özde diğer Wenders filmleri ile aynı konuyu işliyordu. İletişim araçlarının inanılmaz boyutta geliştiği, rüyalar gibi, en kişisel görüntülerin bile kaydedilebilir hale geldiği bir gelecekte bile, insanların birbirleri ile ilişki kurmakta zorlanmaları, sevgilerini bir türlü açığa çıkaramamaları ve kör annesi için kendi gözlerini kaybetmek pahasına ilginç görüntüler toplayan bir adamın, dört kıtadan on beş kenti dolaşarak tamamladığı maceralı yolculuğu... Wenders, hem bugüne, hem de geleceğe dair endişelerini taşımıştı bu ilginç filme. William Hurt, Solveig Dommartin ve Rudiger Vogler'i biraraya getiren "Dünyanın Sonuna Kadar", yarattığı çekici atmosfer ile tüm dünyada izleyicilerin beğenisini kazandı.

Filmin müzikleri ise başlı başına bir yazı konusu olabilecek nitelikteydi. Talking Heads gurubunun "Sax and Violins" parçası ile açılan filmde yönetmen, bir süredir yakın ilişkide olduğu İrlandalı rock gurubu U2'nun filmle aynı adı taşıyan parçasını da kullanmış, ayrıca T.Bone Burnett, Neneh Cherry, Elvis Castello, Patti Smith, Graeme Revell ve Depeche Mode'un kalbi Martin L.Gore ile de çalışma fırsatını bulmuştu.

1993'te, "Berlin Üzerinde Gökyüzü"nün devamı niteliğindeki "In Weiter Ferne, So Nah!/ Öylesine Uzak, Ama Öylesine Yakın"ı gerçekleştirdi Wenders. Film U2'nun "Far Away, So Close!" parçası ile aynı adı taşıyor, meleklerin bu kez Berlin duvarı yıkıldıktan sonra, bu kentte yaşadıklarını anlatıyordu. Oyuncu kadrosu ilk filmle hemen hemen aynıydı ancak yönetmenin daha önce "Paris Teksas"ta da birlikte çalıştığı Nastasia Kinski de ekibe katılmıştı. Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'ye aday olan film, yönetmenine büyük jüri ödülünü kazandırdı.

Aktif sinemaya iki yıl ara veren ve bu süre içinde Alman sinema okulu HFF'de eğitmenlik yapan Wenders, 1994 yapımı "Lisbon Story/Lizbon Hikayesi" ile setlere geri döndü. Film, yine sinemanın mutfağında geçiyor, Akdeniz ve Kuzey Avrupa kültürleri arasındaki farklılıkları, Lizbon'da film çekmeye çalışan yönetmen Friedrich Munro ve ses mühendisi arkadaşı Phillip Winter'ın öyküsü içinde ele alıyordu.

Sinema sanatının ustalarına duyduğu saygı ve sevgi, herkes tarafından bilinen Wim Wenders, 1995'te, tıpkı kendisi gibi, çağdaş insanın iletişim sorunlarını filmlerinde irdeleyen Michelangelo Antonioni ile ortak bir çalışma gerçekleştirdi; "Beyond The Clouds/Bulutların Ötesinde..." Film her ne kadar ortak bir proje olarak değerlendirilse de, Wenders ustaya sadece asistanlık yaptığını ve bu deneyimin kendisine çok şey kattığını her fırsatta dile getirdi.

Aynı yıl, iki belgesel projesinde daha yer aldı yönetmen. Almanya'da ilk film gösterisini Lumiere kardeşlerden kısa bir süre önce gerçekleştiren ancak icatlarını üretim aşamasına taşıyamayınca, ikinci planda kalan Max ve Emile Sklandanowsky'nin öyküsünü perdeye taşıyan "Die Gebrüder Skladanowsky/Skladanowsky Kardeşler" ve tüm dünyadan 41 yönetmenin "Elinizde sadece Lumiere kamerası olsaydı, neler yapabilirdiniz?"'sorusuna kısa filmleri ile yanıt aradıkları eşsiz bir yapım; "Lumiere et Compagnie/Lumiere ve Ortakları"...

Daha sonra tekrar Amerika'ya dönen Wenders, Andie McDowell, Gabriel Byrne ve Bill Pullman'ı biraraya getiren "The End of Violence/Şiddetin Sonu"nun ardından, kendisine ödül üzerine ödül kazandıran bir başka belgesele 1999 yapımı "Buena Vista Social Club"a imza attı. Filmin çıkış noktası, bir süredir dost olduğu ve "Paris Teksas" da dahil pek çok filminin müziklerini hazırlayan gitarist Ry Cooder'dı...

Film, Cooder ve çoğu yetmişini aşmış Küba'lı müzisyen arkadaşlarının filmle aynı adı taşıyan albümlerinin hazırlık aşamalarını, Wenders'e özgü lirik bir anlatımla perdeye taşıyordu. Komünizmin dünyadaki son kalesi Küba, doğal güzellikleri, fakir ama alabildiğine mutlu insanları, müziğe ve dansa aşık halkının yaşam biçimi ile yansımıştı Wenders'in kamerasına. Ticari anlamda dünyaya büyük ölçüde kapalı olan Küba'da hayat, artık her biri küçük birer Amerika'ya dönüşmüş olan diğer ülkelerden oldukça farklıydı. Evler, arabalar, yollar eskiydi, bakımsızdı. Ülkenin en itibarlı piyanisti Ruben Gonzales'in evinde bir piyanosu bile yoktu. Ama gelin görün ki, kültürel bir emperyalizmin yokluğu, her şeye bedeldi. Bu ütopik görüntülere eşlik eden Küba müziğinden ise herhalde söz etmeye bile gerek yok. Wenders, kişisel izlenimlerini bu asırlık müzisyenlerle yaptığı ilginç röportajlar ile birleştirmiş, ortaya tadına doyulmaz bir film çıkarmıştı... Filmin teknik anlamda da önemi büyüktü. Yönetmen ısrarla yeni görüntüleme tekniklerine sırtını dönen bazı meslektaşlarının aksine, filmini dijital kamera ile çekmeyi tercih etti. Bu ona büyük bir kullanım kolaylığı sağlamıştı. Konu ile ilgili düşüncelerini şöyle dile getiriyordu; "Sinema devam ettiği sürece bunun hangi teknik donanımla gerçekleştiği bana vız gelir. Ben yine film kullanmaya devam ediyorum ama filmle yapamayacağınız şeyler de var. Örneğin oraya 16 mm.lik bir kamera ile gitseydim, "Buena Vista Social Club" asla böyle olmazdı. Dijital araçlar anlatımı güçlendirip, geliştirebilir."

Bir yıl sonra senaryosunu U2'nun solisti Bono ile birlikte hazırladıkları "The Million Dollar Hotel/Sırlar Oteli" ile tekrar gündeme oturdu Wenders. Toplum dışına itilmiş birbirinden ilginç kişilerin birarada yaşadıkları, çılgın bir sığınağı çağrıştıran otelde, bağımlı bir genç olan Izzy'nin intihar mı, cinayet mi belli olmayan ölümü üzerine başlayan olaylar, dedektif Skinner'ın araştırmaları ile iyice içinden çıkılmaz bir hal alıyordu. Ön planda işlenen polisiye bir öyküydü ancak Wenders filmin duygusal yoğunluğunu safça bir delikanlı olan Tom Tom ve esrarengiz güzel Eloise arasında yaşanan tuhaf aşk ilişkisine yüklemişti. Eloise'e tutkun olan Tom Tom'un çocuksu ve kırılgan aşkı sayesinde, kıskançlık, ihanet ve dostluk gibi kavramların yanısıra, aşkın karanlık yüzünü de irdeleme fırsatı buluyordu yönetmen. Skinner'ın gözünde oteldeki herkes bu cinayet olayının şüphelisiydi. Belki de pek tamama tutulmadığından akla gelmeyen tek isim ise Tom Tom'du. Oysa gözlerini kör edercesine Eloise'e aşık olan delikanlı, intihar etmek üzere çatıya çıkan ve Tom Tom'un biricik aşkına hakaretler yağdırmaktan geri durmayan Izzy'i ölüme gönderen kişinin ta kendisiydi. Amacı cinayet olmasa da, aşkı savunmak adına arkadaşının intiharına göz yuman Tom Tom, Wenders sinemasının en özgün karakterlerinden biri olarak belleklere kazındı.

Kuşkusuz filmin en ağır topu, maço dedektif rolünde, genel geçer "erkeklik" kanunlarının ne denli komik hale gelebileceğini ispatlayan Mel Gibson'dı. Aslında Gibson'ın hayali filmin yönetmenliğini de yapmaktı ama Wenders ile çalışmaktan da ayrı bir zevk duymuştu.

İlk kez gösterildiği Berlin Film Festivali'nden jüri özel ödülü ile dönen filminde Wenders, yeni çekim teknikleri kullanmaya devam etti. Yapım şirketi Road Movies'i bir efekt şirketi olan Das Werk ile birleştirmiş olması şaşkınlıkla karşılanan yönetmen, ilk bakışta sadece suni atmosferler yaratmaya yaradığı düşünülen dijital efektler ile bir 'auteur' sinemacının nasıl olup da bir araya geldiği sorularına genellikle yanıt bile vermedi. Ona göre sinema değişiyordu. Elde yepyeni imkanlar vardı ve bunları kullanmak ne ayıp, ne de günahtı. Yaratıcı bir sinemacının, dijital efektleri şiirsel bir üslupla kullanabilmesinde şaşılacak bir şey yoktu. Üstelik "auteur" kuramına da eskisi kadar bağlı değildi. Filmine katkıda bulunacaksa, başka birinden gelecek her türlü yaratıcı görüşe açıktı...

Film, masalsı atmosferi ve çekim tekniklerinin yetkinliği kadar, Bono imzalı müzikleri ile de çok konuşuldu. U2'nun kilit adamı, senaryo yazımından başka, tam altı şarkısıyla filmin yaratıcı ekibi içinde yer almıştı; "The Ground Beneath Her Feet", "Never Let Me Go", "Stateless", "Falling at Your Feet", "The First Time" ve "Dancing Shoes"...

Günümüz sinemasının en özel isimlerinden biri olan Wim Wenders, Amerika'ya yönelik endişe ve hayalkırıklıklarını yansıtan filmi "Land of Plenty/Bolluk Ülkesi"ni yeni tamamladı. Bu yıl Venedik Film Festivali'nde ilk kez seyirciler ile buluşan film, UNESCO ödülünü kazanmasının yanısıra, Altın Aslan'a da aday oldu.

Şu sıra eski bir western yıldızının film setini terk edip, kendi içsel yolculuğuna çıkışını konu edinen ve senaryosunu Sam Shepard ile birlikte hazırladıkları "Don't Come Knockin'"in kurgusu üzerinde çalışıyor Wenders. Görünen o ki, Almanya'nın dünya sinemasına armağan ettiği bu eşsiz yönetmen, kamerasıyla görsel bir şiire dönüştürdüğü yol filmlerine bir yenisini daha ekleyecek... ■

"Tokyo-Ga"

"Bulutların Ötesinde"

"Amerikalı Arkadaş"

"Buena Vista..."

İlk uzun metrajlı filmi "Kentte Yaz"

filmografi

Donald Sutherland

17 Temmuz 1935'te Kanada'nın New Brunswick bölgesinin St. John kentinde doğan Donald McNichol Sutherland geniş kitlelere hitap etmeye henüz küçük yasta DJ'lik yaparak başladı. Bu sayede 14 yaşındayken radyo dünyasının tanınan isimlerinden biri haline gelmişti bile. Toronto Üniversitesi'ndeki "The Tempest"in prodüksiyonunda sergilediği performansla Toronto Globe and Mail'in elestirmeni Herbert Whitaker'ı etkiledi ve ondan mühendislik yerine oyunculuk eğitimi alması konusunda tavsiye aldı. Okulunu bitirir bitirmez Londra'nın yolunu tuttu ve Royal Academy of Dramatic Arts'a kaydoldu. İlk sahne deneyimini orada edindi ve önündeki birkaç yılını Londra'da tiyatro ve televizyon piyasasında kendisine küçük roller bularak geçirdi. İlk sinema filmi 1964'te Christopher Lee'nin başrolünde oynadığı İtalyan yapımı serbest bir Kont Drakula uyarlaması olan "Il Castello dei morti Vivi"de üç ayrı karakteri canlandırarak gerçekleşti. Bunu birkaç korku filmi daha izledi. Canlandırdığı bu ürpertici tiplerden sonra 1967'de rol aldığı "The Dirty Dozen" ilk popüler filmi oldu. Bir grup suçluya II. Dünya Savaşı sırasında verilen önemli bir görevi konu alan filmin yönetmeni Robert Aldrich'ti. Lee Marvin, Ernest Borgnine, John Cassavetes, Jim Brown, John Kennedy ve Telly Savalas filmdeki rol arkadaslarının önde gelenlerindendi. Amerikalı seyirciyi şaşırtan bu ilgi çekici savaş filminden üç yıl sonra Robert Altman'ın çok ses getirecek savaş yergisi "MASH"le (1970) çok önemli bir çıkış yapma fırsatı buldu. Filmde çizdiği radikal cerrah portresiyle adeta göz doldurmuştu. Film onu kısa sürede yıldız mertebesine çıkardı. Uzun boyu, çarpıcı bakışları ve kalın ses tonuyla hem ürkünç hem de yumuşak bir ifadeyi aynı anda üzerine giymeyi beceriyordu. Bu, "MASH"teki Hawkeye Pierce rolünde çok ise yaramıştı.

Yaşlanınca da tempsunu düşürmedi.

Ardından kendisini politik olarak riskli görünen projelerin içine atmakta sakınca görmedi. Bunlardan biri de Jane Fonda'yla birlikte başrolleri paylaştıkları "Klute" (1971) oldu. 1973'te Nicolas Roeg'un sonradan kesfedilecek psikolojik gerilim başyapıtı "Don't Look Now"da Julie Christie'yle beraber sahne aldı. Film, Roeg'un Venedik sokaklarında yarattığı gerilim kadar başrol oyunculanının aralarında geçen grafik sevişme sahnesiyle de sinema tarihine geçti.

Sutherland rol yelpazesini geniş tutmaya kararlıydı. Ardı ardına filmlerde boy gösteriyor, fakat bunların her birindeki haliyle herkesi şaşırtmayı başarıyordu. Örneğin "The Day of the Locust"taki (1975) ve "1900"deki (1976) zalimliği bu yüzden birçok seyirciyi soka sokabilecek seviyedeydi. Bertolucci'nin "1900"ünden sonra aynı yıl bir başka İtalyan ustayla, Fellini'yle "Casanova"da bizzat filme adını veren meşhur çapkına hayat verdi. Bununla birlikte, Sutherland yetenekli yönetmenlerle çalışmaya devam etti. John Sturges'la "The Eagle Has Landed" (1976), Philip Kaufman'la "Invasion of the Body Snatchers" (1978), John Landis'le de "Animal House"u (1978) çekti (Sonuncusunda söyle bir görünüyordu). 1970'leri son derece tatminkar bir şekilde kapatmış olsa gerek çünkü Sutherland bu onyılda bir anda sinema aleminin en popüler aktörlerinden biri haline geldi. Ancak bu verimli onyılın ardından gelen 80'lerde yine proje bulmakta sıkıntı çekmese de nitelik niceliğe pek yansımıyordu. Robert Redford'ın 1980 tarihli Oscar ödüllü filmi "Ordinary People"da çizdiği baba portresi veya ertesi yıl rol aldığı "Eye of the Needle"daki Nazi casusunda gösterdiği performans yine alkışa layıktı ama yavaş yavaş yardımcı rollere doğru kaymaya da başlamıştı. "Max Dugan Returns" (1983), "Crackers" (1984), "Revolution" (1985) "Lock Up" (1989), "A Dry White Season" (1989) bu dönemde en çok öne çıkan filmleri oldular.

70'ler onun onyılıydı.

1990'larla birlikte artık 50'lerinin ortalarına gelmişti. O sıralar Hollywood'da yeni yetişen bir yönetmenler kuşağı vardı ve bu kuşak Sutherland'i hiç ihmal etmedi. Sunulan roller artık başrol olmaktan uzak gibi görünüyordu ama gene de Sutherland bu filmlere sadece durusuyla bile fazlasıyla anlam katmayı biliyordu. Oliver Stone'un "JFK"indeki rolü uzun değildi mesela, ama film içerisinde son derece kilit bir noktayı işgal ediyordu. Yine Ron Howard'ın yangın filmi "Backdraft"ta

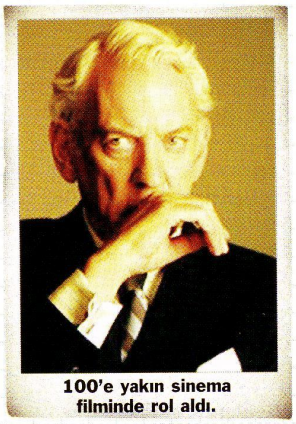
100'e yakın sinema filminde rol aldı.

Kurt Russell, Robert De Niro ve William Baldwin'le birlikte oynadı. Barry Levinson, "Disclosure"da Michael Douglas ve Demi Moore'un patronu olarak ona yine ağır bir rolü emanet etti. Kariyeri boyunca sürdürdüğü "arka arkaya projeler"de rol alma stratejisini bu dönemde de sürdürmeyi becerdi. "A Time to Kill"de (1996) düşmüş bir avukat eskisini, "Virus"ta (1999) yılmış bir gemi kaptanını, "Space Cowboys"ta (2000) emekli bir astronotu, "The Italian Job"da filmin başlarında ölen eski bir hırsızı canlandırdı. Onu bir aksilik çıkmazsa bu ay bir Jane Austen uyarlaması olan "Pride and Prejudice"ta mütevazı bir rolde seyretme fırsatı bulacağız.

Bugüne kadar üç kez evlenen Donald Sutherland 1959'da evlendiği Lois Hardwick'ten 1966'da, o yıl evlendiği aktris Shirley Douglas'tan 1970'te boşandı. Oğlu aktör Kiefer Sutherland Douglas'la olan evliliğinin ürünü. Son esi aktris Francine Racette'le 1972'de yaptığı evliliği ise hâlâ sürmekte. Aktörün önümüzdeki projeleri de ardı ardına dizilmiş durumda. Görünüşe bakılırsa, 70 yaşındaki usta aktörü özlememiz için biraz daha yaşlanması gerekecek.

1963 THE WORLD TEN TIMES OVER
1964 IL CASTELLO DEI MORTI VIVI
1965 THE BEDFORD INCIDENT
1965 DR. TERROR'S HOUSE OF HORRORS
1965 FANATIC
1967 THE DIRTY DOZEN
1967 BILLION DOLLAR BRAIN
1967 OEDIPUS THE KING
1968 SEBASTIAN
1968 INTERLUDE
1968 THE SPLIT
1968 JOANNA
1970 MASH (CEPHEDE EĞLENCE)
1970 START THE REVOLUTION WITHOUT ME
1970 KELLY'S HEROES
1970 ACT OF THE HEART
1970 ALEX IN WONDERLAND
1971 LITTLE MURDERS
1971 KLUTE
1971 JOHNNY GOT HIS GUN
1973 STEELYARD BLUES
1973 LADY ICE
1973 DON'T LOOK NOW
1974 ALIEN THUNDER
1974 S*P*Y*S
1975 THE DAY OF THE LOCUST
1975 DER RICHTER UND SEIN HENKER
1976 1900
1976 IL CASANOVA DI FEDERICO FELLINI
1976 THE EAGLE HAS LANDED
1977 THE KENTUCKY FRIED MOVIE
1977 THE DISAPPEARENCE
1978 ANIMAL HOUSE
1978 INVASION OF THE BODY SNATCHERS
1978 LES LIENS DU SANG
1979 MURDER BY DECREE
1979 THE FIRST GREAT TRAIN ROBBERY
1979 A MAN, A WOMAN AND A BANK
1979 BEAR ISLAND
1980 NOTHING PERSONAL
1980 ORDINARY PEOPLE
1981 GAS
1981 EYE OF THE NEEDLE
1981 THRESHOLD
1983 MAX DUGAN RETURNS
1984 CRACKERS
1984 ORDEAL BY INNOCENCE
1985 HEAVEN HELP US
1985 REVOLUTION
1986 OVIRI
1987 THE ROSARY MURDERS
1987 THE TROUBLE WITH SPIES
1988 APPRENTICE TO MURDER
1989 LOST ANGELS
1989 LOCK UP
1989 A DRY WHITE SEASON
1990 BETHUNE: THE MAKING OF A HERO
1991 EMINENT DOMAIN
1991 BUSTER'S BEDROOM
1991 BACKDRAFT
1991 CERRO TORRE: SCHREI AUS STEIN
1991 JFK
1992 BUFFY THE VAMPIRE SLAYER
1992 RAKUYO
1992 THE RAILWAY STATION MAN
1992 SHADOW OF THE WOLF
1993 BENEFIT OF THE DOUBT
1993 SIX DEGREES OF SEPARATION
1993 YOUNGER AND YOUNGER
1993 RED HOT
1994 THE PUPPET MASTERS
1994 DISCLOSURE (TACİZ)
1994 PUNCH
1995 OUTBREAK (TEHDİT)
1995 HOLLOW POINT
1996 A TIME TO KILL
1997 SHADOW CONSPIRACY
1997 THE ASSIGNMENT
1998 FALLEN
1998 WITHOUT LIMITS
1998 FREE MONEY
1999 VIRUS
1999 INSTINCT (İÇGÜDÜ)
2000 PANIC
2000 SPACE COWBOYS
2000 THE ART OF WAR
2001 FINAL FANTASY: THE SPIRITS WITHIN (seslendirme)
2001 DA WAN
2003 THE ITALIAN JOB (İTALYAN İŞİ)
2003 BALTIC STORM
2003 PIAZZA DELLE CINQUE LUNE
2003 COLD MOUNTAIN (SOĞUK DAĞ)
2004 AURORA BOREALIS
2005 FIERCE PEOPLE
2005 PRIDE AND PREJUDICE
2005 ASK THE DUST
2005 AMERICAN GUN
2006 AN AMERICAN HAUNTING

Kısa ve Acısız

Su sıralar üçüncü uzun metrajı "Solino"yla yeniden gündemimize oturan Fatih Akın'ın ilk sinema filmi... Hamburg Güzel Sanatlar Koleji'nde görsel iletisim üzerine eğitim alan Akın, ilk kısa filmi "Sensin"i 1995'te çekmis ve Uluslararası Hamburg Kısa Film Festivali'nden Seyirci Ödülü kazanmıştı. Ertesi yıl "Getürkt" adındaki ikinci kısasıyla da birçok uluslararası festivalden ödülle dönmeyi bildi. 1998 tarihli ilk sinema filmi "Kurz und Schmerzlos / Kısa ve Acısız"la ise Locarno'dan Bronz Leopar'ı kaptı. Bundan sonra arka arkaya çekeceği "Temmuz'da", "Solino" ve "Duvara Karsı" ile adından sözettirmeyi becerdi ve sonuncusuyla isi Berlin'den Altın Ayı kazanmaya dek vardırdı.

"Kısa ve Acısız"da Akın seyircisini doğrudan Hamburg'un çok kültürlülükten beslenen Altona bölgesindeki bir grup küçük suçlunun dünyasına sokuyor. Hepsi göçmen olan üç yakın arkadasın suçla imtihanına... Türk Cebrail, Yunan Costa ve Sırp Bobby farklı yollar deneyerek hayattan "yırtma"ya çalısıyorlar. Cebrail hapisten yeni çıktığı için artık suça bulaşmak istememektedir. Bobby ise bir süredir bağlantıda olduğu Arnavut mafyasının güvenini kazanmaya çalışmaktadır. Üçünün, hem kardesleriyle hem de sevgilileriyle öylesine içiçe geçmis bir dostlukları vardır ki, birindeki herhangi bir değisim ötekileri de doğrudan etkilemektedir. Birer birer kız arkadaslarını da kaybeden Bobby ve Costa mafyayla ilişkilerini derinleştirince başları da büyük bir belaya girecektir.

Sinema seyircisinin daha önce Scorsese veya Tarantino gibi isimler sayesinde tanıma fırsatı bulduğu küçük suçluların hikayesini anlatan "Kısa ve Acısız" bir ilk film olarak çeşitli handikaplar barındırıyor. Fakat daha o zamandan bile oyuncularına ne derece hakim olabildiğini ziyadesiyle gösteren Akın, zamanla kıvamına gelecek bir yönetmenliğin de ilk işaretlerini çakıyordu. Üç dostu ve sevgililerini canlandıran Mehmet Kurtulus, Aleksandar Jovanoviç, Adam Bousdoukos, Regula Grauwiller ve İdil Üner filmin öne çıkan oyuncuları olarak göze çarpıyorlar ve rollerinin hakkını veriyorlar.

- Bence "Scarface"i kiralamalıydık.
- İyi de hep "Scarface"i kiralıyoruz.

Almanya'da 1998'de gösterime girdiğinde büyük beğeniyle karşılanan film bizim salonlarımıza da 2003'te uğramış ve seyirciden pek ilgi görmese de elestirel anlamda olumlu puanlar toplamıştı. Bugün Fatih Akın'ın filmografisi içinde pek çok kişinin en fazla önemsediği filmlerden biri "Kısa ve Acısız".

Aşağıdaki sahne filmin ortalarına doğru karşımıza çıkıyor. Henüz üç arkadaş arasındaki parçalanma kendisini göstermemis durumda. Birtakım çatlaklar oluşmus; fakat hepsinin esas darbeyi almasına daha var. Bir video dükkanına girip kaset kiralıyorlar ve beraberce paylaştıkları bu son anlarında eski günlerin hatrına şakalaşmayı biliyorlar. Fatih Akın'ın tek kamera açısından birkaç plana bölerek anlattığı sahne gösteristen epey uzak.

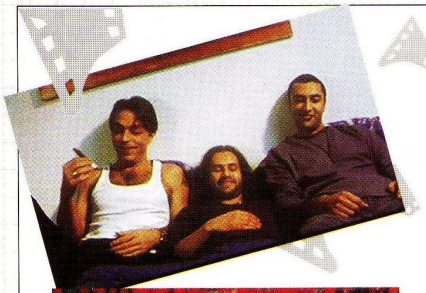

"Kısa ve Acısız"ın 2. Bölge DVD'sini ülkemizdeki mağazalardan temin edebilirsiniz.

Cebrail: Çok sıkı bir filmdi.
Costa: O kadar da sıkı değildi.
Bobby: Bence b.k gibi bir filmdi oğlum. Berbattı! Bence "Scarface"i kiralamalıydık.
Costa: İyi de hep "Scarface"i kiralıyoruz.
Bobby: Evet, hep "Scarface"i kiralıyoruz, çünkü "Scarface"de alemin kralı var oğlum, Pacino. Tamam mı, Pacino. Ming Fang Yong mu, Jong mu, adı her ne b.ksa... O herifin Pacino gibi olmadığı açık.
Cebrail: Pacino'yu harbiden çok seviyorsun.
Bobby: Oğlum Pacino çok sıkı bir herif. Adamın t...kları dinozorlarınki gibi. O kadar büyükler ki teki en aşağı elli kilo çekiyordur, çaktın mı dalgayı!
Bobby: *(Cebrail'e döner)* Bak, şimdi durum şöyle. Sen denizin hayalini kuruyorsun, değil mi adamım? Kola satmanın, ne bileyim tekne kiralamanın falan. Güneş falan öyle bir dalgalar işte. Anladın mı? Bense paranın hayalini kuruyorum. Zenciler ve koca memeli a.cıkların. Sokakta benim için çalışıp sonra kazandıkları parayı bana getirecek tiplerin. Şöhretin hayalini kuruyorum.
Cebrail: Şöhretin hayalini kuruyorsun.
Bobby: Evet, şöhretin hayalini kuruyorum.
Cebrail: O zaman git de artiz ol oğlum.
Costa: Cebrail 1-0 önde.
Bobby: Artiz ha?
Cebrail: Alice ne zaman geri dönüyor?
Bobby: Öğrenmek istiyorsun ha?
Costa: Abi, hadi bir oyun oynayalım. Oyun oynamaya fit misiniz?
Bobby: Önce bir anlat bakalım, nasıl bir oyun?
Costa: Cigaranın külünü kim üzerine düşürürse yumruğu yiyecek.
Bobby: Ama sağlam bir yumruk olsun.
Costa: Herhalde.
Cebrail: Okkalı bir yumruk.
Bobby: Tüm gücünle.
Costa: Tüm gücünle, okkalı bir yumruk.
Bobby: Bir de sonra diğerlerini çekecek.
Costa: Tamamdır, kaybeden ısmarlayacak da.
Bobby: İyi fikirmis.
Costa: Hadi oynayalım.
Bobby: *(Costa'ya)* Sen de bizimle bu oyunu oynamak istediğine emin misin?
Costa: Herhalde oğlum, oyun basladı bile. Dikkat et!
(Bobby cigaralığının külünü Costa'nın üzerine silker)
Costa: Yok artık, böyle demedik herhalde!
Bobby: Olsun, kül üzerine düstü.
(Bobby ve Cebrail gülerek Costa'ya vurmaya başlarlar)
Costa: Hey, durun lan!

Hazırlayan: Tolga Yiğit
ostolga@hotmail.com

Yengen

Ülkemizde bir süredir "Vizontele" filminin elinde tuttuğu izleyici rekorunu kıran ve rekoru gelistiren "G.O.R.A." bildiğimiz ve alıştığımız Cem Yılmaz'a ait komedi tarzını beyazperdeye basarıyla yansıtmış bir film. Yapım aşamasında masraftan kaçınılmadığını gördüğümüz filmin müzikleri de alanında usta isimlerin imzaları ile karşımıza çıkıyor. Albüme prodüktör olarak imza atan Ozan Colakoglu aynı zamanda Orijinal Film Müziklerini de bestelemiş. Müzik Dünyası'ndaki büyük çıkısını Tarkan'ın prodüktörlüğü ile yapan Colakoglu o gün bugündür Tarkan ile çalısmaya devam etmis, bir yandan da başka albümlerde ya da çalısmalarda karsımıza çıkmıstı. Son dönemde Nil ve en yeni çalışma olan Hakan Peker'in "Yak Beni" albümünün düzenlemeleri ile müzik çalısmalarına devam eden Colakoglu, yaptığı işler çok beğenilen bir prodüktördür. Kariyerinin ilk film müziği albümüne de imza atan Colakoglu filmin birçok sahnesi için özel besteleriyle bu albümde müzisyen kimliği ile de yer almış. Albümde toplam 33 çalışma var. Bunlardan dördü sözlü, kalanı ise enstrümantal çalısmalardan oluşuyor. Radyo DJ'liği yapan Mic Check ya da rap müzik dünyasındaki proje adıyla Sagopa Kajmer bu albümde dört çalışma ile yer almış. Biri enstrümantal diğer üçü de kendi yazdığı sözleri içeren bu çalısmalardan "Al 1'de Burdan Yak" albümden klibi çekilen ilk şarkı olma özelligine sahip. Ayrıca bu şarkı filmin kapanış jeneriğinde de kullanılmış. Sagopa Kajmer'in "İhtiva Recetesi" ve "Marifetname" adlı iki sözlü eserinin dışında "G.O.R.A. Dramaturnz" adlı kısmen enstrümantal bir çalışması da var. Filmin iki bas karakteri Arif ve Prenses Ceku'nun diyalogları üzerine Turntable'da yaptığı ve işin skratching bölümünde de maharetini gösterdiği bu eserde albümdeki rap müzik varlığım iyiden iyiye hissettiriyor. "G.O.R.A." soundtrack albümünde film oyuncularından MFÖ Grubu'nun "Ö"sü Özkan Ugur da sözlerini Aysun Aslan Ugur'un, müziğini ise kendisinin yaptığı "Olduramadım" ile karşımıza çıkıyor. Bu keyifli şarkıdaki kendine has vokali ile hem kendisinin hem de MFÖ'nün yeni çalısmalarını ne kadar özlediğimizi bize hatırlatıyor. Albümün sonunda yer alan "Club Scene 1" ve "Club Scene 2" Devrim Karaoğlu'na ait. Bunlardan ilki albümdeki dikkate değer enstrümantal çalısmalardan birisi olma özelligine sahip. Aslında sözlü eserleri ve vokalleri bir kenara koyduğumuzda, enstrümantal eserlerin bütününde basarılı olunduğunu görüyoruz. Ozan Colakoglu'nun kimi zaman oryantal ritmlerle bir yerli film müziği dinlediğimizi unutturmaması, kimi zaman da bir Hollywood prodüksiyonuna ait müzikleri dinlediğimiz havasını yakalaması övgüye değer. Colakoglu çalışmalarından "Yazılar" ve "Görüsme Odası" en dikkat çekici olanları. Onların dışında dikkat çekenolumsuz bir durum da söz konusu. Hem filmin yapımında hem de müziklerde kaliteli işler yapılırken albüm kapağında bir hata gözden kaçmış o da albümde 33 eser yer almasına ve bunun albüm içindeki mini kitapçıkta belirtilmesine rağmen albüm arka kapağında bu sayı 30 olarak yer bulmus. Bu da son üç çalışma albümde yokmus gibi bir hava oluşturmus. En azından CD'yi satın alıp ambalajını açıp içine bakmadan gerçek sayıyı öğrenmek mümkün değil. Ancak bunu da belki BKM'nin yapmış olduğu ilk albüm olmasından dolayı mazur görebiliriz. Genel olarak başarılı film müzikleri ve rap çalışmaları içeren ve filmi izleyen milyonlarca insan için de iyi bir hatıra olma özelliği taşıyabilecek bir albüm.

G.O.R.A. / BKM

Traşa devam

"Barber Shop", Back In Business alt başlıklı ikinci filmle devamı çekilen filmler kervanına katıldı. Başrolünde gangsta rap'in önemli ismi Ice Cube ve R&B yıldızı Eve'in de yer aldığı filmin özel yıldızı ise Luc Besson'un yarattığı "Taxi"nin Amerikan versiyonunda başrolde oynayan Queen Latifah. Siyahların filmi olarak adlandırabileceğimiz Barber Shop'un müzik albümünde de siyahlar ve onların müziği var. Filmin oyuncularından olduğunu söylediğimiz Eve iki şarkıdaki düeti ile albüme katılıyor. Albümün açılışında Mary J. Blige'a "Not Today" şarkısında eşlik eden sanatçı bir Luther Vandross klasiği olan "Never"da ise Keyshia Cole'a eşlik ediyor. Toplam 15 şarkının bulunduğu albümde R&B soul ve rap hip hop müziğin önemli isimleri yer almış. Bunlar arasında "Hey Ya" ile listelere iyi bir geri dönüş yapan Outkast bu albümde "I Can't Wait" ile yer alırken, "Lady Marmalade" single'ındaki performansı ile hatırlayacağımız Mya, "Get Busy" single'ı ile büyük bir çıkış yapan Sean Paul albümde yer alan dikkate değer isimler. Ayrıca Barbershop adlı performansıyla Eminem'in grubu D-12 de bu albüme dahil olmuş. Mos Def, Olivia, Mobb Deep, G-Unit, Chingy, 3LW, Anthony Hamilton gibi isimleri de albümde bulmak mümkün. Filmden sahnelerin fotoğraflarının bol bol kullanıldığı geniş bir kitapçığa sahip olan albüm bu türdeki müziğin tutkunlarını çekecek nitelikte.

Barber Shop 2 Back In Business

Erkan Oğur

Uğur Yücel'in senaryosunu yazdığı ve ilk kez bir sinema filmiyle yönetmenlik koltuğuna oturduğu "Yazı Tura", Yücel'in bu ilklerine bir de ödül eklemis bir yapım oldu. İlk yönetmenliğinde 41. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde büyük ödülün, yani En İyi Film ödülünün sahibi olan Yücel, bu yapımla aynı zamanda aralarında, En İyi Yönetmen, En İyi Senaryo ve En İyi Erkek Oyuncu ödüllerinin de bulunduğu toplam 11 ödül ile çok büyük bir basarıya da imza attı. Başarısıyla birlikte çok konuşulmaya başlanan filmin en az kendisi kadar konuşulan ve Erkan Oğur tarafından hazırlanan müzikleri de dikkat çekici eserlerden oluşuyor. Uzun yıllardır (1976'dan beri) perdesiz gitar çalan ve birçok başarılı albümün sahibi olan Erkan Oğur, vizyona girdiğinde gise rekoru kıran "Eşkıya"nın da film müziklerine imzasını atmıştı. Oldukça ilginç ve genis bir repertuara sahip olan albümde Oğur, Itri'nin "Tekbir"i, ünlü "Dersim Dört Dağ İçinde" türküsü ve "Zülfü Kaküllerin Amber Misali" gibi eserleri sesiyle yorumlamasının yanısıra, Eric Satie, Frederic Chopin ve J. S. Bach gibi ünlü klasik müzik bestecilerinin eserlerini de gitarı ve kendine has yorumuyla albüme dahil etmis. Albüme konuk sanatçı olarak katılan Suren Asaduryan (duduk), Adnan Karaduman (keman) ve Ayse Özbekligil (keman) dışında tüm enstrümanlar da Oğur tarafından çalınmıs. Toplam on çalısmanın olduğu albümde dört eserde Ogur tarafından film için özel bestelenmis çalısmalardan oluşuyor. Albüm kapağında filmin afisi aynen kullanılmıs. Mini kitapçıktaki Erkan Oğur'a ait fotoğraflar da kapakla bütünlük sağlayacak bir grafik tasarımla yer almış. Kitapçıkta albümde yer alan türkü ve deyislerin sözleri de yer alsaydı daha iyi olurdu. Yönetmen Ugur Yücel'in albüme bir önsöz niteliği taşıyan cümlesi de dikkate değer: "Oyunculuk için 'ruh göçü'dür derken ne anlatmak istiyorsam Erkan'ın müziğinde 'o' var. Çalarken, sazlarının ruhuna göçüyor". Bol ödüllü "Yazı Tura" filminin Erkan Ogur'un elinden çıkan müziklerinin de Antalya'da yarışmada ödül adayı olduğunu hatırlatalım. Özellikle Ogur'un müziğini ve filmi sevenler için çok keyif verici bir yapım.

Yazı Tura / Kalan Müzik

Turgul ile Şen'den yüreklerimize bir sızı!

Uzun süredir nerelerde oldukları merak ediliyordu hayranları tarafından ama anlaşılan sinemaya yeniden dalmak için birbirlerini bekliyorlarmış gene! Hem Yavuz Turgul hem de Şener Şen, Türk sinemasının son derece titizlenen kanadından geliyorlar ve bu sanatı senaryo aşamasından başlayarak ayrıntılı bir çalışma temposuyla icra etmeyi seviyorlar. Her ikisinin de bunca yıl beklemesi ondandı muhtemelen! "Gönül Yarası"nın gösterimi artık yavaş yavaş bitmek üzere. Heyecanlı bir maçın son saniyelerinde koltuğuna oturamayan çılgın taraftarlar misali bu iki ismin hayranları hop oturup hop kalktılar! Zira "Eskıya"nın kalplerinde bıraktığı sızı hâlâ dinmiş değildi!

http://www.gonulyarasi.com/

"Amerikalı"dan bugünlere...

Filma-Cass daha ziyade reklam ve kaçınılmaz şekilde televizyon için projeler üreten bir şirket olsa da yıllardır bir yandan sinemaya yatırım yapmaktan da kaçınmıyor. "Amerikalı", "Eskıya", "Herşey Çok Güzel Olacak", "O da Beni Seviyor" ve "İnsaat"tan sonra "Gönül Yarası"nı da vizyona sokmayı başardılar. Belki bir tanesi hariç şirketin yüzünü gisede güldüren bu filmler mitelikli işler peşinde koşan yönetmenlere ait olmalarıyla fazladan birer anlam da taşıyorlar. Sinemayı ziyadesiyle ciddiye alan ve kimisi çoktan ustalaşmış bu yönetmenlerin projelerine destek çıkmaları, bu filmlerin bazılarının sinema çevrelerinde belirli oranda saygı görmesi bunun kamtı. Vargı'ların yönetimindeki şirket -ki Ömer Vargı yukarıdaki filmlerin ikişinin yönetmeni de aynı zamanda- artık sinemaseverlerin de adını bellediği bir isme sahip. http://www.filmacass.com.tr/

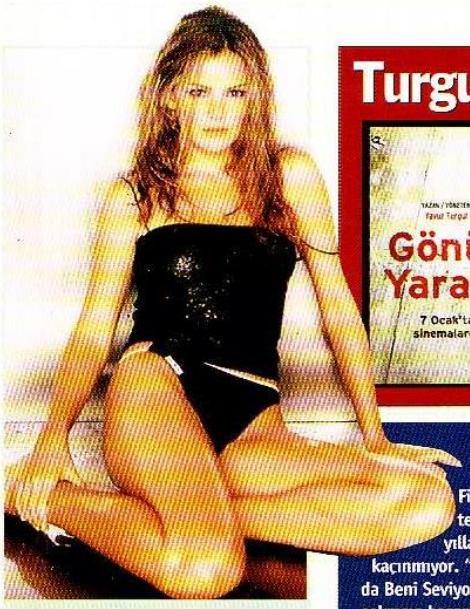

Yaşında başında!

"Bridget Jones: Mantığın Sınırı"nda gözden kaçırmış olmanıza imkan yok. Saskın Bridget'ın Mark Darcy'yi ısrarla kıskandığı, inatla sakındığı Rebecca'yı canlandırıyor ve hikaye hiç de inandırıcı olmayacak biçimde Rebecca'nın lezbiyen çıkmasıyla bağlanıveriyordu sonunda. 1,78 metre uzunlugundaki boyuyla mankenlikten gelmesini yadırgamazsınız herhalde. Uzun mu uzun, zayıf mı zayıf çünkü! Sansınlığa yakın bir kumrallığı var! Çok da zarif! Jacinda Barrett adı! Kaynaklar pek belirtmiyor ama muhtemelen '70'lerin başlarında -1972?- doğdu. Memleketi Avustralya. 17 yaşında modelliğe sevdalandığı ve bunun için evden ayrıldığı söyleniyor. 1995'te MTV'deki "The Real World" programıyla tanındı. Sonra bazı sinema filmleri ve diziler geldi. İlk filmlerindeki roller kısaydı. Televizyon dizileri ise benzinleri yetmediğinden, diğer bir deyisle seyirci tarafından tutulmadıklarından ona pek fayda sağlamadı. 2000 yılındaki "Urban Legends: Final Cut"ı dışarıda tutarsak sinema konusunda bahtı 2003'te açıldı tam olarak. Geçen sene bizde de gösterime giren "İnsan Lekesi"nde Anthony Hopkins'in gençliğinde aşık olduğu kızı canlandırıyordu ve orada saçları sarıydı, izleyenler hatırlar. Ardından "Bridget Jones: Mantığın Sınırı" geldi. Geçen ay ise insanın içini yakan itfaiyeci filmi "Ekip 49"da Joaquin Phoenix'in karısını canlandırdı (Filmde kan-kocanın iki de çocukları vardı, ki bu düzgün vücutla Jacinda Barrett'ı bu halde inandırıcı bulacak mıyız, merak konusu). Son derece yalın ve düz(gün) bir oyunculuğu var. Önümüzdeki aylarda "Mr. Ripley's Return"de Heloise'yi oynayacak. Bugüne dek önüne çıkan en büyük fırsat bu. İyi değerlendirirse -bu biraz da projenin gidişatına bağlı- arka arkaya önemli teklifler alabilir.

http://www.shewasblind.org/jacinda/
http://www.absolutenow.com/new/barret~1.html
http://www.lovinggabrielmacht.com./jacinda/gallery.htm

Jacinda Barrett

Barbunya'ya hoşgeldiniz!

Türk filmleri müthiş bir rüzgarı arkalarına almış durumdalar! 4 milyonu deviren "G.O.R.A.", 3 milyona dayanan "Hababam Sınıfı Askerde" ve 500 bini bulan "Büyü" seyirci rakamlarıyla hayli başarılı işler yaptılar. "Gönül Yarası"nın kaderinin de çok karanlık olmadığını söyleyebiliriz. "Hırsız Var!"ın da yapımcısının yüzünü güldürdüğünü düşünürsek "Sans Kapıyı Kırınca" da bu dalgadan iyi kötü yararlandı diyebiliriz. Ferhan Şensoy'un sürüklediği bu komedinin yönetmeni televizyon kökenli bir isim: Talat Tayfun Güneyer'di hatırlayacaksınız... http://www.sanskapiyikirinca.com/

Yarasa başa dönüyor!

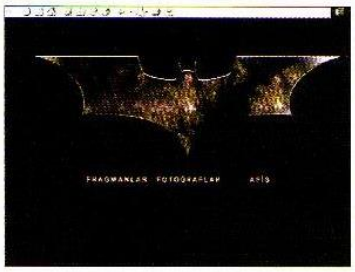

Kanatlı adam kabuk değiştirmiş ve Batmobil'ine atlamış halde yeniden yolda! Ne yalan söylemeli, bu kez heba edilmemesi gereken bir malzeme var ortada! Belki en başa dönüp Bruce Wayne'i Batman yapan intikam dürtülerini yeniden hortlatmak çok orijinal bir fikir olmayabilir. Zira Tim Burton ilk filmde bunun ipuçlarını kısa flashback'lerle vermişti. Ve Christopher Nolan derin travma yaşayan bir karakterin ne hale gelebildiğini "Memento"da söyle bir sergilemişti ama hiç kuşkusuz Batman'inki bambaşka bir mecra. Başta Yarasa kostümünü giyen Christian Bale'in yanına Michael Caine, Liam Neeson, Morgan Freeman, Gary Oldman, Ken Watanabe, Katie Holmes, Cillian Murphy, Tom Wilkinson ve Rutger Hauer sıralanmış durumdalar. Uluslararası isimlerden oluşan bu kadro ve çizgi roman tarihinin en karanlık kahramanıyla bakalım Nolan neler yapacak? Bu adresi ise 17 Haziran'dan önce göremeyeceğimiz filme Warner Bros. Türkiye tarafından yapılan bir ön davet gibi kabul edin.

http://wwws.tr.warnerbros.com/movies/batmanbegins/

sine DVD

Hazırlayan: Kerem Sanatel
sanatel@superonline.com

Kingdom (Riget) - Krallık / 1994 - 1997

Y: Lars Von Trier
O: Erns-Hugo Järegård, Kirsten Rolffes Holger,
Juul Hansen, Udo Kier, Ghita Norby
Bölge: 0 555 dk. (4 disk)
Tam Ekran 4:3
Dolby Stereo 2.0
Türkçe altyazı / dublaj
1 Film / Esen

Trier'in bir TV dizisi projesine kalkışması bir iddiadan kaynaklanıyor. Onun kitlelere hitap eden popüler bir yapım kotaramayacağını öne süren meslektaşları, daha sonra yönetmenin "Beş Engel"de baska bir meslektaşına yapacağı türden bir meydan okumaya girisiyorlar. Trier bu meydan okumayı ilham verici buluyor ve yıllar önce Lynch imzalı "İkiz Tepeler" karsısında tüyleri diken diken olmus bir hayran olarak, benzer bir is çıkarmak üzere aradığı fırsatı böylece yakalıyor. Onu cığır açıcı bir "auetur" olarak benimseyerek bağrına basan Trier hayranları için Krallık projesine methiyeler düzmek hic de zor bir is değil. Fakat böyle bir yaklaşım, projenin kendisine tür sinemasında, daha sonra da modern sinemada açtığı yeri görmezden gelmek olur. Birincisi İstanbul'a da uğrayan 1995 Gezici Filmler Festivali'nde "Krallık"ın dört saatlik sinema versiyonuyla ilk kez tanıstığımızda söyle bir manzarayla karsı karsıyaydık: Hollywood çıkıslı korku örneklerinin cazibesi neredeyse video filmlerinin düzeyine inmisti ve beklenen silkiniş bir türlü gerçeklesmiyor, tek tük çıkan örnekler ise türün yeniden canlandığını söylemeye yetmiyordu. Yerlesik, büyük stüdyo anlatılarını ve teknik üstünlüklerini elinin tersiyle iten ve yeni bin yıl arifesinde Yeni Dalga akımı olmaya soyunan - yine Trier imzalı - "Dogma" manifestosunun ilk örneğiyle karsılaşmamıza ise yaklaşık bir yıl vardı. Hollywood korkularının "Çıglık" ile aradığı silkinise ulasmasına ve Japon hortlak öykülerinin dünya sinemasını etkisi altına almasına ise daha çok. Dijital kameraların grenli görünümü söyle dursun, titreyen kameralara bile henüz alışık değildik. Kısacası, seyircilerin, Trier filmografisine ve onun ayrıksı kisiliğine asina olanlar da dahil, "Kralık"ın edeceklerine dair en küçük bir fikre bile yoktu.

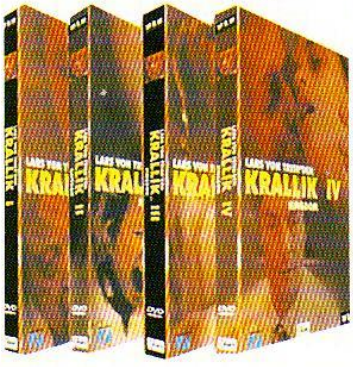

Hazırlıksız yakalananlar için etkisi çarpıcı oldu kuskusuz. Pembe dizilerin (soap-opera) ve özellikle Avrupa'da neredeyse fenomen boyutunda ilgi çeken hastane dizilerinin tüm bildik formüllerinin korku türüne uygulanmış halini içeren Krallık'ın açıldıkça açılan hikayesi, bataklık üzerine kurulmus ve en gelişkin teknolojik imkanlarla donatılmış bir hastanede geçiyor. Hastanede, kendi çıkarları için bin türlü dolap çeviren doktorların yanı sıra gizli bir tarikat, ruhlarla iletisim kuran yaslı bir kadın ve uyanmak için bekleyen kadim bir kötülük var. Evrenin en eski kötülüğünü tıp camiasına yerlestiren Trier'in çok tepki çeken bu "seytani" yaklasımı, onun hastanede geçirdiği çocukluk travmalarına dayansa da sivri dilli bir taslamaya bahane aslında. Psikiyatriste gittikten sonra kecileri kaçıran, meslekî hatalarını örtbas eden ve Danimarka'ya kin kusan, kan görmeye dayanamayan ama bütün kanlı bıçaklı korku filmlerini izleyen doktor tiplemeleri, bu taslamalara hizmet ederek, zengin bir karakterler kokteyli sunuyor. Günümüzde dahi pek çok senarist, seyircilerin hikayedeki karakterleri benimseyip önemsemesi için kırk takla atar ve genellikle hüsrana uğrarken, Trier ve senaryo yazarı Niels Vorsel, bu konuda hiç zorlanmıyorlar. Bir korku hikayesinin ancak gerçekçi bir temele oturtulduğu takdirde ürkütücü olabileceği düsturundan hareket eden yazar ikili, bu gerçekçiliği sağlamak için de Dogma'yı haberleyen radikal bir görsel dil benimsemisti. (Kirli ve kötülük dolu görünmesi için, suni ısık kaynağı kullanmadan, önce 16 mm. olarak çekilen yapım daha sonra video kasete aktarılmış, video kasetlerle kurgulanmış, son kurgu 16 mm. formatına çevrilmis, hatta dünya sinemalarındaki gösterimi için 35 milimetreye sisirilmisti. Bu yüzden kumlu görünümün, DVD transferindeki veya oynatıcınızdaki bir hatadan kaynaklanmadığını belirtelim hemen.) Bu açıdan da onu, geleneksel teknikleri (özellikle de linear kurguyu ve çok renkli görüntü çalışmasını) reddetmenin bir hikayeye - yeni hiçbir sey anlatmayan, tanıdık öğelerle dolu bir korku hikayesine - ne denli yarayabileceğinin somut örneklerinden biri seklinde nitelemek mümkündür. Aynı nedenle, filmi ilk defa görenler için bile, çarpıcı etkisini ilk günkü gibi kurabilmektedir. Seriyi henüz görmemis okuyucularımız makale boyunca filmin bazı sürprizlerinin açık edildigini düsünebilir. Emin olun ki, hikayenin sizi sasırtacak ve hazırlıksız yakalayacak ayrıntılarının çok küçük bir parçasından bahsettik sadece. Trier, projesini 111 dakikalık son bir kapanıs filmiyle kusursuz bir "kötülük" öyküsüne ne zaman dönüstürür bilemiyoruz. Elimizdeki 4 disklik set, seyirci yüzü görmüş 8 bölümü eksiksiz içeriyor; hatta sinema kurgusunda görme sansı yakalayamadığımız, bölüm sonlarındaki Trier'in kapanıs konuşmalarını bile. Ancak tüm zenginligine rağmen sonuca varmayan yapımın bu nihayetsizliğinden sikayet edenlerin çıkabileceğini düşünerek, uyaralım: Kötülüğün sonu yok!

Ekstralar: Bu ayki Ayın DVD'si seciminde ölçüt, setin içeriği ve uzun zamandır bekleniyor olusuydu. Ses ve görüntü nitelikleri, yapımdaki istisnai uygulamalar nedeniyle standartların altına inse de birer kusur değil; çünkü yönetmenin tercihlerini yansıtıyor. 4 diske yayılan eklerde çok nadiren söylesi veren Trier'in bu nadide örneklerine rastlamak mümkün. 24 dakikalık ilk söylesi bölümüne oyuncular da katılıyor ama en dikkat çekeni, yönetmenin filmografisinin de ele alındığı ve onun "Dancer in the Dark"tan önce verdigi 40 dakikalık söylesisi. Bu söyleside 1997 yılında aldığı en iyi Danimarka filmi ödülü için yaptığı "af" konuşması da izlenebiliyor. Trier imzalı sekiz adet TV reklamı "Berbat Gazete Reklamları" başlığı altında toplanmış ve hemen hepsinde Krallık oyuncusu Järegård yer alıyor. Sesli yorum seceneği makul biçimde sadece 9 sahne için hazırlanmış. Yönetmen, senarist ve editör katılıyor. (47 dk.) Bomba gibi jenerik müziğine ait esprili müzik videosunda Krallık dans figürlerini öğrenmeniz mümkün! Bu klibin çekim hatalarına da yer verilmis. Eklerin tümünde Türkçe altyazı desteği var.

FİLM: ✪✪✪✪✪
GÖRÜNTÜ: ✪✪✪
SES: ✪✪✪
EKSTRALAR: ✪✪✪✪
GENEL: ✪✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Session 9" (2001)
Uğursuz bir hastane daha.

TRIER USÜLÜ DEHŞET

Krallık Hastanesinin doktorları alternatif tıptan nefret etseler de denemelere açıklar. Uyutumla yapılan bu beyin ameliyatı sahnesi, kanlı olmaktan çok, alaycılığı ile tarifsiz bir dehset veriyor.

Trier'in zombi göndermeleri dizinin ilerki bölümlerinde daha da esprili bir hal alıyor ama bu kabus görme sahnesi, en sıkı korku izleyicilerinin karnını bile yumruk yemis gibi burabilir.

İlk sezonun ağızları bir kans açık bırakan kapanıs sahnesi sıradısı bir doğumu görüntülerken, ikinci sezondaki olayların sadece baslangıcını kuruyor. Böylesi bir görüntüye yer verecek kadar uç noktaya kaymaya cesaret edebilen bir TV dizisi hala yok!

Two Brothers - İki Kardeş / 2004

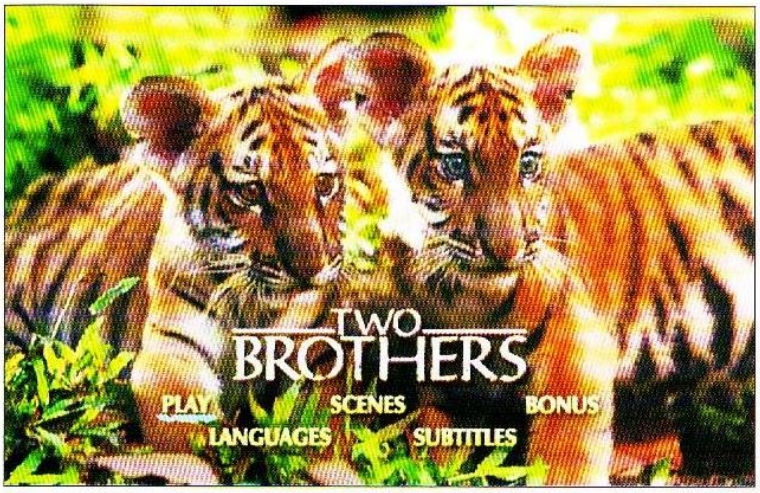

Y: Jean-Jacques Annaud
O: Guy Pearce, Jean-Claude Dreyfus, Freddie Highmore
Bölge: 2 100 dk.
Türkçe altyazı
Universal / Tiglon

Annaud, hayvanların dünyasını Disney'e özgü yapaylıktan son derece uzak bir doğallıkla aktardığı filmi "L'Ours / Ayı" ile hayvan sevgisini ve sinema sanatının gerektirdiği o muazzam sabrı hakkıyla belgelemişti. Yönetmen, yıllar sonra bu kez sayıları 5000'lere kadar inen kaplanların dünyasını aynı doğallığı, titizliği ve sevecenliği ile karşımıza getiriyor. Zamanda biraz geriye gidiyor. İngiliz ve Fransızların ülkenin tarihi ve doğal kaynaklarını tüm hızlarıyla talan ettikleri sömürge dönemi Kamboçyasına dönüyor. Hikayenin merkezinde ise daha yavruyken birbirlerinden koparılan yavru kaplanlar Sangha ve Kumal var. Biri sirke satılır, diğeri mıymıntı bir prensin koleksiyonuna katılırken, kader, her iki kardeşi hiç umulmadık biçimde biraraya getiriyor. Filmin en büyük talihsizliği, yönetmenin karakteristik imzasının nispeten geri planda kalıp bir Disney filmi görüntüsü çizmesinde. Sinemalarımızda gösterime sokulmayarak doğrudan DVD piyasasına sürülmesi de muhtemelen aynı nedene dayanıyor. Annaud, üstün gözlem yeteneği ve pozitif yaklaşımıyla, hayvanların doğal tepkilerini bir öykü ve dramatik çatı oluşturacak biçimde kurgulama başarısını tekrarlarken "Ayı"da yaşadığı güçlüklerin bir kısmını dijital kamera teknolojisinin nimetlerinden faydalanarak atlatmış. Sanatçının temelde yaptığı şey, metot oyunculuğunu gerçek hayvanlara uygulamak. (Bazı çok tehlikeli sahneler dışında mekanik hayvan kullanılmamış, dijital efektler ise - alev ve yangınlar dışında - hiç yok.) Dijital kameralar, yönetmenin bu doğal tepkileri hiç ıskalamadan yakalamasına yardımcı olmuş. Sangha ve Kumal'ın öyküsü o denli sıcak ve unutulmaz ki filmi sadece hayvanseverlere salık vermeye insanın gönlü el vermiyor.

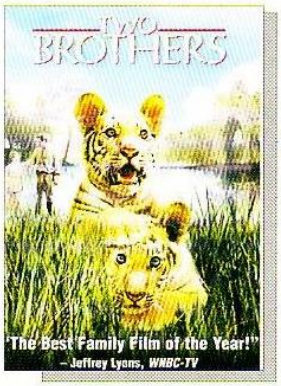

Görüntü: 2.35:1 Genis Ekran. Nispeten karanlık sahnelerde derin siyah tonlarının grileştiği göze çarpsa da izleme keyfini bozacak bir kusuru bulunmuyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Müzikler dışında etkili bir çevreleme hissi söz konusu değil. Kimi sahnelerin derinlik duygusu olması gerektiği gibi. Filmin gereklerini karşılayan bir miks çalışması denebilir.
Ekstralar: Kullanılan teknikler, 4 başlığa ayrılmış eklerde izlenebiliyor. Başlıkları söyle: hayvanların oyunculuğu (4 dk) kaplan terbiyecileri (5 dk.) animatronik teknikleri (3 dk.) kamera teknikleri (3 dk.) Ayrıca mekan araştırmalarıyla ilgili bir ek daha bulunuyor. (3 dk.) Annaud, bilinçlendirme görevini sağlama almak istemiş olsa gerek ki nesli tükenen bu türle ilgili 35 dakikalık bir belgesel de yer alıyor. Yönetmenin yorum seçeneği dahil olmak üzere tüm eklerde Türkçe altyazı bulunuyor.
Diğer: Kostüm tasarım eskizleri. (2 dk.) 4 storyboard karşılaştırmalı sahne. (5 dk.)
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"L'Ours" (1988)
Annaud'dan başka bir sevgi filmi.

Alice Doesn't Live Here Anymore - Alice Artık Burada Oturmuyor / 1974

Y: Martin Scorsese
O: Ellen Burstyn, Kris Kristofferson, Diane Ladd, Alfred Lutter
Bölge: 2 107 dk.
Türkçe altyazı
Warner Bros / Tiglon

Kendisini görmezden gelen aksi kocası ve haylaz oğluyla vasat bir banliyö yaşamı süren Alice, kocasının ölümüyle birlikte beş parasız kalınca, oğlunu kaptığı gibi yollara düşer. Eğer çocukluk hayali ve eski meslegi sarkıcılığa geri dönebilirse pekala geçinebileceklerini düşünmektedir...Çocuklu dul bir kadının ayakta kalma mücadelesini kadın karakterinin gözünden anlatan bu senaryoyu Scorsese'ye ulaştıran, bizzat Burstyn'in kendisi. Projeye sahiplenecek genç, heyecanlı ve yeni bir yönetmen arayan Burstyn, Coppola'yı arayıp bu niteliklere sahip bir isim tavsiye etmesini söyleyince yönetmen "Mean Streets"i izlemesini salık veriyor. Burstyn, etkilenmesine etkileniyor, aradığı nitelikleri buluyor. Ancak, o güne dek kadınsız filmleriyle ünlenen Scorsese'nin bu projeyi hakkıyla ele alabileceğinden süpheleniyor. Bu süphesini yönetmene açık seçik belirtiyor da: "Filminizden kadınlara nasıl baktığınızı anlamaya imkan yok. Kadınlar hakkında ne biliyorsunuz?" Scorsese'nin yanıtı Burstyn'i ikna etmeye yetiyor; "Hic, ama öğrenmek isterim." Böylece karşımıza organik bir yapısı olduğunu düşünmemize neden olacak kadar doğal, samimi ve kendiliğinden akıp giden bu sevimli film ortaya çıkıyor. "Alice..." Amerikan toplumunu ve bireylerini genellikle sert betimlemelerle tasvir eden yönetmenin "Masumiyet Yası"na kadarki en ılımlı çalışmasıydı. Nefes alan bir öykü izlemek, Burstyn ve Kristofferson arasındaki muazzam elektrige tanık olmak, doğal oyunculukların tadını çıkarmak ve Diane Ladd, Harvey Kietel, Jodie Foster gibi isimlerin küçük rollerde göründüğü anları yakalamak için kaçırmayın.

Görüntü: 1.85:1 Genis Ekran. Yenileme islemi çok başarılı. Doğal tonlar korunmus. Grenlenme ve kumlanmalar o kadar iyi giderilmis ki filmin yaşını anlamak zor. Dijital kalıntılara da rastlanmıyor.
Ses: Mono. Diyaloglar temiz ve anlaşılır. Çevreleme etkisi tek kanal nedeniyle tabii ki bulunmuyor.
Ekstralar: Burstyn ve Kristofferson'un katıldığı özel söyleşide oyuncular anılarına değiniyorlar. (19 dk.) Ayrıca yönetmenle birlikte katıldıkları sesli yorum seçeneği de bulunuyor. Eklerde Türkçe altyazı yok.
Diğer: Fragman.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Little Man Tate" (1991)
Foster, dahi bir çocukla tek başına.

Collateral / 2004

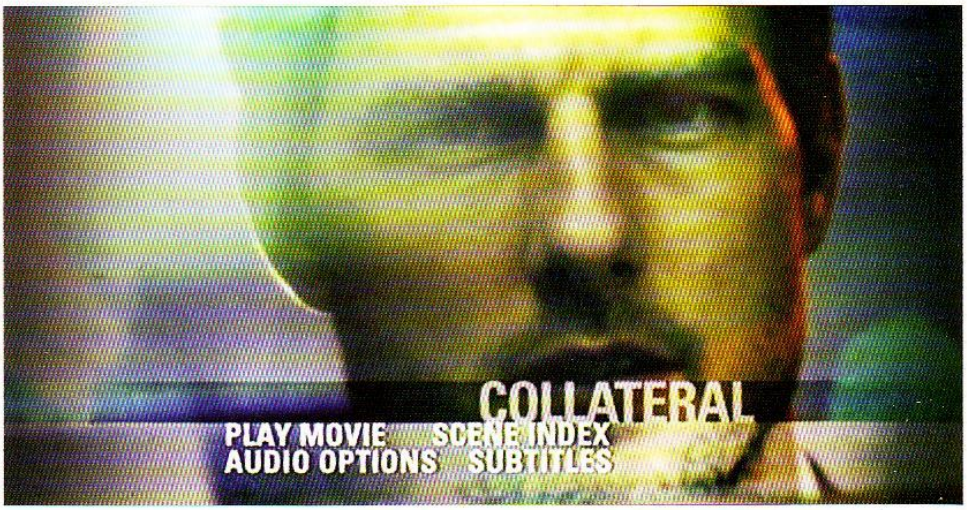

Y: Michael Mann
O: Tom Cruise, Jamie Foxx, Jada Pinkett Smith
Bölge: 2 115 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
Paramount / Palermo

Mann, kapkara bir gece filmiyle geri dönüyor, Cruise ise "yılda bir film" ajandasına temiz Amerikan vatandaşı imajında istisna olusturacak bir centik atıyor. Vincent, bir gece içinde beş kisiyi öldürmekle görevli, işinin uzmanı bir kiralık katil. Nihilist tavrına rağmen ahlaki bir duruşu da var. Alameti farikalarından biri de bu tür islerde hep bir taksi kullanması. Beş durak için tek taksi. Bu durumda taksi soförü Max'in onu arabasına alması da sıradan bir vatandasın kaderini adamakıllı çark ettiriyor...Mann, kiralık katil gerilimine sık bir soluk getiriyor, orası kesin. Hikayenin entrikasının kademe kademe açılısı ve gerilim sinemasının - klise olduğu kadar - en soluk kesici finallerinden birine doğru adım adım ilerleyisi, Mann filmografisinin bütün karakteristik izlerini taşıyan taze ve sıradısı kadrajları sayesinde, izleme keyfi üst düzeyde seyreden bir izlence vaat ediyor. "Heat"in soygun sahnesi ne ise, buradaki diskotek çatısması da aynı etkiye sahip. Bu sahne ve genel olarak filmin tamamı, yönetmenin sadece bir atmosfer ustası değil, çoğu meslektasının aksine müziği filme yamamayıp onu mükemmel bir uyumla yedirmeyi başaran has yönetmenlerden birisi olduğunu da bir kez daha ispatlıyor. Arsivinizde mutlaka bulunmalı.

Görüntü: 2.35:1 Genis Ekran. Film, yaygınlasan dijital kamera kullanımının yetkin örneklerinden biri. Siyah derinliği kusursuz. Karanlık sahnelere rağmen detay duygusu mükemmel. Bazen göze çarpan hafif kumlu görünüm ise yönetmenin görsel tercihlerinden kaynaklanıyor.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Doğal ayrıntılardaki titizlik ve kusatıcı etkisi dikkat çekici. Silahlı çatısmaların dinamiği, özellikle müziklerin derinliği filmin izleme keyfini katlayan unsurlar arasında. Diyaloglar son derece temiz ve anlasılır düzeyde.

Ekstralar: 41 dakikalık yapım belgeseli yönetmenin sanatsal tercihlerine ve eski bir SAS üyesinin gözetiminde Cruise'un rolüne nasıl hazırlandığının yanıtlarına ısık tutuyor. Yeterince aydınlatıcı ve keyifli. Bu role hazırlık sürecinde Cruise'un bir kurye elemanı kılığında Los Angeles sokaklarında hiç farkedilmeden arşınlamasını gösteren 1 dakikalık bir video bulunuyor. Finaldeki kedi fare kovalamacasının ve metro takibi sahnelerindeki görsel efektlerin yapımına ilişkin iki kısa yapım videosu bulunuyor. Cruise ve Foxx'un prova çalışmalarından görüntüler içeren ek de oldukça kısa. (4 dk.) Ekler, filme kıyasla biraz zayıf kalıyor denebilir. Tek disklik versiyonu gönül rahatlığıyla tercih edebilirsiniz, çünkü görüntü ve ses kalitesi birinci sınıf. Eklerde Türkçe altyazı var.

Diğer: Yönetmenin yorumu. Silinmis sahne. (Dilenirse yönetmenin açıklamasıyla.)

FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Heat" (1995)
Karanlık ve karizmatik bir Mann daha.

I Am Dina - Dina: Lanetli Kadın / 2003

Y: Ole Bornedal
O: Maria Bonnevie, Gerard Depardieu, Christopher Eccleston
Bölge: 2 120 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Özen Film

Dina, sinemanın güçlü kadın portreleri arasında unutulmaz bir yer edinen kendine has bir karakter. Annesinin ölümüne yol açtığı çocukluğundan beri, çevresindeki insanların kaderini lanetleyen bir karmaya sahip. Ölüm onu büyülüyor; hatta, ölümü, özgürlestirici iyi bir olgu olarak kabul ediyor. Ölümle hasır nesir olduğu çocukluk çağının Dina'da bıraktığı derin iz, akıl sağlığını da tehlikeli boyutlarda etkiliyor elbette. 1860'lı yıllara göre, hemcinslerinde kabul edilemeyecek güçlü kişiliği ve sözünü sakınmazlığıyla dengesiz ve korkulan bir kadın olarak addedilen Dina'nın tutku anlayısı da ölmüslerin hayaletleriyle çevrili tekinsiz bir kimyaya sahip...Umut verici yönetmen sıfatını bu filmle pekistiren Bornedal'ın üçüncü filmi, belki bir on yıl öncesinde kalan, epik duygusu sağlam, duygusal acıdan silkeleyici, oyuncu yönetimiyle unutulmazlasan, görselliği simsek gibi beyine kazınan o has Avrupa filmlerinin özlenen geleneğini canlandırıyor. Bir edebiyat uyarlaması olarak kimi potansiyel kusurları da beraberinde getirerek elbette. Herbjørg Wassmo'nun "Dina'nın Kitabı" adlı romanından uyarlanan film, Bonnevie gibi bir oyuncuyla tanışmamıza aracı olmasıyla da aklımızda kalmıştı.

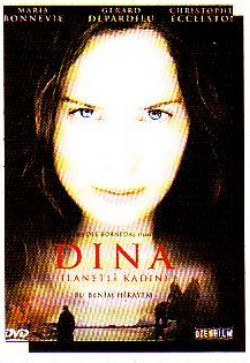

Görüntü: 2.35:1 Genis Ekran. Filmin hipnotize edici görüntüleri kusursuza çok yakın bir transferle aktarılmış. Karanlık sahnelerde artalanlarda ara sıra beliren hafif dalgalanmalar dışında hiçbir pürüzü yok.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Çevreleme etkisi çok iyi. Diyaloglar net ve uzaklasma eğilimi göstermiyor. Gerekli yerlerde alt frekans efektleri ihmal edilmemis.

Ekstralar: Kamera arkası videosu sette çekilmis görüntülerden oluşuyor. (8 dk.) Söyleşilere katılan isimler ise Bonnevie, Eccleston ve Bornedal. Ağırlıklı olarak karakterlerden ve filmin hikayesinden bahsediyorlar. (18 dk.)

Diğer: Fragmanlar.

FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"The Piano" (1993)
Holly Hunter'dan unutulmaz bir kadın portresi.

Dodgeball: A True Underdog Story - Yakar Top / 2004

Y: Marshall Thurber
O: Vince Vaughn, Ben Stiller, Christine Taylor, Rip Torn
Bölge: 2 91 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
20th Fox / Tiglon

İki spor salonu karşı karşıya. Bir tarafta muazzam gelişmiş spor tesislerinin sahibi, ne olduğu isminden belli, White Goodman; diğer tarafta, hizbe salonuna haciz memurları dadanan Peter La Fleur. Peter'ın 50.000 dolarlık vergi borcunu ödeyebilmesinin tek yolu, birbirinden yeteneksiz sakar dostlarıyla yakar top turnuvasına katılmak...Bu can yakıcı komedinin lokomotifi yine Stiller. Saydıkları kalori miktarlarıyla karizma yapan, spor salonundan çıkmayan, kendilerine hayran beyaz Amerikalıları tasa tutmak için elinden geleni ardına koymuyor. Fragmanları kadar enerjik değil; ancak tepeden bakan bir mizah anlayışınız yoksa epey eğlenebilirsiniz. Bu arada kapakta yer alan "Sansürsüz Versiyon" ibaresine biraz açıklık getirelim. Film, ABD'de gösterime girdiğinde, "daha fazla çocuklu seyirci = daha fazla hasılat" anlamına gelen PG-13 kategorisi için bazı müstehcen konuşmalar (örneğin, lolipopun tadıyla ilgili benzetme) değiştirilmiş, saniyelik kesintiler yapılmıştı. Türkiye sinemalarına uğrayan Avrupa kopyasında ise bu tür müdahaleler yoktu. Diskte, sinemalarda izlediğimiz bu orijinal versiyon yer alıyor.

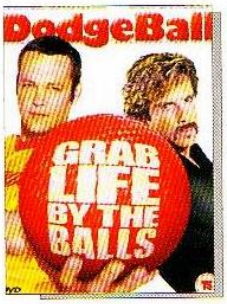

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Kusursuz.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Topların vurduğu yerden çıkan o metalik ses efektlerinin neden kaynaklandığına aklımız ermedi ama gülme gazı etkisi yaptığı bir gerçek. Ses kuşağı bu tür abartılı efektler ve uçan müzikler sayesinde bir hayli hareketli. Can sıkıcı bir kusuru bulunmuyor.
Ekstralar: Oyuncuların setteki deneyimlerini anlattıkları ve "top çarpma sahneleri gerçekten acı veriyor muydu?" sorusunu yanıtladıkları iki

kısa video bulunuyor. (6 dk.) Yakar top dansçılarını seksi bulanlardan iseniz 3 dakikalık videoda fazladan dans gösterilerinde bulunuyorlar. 10 silinmiş sahne genellikle önemsiz ayrıntılardan oluşuyor. (10 dk.) Alternatif son ise aslında orijinal sonmuş ancak kötümserliği nedeniyle yapımcılarca beğenilmemiş, çıkartılmış. Diskte tam üç adet yorum seçeneği bulunuyor; ancak iki tanesi sürpriz yumurta olarak gizlenmiş. 7 adet sürpriz yumurtanın tamamına ulaşmak için Teknik Servis köşemize bakabilirsiniz. Justin Long'un rolüne hazırlık çalışmalarını içeren komik bir video kolajı (3 dk.) sahte bir olimpiyat filmi (1 dk.) ve çekim hataları (3 dk.) diğer ekler arasında. Eklerde Türkçe altyazı desteği yok.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"There is Something Abour Mary" (1998)
Stiller, can yakıcı komedilerin en komiğinde.

MASH - Cephede Eğlence / 1970

Y: Robert Altman
O: Donald Sutherland, Elliott Gould, Tom Skerritt, Robert Duvall
Bölge: 2 112 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
20th Fox / Tiglon

Çevrildiği yıl "Tora!Tora!Tora!" ve "Patton!" gibi kahramanlık filmlerine bütçe çıkaran 20th Fox stüdyoları için de, Altman için de aykırı bir projeydi MASH. Açılımıyla "Mobil Askeri Sağlık Birimi" Vietnam savaşının yansımalarını yaşayan ABD izleyicisi için, "Kahrolası askeriye" sloganını benimsemiş bir komedi bile olsa, yine de kolay yutulur lokma değildi. Nasıl olsun ki? Hangi komedi filminde bu kadar çok kanlı bıçaklı ameliyat sahnesi vardır? (Gösterime girdiğinde bazı seyircilerin salonu terk etmesine neden olan, kara mizah yüklü bu sahneler, aklınız da olsun, komedi diye karşısına geçen izleyicileri irkiltebilecek nitelikte.) Filmin çok karakterli, bazen takibi güç uçuk kaçıklığı bunlarla sınırlı değil. Kore savaşının göbeğindeki bu sağlık biriminde üstleri kimsenin taktığı yok. Ameliyathanede göğüs kafesi açma aletine ihtiyaç duyulurken, gönderilen erzaklardan dini kitaplar çıkıyor.

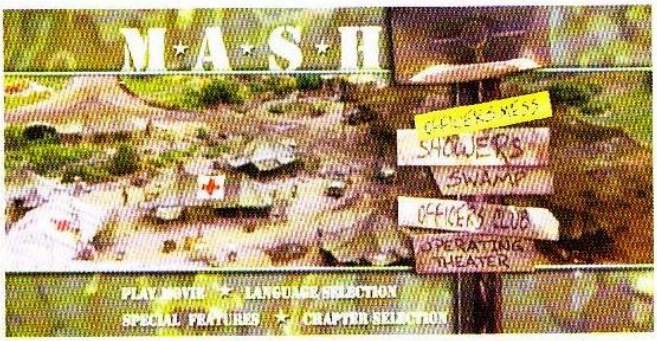

Askeriyede eşcinsel kimliğini kesfeden, havarileriyle son yemeğini yiyip öldükten sonra bir kadın tarafından "normale" döndürülüp diriltilen bir karaktere yer vermesiyle cinsel faşizme de kapı açan - çok iyimser bakarsanız taslamalar yapan - düpedüz tuhaf bir komedi. Filmle tam bir bütünlük kuran kapanış jeneriği ise ayrı bir alem. Özellikle Altman'ın karmaşık mizah anlayışına hakim olabilecek kadar sevenlerine...

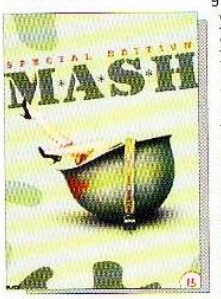

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Karanlık sahnelerdeki ayrıntılarda kayıplar ve kumlanmalar görülebiliyor. Filmin hasarları giderilmiş, dijital kalıntılar asgari düzeyde. İzleme zevkini bozduğu söylenemez.
Ses: Mono. Diyaloglar üst üste binme eğilimi gösterdiği için, kalabalık sahnelerde pek iyi anlaşılmıyor. Müzik kuşağı stereo etkisiyle biraz kulak doldurur hale getirilmis en azından.
Ekstralar: İki diske yayılan ekler daha önce FOX televizyonunda yayımlanan retrospektif belgesellerden oluşuyor ve 3 başlığa ayrılmış. (104 dk.) Bu eklerde oyuncuların ve yapım ekibinin söylesilerine yer verilmis. Kamera arkası görüntüler ve deneme çekimleri de görülebiliyor. Filmin 30. yıldönümü nedeniyle yapılan özel ödül töreninden görüntüler ayrı bir ekte izlenebiliyor. (28 dk.) Eklerde Türkçe ve İngilizce altyazı bulunmuyor.
Diğer: Yönetmenin yorumu. Foto galeri. Fragman.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Nashville" (1975)
Altman'dan müzik endüstrisine "ağır" taslama.

MINI EXTRA

Alien Resurrection (1997)
Klonlanmış Ripley'in arkası dönükken fırlattığı basket topunun potayı sasmaz biçimde bulduğu bu tek planlı sahne - fırlatılan top, planın dışına çıktığı için - bir çoklannca halen film hilesi olarak bilinir ve gülümsetici etkisi dışında pek de şaşırtıcı değildir. Peki bu sahnede hiçbir film hilesinin bulunmadığını, Weaver'ın daha ilk çekimde topu isabet ettirdiğini ve sahnedeki diğer oyuncuların tepkilerinin gerçek olduğunu söylersek?

King Arthur - Kral Arthur / 2004

Y: Antoine Fuqua
O: Clive Owen, Keira Knightley, Ray Winston, Stellan Skarsgård, Ioan Gruffudd
Bölge: 2 135 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Touchstone / Tiglon

Kral Arthur ve yuvarlak masa şövalyelerinin köklerinin Roma imparatorluğuna kadar uzandığı tezini duymuş muydunuz? Excalibur'un hiç de kudretli bir kılıç olmadığını, Merlin'in öyle ahım şahım "sihirli" bir kişilik taşımadığını; daha önemlisi, hikayenin coğrafyasının bile duyduklarımızdan daha farklı olduğunu? Eh, o zaman tarihi bile herkesten daha iyi bilen Hollywood'un savına göz atmalısınız belki de. Fikir ise "Gladyatör" yazarı David Franzoni'ye ait. Ne var ki, iç gıcıklayıcı sayılabilecek kadrosuna rağmen Kral Arthur genel bir hayal kırıklığı ile karşılandı. Gerilimsiz senaryosu (filmin tek gerilim unsuru davul sesleriyle yaklaşan heybetli Saksonlar) yaş sınırını düşük tutup daha fazla seyirciye ulaşmak için yapımcı Bruckheimer'ın kurguya müdahalesi ve Hans Zimmer'ın görkemli ancak bu kez filme iki beden büyük gelen müziği nedeniyle yavan ve ağdalı bulunmuştu. Kurgunun biraz daha derli toplu hali Uzun Versiyon adıyla yayımlanan ve 14 dakikalık ek sahne içeren DVD baskısında görülebilir. Savaş sahneleri daha kanlı, ancak filmin temposunu sık sık düşüren kimi ayrıntılar da daha uzun. Bir filmin oyalayıcı olması sizin için yeterli bir kıstas ise, kendi ayrıntılarınızı yakalayıp onlar üzerinden keyif alabilirsiniz. Fotoğraf değeri açısından üstün nitelikteki görüntüleri, Knightley'in hasin hali, ya da Ray Winston'un İngiltere'deki ikonik imajının üzerine gittiği eğlenceli Bors karakteri bu "oyalayıcı" niteliklerin sadece bir kısmı.

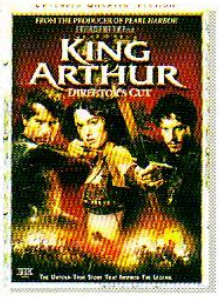

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Dijital kalıntılar ve izler bulunmuyor. Keskin geçişlere rağmen metalik görünüm veren renklerin yıkanmış hissi belirgin. İzleme keyfini bozacak bir kusuru yok, ancak çok iddialı değil.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Savaş sahnelerinde genel bir çevreleme etkisi sürekli var. Ancak aksiyonun kanallarda iyi konumlandırıldığı söylenemez. Keskin ayrıntılardan hoşlananlar da aradıklarını bulamayabilir. Müzik ve alt frekans efektleri genellikle yoğun bir uğultuyla ayrıntıları boğma eğiliminde.
Ekstralar: Standart yapım belgeseli. (17 dk.) Alternatif son dilenirse yönetmenin açıklaması eşliğinde izlenebiliyor.
4 dakikalık bu sahnede küçük bir Excalibur göndermesi ile Merlin'den bilgece bir replik yer alıyor. Ekler Türkçe altyazılı izlenebilir.
Diğer: Yapımcının (Bruckheimer) fotoğraf galerisi.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Excalibur" (1981)
Bu da efsanenin en hasından klasik yorumu.

Ringu / Ringu 2 - Halka / Halka 2 (1998 - 1999)

Y: Hideo Nakata
O: Nanako Matsushima, Miki Nakatani, Hiroyuki Sanada, Kyoko Fukada, Hitomi Sato, Nanako Mats
Bölge: 2 96 dk. / 95 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Pi Film

Sadako efsanesini başlatan orijinal Halka serisi, nihayet orijinal formatında Türkiye'de. 90'lı yılların sonuna kadar korku türü Japonya'da varlığını sessiz ve derinden sürdürse de bir sektör oluşturacak kadar fazla sayıda ürün vermiyor, ortaya çıkan işler de pek ilgi çekmiyordu. Halka'yla birlikte durum bir değişti pir değişti. Geleneksel hortlak hikayelerini yeni bir soluk getirecek biçimde kurgulamayı başaran Koji Suzuki'nin üç kitaplık serisi sinemada muazzam bir başarı elde etti. Şarı önce kulaktan kulağa yayıldı. Avrupa'da çabucak kült ilan edildi. Korsan formatlarının yayılmasıyla birlikte yabancı dildeki filmlere rağbet etmeyen Atlantik ötesi izleyicilerin bile ilgisini çekti ve sonuç; ardı ardına çekilen Japon korku filmleri ve onların Amerikan versiyonları. Nakato'nun kariyerindeki etkisi de dahil olmak üzere, üç filmden oluşan halka serisini (Ringu 0'da onun imzası yok) bir milad kabul etmemek imkansız. Serinin ilk iki filmi Amerikan yapımı Halka'da sıkıştırılmış halini izlediğimiz öykünün yayılmış halini içeriyor. Bu bakımdan daha fazla ipucu verdiklerini, buna karşılık tempolarının biraz daha ağır olduğunu söyleyebiliriz. Hikayenin en başına dönen "Ringu 0"ın ise , yarı cadı/yarı insan Sadako'nun öyküsündeki boşlukları büyük ölçüde kapattığı söyleniyor. Umarız, en kısa sürede onu da DVD formatında izleme şansını elde ederiz.

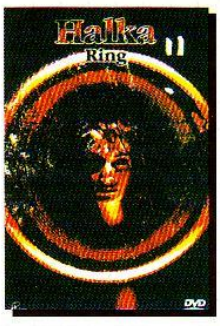

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. İlk filmde kumlanmalar ve dijital kalıntılara az da olsa rastlanabiliyor. İkinci filmin transferi çok daha başarılı. Yumuşak ve doğal renk geçişlerine sahip. Karanlık sahnelerde puslanma ve grenlenmelere rastlanmıyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. / 2.0 İkinci film sadece iki kanal desteğine sahip; ancak miks çalışması ses sistemlerindeki yapay çevreleme hissine çok iyi yanıt verecek biçimde kaydedilmiş. İlk filmin tedirgin edici ses efektlerinin çevreleme etkisi daha üstün.
Ekstralar: "Halka"da yönetmenle yapılmış 21 dakikalık bir röportaj bulunuyor. Utangaç tavrına ve sesli düşünme tarzındaki yanıtlarına rağmen Nakata, bir kez daha ilginç ayrıntılara değiniyor, ama bu kez sır vermiyor. Lanetli videoyu filmden bağımsız izleyebiliyorsunuz. Yanına bir de "Dikkat" ibaresi konulmuş! "Halka 2"de yönetmene ayrılan söylesi daha kısa. (7 dk.) Besteci Kenji Kawai'yle yapılmış kısa bir söylesi daha bulunuyor. Söylesiler Türkçe altyazılı izlenebiliyor.
Diğer: Filmografiler. Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Ringu 0" (2000)
Sadako'nun doğusu.

Ronin / 1998

Y: John Frankenheimer
O: Robert De Niro, Jean Reno, Natascha McElhone, Stellan Skarsgård, Sean Bean
Bölge: 2 116 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
MGM / Tiglon

Farklı milliyetlere ve uzmanlık alanlarına sahip 6 yabancı, çok sıkı korunan bir valizi çalmak üzere biraraya gelir. Valizin içinde ne olduğu sorusu dahil olmak üzere isverenlerinin kimliği bile belirsizdir. Birbirlerine doğru dürüst güven duymayan bu 6 yabancı, planı uygulamaya koyarken kendi onur anlayışlarını ön planda tutacaklardır. Sahipsiz kalan Samuraylar, yani Roninler gibi...Onbes yasında Shogun'u okuduğundan beri "efendisiz savaşçılar" temasına ilgi duyan senarist J.D.Zeik, yıllar sonra Nice'te kendisine ilham veren küçük bir görüntüden yola çıkarak (günese karşı duran beş jandarma) Fransa'da konuslanan bu modern cağ Samuray öyküsünü hayata geçirmiş. Yapım, Avrupa'da geçen bir aksiyon filmi seklinde tasarlandığı için, uzun yıllar Fransa'da yasayan John Frankenheimer, filmografisi göz önünde tutularak projeye en uygun isim olarak düşünülmüs. Soğuk ve kasvetli bir görünüm için görüntülerde canlı renkleri, özellikle kırmızıyı yasaklayan Frankenheimer, gerçek zamanlı ve kamera hilelerine başvurmadan çektiği gerçekçi araba takip sahnelerinde tek kelimeyle nefes kesiyor. Gösterime girdiği dönem, biraz da zengin kadrosunun yarattığı yüksek beklentiler nedeniyle, genelde yavan ve sıkıcı bulunmustu. Aynı sekilde düsünenlerdenseniz ikinci defa sans tanımanızda fayda var.

Görüntü: 2.35:1 Genis Ekran. Yeni dijital transfer cok başarılı. Özellikle iç mekan çekimlerinde kumlanma ve grenlenmelere rastlanmıyor. Dijital izler ve kirlenmeler yok. Mükemmel.
Ses: Dolby Dijital 5.1. / DTS. Filmin daha önceki DVD baskılarındaki en büyük eksiklik giderilmis. Gerçekciliğe önem verilen bir yapım için doğal ayrıntıların keskinliği mükemmel. Silahlı catışma sahnelerinin dinamiği, kanallarda konumlandırılışı "Heat"le boy ölçüsebilir. En hareketli sahnelerde bile müziğin ezilmeyisi dikkat cekici. Muhteşem.
Ekstralar: İkinci diskte 7 başlığa bölünmüs söylesiler yer alıyor. Söylesilere filmden klipler ve nadiren kamera arkası görüntüleri eslik ediyor. Başlıklar ve süreleri su sekilde: Editör Tony Gibbs'le söylesi (18 dk.); Natasha McElhone'un set deneyimleri (13 dk.); besteci Elia Cmiral ile söylesi (11 dk.); araba takip sahnelerinin yapımı (15 dk.); sette oyuncular ve yönetmenle yapılmıs söylesiler (17 dk.); görüntü yönetmeni Robert Fraisse ile söylesi (17 dk.) De Niro, Reno ve McElhone'un katıldığı Venedik söylesileri (20 dk.) Alternatif sonda Draidre'nin kaçırıldığı küçük bir sahne bulunuyor. (2 dk.) Fotoğraf galerisi ise 4 dakikalık bir video seklinde hazırlanmış. Eklerde Türkçe altyazı yok.
Diğer: Yönetmenin yorumu. Fragman.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin: "The Italian Job" (2003) Zengin kadro, daha aydınlık Avrupa aksiyonu.

American Splendor - Görkemli Hayatım / 2003

Y: Shari Springer Berman
O: Paul Giamatti, Hope Davis
Bölge: 2 101 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
PRA Films

Hayatı ancak bir çizgi romana dönüstükten sonra hareketlenip anlam kazanan sıradan memur, nadide kişilik Harvey Pikar'ın yarı belgesel tarzda çekilmis bu özyasam öyküsü, sinemanın en sıradısı çizgi roman uyarlamaları arasında yerini buldu. Pikar doğustan mağlup, takıntılı ve sosyal hayatı, ancak bir kadına bulusur bulusmaz meni kanalı ameliyatı olduğunu söyleyecek kadar başarılı. Bob Crumb'la tanısması, günlük hayatındaki bütün mızmızlanmalarını ve karamsarlığını diğer sıradan insanlarla paylaşmasına araç oluyor. Çizgi romanların nelere kadir olduğunu bir kez daha ispatlayan bu ilginç yapım, sözünü sakınmaz mizah anlayısına rağmen - karakterleri nedeniyle - kaçınılmaz biçimde depresif de. 2003 Sundance ve Cannes film festivallerinden özel ödüllerle dönmüstü.
Görüntü: 4:3 Tam ekran. Garip bir görüntü transferiyle karsı karsıyayız. Pikar röportajlarının yer aldığı bölümler ve jenerik 1.33:1 formatında olmasına rağmen, filmin geri kalanı tam ekran formatında. Dijital kirlenmeler yok ancak renkler çiğ görünümde ve kumlanmalara rastlanabiliyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Cevreleme etkisi sadece müzikler ile sağlanıyor. Konusmalar temiz ve net.
Ekstralar: Cannes'dan görüntüler. (4 dk.) Set söylesileri ve kamera arkası görüntüleri (6 dk.) Klipler başlığı altında 9 dakikalık, fragman niteliğinde bir video bulunuyor. Ayrıca filmin tema sarkısı menü ekranından secilip dinlenebiliyor
Diğer: Fragman.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin: "Ghost World" (2001) Hayatın içinden, sıradısı bir çizgi roman uyarlaması daha.

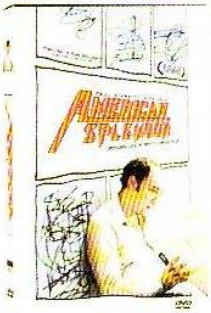

YENİLER

1.BÖLGE

www.amazon.com

The Corporation - 5 Nisan
Flower of My Secret - 12 Nisan
An Awfully Big Adventure - 19 Nisan
Birth of A Nation - 26 Nisan
Divorce Italian Style (Criterion) - 26 Nisan
Die Mommie Die - 26 Nisan

2.BÖLGE

www.sendit.com

Apocalypse Domani - 4 Nisan
Attack of the Killer Tomatoes - 4 Nisan
Clockers - 4 Nisan
My Private Idaho - 18 Nisan
Casshern - 25 Nisan
Into The Mirror - 25 Nisan
When The Last Sword Is Drawn - 26 Nisan

TÜRKIYE

Metallica: Some Kind of Monster
The Village
Wrong Turn
Cotton Mary
Naqoyqatsi
Shattered Glass
Trixie
Six Feet Under: 1.Sezon
Top Gun: Special Edition
Perfect Score
Hysterical Blindness
Breathless
Honkytonk Man
Blind Date
Before Sunrise
Hemso
Doing Hard Time
Anaconda 2
The Calling
Europa
Element of Crime
Ondskan
Dune (Lynch)
Man on Fire
Bambi
Little Man Tate
I Confess

Gelecek Sayıda:

Alien vs. Predator
The Village
Man On Fire
Wrong Turn

Erik The Viking / 1989

Y: Terry Jones
O: Tim Robbins, John Cleese, Mickey Rooney, Eartha Kitt
Bölge: 0 99 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Avsar Film

Tecavüz ve yağmalamayla geçen bir hayatın anlamsızlığı kafasına dank eden Erik, bir kahinin tavsiyesine uyarak savaş ve yıkım çağı Ragnarok'u bitirmeye karar verir. Bunun için dünyanın kapılarından geçmesi, tanrıların borusunu bulup üç kez üflemesi ve onları uyandırması gerekmektedir. Yolculuğunu Valhalla'da noktalamamayı becerirse tabii. Erik, silah arkadaşlarını (Kafayaran Thorfinn, Kuduz Sven, İnsanı Deli Edecek Kadar Sakin Ulf, Misyoner Harald, Sanslı Lief, Kemiksiz Ivar ve Kömür Yiyen Odd) yanına alıp çıktığı bu zorlu yolculukta, kazara ölümüne neden olduğu kadının ruhunu da bulmayı ummaktadır...Monty Python'dan tanıdığımız Terry Jones, oğlu için yazdığı 12 kısa Viking öyküsünün sinemaya uygun malzemeler içerdiğini fark edip ise koyulduğunda, Python geleneğini tümüyle geride bırakmamıştı. Fantastik filmlerin, özellikle kılıç ve kostümlü olanların, pek de ciddiye alınmadığı bir dönemde çekilen Viking Erik, isabetli tercihleri ve yaklaşımıyla epey eğlenceli bir parodi. Viking mitolojisinin kimi unsurlarını yerli yerinde kullanmayı da ihmal etmiyor.

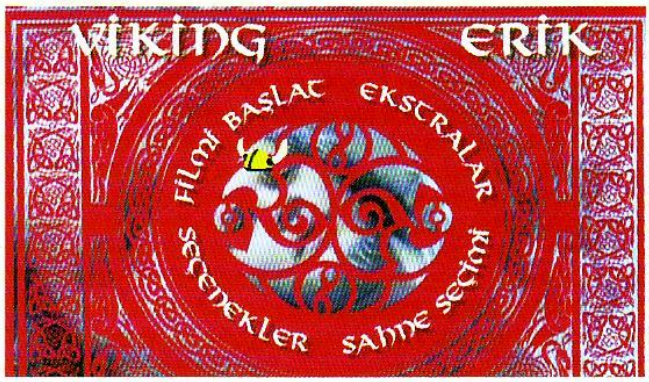

Görüntü: 1.66:1 Genis Ekran. Disk, paketin üzerinde bir ibare yer almasa da Avrupa'da yayımlanmış özel versiyonun nitelikli içeriğine sahip. Oldukça başarılı bir yenilemeden geçirilmiş görüntü transferi buna dahil. Özellikle karanlık sahnelerin siyah derinliğinde grileşmelere rastlanmıyor. Ancak filmin yaşı itibarıyla bazı sahnelerde dijital kalıntılar ve puslanmalar göze çarpabiliyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1 / DTS. Ses efektlerinin ve diyalogların hareketli sahnelerde üst üste binmemesi sağlanmış; orijinal ses kaydı iki kanal olan filme uygulanan DTS'in en dikkat çekici faydası, temiz diyaloglarla birlikte, bu. Buna karşılık ses genellikle ön kanallarda odaklanıyor ve çevreleme etkisi zayıf.
Ekstralar: 1989 tarihli yapım belgeseli. (30 dk.) DVD için özel hazırlanmış Terry Jones ve Albert Dupontel söyleşileri. (36 dk.) Fragmanlar. Eklerde Türkçe altyazı var.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"The Adventures of Baron Munchausen" (1989)
İki efsanevi öykü anlatıcısı, Gilliam ve Baron, birarada.

Warriors of Heaven & Earth - Kutsal Savaşçılar / 2003

Y: He Ping
O: Jiang Wen, Nakai Kiichi, Zhao Wei, Wang Xueqi
Bölge: 2 114 dk.
Türkçe altyazı
Sony HE Türkiye

Tang Hanedanlığı, hem devrimciler hem de Türklerin saldırılarıyla zorlu bir dönem geçirmektedir. İmparatorluk askerlerinden biri olan Li, esirleri katletmeyi reddettiği için derhal öldürülmek istenir; ancak yandaslarıyla birlikte kaçmayı başarır. Onu avlamak üzere başka bir kılıç ustası peşine takılacak ve ikisinin yolu kutsal emanet taşıyan bir kafilede kesişecektir...Bir hayli üretken Uzak Doğu sinemasının tarihi artalanda geçen göz alıcı örneklerine sahit olduğumuz kadar kof örneklerine de rastlıyoruz. Daha çok uluslararası video piyasasını hedefleyen bu yapım da andığımız örneklerin zaaflarını (derme çatma aksiyon, ağdalı ve dağınık anlatım, kasıtsız gülünçlük) fazlasıyla taşıyor. Dahil olduğu türü western ögeleri ve fantastikle harmanlaması da onu pek sanslı kılmıyor ne yazık ki. Oyuncu kadrosu, özellikle Sony'nin Türkiye DVD piyasasına girmesiyle karşımıza sıkça çıkan ve zaman zaman sürprizler de yapan Hong Kong filmlerini takip edenlere aşina gelecektir. Ne var ki bu kez, iyi örneklerinin aksine, kadrodaki tek kadın oyuncu bir karakter değil; sadece bir süs. Filmin geneline kıyasla ilginç sayılabilecek, görmeye değer finali ise onu türün sayılı Budist örneklerinden birisi haline getiriyor.

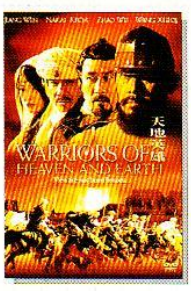

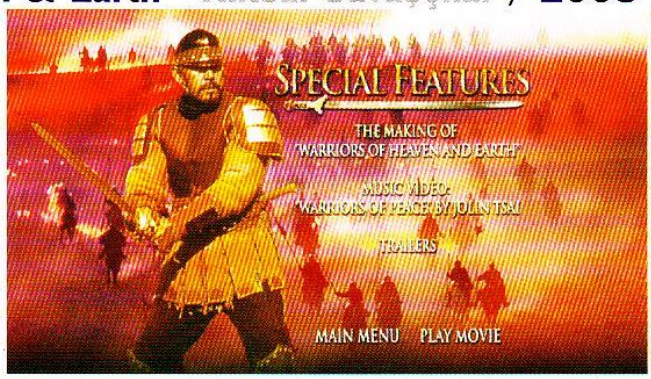

Görüntü: 2.40:1 Genis Ekran. Renk geçişleri keskin ve transferin genelinde hiçbir pürüze rastlanmıyor. Mükemmel
Ses: Dolby Dijital 5.1. Hareketli sahneleri yeterli kuşatıcı etkiye sahip. Vurmalı çalgıların hakim olduğu müziklerin dinamiği ve kanallara dağılımı kusursuz. Bu tür filmlerde çınlayan çelik sakırtılarından hoşlanmıyorsanız, beklentilerinizi rahatlıkla karşılıyor.
Ekstralar: İngilizce hazırlanmış yapım belgeselinde set görüntüleri ve söyleşiler yer alıyor. Standart yapıda ve 25 dakikayı buluyor. Jolin Tsai'nin "Warriors of Peace" parçasını seslendirdiği video klip, hoş sayılabilir.
Diğer: Fragmanlar.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Musa: The Warrior" (2001)
Hanedanlık döneminde, çölde geçen bir sürek avı daha.

TEKNİK SERVİS

DodgeBall/ Yakar Top DVD'sinde 7 adet sürpriz yumurta bulunuyor. Bu sürprizlerin iki tanesi, daha ciddi olduklarını söylenen sesli yorum seçeneklerini başlatıyor. Bunun için "Special Features" menüsüne girip ekranın sağ alt köşesindeki pembe kobra resmi aydınlanana kadar alt ok tuşuna basın. Daha sonra OK/Enter. Diğeri için bu kez "Commentary" menüsüne girin ve sağ ok tuşuna basın. Goodman'ın dişi parladığında OK/Enter. Öteki 5 yumurta sizi toplam 7 dakikalık videoyla ödüllendirecek.
1) "Languages" menüsüne girip "English" başlığı üzerindeyken sol ok tuşuna basın. Logo belirdiğinde OK/Enter.
2) "Alternate Ending" menüsüne girdikten sonra ekranın altındaki "Special Features" başlığı üzerine gelip sağ ok tuşuna basın. Fran'in kostümündeki yılan resmi aydınlanınca OK/Enter.
3) "Featurettes" menüsüne girin ve ikinci sayfaya geçin (more). "Special Features" başlığı üzerinde sağ ok tuşuna basın. Somun anahtarı belirince OK/Enter.
4) "Special Features" menüsü içinde "Deleted Scenes" başlığı üzerindeyken sol ok tuşuna basın. Kırmızı top belirdiğinde OK/Enter.
5) "Featurettes" menüsüne girin ve ekranın en üstündeki başlıkta bikinili kız silüetleri belirene kadar yukarı ok tuşuna basın. Daha sonra OK/Enter.

Rock tarihinde nadide bir yere sahip Metallica üyelerinin bir grup terapisti klavuzluğunda kendi tarihlerine baktıkları ilginç belgesel "Some Kind of Monster" sıcağı sıcağına ülkemizde de Mart ayı içinde Palermo tarafından yayımlandı. Yönetmenler Joe Berlinger ve Bruce Sinofsky'nin 1600 saatlik çekimlerden ustalıkla derlediği 141 dakikalık filmin DVD'sinde 77 dakikalık 28 silinmiş sahne, grup üyelerinin ve yönetmenlerin sesli yorumları, konser ve galalara ilişkin 46 dakikalık bir belgesel ve 61 dakika ek söylesi yer alıyor. Sesli yorumlar haric, eklerde Türkçe altyazı var. DVD'nin ayrıntılı incelemesini gelecek sayıda dergimizde okuyabilirsiniz.

Dergimizin baskı tarihiyle çakışması nedeniyle incelemesi gelecek aya kalan bir diğer DVD, Shyamalan'ın son filmi "Köy". DVD'de yapımın çeşitli evrelerine hızlı bakış atan ve toplamda 26 dakika süren 6 kısa yapım belgeseli, Shyamalan'ın ev sineması başlıklı 3 dakikalık bir ek ve 11 dakika süren 4 silinmiş sahne yer alıyor.

16 Mart'ta ülkemizde de yayımlanması beklenen "Alien vs. Predator"ün kesinleşmiş 2 disklik setinin ayrıntıları şu şekilde: 11 silinmiş sahne (7 dk). Görsel efektler. (30 dk.) Filmi izlerken de geçiş yapılabilen 6 yapım belgeseli. (117 dk.) Storyboard galerisi. (150 resim) Çizgi roman ve McFarlane minyatürleri özel tanıtım filmleri. (26 dk.) İki sürpriz yumurta (11 dk.) ve sesli yorum seçenekleri. Son anda bir değişiklik olmaz ise eklerde Türkçe altyazı bulunmayacak.

The Bourne Supremacy - Medusa Darbesi / 2004

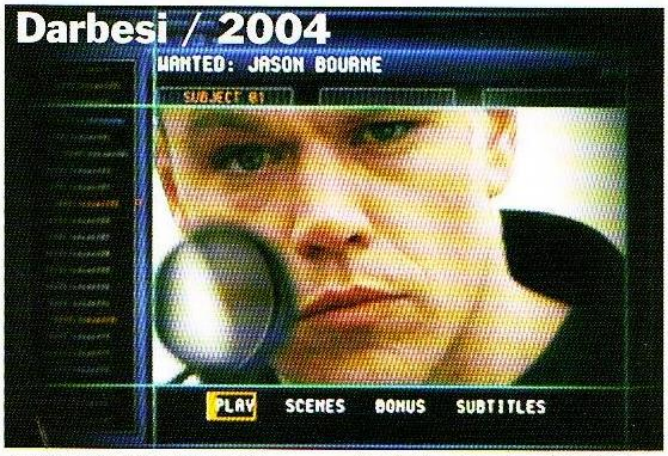

Y: Paul Greengrass
O: Matt Damon, Joan Allen, Karl Urban, Julie Stiles, Brian Cox
Bölge: 2 104 dk.
Türkçe altyazı
Universal / Tiglon

Aksiyon filmlerinde ritm duygusuna önem verir misiniz? Adeta nefes alan bir film gibisi yoktur, bunun türdeki uygulaması ise kolay yakalanır, sık rastlanır bir şey değildir. İki farklı sanat dalını yan yana koymak doğru bir benzetme midir, tartışılır belki. İyi bir müzik yapıtında kendinizi tümüyle dışarıda tutup onun ahengine kapılıp gidersiniz ya, ritmini kusursuzca kurmuş bir filmde de karelerin birbiri ardına su gibi aktığına aynı şekilde şahit olabilirsiniz. Burada akla hemen hızlı kurgu geliyor, bu örnekteki uygulaması epey fazla olsa da esleri çok iyi kullanan, dramatik vurgulan kurguyla yapan Greengrass'in yeteneklerini görmezden gelmemek lazım. Elindeki hikaye (Bourne, üzerine yıkılmak istenen bir cinayet ve sabotaj eylemi sonrasında boy hedefi haline gelince, geçmişine doğru zorlu bir yolculuğa çıkar) bir dakika bile sarkmıyor. "BS" işte bu nefes alan aksiyon örneklerinden biri. Bourne, kuşkusuz çok etkileyici bir kahraman. Hayranlık uyandırıcı hızlı karar verme yeteneğine ve ele geçmezliğine karşın incinebilir birisi. Yaralanıyor, sakatlanıyor, acı çekiyor ama asla faka basmıyor. Bu denli karizmatik ve hakiki bir karakteri yakaladığı için, Damon, şansına ne kadar şükretse azdır. Filmin takip sahneleri hakkında da birkaç söz etmeli. Ortada gerçekten tuhaf bir karışım var. Bir yanda Hollywood'un stilize "herşeyi göster" mantığını tümüyle reddeden, haber kamerası tarzıyla çekilmiş, bazen neredeyse hiçbir şey görmediğiniz bu takip sahneleri - özellikle Rusya'daki son bölüm - bu tür sahnelerde son birkaç yıldır rastlamadığımız bir tazeliğe sahip. Diğer yanda ise, Karl Urban ve Damon arasında yaşanan kedi fare kovalamacasının verdiği - en son "Terminator" serisinde bıraktığımız - o soluk kesici adrenalin duygusu var. Tüm bunlara sık müzik çalışmasını ve Joan Allen, Brian Cox gibi has karakter oyuncularını ekleyin, sonuç enfes.

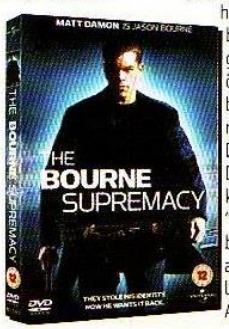

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Kusursuz.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Disk kapasitesinin kısıtlamaları nedeniyle DTS'e yer verilememiş olsa da, çevreleme etkisi ve ayrıntılar açısından hiçbir eksiği yok. Filmin tüm gereklerini yerine getiriyor.
Ekstralar: Oyuncu söyleşilerine ve yönetmenin çalışma stiline eğilen iki yapım eki yaklaşık beşer dakika sürüyor. Aksiyon sahnelerinin yapımına ilişkin beş kısa yapım eki daha var. (26 dk.) Bunlardan daha uzunca olan ikisi araba takip sahnelerine ışık tutuyor. Köprü sahnesinin yapım sürecini katmanlarıyla ele alan ek de aynı ölçüde kısa. (5 dk.) 5 silinmiş sahne için yönetmenin açıklaması bulunmasa da filmin sarkmaması için çıkarıldıkları belirgin. (10 dk.) Eklerde Türkçe altyazı yok.
Diğer: Yönetmenin yorumu. Müziklerin yapımı. (4 dk.) Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"The Bourne Identity: SE" (2003)
Mutlaka geri dönüp bakmak isteyeceksiniz.

The Terminal / 2004

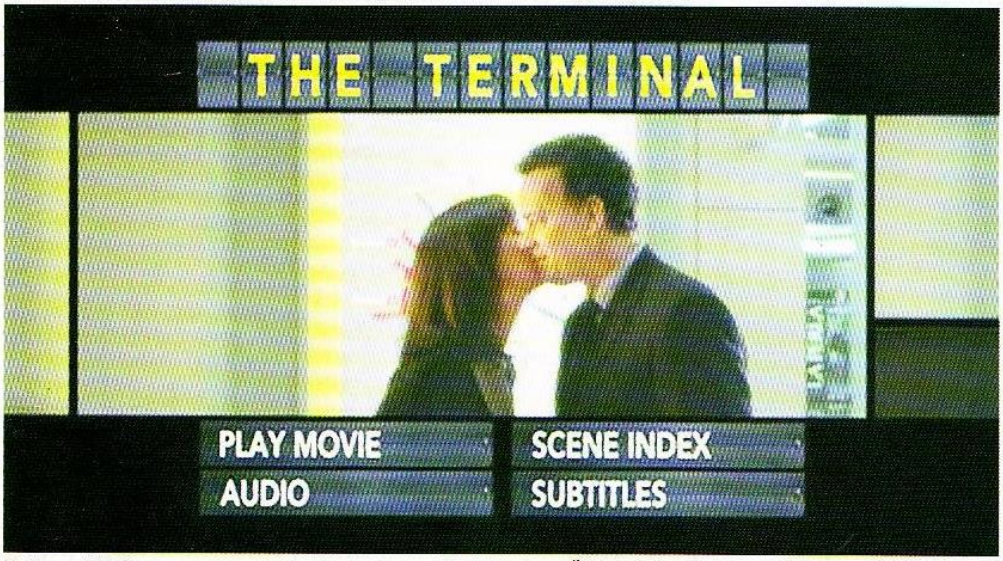

Y: Steven Spielberg
O: Tom Hanks, Catherine Zeta-Jones, Stanley Tucci
Bölge: 2 124 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
Universal / Tiglon

Hava limanları kapladıkları devasa alanlara karşın klostrofobik yerlerdir. Sık sık yurt dışına seyahat ediyorsanız, yabancı bir terminalde, bir yığın yön ve uyarı levhası karşısında bunalmamanız mümkün değildir. Hele ki kötü düzenlenmiş bir terminalde çıkış ya da aktarma kapısını bulacağım derken kaybolduysanız, sıkıntınıza diyecek yoktur. Ülkesindeki ihtilal nedeniyle bir anda geçersiz pasaport ve vize yüzünden New York terminalinde ülkesiz bir adam konumunda kalakalan, ne geri dönebildiği ne de ABD'ye girebildiği için terminalde yaşamını sürdürmeye başlayan Viktor Navorski'nin gerçek olaylara dayalı öyküsü, özellikle bu açıdan yeterince klostrofobik. Filmin ilk başarısı da burada yatıyor zaten. 124 dakikası sadece hava limanında geçen bir film! Hakkını verelim, doğrusu sıkılmaya pek imkan bulamıyorsunuz. Beri yandan, gerçek hayattan esinlenilmesine rağmen masalsılığı, bir türlü sahip olamadıkları için dillerine vurmuş vaziyette öğüt verip durdukları kör gözüne parmağım Amerikan değerleri, hatta naif esprilerin tümü eksiksiz. Ki bunlar da Spielberg'in aslında bugüne dek güçlü vizyonu ardına sakladığı karakteristikleri. Yönetmen, görsel açıdan daha yalın, daha iddiasız öyküler anlattıkça bu takıntıları daha fazla göze batar hale geliyor, hepsi bu. Pek hoş bir durum denemez. Bundan sonra hava limanlarına ayak bastığımızda aklımıza "Final Destination" ile birlikte bu filmin gelecek olması kuvvetle muhtemel. Filmin özgünlüğüne küçük bir işaret denebilir mi?

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Rahatsız edici hiçbir kusuru olmayan başarılı bir transfer.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Öykü kapalı bir mekanda geçmesine rağmen çevreleme etkisi başarılı ve doğal ayrıntıları ile dikkat çekiyor. Diyaloglar son derece net ve uzaklaşma eğilimi göstermiyor.
Ekstralar: 8 başlığa bölünmüş yapım belgeselleri post-prodüksiyondan başlayıp set tasarımlarına ve müzik çalışmasına kadar yapımın çeşitli katmanlarına ışık tutsa da filme kaynaklık eden öykünün temeline ve ayrıntılarına ne yazık ki pek inmiyor. Bu da eklerin en önemli eksikliği denebilir. Söyleşilerin de izlenebildiği bu eklerin tamamı yaklaşık 83 dakikayı buluyor. Ekstralarda Türkçe altyazı yok. Son olarak, eklerin bulunmadığı tek disklik bir baskının da piyasaya sürüldüğünü hatırlatalım.
Diğer: Fotoğraf galerisi.
FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Cast Away" (2000)
Mahsur kalmış bir Hanks daha.

High Noon (1952)
81 dk. - Palermo
4:3 - Mono

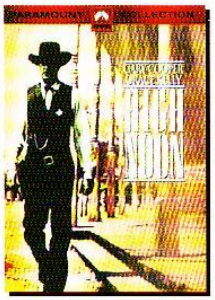

Tam da evlendigi gün bir cetenin intikam almak üzere kasabaya doğru yola çıktıgını ögrenen Serif (Gary Cooper) öğle vakti gerçekleşecek bu hesaplaşma için destek ararken korkak halk tarafından yapayalnız bırakılır...Sinemanın belki de ilk "gerçek zamanlı" öykü anlatım örneklerinden sayılabilecek bu halis western klasiği, şiddet karşıtı söylemiyle türün ilkleri arasında yer almış ve yönetmenin tüm aksi beyanlarına rağmen onu bir McCarthy dönemi elestirisi olarak okuyanlar çıkmıştı. Diskte, 4 Oscar ödüllü yapımın (en iyi erkek oyuncu, müzik, kurgu ve özgün şarkı) renklendirilmemis orijinal siyah beyaz versiyonu yer alıyor. Türkçe altyazı yok.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪✪✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪
Ses: ✪✪ **Ekstra:** ✪

Scandal (1989)
110 dk. - Palermo
1.85:1 - DD 2.0 - T.A.

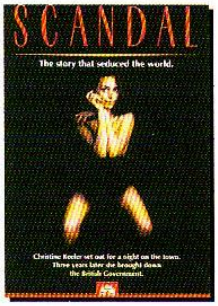

Christine Keeler, bir gece dışarı çıktı ve üç yıl sonra İngiliz hükümetini devirdi.1963 yılında iktidarda olan İngiliz Muhafazakar Partisi, zincirleme seks skandallarıyla sarsılmış ve art arda istifalarla tam bir yıkım yaşamıştı. Film, "Profumo Olayı" diye anılan bu gerçek olayın perde arkasını adım adım ele alıyor. Yönetmen Michael Caton-Jones, kadınları bir mal gibi kullanacak kadar yozlaşmış erkek dünyasını aktarmak için kimi zaman karikatüre kayan tiplemelere ve vurgulara yer verse de, tüm aşağılanmalara karşın hükümet devirebilen kadın iradesinin altını çizmekte başarılı.
Ekstralar: Yok
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Drugstore Cowboy (1989)
100 dk. - Tiglon
1.77:1 - DD 2.0

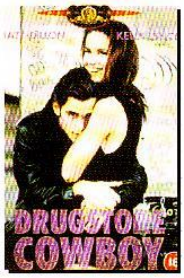

70'lerin uyusturucu ve bağımlılık dünyasına içeriden bir bakış. Üç kes arkadasıyla birlikte uyusturucu ilaç avına çıkarak eczaneleri soyan Bob'un peşinde onu yakalamaya kararlı bir de polis var. Bob'un niyeti ise bu yasam biçimini geride bırakmak. Gus Van Sant'in ilk filmlerinden. James Fogle'ın yayımlanmamış özyasamöyküsel romanını temel alan film, bağımlıların dünyasına dair ahlak dersi vermeyen gerçekçi bir portre çiziyor. Neredeyse kendisini oynayan William S.Burroughs, konuk oyuncu kimliğiyle filmin ilginç sürprizi. Matt Dillon ve Kelly Lynch başrolde. Türkçe altyazı yok.
Ekstralar: Fragman.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Manhattan Murder Mystery (1993)
103 dk. - Sony
1.85:1 - Mono - T.A.

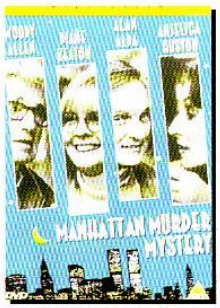

Kendileriyle yasıt çiftlere imrenerek ya da onları kıskanarak sıradan bir yaşam süren Manhattan'lı çift, Carol ve Larry, yeni tanıstıkları komşularının eşinin şüpheli biçimde ölmesiyle yeni bir mesgale edinirler. Özellikle Carol, bu cinayeti aydınlatmakta kararlıdır. Üst sınıfa mensup olmalarına karşın bir kenar mahalle sakini meraklılığı göstermeleri, başlarına bir sürü dert mi açacaktır, yoksa gerçekten de bir gizem mi çözülecektir? Diane Keaton'ın sürüklediği bu Woody Allen komedisi, tantanalı, kimi zaman tipik Allen mızmızlanmalarıyla kafa şişirici, sabır zorlayıcı ama aynı zamanda yeterince muzip ve ilginç.
Ekstralar: Fragman.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪
Ses: ✪✪ **Ekstra:** ✪

I Love You to Death (1990)
93 dk. - Sony
1.85:1 - DD 2.0 -T.A.

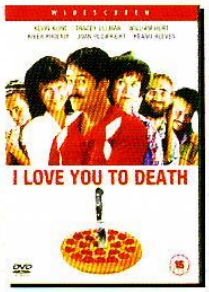

Küçük bir İtalyan lokantası işleten Joey, görünürde sevecen bir koca ve iyi bir baba. En önemli zaafı ise kadınlar. Küçük kaçamaklarından biri, karısı tarafından kesfedilince kaynanamın, hatta lokantalarındaki garsonun (River Phoenix) karıştığı bir cinayet planı uygulamaya konuyor. Bir İtalyan erkeğini öldürmek ise onun uckurunu zaptetmekten daha zor, elbette... Bu Lawrence Kasdan imzalı mazbut kara komedi, konusunu tabloid gazetelerden aldığı için, Hollywood usulü bir "gerçek öykü" ibaresi de taşıyor. Oyuncu kadrosu çok keyifli. Özellikle de kiralık katillleri canlandıran William Hurt ve Keanu Reeves.
Ekstralar: Yok
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪

The Good Thief - Hırsız (2002)
104 dk. - r film
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.

Monte Carlo'da son bir vurgun için eski yardakçısının teklifini kabul eden yıllanmış soyguncu Bob (Nick Nolte) bir yandan da hayatını düzene sokmaya çalışmaktadır. Hedefleri Güney Fransa'nın en büyük kumarhanesidir ama peşinde olduklan şey nakit para değildir. Bu arada onları sürekli göz hapsinde tutan polis müfettisini (Karyo) atlatması gerekmektedir...Neil Jordan'ın yönettiği bu gerilimsiz soygun filminde silahlar değil, kurnazlık ve teknoloji konusuyor. Emir Kusturica'nın yanı sıra jeneriklerde adı geçmeyen bir sürpriz oyuncusu daha var. 1955 yapımı "Bob Le Flambeur / Kumarbaz Bob" un yeniden çevrimi.
Ekstralar: Söyleşilerin yer aldığı tanıtım filmi. (6 dk.) Fragman.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Ağır Roman (1997)
115 dk. - Özen
4:3 - DD 2.0

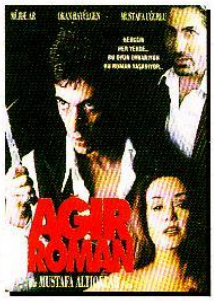

Metin Kaçan'ın daha sonra müzikali de yapılan tartışmalı romanı, Mustafa Altıoklar tarafından yine çok tartışma yaratan bir filme dönüştürülmüştü. 80'lerin başında geçen bu çok karakterli öykünün mekanı ise İstanbul kenar mahallesi Kolera Sokağı. Altıoklar, bu kirli sokağın iç organlarını tüm yozluğuyla dışarı dökmek isterken oldukça dağınık bir üslup benimsemiş, buna rağmen 374.000 izleyiciye ulaşarak Türk sineması yeniden mi canlanıyor veya canlanacaksa bu şekilde mi canlanmalı şeklindeki tartışmalara ivme kazandırmıştı. Okan Bayülgen, Müjde Ar ve Mustafa Uğurlu başrolde.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪ **Görüntü:** ✪ **Ses:** ✪✪
Ekstra: ✪

Girl With A Pearl Earring - İnci Küpeli Kız (2004)
96 dk. - Chantier
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.

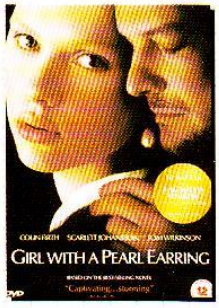

Bir sanat dalının başka bir sanat dalıyla tamamlanışına mükemmel bir örnek! Ünlü ressam Johannes Vermeer'in hizmetçisi olarak işe alınan Griet, Hollanda'nın Mona Lisa'sı kabul edilen İnci Küpeli Kız tablosuna ilham vereceğinden habersizdir. Duru güzelliğiyle Vermeer'in ve onun en iyi müşterisinin aklını başından alan Griet, çalıştığı evde bir kıskançlık dalgası da yaratacaktır. Geçen yılın Oscar ve Altın Küre ödüllerinde de boy gösteren filmde Scarlett Johannsson'un sadece fiziki benzerliği değil, oyunculuğu da şaşırtıcı. Tracy Chevalier'in aynı adlı kurgusal romanını temel alan yönetmen Peter Webber, zarif bir mahremiyet öyküsü anlatıyor.
Ekstralar: Kamera arkası. (14 dk.) 4 çıkarılmış sahne. (9 dk.) Fragmanlar.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪
Ses: ✪✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪

En La Ciudad Sin Límites - Sınırsız Kentte (2002)
105 dk. - Pi
1.85:1 - DD 5.1.- T.A.

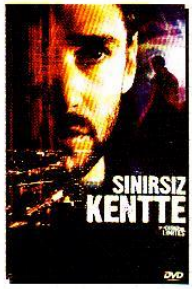

Babasının ağır hastalığı nedeniyle uzun süredir ayrı kaldığı İspanyol kökenli ailesiyle Paris'te biraraya gelen Victor, babasının hastalık hezeyanları şeklinde yorumlanan sayıklamalarının üstüne gidince onun geçmisindeki karanlık bir sır ortaya çıkar... Tipik bir aile dramını siyasi gerilimle harmanlayan filmin başrol oyuncusu Leonardo Sbaraglia'yı "Intacto"dan anımsayacaksınız.
Ekstralar: Biyografiler. Fragman.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪✪ **Ekstra:** ✪

No Good Deed - Türk Caddesindeki Ev (2002)

94 dk. - Palermo
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.
Müzikle haşır neşir, hırsızlık masası dedektifi Jack (Samuel L. Jackson), yanlış zamanda yanlış yerde bulunması nedeniyle büyük çaplı bir banka dolandırıcılığı planı yapan bir çetenin eline rehin düşer. Çetenin üyesi, alımlı Erin (Milla Jovovich), tüm planın güç dengelerini belirliyor gibidir. Jack, olayları lehine çevirmek için bu ayrıntıyı kullanacaktır...Kurt sinemaseverler tehlike sinyallerini çoktan almış olmalı. Bu arada filmin Türkçe adı, Dashiel Hammett'ın senaryoya kaynaklık eden kısa hikayesinden geliyor.
Ekstralar: Fragman.
Film: ✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪
Ekstra: ✪

Dirty, Pretty Things - Kirli, Tatlı Şeyler (2002)

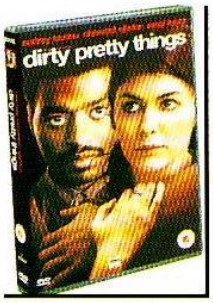

93 dk. - Avşar
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.
Londra'da yaşayan kaçak göçmenler Nijeryalı Okwe (Ejiofor) ve Türk Senay (Tautou) aynı evi paylaştıkları gibi aynı otelde yine kaçak olarak farklı görevlerde çalışıyorlar. Okwe, bir gece tıkanmış bir klozetten yakınan müşterisinin şikayeti üzerine odalardan birine giriyor ve bu sayede otelin aslında karanlık bir işe yataklık ettiğine dair ilk ipucunu yakalıyor...Stephen Frears'ın Avrupa'daki çeşitli festivallerden ödüllerle dönen bu gerilim filmi, "inanılmaz ama gerçek" olaylara dayalı ayrıntıların yanı sıra dramatik yapısıyla da öne çıkıyor.
Ekstralar: Setten görüntüler. (8 dk.) Söyleşilerden klipler. (2 dk.) Fragmanlar.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Odishon - Ölüm Provası (2001)

110 dk. - 1 Film
1.85:1 - DD 2.0 - T.A.
Genç oğluyla birlikte yaşayan dul iş adamı Ayamo, yeniden evlenmeye karar verir ve doğru kişiyi bulmak için aktris seçmeleri kisvesi altında adaylar belirler. Adaylardan biri onu çok etkiler. Son derece kırılgan ve masum görünüşlü Yamazaki'yi daha yakından tanımak istemesi bazı korkuları su yüzüne çıkaracaktır...Takeshi Miike'nin seyircileri hazırlıksız yakaladığı için salonlardan dışarı uğratan filmini arsız bir sadizm gösterisi, bir istismar filmi olarak da okuyabilirsiniz; filmi yere göğe sığdıramayan kimilerinin yaptığı gibi, karşı cinsten duyulan korkunun ve nefretin haşin bir alegorisi olarak da. Sinemada riske girmeyi sevenlere...
Ekstralar: Fragmanlar.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪
Ses: ✪✪ **Ekstra:** ✪

Pelle The Conqueror - Fatih Pelle (1987)

146 dk. - ANS
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.
19. yüzyıl başlarında yaşlı babasıyla birlikte İsveç'ten Danimarka'ya göç eden Pelle'nin, köleliği çağrıştıran ağır çalışma koşulları altındaki yaşamını ve kurduğu Amerika hayallerini anlatan etkileyici film, bu tür büyük çaplı dramlarda Danimarka sinemasında saygın bir yer edinmiş Bille August imzasını taşıyor. 1987 yılında en iyi yabancı film Oscar'ını alan yapım, ne yazık ki filmin gerçekçi ve doğal oyunculuklarını bütünüyle zedeleyen İngilizce dublajlı haliyle karşımıza çıkıyor.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪
Ses: ✪✪ **Ekstra:** ✪

1492: Conquest of Paradise - Cennetin Keşfi (1992)

150 dk. - ANS
2.20:1 - DD 2.0 - T.A.
Görkemli sanat tasarımı, Vangelis imzalı anıtsal müziği, ağır oyuncu kadrosuyla ihtişamdan yana eksiği olmayan kendi Christopher Colombus filmiyle (o yıl Marlon Brando'lu bir Amerika kıtası keşfi filmi daha vardı) Ridley Scott, filmografisinin en pahalı projesiyle göz kamaştırıcı bir dönüş yapmış; ancak, şu sıralar Oliver Stone'un Büyük İskender'de tattığı türden bir hezimete uğramıştı. Scott'un bazen zamanı aşan filmler çektiği malumumuz, o nedenle 1492 şimdi bazılarımıza daha etkileyici gelebilir. Keşke, Vangelis'in müzigini harcamayan, nefes kesen görüntü çalışmasını güme götürmeyen nitelikli bir transferle bekleyişimiz ödüllendirilseydi.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪
Ses: ✪✪ **Ekstra:** ✪

Texas Rangers - Kurşun Yağmuru (2001)

90 dk. - Film Pop
2.35:1 - DTS - T.A.
Western türü son on yıl içinde geleneksel kalıpları bile zorlayan silkinişler yaşasa da "kanun adamları haydut çetesine karşı" kovalamacasını konu edinen bu alelade örnek, benzerine en son "Young Guns"da rastladığımız bir formülü kullanmayı yeğliyor. Kusağın "poster çocuğu" imajına uygun (James Van Der Beek, Ashton Kutcher) ve kalburüstü (Alfred Molina, Tom Skerrit, Robert Patrick, Dylan McDermott) karakter oyuncuları, gaddar kötüler, vatan-millet-onur-şeref gazlamaları ve göz boyayıcı aksiyon sahneleri. Bu bileşimi soğukkanlılığınızı yitirmeden eğlenceli bulabiliyorsanız yönetmen Steve Miner keyfinize amade.
Ekstralar: TV için hazırlanmış standart tanıtım filmi. (8 dk.) Fragmanlar.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Neighbors - Komşular (1981)

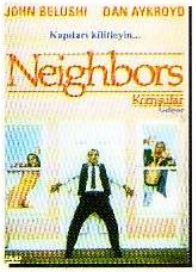

91 dk. - Sony
1.85:1 - Mono - T.A.
John Belushi, oynadığı son filminde yeni taşınan komşularının çevirdiği dolaplardan yaka silken, bir yandan da o oyunun bir parçası olmaktan zevk alan bir karakteri canlandırırken, sarı saçlı ve mavi lensli bir Dan Aykroyd ona eşlik ediyor. Neredeyse tamamen 4 kişi arasında geçen bu komedi, National Lampoon ya da MAD tarzı Amerikan mizahının "bir olay ne kadar sinir bozucuysa o kadar komiktir" anlayışıyla çekilmiş. Usandırıcı, gerçek üstü boyutlara varacak denli absürd ve bir komedi filmine göre fazlasıyla tutarsız, kötümser. Bir kara mizah kültü olarak benimseyenlerimiz çıkabilir yine de.
Ekstralar: Fragmanlar.
Film: ✪ **Görüntü:** ✪✪✪ **Ses:** ✪✪ **Ekstra:** ✪

Beautiful Creatures - Güzel Şeyler (2001)

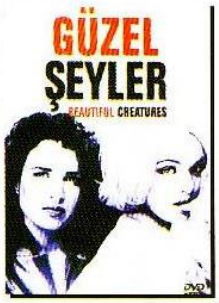

85 dk. - Palermo
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.
Şiddet uygulayan psikopat sevgililerinden yaka silktikleri bir gece yolları kesişen Dorothy ve Petula, beklenmedik gelişmeler sonucunda, ne yapacaklarını kestiremedikleri bir erkek cesediyle ortada kalakalırlar. İki kadın, bu çıkmazı el birliğiyle avantaja çevirmeye çalışırken olaylar iyice sarpa sarar; çünkü adam sağlam pabuç değildir. Rachel Weisz ve Susan Lynch'in başrolde oynadığı bu İngiliz işi kara komedi, densizliğe varan kaba mizahı ve istismar sinemasına göz kırpan bazı detaylarıyla sansür kurulu BBFC'yi kızdırmak için çekilmiş gibi sanki. "Bound" ve "Blood Simple"ın tuhaf bir kırması olarak görüp keyif almak mümkün.
Ekstralar: Fragman.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Touch of Pink - Pembe Dokunuş (2004)

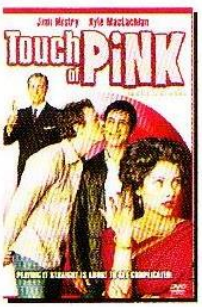

86 dk. - Sony
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.
Toronto'da sevgilisiyle birlikte yaşayan Hint kökenli Müslüman Alim, onun gay kimliğinden habersiz dul annesinin ziyaretiyle sıkıntılı günler geçirmeye başlar. Annesinin ziyaretinin amacı, onu bir kızla evlendirmek için son bir gayret göstermektir. Erkek arkadaşına göre bu ziyaret, Alim'in annesine açılması için en uygun fırsattır. Ne var ki Nuru, hiç de uzlaşmacı değildir...Kendisi de Hint kökenli olan yazar/yönetmen Ian İkbal Rashid, kendi deyimiyle 1950'lerin pembe komedilerinin formülünü uygulamış. Ang Lee imzalı, unutulmaz "Wedding Banquet/ Düğün Yemeği"nin son derece yüzeysel bir kopyası.
Ekstralar: Yapım belgeseli. (8 dk.) Yönetmen ve oyuncuların sesli yorumları. Fragmanlar.
Film: ✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪

Söyleşi: Senem Erdine
serdine@merkezdergi.com.tr

Rasim Öztekin

87'de Erdoğan Tokatlı'nın filmi "72. Koğuş"la başlayan sinema macerası bu yıl arka arkaya rol aldığı üç filmle hız kazandı. Bu sezon "Mucizeler Komedisi"ndeki rolüyle tiyatro seyircisinin karşısına çıkan oyuncuyu, "G.O.R.A" ve "Şans Kapıyı Kırınca"nın ardından "Pardon"da izledik.

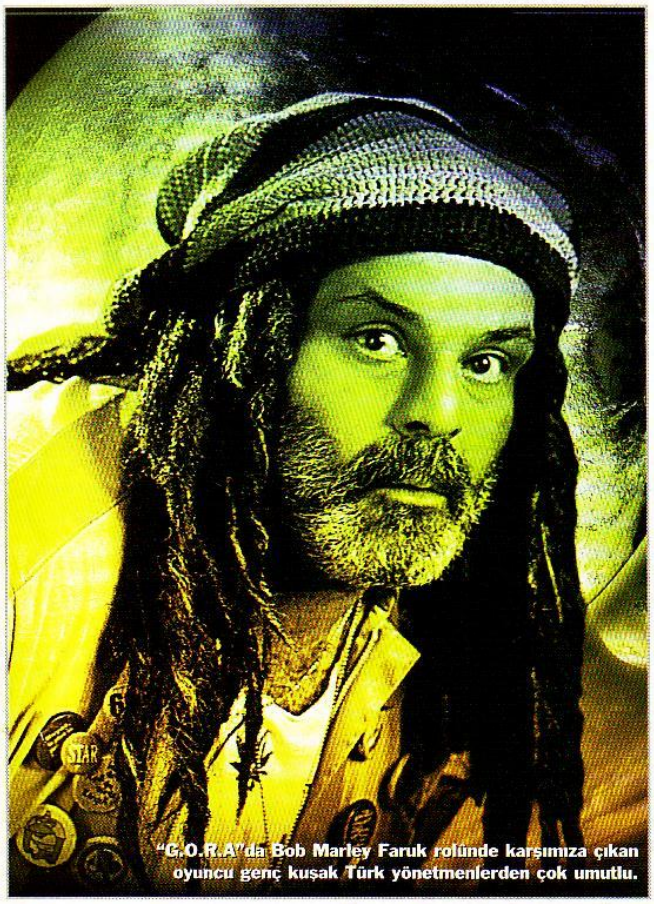

"G.O.R.A"da Bob Marley Faruk rolünde karşımıza çıkan oyuncu genç kuşak Türk yönetmenlerden çok umutlu.

Unutamadığınız filmler...
Çok küçükken "Kartal Yuvası" diye bir film izlemiştim, onu hiç unutamam. Kimler oynuyordu ya da kimin filmiydi deseniz şu anda onu da hatırlayamam ama o film çok etkilemiştir beni. 2. Dünya Savaşı'nı anlatan bir filmdi. Küçükken seyredip çok etkilendiğim, zaman zaman da hatırlayıp keşke bir gün televizyonda yeniden karşıma çıksa dediğim bir filmdir. "Muhsin Bey" de hiç unutamadığım, çok keyif aldığım bir filmdir.

Son zamanlarda izleyip de beğendiğiniz filmler var mı peki?
"Gönül Yarası"nı beğendim. En son olarak da bugün bizim filmi, yani "Pardon"u seyrettim ilk defa, çok beğendim. (Kahkahalar)

Hangi oyuncuları beğenirsiniz?
Dünyadan Robin Williams, Al Pacino, Dustin Hoffman, Jack Nicholson. Bütün bu ustaların hepsini hayranlıkla izliyoruz tabii. Türkiye'de de Şener Şen var mesela, sinemada çok beğenerek izlediğim. Uğur Yücel'i de bir sinema oyuncusu olarak çok severim. Daha bir sürü beğendiğim oyuncu var tabii Türk Sineması'nda ama şu anda aklıma gelmiyor.

Hangi yönetmenleri seversiniz?
Yeni kuşak Türk yönetmenlerden çoğu çok iyi bir atılım içindeler. Zeki Demirkubuz, Nuri Bilge Ceylan, Ezel Akay çok beğenerek izlediğim yönetmenlerden. Yeni kuşağın hepsi çok iyi gerçekten. Çağan Irmak da iyi mesela. Sonra dediğim gibi bugün "Pardon"u izledim, kendi filmimi övmek gibi olmasın ama Mert Baykal da ciddi bir şekilde umut vaat eden bir yönetmen gerçekten. Bu genç kuşağın Türk Sineması'na damga vurmasının nedeni de çoğunun reklam sektöründen geliyor olması bence. Buradaki büyük reklam ajanslarının çoğu yabancı ajanslarla evli biliyorsunuz. Uluslararası markalar da Türkiye'de dışarıdaki kadar kaliteli reklam filmleri istiyorlar artık. Dolayısıyla Amerika'da bir Coca Cola reklamı nasıl çekiliyorsa burada da aynı kalitede reklam filmleri çekiliyor. Bu reklam filmlerinde yeni teknolojilerle tanışan genç yönetmenler orada öğrendikleriyle Türk Sineması'na büyük katkı sağlıyorlar ve yeni ufuklar açıyorlar bence.

Dünyadan hangi yönetmenleri beğeniyorsunuz?
Clint Eastwood'u severim mesela. Spielberg gibi yönetmenleri de beğenmemek mümkün değil tabii.

Bir filmden yarısında çıktığınız oldu mu?
Bir defa oldu. Belki çok acayip gelecek ama "Titanic"ten çıkmıştım. Genellikle sabrederim ben aslında ama "Titanic"in ilk yarısı, on dakikada anlatacağı şeyi bir buçuk saatte anlattı bana, finali de biliyorum zaten, hadi Allahaısmarladık, dedim, çıktım.

Çocukluk kahramanınız kimdi?
Benim hiç öyle bir kahramanım olmadı. Kahramansız büyüdüm yani.

Yalnızlığı mı kalabalıkları mı tercih edersiniz?
İkisinin de yeri var yaşantımda. Zaman zaman yalnız kalmayı çok severim zaman zaman da sosyal ilişkiler içinde olmayı, arkadaşlarımla vakit geçirmeyi. İkisinin genellikle eşit dağıldığını söyleyebilirim hayatımda; ama yoğun bir çalışma temposundan çıktıktan sonra, genellikle Haziran ayına denk geliyor bu dönem, biraz yalnız kalıp kafa dinlemeyi çok seviyorum.

Küsüp somurtur musunuz yoksa bağırıp çağırır mısınız?
Çok ender bağırıp çağırırım ama o zamanlarda da bayağı iyi bağırırım. Bunun dışında surat yaparım, suratım hemen düşer. Sinirlendiğim, üzüldüğüm, kızdığım hemen anlaşılır yüzümden, ama hayatta kin beslemem. Çok uzun süreli küs kalamam.

Çalışmadığınız akşamlarınız nasıl geçer?
Büyük bir olasılıkla film seyrederek, kitap okuyarak ya da bir şeyler yazarak. Aslında eve iş getirmek gibi oluyor çünkü bunlar da bizim işimizin bir parçası.

Sabah ilk iş ne yaparsınız?
Kahvaltımı yaparım. Eğer havalar ısındıysa yürüyüşe çıkarım. Gazetelere göz atarım. Uzun bir gazete seansım vardır her sabah, aşağı yukarı iki, iki buçuk saat sürer. Sonra da günlük işlerimi yapmaya başlarım. Aslında günlük işlerimi 12:00 ve 1:00'den sonraya bırakırım genellikle. Sabah saatlerine mecbur kalmadıkça çok iş koymuyorum ki çay, kahve, gazete keyfini kaçırmayayım.

Hangi konuda zayıfsınız?
Zayıflama konusunda. Aslında iradesiz bir insan değilim. Mesela, 2000 yılına kadar günde üç dört paket sigara içiyordum. 1999'un son günü, bırakıyorum sigarayı, dedim ve bıraktım. Aynı şekilde içkiyi severim ama her gece içmem, bir muhabbet olduğu zaman içerim. Dolayısıyla iradeliyimdir aslında ama gırtlak konusunda aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Ben kendimi bildim bileli rejim yapıyorum ama bir yararı görülmedi.

Hangi konuda güçlüsünüz?
İsim konusunda güçlü hissediyorum kendimi. O gücü hissetmeseydim yapmazdım zaten.

Ölümden sonra ne var?
Vallaha o bir muamma. İnsallah söz ettikleri yaşam vardır ama ben o yokmuş gibi burada da canavar gibi yaşamaya çalışıyorum.

En çok neden korkarsınız?
Ben en çok insanları küstürmekten korkarım.

En büyük düşünüz ne?
Hayal kurarım ama iş üstüne hayal kurmam pek. Gelecekle ilgili hayaller kuruyorum genellikle. Çok çalışmaktan olsa gerek dinlenme hayalleri kuruyorum. Bir kıyı kasabasında dinlenmek, en büyük hayalim şu anda.

Mutlu aşk var mı?
Tabii her aşk mutludur, içinde hüznü de taşır, kıskançlığı da taşır ama onlar da mutluluk getirir; kıskançlık, hüzün, çekişme, ağlama. Ağlayarak ya da kavga ederek mutlu olanlar bile var. O yüzden bence her aşkta mutluluk vardır.

Hangi kent?
İstanbul.

Hayatınız filme çekilecek olsa adı ne olurdu?
"Hepsi Bu muymuş Be Abi!"

Yeni sinema projeniz var mı?
Şu anda yok. Bir iki tane teklif geldi fakat beğenmediğim için kabul etmedim. Dolayısıyla yeni bir teklif ya da düşündüğüm bir proje yok şu anda. "Mucizeler Komedisi" devam ediyor. Bu sezonu onunla kapatacağız herhalde.

Özellikle çalışmak istediğiniz bir yönetmen var mı?
Dediğim gibi genç kuşak yönetmenleri beğeniyorum, onun için çoğuyla çalışmak isterim ama bunların içinde özel olarak Ezel Akay'la, Mustafa Altıoklar'la ve Çağan Irmak'la çalışmak isterim.

Şu anda doların kaç TL olduğunu biliyor musunuz?
1.310 falan galiba.

sinema KOLEKSİYON

COLLATERAL

Geçtiğimiz yılın en iyi filmleri arasında adı sıkça anılan "Collateral", bu ay DVD'siyle gündemde. Michael Mann'ın dijital kamerayla çektiği film, anlatımı ve atmosferiye seyirciyi cezbetmekte hiç zorlanmamıştı. Modern bir kara film olarak hafızalarda kalacak yapıtın, en önemli kozlarından biri de kiralık katil rolündeki Tom Cruise... 40'ını devirip geçen aktör hala sinemanın gerçek starlarından biri.

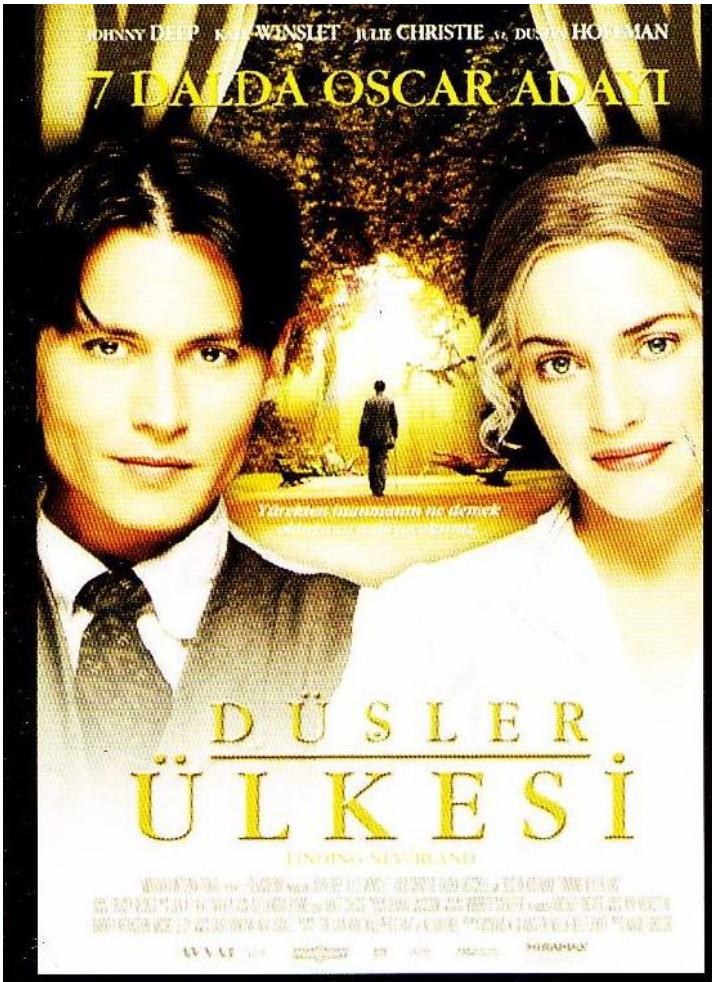
JOHNNY DEPP
JULIE CHRISTIE
7 DALDA OSCAR ADAYI
DÜŞLER
ÜLKESİ

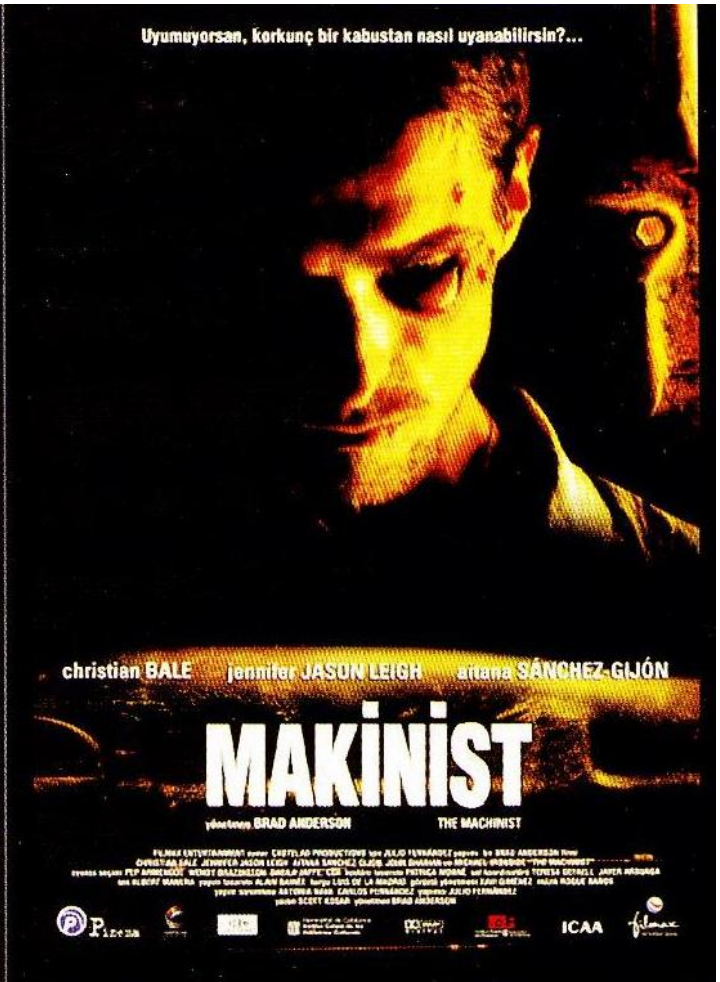
Uyumuyorsan, korkunç bir kabustan nasıl uyanabilirsin?...
christian BALE
jennifer JASON LEIGH
aitana SÁNCHEZ-GIJÓN
MAKİNİST
yönetmen BRAD ANDERSON
THE MACHINIST
ICAA

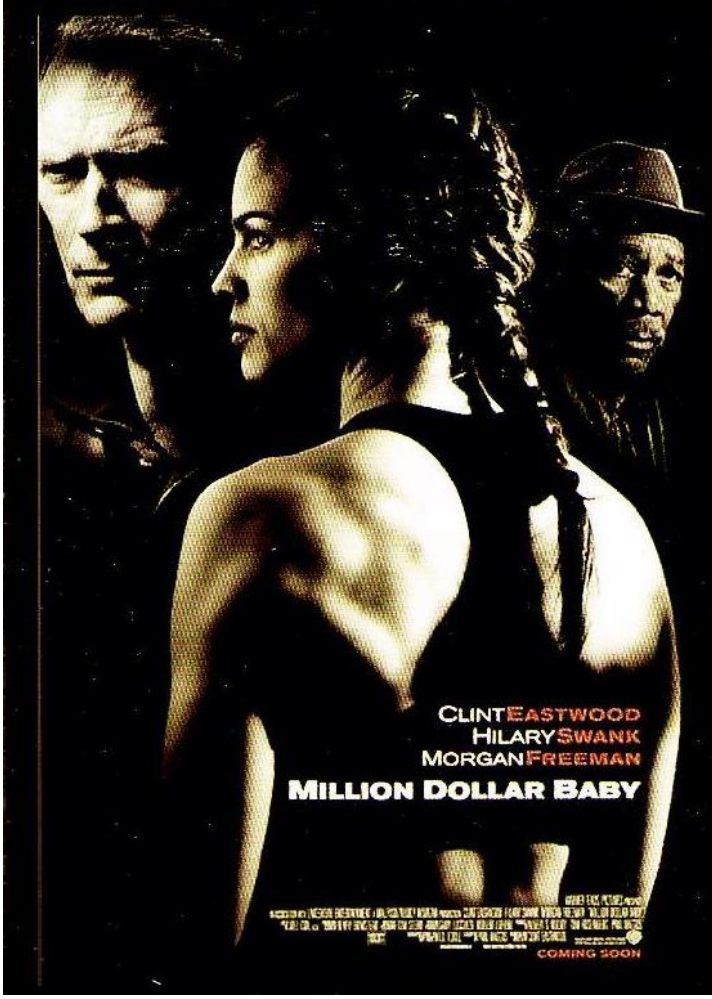
CLINT EASTWOOD
HILARY SWANK
MORGAN FREEMAN
MILLION DOLLAR BABY
COMING SOON

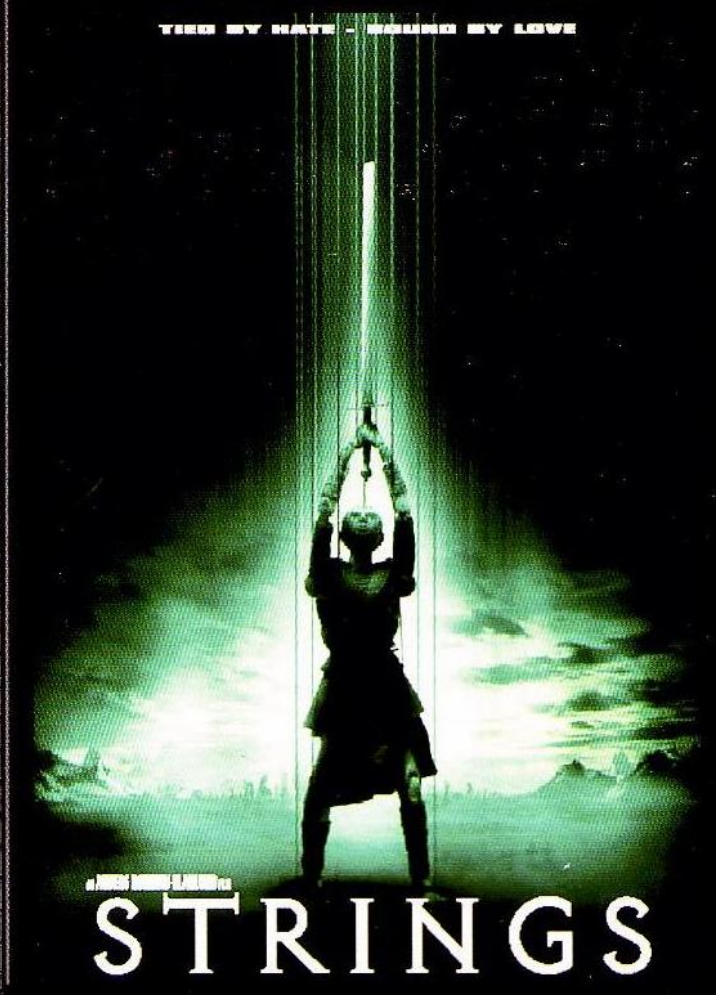
TIED BY HATE - BOUND BY LOVE
STRINGS

MAKINIST
EL MAQUINISTA

Yönetmen: Brad Anderson. **Oyuncular:** Christian Bale, Jennifer Jason Leigh, Aitana Sánchez-Gijón, John Sharian, Michael Ironside, Larry Gilliard, Reg E. Cathey, Anna Masey, Matthew Romero. **Senaryo:** Scott Kosar. **Görüntü Yönetmeni:** Xavi Giménez, Charlie Jiminez. **Müzik:** Roque Baños. **Kurgu:** Luis De La Madrid. **Sanat Yönetmeni:** Alain Bainée. **Yapımcı:** Julio Fernández. **Süre:** 102 dk. **Yapım:** İspanya. **Dağıtımcı:** Pinema Film.

Gösterim Tarihi: 4 Mart.

Konu: Bir atölyede makine operatörlüğü yapan Trevor Reznik bir süredir uykusuzluk çekmektedir. Fakat bu sıradan bir uykusuzluk sendromu değildir. Aşırı yorgunluk ve uykusuzluk yüzünden fiziksel sağlığı ve akli dengesi bozulmaya başlamıştır. Çalışma arkadaşları en başta görünüşündeki tuhaflıktan ötürü ondan ürkmeye başlamışlardır; hele atölyede onun da karıştığı bir kaza sonucu adamlardan biri kolunu kaybedince herkesi karşısına almış olur. Kaza yüzünden Trevor'ı suçlarlar. Artık herkes onun gitmesini istemektedir. Çalışanların onun işten atılması için komplo kurmaya başladıklarını anlayınca Trevor'ın suçluluk duygusu zamanla süphe ve paranoyaya dönüşür. Önce evinde gizli notlar bulur. Tüm bu gizemler, Trevor'ı delirtmek için kurulmuş bir entrikanın parçaları mıdır? Yoksa herşeyin sebebi aşırı uykusuzluk ve yorgunluk mudur?

Yönetmen: Amerikalı Brad Anderson'ın bundan önce "Next Stop Wonderland", "Happy Accidents", "Session 9" adlı filmleri yönettiğini görüyoruz.

Oyuncular: Christian Bale'in filmografisinde ise "Mio min Mio", "Empire of the Sun", "Henry V", "Newsies", "Swing Kids", "Prince of Jutland", "Little Women", "The Secret Agent", "The Portrait of a Lady", "Metroland", "Velvet Goldmine", "All the Little Animals", "A Midsummer Night's Dream", "American Psycho", "Shaft", "Captain Corelli's Mandolin", "Laurel Canyon", "Reign of Fire", "Equilibrium" ve "Batman Begins" adlı filmler mevcut.

sinema

DÜŞLER ÜLKESİ
FINDING NEVERLAND

Yönetmen: Marc Forster. **Oyuncular:** Johnny Depp, Kate Winslet, Julie Christie, Dustin Hoffman, Radha Mitchell, Freddie Highmore, Joe Prospero, Nick Roud, Luke Spill, Kelly Macdonald, Angus Barnett. **Senaryo:** David Magee (Allan Knee'nin The Man Who Was Peter Pan adlı oyunundan). **Görüntü Yönetmeni:** Roberto Schaefer. **Müzik:** Jan A.P. Kaczmarek. **Kurgu:** Matt Chesse. **Yapım Tasarımcısı:** Gemma Jackson. **Yapımcı:** Richard N. Gladstein, Nellie Bellflower. **Süre:** 106 dk. **Yapım:** ABD-İngiltere. **Dağıtımcı:** Avsar Film.

Gösterim Tarihi: 18 Şubat.

Konu: Yazar James M. Barrie bir süredir doğru dürüst bir oyun yazamamanın getirdiği bir tıkanma yaşamaktadır. Tam anlamıyla bir ilham eksikliğinden mustariptir. Gerçi Londra'daki elestirmenler onun oyunlarına her zaman cömert ifadelerle yaklaşmamışlardır ama yine de yapımcısı Charles Frohman zaman zaman şikayet etse de James'in çalışmalarından desteğini hiç esirgememektedir. Sıkıntılı giden evliliğinin yanısıra James'in son zamanlarda en çok vakit geçirdiği kisi köpeği Porthos'tur. Bir gün yine onunla bir parkta otururken dört çocuğuyla orada duran dul bir kadını, Sylvia'yı görür. Çocukların, Porthos'a gösterdiği ilgi sayesinde Sylvia'yla tanışan James bu aileyle günden güne yakınlaşır. Ve her ne kadar zaten kötü giden evliliğini iyiden iyiye yıkma asamasına getirecek bu gelişme onun Peter Pan adındaki meshur oyununa da ilham kaynağı olacaktır.

Yönetmen: Marc Forster daha önce "Everything Put Together" ve "Monster's Ball" filmlerini yönetmişti.

Oyuncular: Johnny Depp "A Nightmare on Elm Street", "Private Resort", "Platoon", "Cry-Baby", "Freddy's Dead: The Final Nightmare", "Arizona Dream", "Benny & Joon", "What's Eating Gilbert Grape", "Ed Wood", Don Juan DeMarco", "Dead Man", "Nick of Time", "Donnie Brasco", "The Brave", "Fear and Loathing in Las Vegas", "The Ninth Gate", "The Astronaut's Wife", "Sleepy Hollow", "The Man Who Cried", "Before Night Falls", "Chocolat", "Blow", "From Hell", "Pirates of the Caribbean: The Curse of the Black Pearl", "Once Upon a Time in Mexico" ve "Secret Window"da rol aldı.

sinema

İPLER
STRINGS

Yönetmen: Anders Rønnow Klarlund. **Seslendirenler:** Jens Arentzen, Samantha Bond, Marina Bouras, Derek Jacobi, Catherine McCormack, Julian Glover, David Harewood, Ian Hart, Iben Hjejle, James McAvoy. **Senaryo:** Naja Marie Aidt, Anders Rønnow Klarlund. **Görüntü Yönetmeni:** Jan Weincke, Kim Hattesen. **Müzik:** Jørgen Lauritsen. **Kurgu:** Leif Axel Kjeldsen. **Yapım Tasarımcısı:** Sven Wichmann. **Yapımcı:** Mike Downey, Niels Bald, Sam Taylor. **Süre:** 88 dk. **Yapım:** Danimarka-İsveç-Norveç-İngiltere. **Dağıtımcı:** 1Film.

Gösterim Tarihi: 4 Mart.

Konu: Kral olan babasının cinayete kurban gitmesiyle yıkılan prens Hal Tara babasının en güvendiği komutanı Erito'yu da yanına alarak intikam için yola düşer. Cinayeti yıllardır ezeli düşmanlık besledikleri bir kavimin istediğini düşünmektedirler. Oysa ihanet bizzat içlerinden, krala en sadık görünen Ghrak'tan gelmiştir. Şimdi Ghrak, Hal Tara'yı saraydan uzaklaştırmayı ve ölüme göndermeyi basardığını sanmaktadır. Dolayısıyla sarayı yavaş yavaş içeriden ele geçirmeye başlar. Öbür yanda binbir engeli asarak düşmanlarıyla yüzleşen Hal Tara ve Erito gerçeği sonunda anlayacaklardır. Fakat bunun için çok büyük bedeller ödemek zorunda kalacaklardır.

Yönetmen: Danimarkalı yönetmen Anders Rønnow Klarlund'un bugüne kadar çektiği filmler şunlar: "Den Attende", "Besat" ve "Ved Verdens Ende"...

sinema

MİLYONLUK BEBEK
MILLION DOLLAR BABY

Yönetmen: Clint Eastwood. Oyuncular: Clint Eastwood, Hilary Swank, Morgan Freeman, Jay Baruchel, Mike Colter, Lucia Rijker, Brian O'Byrne, Anthony Mackie, Margo Martindale, Michael Peña. **Senaryo:** Paul Haggis (F.X. Toole'un Rope Burns adlı hikayelerinden). **Görüntü Yönetmeni:** Tom Stern. **Müzik:** Clint Eastwood. **Kurgu:** Joel Cox. **Yapım Tasarımcısı:** Henry Bumstead. **Yapımcı:** Tom Rosenberg, Albert S. Ruddy, Clint Eastwood, Paul Haggis. **Süre:** 137 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 25 Şubat.

Konu: Frankie Dunn ringlerde yasadığı yıllar boyunca müthiş dövüşçüler yetiştirmiştir. Öğrencisi olan boksörlere öğrettiği en önemli ders ise herşeyin üzerinde kendilerini korumalarıdır. Onu kızından soğutan ve uzak tutan acılı deneyimi yüzünden uzun zamandır hiç kimseyle yakınlaşmamaya çalışmaktadır. Tek arkadaşı Scrap onun spor salonuna göz kulak olmakta, kaba dış görünümünün altında 23 yıldır yakasını bırakmayan bir affedilme beklentisi olduğunu bilmektedir. Ve bir gün Maggie Fitzgerald spor salonuna gelir. Maggie'nin çok fazla bir özelliği yoktur. Yalnızca boks dünyasında pek az insanın sahip olduğu bir yetenege sahiptir. Ne istediğini çok iyi bilmektedir ve elde etmek için ne gerekiyorsa yapmaya hazırdır. Maggie'nin mücadelesi, yeteneği ve durdurulamaz isteğinin dışında en çok ihtiyacı olan ise birilerinin ona inanmasıdır. Frankie istemeden de olsa onu çalıştırmayı kabul eder. Hayallerini birarada yaşamaya başlayan yaşlı adam ve genç sporcu yıllar önce kaybettikleri ailelerini de birbirlerinde bulmuş ve ortak bir ruh edinmişlerdir. Farkında olmadıkları ise her ikisinin de karşılaşacakları savaşta o güne kadar hiç bilmedikleri bir güç ve cesaretle karşı koymaları gerektiğidir.

Yönetmen: Clint Eastwood'un yönetmenlik filmografisi "Play Misty For Me", "High Plains Drifter", "Breezy", "The Eiger Sanction", "The Outlaw Josey Wales", "The Gauntlet", "Bronco Billy", "Firefox", "Honkytonk Man", "Sudden Impact", "Pale Rider", "Heartbreak Ridge", "Bird", "White Hunter Black Heart", "The Rookie", "Unforgiven", "A Perfect World", "The Bridges of Madison County", "Absolute Power", "Midnight in the Garden of Good and Evil", "True Crime", Space Cowboys", "Blood Work" ve "Mystic River"dan oluşuyor.

Oyuncular: Hilary Swank'i "Buffy the Vampire Slayer", "The Next Karate Kid", "Kounterfeit", "Sometimes They Come Back... Again", "Quiet Days in Hollywood", "Heartwood", "Boys Don't Cry", "The Audition", "The Gift", "The Affair of the Necklace", "Insomnia", "The Space Between", "The Core", "11:14" ve "Red Dust" filmlerinde seyrettik.

sinema

AKBANK
24. ULUSLARARASI İSTANBUL FİLM FESTİVALİ
24th INTERNATIONAL İSTANBUL FILM FESTIVAL
APRIL 2-17 NİSAN 2005
bilet ix
www.iksv.org
İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI
resmi banka
FİNANSBANK
resmi iletişim
TURKCELL
resmi taşıyıcı
DHL
resmi konaklama
THE MARMARA
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR

Ray-Ban
GENUIN
CHANGE YOUR VIEW
Mod.RB 4062
www.ray-ban.com/turkey